

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΑΙ
ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ Α' ΒΑΘΜΟΥ**

«Ενιαίο Κείμενο Εγκυκλίων 2021»

Επιχειρώντας μια ανασκόπηση της δράσης της υπηρεσίας μας κατά το προηγούμενο έτος, στην οποία αναμφίβολα συμμετείχατε ως αρωγοί και συνεργάτες - είτε καταθέτοντας καίριες προτάσεις σε ζητήματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων μας είτε διατυπώνοντας παρατηρήσεις βασισμένες στην καθημερινή σας εμπειρία-, το παρόν «Ενιαίο Κείμενο Εγκυκλίων 2021» αποτελεί συνέχεια της έκδοσης του κειμένου «[Ενιαίο Κείμενο Εγκυκλίων 2018 – 2020](#)» και μέρος μιας σειράς σχετικών Κειμένων, που θα εκδίδονται σε ετήσια βάση. Με στόχο πάντα την αρτιότερη λειτουργία της διοίκησης, στο παρόν παρατίθεται το σύνολο των εγκυκλίων που εκδόθηκαν κατά λόγο αρμοδιότητας από την υπηρεσία μας κατά το έτος 2021, οι οποίες άπτονται σε θέματα του τρόπου οργάνωσης και λειτουργίας των δήμων.

Ευελπιστούμε ότι η προσπάθειά μας για ολοκληρωμένη ενημέρωσή σας επί της διοικητικής μας δράσης θα τύχει θετικής ανταπόκρισης και σας ευχαριστούμε για άλλη μία φορά τόσο για τη συνεισφορά σας όσο και για τη συνεργασία σας.

Η Αν.Γενική Διευθύντρια

Μαρία Μωϋσίδου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

α.α.	Αριθμός Εγκυκλίου	ΑΔΑ	ΘΕΜΑ
1	643/α.π.69472/ 24.09.2021	<u>ΨΕ3846ΜΤΛ6- ΟΡ5</u>	Σύγκληση και λειτουργία των συλλογικών οργάνων των δήμων κατά το διάστημα εφαρμογής των μέτρων για την αντιμετώπιση της πανδημίας
2	646/α.π.69631/ 24.9.2021	<u>ΨΒΙ846ΜΤΛ6-Τ91</u>	Μετονομασία δήμων, δημοτικών κοινοτήτων, οικισμών και θέσεων - Χρήση ιδιαίτερου δηλωτικού σήματος - Ιστορική έδρα
3	648/α.π.69738/ 24.9.2021	<u>ΨΕΞΩ46ΜΤΛ6- Κ68</u>	Μετακίνηση αιρετών των Δήμων εντός και εκτός της χώρας
4	732/α.π.76859/ 21.10.2021	<u>ΨΣΥΓ46ΜΤΛ6- 3ΡΗ</u>	Παράταση της προθεσμίας παροχής διοικητικής υποστήριξης και του χρόνου άσκησης αρμοδιοτήτων υπηρεσιών δόμησης από όλους τους δήμους της χώρας
5	809/α.π.85741/ 19.11.2021	<u>ΨΟ3Μ46ΜΤΛ6- 1ΥΡ</u>	Ορισμός Αντιδημάρχων
6	893/α.π.94156/ 20.12.2021	<u>ΩΓΟΞ46ΜΤΛ6- 8ΞΓ</u>	Δυνατότητα παράτασης της θητείας των Αντιδημάρχων
7	932/α.π.96599/ 29.12.2021	<u>6ΝΣΙ46ΜΤΛ6- ΣΩΜ</u>	Διαδικασία Συγκρότησης και Εκλογής των μελών της Οικονομικής Επιτροπής και της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής

8	933/α.π.96605/ 29.12.2021	9B2546MTΛ6-Ω3Σ	Εκλογή μελών προεδρείου δημοτικού συμβουλίου
9	934/α.π.96666/ 29.12.2021	ΩΣΛΣ46MTΛ6-Ψ7Φ	Παράταση της προθεσμίας παροχής διοικητικής υποστήριξης και του χρόνου άσκησης αρμοδιοτήτων υπηρεσιών δόμησης των δήμων
10	941/α.π.97010/ 30.12.2021	ΨΜ8Λ46MTΛ6-6ΕΛ	Γνωστοποίηση διατάξεων του ν. 4873/2021 (Α' 248)
11	942/α.π.97017/ 30.12.2021	ΩΦΘ346MTΛ6-E43	Γνωστοποίηση ρυθμίσεων του άρθρου 107 του ν. 4876/2021 (Α' 251)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ Α΄ ΒΑΘΜΟΥ

**«Σύγκληση και λειτουργία των συλλογικών
οργάνων των δήμων κατά το διάστημα
εφαρμογής των μέτρων για την αντιμετώπιση της
πανδημίας»**

Αριθμός Εγκυκλίου: 643

Α.Π.: 69472/24.09.2021

Α.Δ.Α.:

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	3
A. Λειτουργία των συλλογικών οργάνων των δήμων	3
1. Δια ζώσης συνεδρίαση	4
2. Συνεδρίαση μέσω τηλεδιάσκεψης	6
3. Μεικτή συνεδρίαση (δια ζώσης και ταυτόχρονα με τηλεδιάσκεψη)	6
4. Δια περιφοράς συνεδρίαση	7
B. Ειδικότερα ζητήματα λειτουργίας των συλλογικών οργάνων των δήμων	7
1. Δημοσιότητα συνεδριάσεων	7
2. Συνεδρίαση συλλογικού οργάνου στην περίπτωση που για τη λήψη απόφασης απαιτείται μυστική ψηφοφορία	7
3. Νομιμότητα συνεδριάσεων	8

Εισαγωγή

Καθ' όλο το χρονικό διάστημα λήψης μέτρων για τον περιορισμό της διάδοσης του κορωνοϊού (Covid-19), η Διεύθυνση Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών παρείχε ενημέρωση στους δήμους αναφορικά με τη λειτουργία των συλλογικών τους οργάνων, με την έκδοση σχετικών εγκυκλίων¹ οδηγιών.

Σε συνέχεια των ανωτέρω, με την παρούσα εγκύκλιο, επιχειρείται η σύνοψη των μέχρι τώρα διευκρινίσεων, καθώς και η επικαιροποίησή τους στη βάση των νέων νομοθετικών ρυθμίσεων και υγειονομικών δεδομένων, προκειμένου τα συλλογικά όργανα των δήμων να λειτουργήσουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο στην παρούσα χρονική περίοδο.

Α. Λειτουργία των συλλογικών οργάνων των δήμων

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 67 του ν. 4830/2021 ([Α' 169](#))², με το οποίο τροποποιήθηκε η παρ. 1 του άρθρου 10 της από 11.03.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου ([Α' 55](#)), όπως κυρώθηκε με το άρθρο 2 του ν. 4682/2020 ([Α' 76](#)), τα συλλογικά όργανα των δήμων (δημοτικό συμβούλιο, οικονομική επιτροπή, επιτροπή ποιότητα ζωής, συμβούλια κοινοτήτων, δημοτική επιτροπή διαβούλευσης, κ.ά.), κατά το χρονικό διάστημα ισχύος των μέτρων για την αποφυγή της διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19, μπορεί να συγκαλούνται με τους ακόλουθους τρόπους:

α) δια ζώσης,

β) μέσω τηλεδιάσκεψης,

1 Πιο συγκεκριμένα, εκδόθηκαν οι ακόλουθες εγκύκλιες οδηγίες για τη λειτουργία των συλλογικών οργάνων των δήμων: αρ. 18318/13.03.2020 (Α.Δ.Α.: 9ΛΠΧ46ΜΤΛ6-1ΑΕ), αρ. 40/ΑΠ20930/31.03.2020 (Α.Δ.Α.: 6ΩΠΥ46ΜΤΛ6-50Ψ), αρ.163/33282/ 29.05.2020 (Α.Δ.Α.: Ψ3ΧΝ46ΜΤΛ6-ΑΨ7), αρ. 60249/22.09.2020 (Α.Δ.Α.: Ω0Ν346ΜΤΛ6-ΙΘ9) και αρ. 426/ 77233/13.11.2020 (ΑΔΑ: 6ΩΚΛ46ΜΤΛ6-ΥΔ4).

2 Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 67, παρ. 1 του ν. 4830/2021 (Α' 169, η παρ. 1 του άρθρου 10 της από 11.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 55), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 2 του ν. 4682/2020 (Α' 76), αντικαθίσταται ως εξής: «1. Κατά το διάστημα λήψης των μέτρων αποφυγής της διάδοσης του κορωνοϊού COVID-19, η λήψη των αποφάσεων των πάσης φύσεως συλλογικών οργάνων των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού και των διοικητικών συμβουλίων των εποπτευόμενων νομικών τους προσώπων μπορεί να λαμβάνει χώρα: α) είτε διά περιφοράς κατά τις προβλέψεις της παρ. 5 του άρθρου 67 και της παρ. 1 του άρθρου 167 του ν. 3852/2010 (Α' 87) β) είτε με τηλεδιάσκεψη με κάθε πρόσφορο μέσο ηλεκτρονικών επικοινωνιών γ) είτε δια ζώσης δ) είτε δια ζώσης και με τηλεδιάσκεψη. Στην περίπτωση της δια ζώσης σύγκλησης των συλλογικών οργάνων και των διοικητικών συμβουλίων της παρ. 1, οι συνεδριάσεις πραγματοποιούνται σύμφωνα με τα ισχύοντα υγειονομικά μέτρα. Συνεδριάσεις των συλλογικών οργάνων και των διοικητικών συμβουλίων της παρ. 1, που ήδη έλαβαν χώρα με έναν από τους ανωτέρω τρόπους θεωρούνται νόμιμες».

γ) δια ζώσης και ταυτόχρονα με τηλεδιάσκεψη (μεικτή συνεδρίαση),

δ) δια περιφοράς.

Η επιλογή του προσφορότερου κάθε φορά τρόπου σύγκλησης εναπόκειται στον πρόεδρο του συλλογικού οργάνου, ο οποίος οφείλει να διασφαλίζει, σε κάθε περίπτωση, τη δυνατότητα κάθε μέλους να ασκήσει απρόσκοπτα τα καθήκοντά του³. Εύλογο είναι ότι ο τρόπος σύγκλησης καθορίζεται με την πρόσκληση την οποία ο πρόεδρος αποστέλλει στα μέλη.

Για καθένα από τους ανωτέρω τρόπους σύγκλησης των συλλογικών οργάνων κρίνονται σκόπιμο να επισημανθούν τα ακόλουθα:

1. Δια ζώσης συνεδρίαση

Το συλλογικό όργανο μπορεί να συνεδριάζει με φυσική παρουσία των μελών του στο χώρο συνεδρίασης. Στην περίπτωση αυτή, η συνεδρίαση πραγματοποιείται σύμφωνα με τα ισχύοντα υγειονομικά μέτρα, τα οποία αποτυπώνονται στις κοινές υπουργικές αποφάσεις που εκδίδονται σε εβδομαδιαία βάση. Ειδικότερα, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στο άρθρο 1 της υπ' αρ. Δ1α/ΓΠ.οικ.57069/18.09.2021 ([B' 4337](#))⁴ κοινής υπουργικής απόφασης, η δια ζώσης συνεδρίαση πραγματοποιείται ως εξής:

- Με τη συμμετοχή έως επτά (7) ατόμων, είτε αυτά είναι εμβολιασμένα είτε ανεμβολίαστα, τηρουμένης της απόστασης του ενάμισι (1,5) μέτρου.
- Χωρίς περιορισμό στον αριθμό των συμμετεχόντων, **αποκλειστικά εφόσον πρόκειται για πλήρως εμβολιασμένους και νοσήσαντες το τελευταίο εξάμηνο**, τηρουμένων των υγειονομικών μέτρων (απόσταση ενάμισι μέτρου μεταξύ των παρευρισκομένων, αναλογία του ενός ατόμου ανά πέντε τ.μ., χρήση μάσκας και αντισηπτικού).

³ Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του ν. 4830/2021, «η επιλογή του τρόπου σύγκλησης σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις οφείλει να εξασφαλίζει τη συμμετοχή του συνόλου των μελών των συλλογικών οργάνων και των διοικητικών συμβουλίων αντίστοιχα, σύμφωνα με τα ισχύοντα υγειονομικά μέτρα». Έτσι, αν για παράδειγμα σε κάποιο συλλογικό όργανο, που αποτελείται από πάνω από 7 μέλη, ορισμένα μέλη είναι ανεμβολίαστα, η σύγκληση του αποκλειστικά δια ζώσης καθιστά τη συνεδρίαση μη νόμιμη, καθώς αποκλείει μέλη από την άσκηση των καθηκόντων τους.

⁴ Άρθρο 1 της αρ. Δ1α/ΓΠ.οικ.57069 /18.09.2021 ΚΥΑ (B' 4337) «Έκτακτα μέτρα προστασίας της δημόσιας υγείας από τον κίνδυνο περαιτέρω διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 στο σύνολο της Επικράτειας, για το διάστημα από τη Δευτέρα, 20 Σεπτεμβρίου 2021 και ώρα 06:00 έως και τη Δευτέρα, 27 Σεπτεμβρίου 2021 και ώρα 06:00», πεδίο δραστηριότητας 1: δημόσιες υπηρεσίες.

Ειδικά για την τελευταία περίπτωση, τη διεξαγωγή δηλ. συνεδρίασης με φυσική παρουσία περισσότερων των επτά (7) ατόμων, κρίνεται σκόπιμο να διευκρινιστούν περαιτέρω τα εξής:

Για την έκδοση πιστοποιητικού εμβολιασμού⁵ ή νόσησης⁶ ισχύ έχουν οι παρ. 2 και 3 του άρθρου 10, αντίστοιχα, της κοινής υπουργικής απόφασης υπ' αρ. Δ1α/ΓΠ.οικ.57069/18.09.2021. Οι συμμετέχοντες που έχουν εμβολιαστεί ή νοσήσει, κατά την προσέλευσή τους στο χώρο της συνεδρίασης, οφείλουν να επιδεικνύουν τα σχετικά πιστοποιητικά στον πρόεδρο του συλλογικού οργάνου, ο οποίος φέρει την ευθύνη της εύρυθμης λειτουργίας του. Επισημαίνεται ότι στη δια ζώσης συνεδρίαση **δεν υπάρχει δυνατότητα συμμετοχής μελών** τα οποία δεν έχουν εμβολιαστεί ή νοσήσει το τελευταίο εξάμηνο **κατόπιν διαγνωστικού ελέγχου**, είτε με τη χρήση ταχείας ανίχνευσης αντιγόνου κορωνοϊού Covid-19 (rapid test) είτε με τη μέθοδο μοριακού ελέγχου (pcr), είτε, τέλος, με αυτοδιαγνωστικό έλεγχο (self test), καθώς κάτι τέτοιο δεν προβλέπεται από το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

Προκειμένου να εξασφαλίζεται η τήρηση των υγειονομικών μέτρων (απόσταση ενάμισι μέτρου μεταξύ των παρευρισκομένων, αναλογία του ενός ατόμου ανά πέντε τ.μ.,) τα συλλογικά όργανα, καθόλη τη διάρκεια ισχύος των μέτρων αποφυγής της διάδοσης του κορωνοϊού Covid -19, μπορεί να συνεδριάζουν σε κάθε κατάλληλο οίκημα της έδρας του δήμου, πέραν του δημοτικού καταστήματος⁷.

5 Σύμφωνα με το άρθρο 10, παρ. 2 της αρ. Δ1α/ΓΠ.οικ.57069 /18.09.2021 ΚΥΑ, « Όπου στην παρούσα απαιτείται πιστοποιητικό εμβολιασμού, αυτό εκδίδεται μέσω της ιστοσελίδας <https://www.gov.gr/ipiresies/ugeia-kai-pronoia/kor-onoios-covid-19> ή, εφόσον πρόκειται για αλλοδαπό, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην υπό στοιχεία Δ1α/ΓΠ.οικ.53719/2.9.2021 (Β' 4050) κοινή Υπουργική απόφαση, όπως εκάστοτε ισχύει. Πλήρως εμβολιασμένοι θεωρούνται: α) όσοι έχουν ολοκληρώσει προ τουλάχιστον δεκατεσσάρων (14) ημερών τον εμβολιασμό για κορωνοϊό COVID-19 και επιδεικνύουν πιστοποιητικό εμβολιασμού με ταυτόχρονο έλεγχο ταυτοπροσωπίας του κατόχου και β) όσοι έχουν ολοκληρώσει προ τουλάχιστον δεκατεσσάρων (14) ημερών τον εμβολιασμό για κορωνοϊό COVID-19 με μία (1) δόση εμβολίου λόγω νόσησής τους από κορωνοϊό COVID-19 και επιδεικνύουν βεβαίωση πλήρους κάλυψης - ανάρρωσης και εμβολιασμού με ταυτόχρονο έλεγχο ταυτοπροσωπίας του κατόχου. Από την ιστοσελίδα του πρώτου εδαφίου δύναται να εκδοθεί και η βεβαίωση μερικού εμβολιασμού για κορωνοϊό COVID-19 σε όσους έχουν πραγματοποιήσει την πρώτη από τις δύο (2) δόσεις του εμβολίου των δυο (2) δόσεων και επιδεικνύουν αυτή με ταυτόχρονο έλεγχο ταυτοπροσωπίας του κατόχου, όπου αυτό εφαρμόζεται».

6 Σύμφωνα με το άρθρο 10, παρ. 3 της υπ' αρ. Δ1α/ΓΠ.οικ.57069/18.09.2021 κ.υ.α., «Το πιστοποιητικό νόσησης εκδίδεται κατόπιν εργαστηριακού ελέγχου με τη μέθοδο PCR ή κατόπιν ελέγχου με τη χρήση ταχείας ανίχνευσης αντιγόνου κορωνοϊού COVID-19 (rapid test), εντός τριάντα (30) ημερών μετά από τον πρώτο θετικό έλεγχο και η ισχύς του διαρκεί έως εκατόν ογδόντα (180) ημέρες μετά από αυτόν. Ο πρώτος θετικός έλεγχος διενεργείται από α) δημόσια αρχή σύμφωνα με την οικεία νομοθεσία ή β) εργαστήρια αναφοράς δημόσια ή ιδιωτικά και περιλαμβάνει το ονοματεπώνυμο του προσώπου, όπως αυτό αναγράφεται στην ταυτότητα ή στο διαβατήριό. Εφόσον πραγματοποιηθεί επαναληπτικός εργαστηριακός έλεγχος με τη μέθοδο PCR μετά από τις εκατόν ογδόντα (180) ημέρες συν μία (1) ημέρα και είναι θετικός, το πιστοποιητικό νόσησης ισχύει από την ημερομηνία του επαναληπτικού εργαστηριακού ελέγχου με τη μέθοδο PCR και διαρκεί έως εκατόν ογδόντα (180) ημέρες μετά από αυτόν. Τα ως άνω πιστοποιητικά/βεβαιώσεις επιδεικνύονται είτε εκτυπωμένα από την ψηφιακή πλατφόρμα www.gov.gr είτε σε ψηφιακή μορφή με ταυτόχρονο έλεγχο ταυτοπροσωπίας του κατόχου».

7 Σκόπιμο είναι στην περίπτωση αυτή το συλλογικό όργανο να λαμβάνει σχετική απόφαση.

2. Συνεδρίαση μέσω τηλεδιάσκεψης

Η τηλεδιάσκεψη λαμβάνει χώρα με κάθε πρόσφορο μέσο ηλεκτρονικών επικοινωνιών, το οποίο καθορίζεται στην πρόσκληση που απευθύνει ο πρόεδρος του συλλογικού οργάνου.⁸ Η σύγκληση, η απαρτία, ο τρόπος λήψης των αποφάσεων και γενικότερα η λειτουργία του εκάστοτε συλλογικού οργάνου όταν συνεδριάζει με τηλεδιάσκεψη δεν διαφοροποιείται από αυτόν όταν συνεδριάζει με φυσική παρουσία των μελών του, καθώς εφαρμόζονται αναλογικά οι ίδιες διατάξεις.

3. Μεικτή συνεδρίαση (δια ζώσης και ταυτόχρονα με τηλεδιάσκεψη)

Η μεικτή συνεδρίαση πραγματοποιείται διά ζώσης, τηρουμένων όλων των εν ισχύι υγειονομικών μέτρων, και ταυτόχρονα μέσω τηλεδιάσκεψης. Ειδικότερα:

- Με φυσική παρουσία παρευρίσκονται:
 - α) έως επτά (7) άτομα, είτε αυτά είναι εμβολιασμένα είτε ανεμβολίαστα, τηρουμένης της απόστασης του ενάμισι (1,5) μέτρου, ή
 - β) περισσότερα από επτά (7) άτομα, χωρίς περιορισμό στον αριθμό των συμμετεχόντων, **αποκλειστικά εφόσον πρόκειται για πλήρως εμβολιασμένους και νοσήσαντες το τελευταίο εξάμηνο**, τηρουμένων των υγειονομικών μέτρων (απόσταση ενάμισι μέτρου μεταξύ των παρευρισκομένων, αναλογία του ενός ατόμου ανά πέντε τ.μ., χρήση μάσκας και αντισηπτικού).
- Μέσω τηλεδιάσκεψης συμμετέχουν οι αιρετοί που δεν πληρούν τις ανωτέρω προϋποθέσεις φυσικής παρουσίας ή δεν επιθυμούν να έχουν φυσική παρουσία στο χώρο της συνεδρίασης.

Επισημαίνεται, τέλος, ότι στην πρόσκληση σε δια ζώσης και με τηλεδιάσκεψη συνεδρίαση θα πρέπει να αναγράφεται ο ανωτέρω μεικτός τρόπος συνεδρίασης καθώς και να ορίζεται προθεσμία ενημέρωσης του προέδρου του συλλογικού οργάνου αναφορικά με τον τρόπο συμμετοχής σε αυτή, δηλαδή είτε διά ζώσης είτε μέσω τηλεδιάσκεψης.

⁸ Για παράδειγμα, μπορεί να λάβει χώρα με εφαρμογές κοινωνικής δικτύωσης με δυνατότητα βιντεοκλήσης, skype, κ.λπ.). Στην περίπτωση, ωστόσο, χρήσης της υπηρεσίας e-presence (www.epresence.gov.gr), εφαρμογή έχει η κοινή υπουργική απόφαση υπ' αρ. 429/12.03.2020 (Β' 850), όπως τροποποιήθηκε με την όμοια υπ' αρ. ΔΙΔΑΔ/Φ.37 Α.1/27/οικ.9413/06.05.2020 (Β' 1704), καθώς και η υπ' αρ. 1822/16.03.2020 (Α.Δ.Α.: ΨΕΚ946ΜΤΛΠ-004) εγκύκλιος του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

4. Δια περιφοράς συνεδρίαση

Για τη διεξαγωγή της δια περιφοράς συνεδρίασης έχουν παρασχεθεί αναλυτικές οδηγίες με την αρ. 426/77233/13.11.2020 (Α.Δ.Α.: [6ΩΚΛ46ΜΤΛ6-ΥΔ4](#)) εγκύκλιο της υπηρεσίας μας (κεφ. 2). Οι οδηγίες αυτές συνεχίζουν να έχουν εφαρμογή.

Επισημαίνεται ότι η δια περιφοράς συνεδρίαση δεν μπορεί να συνδυαστεί με κάποιον από τους υπόλοιπους τρόπους συνεδρίασης.

Β. Ειδικότερα ζητήματα λειτουργίας των συλλογικών οργάνων των δήμων

1. Δημοσιότητα συνεδριάσεων

Με τις διατάξεις του άρθρου 67 του ν. 4830/2021 (Α' 167), αίρεται η υποχρέωση οι διά ζώσης συνεδριάσεις να πραγματοποιούνται κεκλεισμένων των θυρών. Στις συνεδριάσεις που διεξάγονται, επομένως, είτε αποκλειστικά δια ζώσης είτε δια ζώσης σε συνδυασμό με τηλεδιάσκεψη, μπορεί να παρευρίσκονται με φυσική παρουσία πολίτες που έχουν αποδεδειγμένα εμβολιαστεί ή νοσήσει, και οι οποίοι κατά την προσέλευσή τους στο χώρο της συνεδρίασης οφείλουν να επιδεικνύουν στον πρόεδρο του συλλογικού οργάνου τα σχετικά πιστοποιητικά. Ο αριθμός των παρευρισκομένων πολιτών θα πρέπει να είναι ανάλογος με τη χωρητικότητα της αίθουσας συνεδρίασης, ενώ πρέπει να τηρούνται πάντα τα ισχύοντα υγειονομικά μέτρα (απόσταση ενάμιση μέτρου μεταξύ των παρευρισκομένων, αναλογία του ενός ατόμου ανά πέντε τετραγωνικά μέτρα, χρήση μάσκας και αντισηπτικού). Εκτός από τη δυνατότητα της εκ του σύνεγγυς παρακολούθησης των συνεδριάσεων, δέον είναι δημότες ή κάτοικοι να διευκολύνονται στην παρακολούθηση των συνεδριάσεων με ηλεκτρονικά μέσα.

2. Συνεδρίαση συλλογικού οργάνου στην περίπτωση που για τη λήψη απόφασης απαιτείται μυστική ψηφοφορία

Στις περιπτώσεις που στην κείμενη νομοθεσία προβλέπεται λήψη απόφασης του συλλογικού οργάνου με μυστική ψηφοφορία, επί παραδείγματι κατά την εκλογή μελών προεδρείου δημοτικού συμβουλίου ή μελών των επιτροπών (οικονομική επιτροπή, επιτροπή ποιότητας ζωής), η συνεδρίαση διεξάγεται ως εξής:

Το συλλογικό όργανο προσκαλείται σε συνεδρίαση είτε δια ζώσης, είτε με τηλεδιάσκεψη είτε δια ζώσης και ταυτόχρονα με τηλεδιάσκεψη⁹. Στις δύο τελευταίες περιπτώσεις, τα μέλη που δεν έχουν φυσική παρουσία συμμετέχουν αρχικά με ηλεκτρονικά μέσα ¹⁰, στη συνέχεια θα πρέπει να προσέλθουν στο χώρο της ψηφοφορίας, εντός του χρονικού διαστήματος που ορίζει ο πρόεδρος και το οποίο πρέπει να αναγράφεται στην πρόσκληση, προκειμένου να παράσχουν την ψήφο τους.

Στο χώρο της ψηφοφορίας μπορούν να παραβρεθούν, χωρίς περιορισμό ατόμων, οι πλήρως εμβολιασμένοι και οι νοσήσαντες το τελευταίο εξάμηνο. Τα τυχόν ανεμβολίαστα μέλη προσέρχονται την ίδια τασσόμενη από τον πρόεδρο χρονική προθεσμία στο χώρο της ψηφοφορίας, εισέρχονται όμως σε αυτόν για να ψηφίσουν, εφόσον ο συνολικός αριθμός των ατόμων που παρευρίσκονται εντός του χώρου (συμπεριλαμβανομένων των ανεμβολίαστων μελών) είναι έως επτά (7) άτομα. Εντός του χώρου της ψηφοφορίας τηρούνται τα προβλεπόμενα υγειονομικά πρωτόκολλα (τήρηση απόστασης ενάμισι μέτρου, χρήση μάσκας).

Αρμόδιο για την τήρηση της εφαρμογής των ανωτέρω, είναι το πρόσωπο υπό την προεδρία του οποίου διεξάγεται η συνεδρίαση.

3. Νομιμότητα συνεδριάσεων

Η αντικατάσταση της αρχικής διάταξης της από 11.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου με τη νέα ρύθμιση σκοπό έχει να αποσαφηνίσει με τον πλέον εξαντλητικό τρόπο τις δυνατότητες συνεδρίασης των συλλογικών οργάνων σε συνθήκες αποφυγής της διάδοσης του κορονοϊού Covid-19, αίροντας οποιαδήποτε ερμηνευτική δυσχέρεια είχε, τυχόν, προκύψει κατά την πρώτη εφαρμογή της. Το γεγονός αυτό προσδίδει στη ρύθμιση χαρακτηριστικά γνήσιας ερμηνευτικής διάταξης, η οποία εκ της φύσεώς της έχει αναδρομικό χαρακτήρα.¹¹

Στο πλαίσιο αυτό, με την εφαρμοστέα διάταξη, νομιμοποιούνται ο τρόπος σύγκλησης και οι τρόποι συνεδρίασης των συλλογικών οργάνων των δήμων που έλαβαν αποφάσεις α) δια ζώσης, β) δια περιφοράς, γ) δια τηλεδιάσκεψης, καθώς και δ) ταυτόχρονα δια ζώσης και δια τηλεδιάσκεψης.

⁹ Δεν είναι επομένως δυνατή η σύγκληση του συλλογικού οργάνου στην περίπτωση αυτή δια περιφοράς.

¹⁰ Με τον τρόπο αυτό, λαμβάνεται η απαρτία των μελών, ώστε η συνεδρίαση να είναι νόμιμη, και συζητούνται όποια ζητήματα κρίνονται αναγκαία και τα οποία σχετίζονται με την ομαλή διεξαγωγή της ψηφοφορίας π.χ. κατάρτιση ψηφοδελτίων κ.ά.

¹¹ Άρθρο 77, παρ. 1 και 2 του Συντάγματος, 1719/2010 Απόφαση ΕλΣυν., 3596/1991 ΣτΕ.

Οι συνεδριάσεις που έλαβαν χώρα με έναν από τους ανωτέρω τρόπους από την έναρξη ισχύος της από 11.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου, η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 2 του ν. 4682/2020, θεωρούνται νόμιμες.

Τα ανωτέρω καταλαμβάνουν τον τρόπο σύγκλησης των συνεδριάσεων των συλλογικών οργάνων και αφορά τις προσκλήσεις που εκδόθηκαν από τους προέδρους των προβλεπόμενων συλλογικών οργάνων με έναν από τους ανωτέρω τρόπους συνεδρίασης, οι οποίες έλαβαν χώρα με την τήρηση των ισχυουσών την εκάστοτε χρονική στιγμή υγειονομικών μέτρων.

Για περαιτέρω διευκρινίσεις ή πληροφορίες αναφορικά με τα διαλαμβανόμενα στην παρούσα εγκύκλιο, μπορείτε να απευθύνεστε στην ηλεκτρονική διεύθυνση info@ypes.gr καθώς και στους παρακάτω υπαλλήλους:

ΟΝΟΜΑ	ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
Γεωργακοπούλου Παρασκευή	2131364337
Γαλάνης Κώστας	2131364348
Διαμάντη Μαρία	213 136 4390
Ζαγορίτης Λάζαρος	2131364332
Μπουδούρης Γιώργος	213 136 4362
Νάσαινα Δέσποινα	213 136 4378
Οικονομίδης Δημήτρης	213 136 4313

Την παρούσα εγκύκλιο μπορείτε να την αναζητήσετε και στον ιστότοπο του Υπουργείου Εσωτερικών, στην ηλεκτρονική διεύθυνση: <https://www.ypes.gr>. **Επισημαίνεται ότι, σε περίπτωση οποιασδήποτε μεταβολής στον τρόπο λειτουργίας των συλλογικών οργάνων των δήμων, η Διεύθυνση Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών θα σας ενημερώσει άμεσα, με νεότερη εγκύκλιό της.**

Ο Γενικός Γραμματέας Εσωτερικών και Οργάνωσης

Μιχάλης Ι. Σταυριανουδάκης

Αποδέκτες

1. Αποκεντρωμένες Διοικήσεις
2. Δήμοι

Κοινοποίηση

1. Κ.Ε.Δ.Ε.
2. Ε.Ο.Δ.Υ.
3. Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας,
Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας
4. Εθνική Αρχή Διαφάνειας

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ Τ.Α.
ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ Τ.Α. Α΄ ΒΑΘΜΟΥ**

**«Μετονομασία δήμων, δημοτικών κοινοτήτων, οικισμών και θέσεων - Χρήση
ιδιαίτερου δηλωτικού σήματος - Ιστορική έδρα»**

**Αριθμός Εγκυκλίου: 646
Α.Π.: 69631/ 24- 9 -2021
Α.Δ.Α.:**

Περιεχόμενα

Εισαγωγή	3
I. Μετονομασία δήμων, δημοτικών κοινοτήτων, οικισμών και θέσεων.....	4
II. Ονομασία οικισμών που υπάρχουν ήδη ή δημιουργούνται για πρώτη φορά και δεν έχουν απογραφεί ως αυτοτελείς	6
III. Ορισμός οικισμού έως ιστορικής έδρας του δήμου.....	7
IV. Χρήση ιδιαίτερου δηλωτικού σήματος.....	7
ΠΙΝΑΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΖΟΜΕΝΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ	9

Στο άρθρο 102 του Συντάγματος κατοχυρώνεται η τοπική αυτοδιοίκηση πρώτου και δευτέρου βαθμού ως θεσμός και οργανωτικό σχήμα της δημόσιας διοίκησης και, επιπλέον, διασφαλίζεται η εξουσία των Ο.Τ.Α. να αποφασίζουν επί τοπικών υποθέσεων δι' ιδίων οργάνων εντός του πλαισίου των κανόνων που διέπουν την οργάνωση και λειτουργία τους.¹

Πέραν των τοπικών υποθέσεων, στην τοπική αυτοδιοίκηση απονέμονται κρατικού χαρακτήρα αρμοδιότητες, οι οποίες δεν εμπίπτουν στην έννοια της «τοπικής υπόθεσης», αλλά προσδιορίζουν και χαρακτηρίζουν τον Ο.Τ.Α. σε όλες τις διοικητικές δράσεις του, οι οποίες, προφανώς, δεν εξαντλούνται εντός των διοικητικών του ορίων.

Στο προαναφερόμενο πλαίσιο, έχουν απονεμηθεί στους δήμους της Χώρας οι κρατικού χαρακτήρα αρμοδιότητες περί:

- I. Μετονομασίας δήμων, δημοτικών κοινοτήτων, οικισμών και θέσεων,
- II. Ονομασίας οικισμών που υπάρχουν ήδη ή δημιουργούνται για πρώτη φορά και δεν έχουν απογραφεί ως αυτοτελείς,
- III. Ορισμού οικισμού έως ιστορικής έδρας του δήμου και
- IV. Χρήσης ιδιαίτερου δηλωτικού σήματος

Αποτέλεσμα της συνταγματικής επιταγής και της σχετικής εξουσιοδότησης προς τον νομοθέτη, είναι η σύσταση του Συμβουλίου Τοπωνυμιών που προβλέπεται στις διατάξεις των, κατά καιρούς ισχυόντων, Κωδίκων Δήμων και Κοινοτήτων (άρθρο 219 του π.δ. 933/1975, άρθρο 7 του ν. 3463/2006).

Το Συμβούλιο Τοπωνυμιών, συστήθηκε με τον Οργανισμό του Υπουργείου Εσωτερικών,² έχοντας ως αντικείμενο, μεταξύ άλλων, «τη γνωμοδότηση περί μεταβολής των αλλόγλωσσων ή των κρινόμενων ως κακόφωνων ή ακατάλληλων Ελληνικών ονομάτων, διοικητικών περιφερειών, δήμων, κοινοτήτων, πόλεων, κωμών, συνοικισμών, ορέων, ποταμών, λιμνών και θέσεων εν γένει εφόσον δεν συνδέονται προς επίσημον τι γεγονός της Ελληνικής ιστορίας, δι' άλλων ελλόγων ή και γενικώς παραδεδεγμένων ονομάτων, σχετιζόμενων προς την ιστορίαν την εδαφικήν σύστασιν ή άλλας συνθήκας του συνοικισμού, της θέσεως κλπ».³

Κοινό χαρακτηριστικό για την ολοκλήρωση άσκησης των εν λόγω αρμοδιοτήτων αποτελεί η σύμφωνη γνώμη του προαναφερόμενου οργάνου, το οποίο σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και αποτελείται από:

- α) Τον Γενικό Γραμματέα Εσωτερικών και Οργάνωσης του Υπουργείου Εσωτερικών, ως Πρόεδρο, με αναπληρωτή σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος τον Γενικό Διευθυντή Αποκέντρωσης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης, του Υπουργείου Εσωτερικών.
- β) Τον Γενικό Διευθυντή Αποκέντρωσης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με αναπληρωτή τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Οικονομικών Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών.
- γ) Τον Διοικητή της Γεωγραφικής Υπηρεσίας Στρατού ή τον Διευθυντή της Υδρογραφικής Υπηρεσίας Ναυτικού, όταν συζητούνται ονομασίες νήσων ή θαλάσσιων περιοχών.
- δ) Καθηγητή της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από την οικεία Σχολή του Πανεπιστημίου.

¹ ΣτΕ Ολομ. 3229/1987, ΣτΕ 1871/2017.

² Άρθρο 1, παρ. 4 της υπ' αρ. 45942/17.08.1992 (Β' 529) απόφασης των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης και Εσωτερικών.

³ Άρθρο 23 του α.ν. 1488/1938 (Α' 451) και άρθρο 55, παρ. 4 του β.δ. 864/1960 (Α' 211).

ε) Καθηγητή αρχαιολογίας, που ορίζεται μαζί με τον αναπληρωτή του από το οικείο τμήμα του Πανεπιστημίου Αθηνών.

στ) Υπάλληλο της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδας, που ορίζεται με τον αναπληρωτή του από τον αρμόδιο Υπουργό.

ζ) Τρεις (3) εκπροσώπους της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (Κ.Ε.Δ.Ε.), που ορίζονται μαζί με τους αναπληρωτές τους από την Εκτελεστική Επιτροπή της.⁴

Τα μέλη του Συμβουλίου Τοπωνυμιών εκ της θέσεώς τους και των ειδικών γνώσεών τους σε εξειδικευμένους τομείς της διοίκησης (όπως η Γεωγραφική Υπηρεσία Στρατού, η Υδρογραφική Υπηρεσία Ναυτικού, η Ελληνική Στατιστική Αρχή) και των τομέων επιστημονικής κρίσης (όπως η Αρχαιολογία και η Ιστορία) εγγυώνται και στοιχειοθετούν την επιστημονική και διοικητική επάρκεια της κρίσης τους. Επιπρόσθετα, με την συμμετοχή των εκπροσώπων της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, σε αριθμό μεγαλύτερο από κάθε άλλο φορέα, δίνεται μεγάλη βαρύτητα στις απόψεις των φορέων της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Με την παρούσα εγκύκλιο, με γνώμονα την εύρυθμη λειτουργία των εργασιών του Συμβουλίου Τοπωνυμιών και την ευχερέστερη προώθηση των αιτημάτων που υποβάλλονται προς αυτό, παρέχονται οι ακόλουθες, κατά περίπτωση, οδηγίες:

I. Μετονομασία δήμων, δημοτικών κοινοτήτων, οικισμών και θέσεων

1. Το ελληνικό κράτος στις αρχές του 20ού αιώνα προέβη σε συστηματική εξέταση και αναθεώρηση των τοπωνυμιών της Χώρας τα οποία είχαν μη ελληνική γλωσσική ρίζα ή προέλευση. Προς τούτο, συγκροτήθηκε στο Υπουργείο Εσωτερικών, «*επιτροπεία των τοπωνυμιών της Ελλάδος, προς μελέτην των τοπωνυμιών και εξακρίβωσιν του ιστορικού λόγου αυτών*».⁵

Στην εισηγητική έκθεση του (τότε) Υπουργού Εσωτερικών Νικολάου Λεβίδη, αναφέρονται, μεταξύ άλλων, ότι «*Εις το τοπωνυμικόν της Ελλάδος πολλά και παντοειδή έχουν εισχωρήσει κατά τον μακραίωνα ιστορικόν βίον του Έθνους ξενικά στοιχεία, εκτοπίσαντα τα παλαιότερα ελληνικά ονόματα..... Είναι δ'αί ιστορικά ειδήσεις, αι εν ταις τοπωνυμίαις εγκλειόμεναι, σπουδαία και πολύτιμοι, καθόσον διαφωτίζουν προς πάντων σκοτεινάς περιόδους της εθνικής ημών ιστορίας.....Διά τον λόγον δε τούτον πάσα οιαδήποτε σοβαρά περί των τοπωνυμιών εργασία πρέπει να εδράζηται επί εμβριθούς επιστημονικής γνώσεως των εν αυταίς ιστορικών στοιχείων. Πάσα δ'απόπειρα προς μεταβολήν τοπωνυμίας, άνευ επιγνώσεως του ιστορικού λόγου αυτής, ελέγχει ασύγγνωστον επιπολαιότητα. ...*».

Η επιτροπή αποτελείτο «*εξ ανδρών ασχολουμένων περί την ελληνικήν γεωγραφίαν, αρχαιολογίαν, ιστορίαν και γλώσσαν, ή εμπείρων της διοικητικής οργανώσεως του Κράτους, δεχόμενι δε και τας συμβολάς και μελέτας ειδικώς κατά τόπους επιτροπειών.... και διαφόρων άλλων λογίων*» και ως έργο της ορίστηκε «*η έρευνα των τοπωνυμιών, δημοσιεύουσα εκάστοτε επιστημονικάς μελέτας περί τούτων, και την υποβολήν προς το Υπουργείον των Εσωτερικών ητιολογημένων γνωμών περί αντικαταστάσεως των κακόφωνων ή ξενικών ονομάτων, ων αναγκαία και ωφέλιμον ήθελε κρίνη την μεταβολήν*».

Κατ'εφαρμογήν της ανωτέρω νομοθετικής πρωτοβουλίας και ως αποτέλεσμα των εργασιών της επιτροπής, μετονομάστηκαν 2.500 περίπου οικισμοί μέχρι το έτος 1928.

⁴ Άρθρο 7 ν. 3463/2006.

⁵ β.δ. της 31^{ης} Μαΐου 1909 (Α' 125).

2. Όπως έχει κριθεί, από την έννοια των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης ως φορέων διοίκησης των τοπικών υποθέσεων, η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 102 του Συντάγματος, συνάγεται ότι η ονομασία των Ο.Τ.Α. συνδέεται με τη διαδρομή τους στο χώρο και στο χρόνο και, συνεπώς, μόνο συναφή προς αυτή κριτήρια μπορεί να ληφθούν υπόψη για τον καθορισμό της ονομασίας τους.⁶

Αυτά τα κριτήρια έλαβε υπόψη του ο νομοθέτης κατά την ονομασία των υφιστάμενων δήμων, είτε αυτή καθορίστηκε για πρώτη φορά με τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 3852/2010 (και τις διοικητικές μεταβολές που επήλθαν με το άρθρο 154 του ν. 4600/2019) είτε διατηρήθηκε δυνάμει των διατάξεών του ως προγενέστερη αυτού.

Συνεπώς, όπως έχει κριθεί από το ΣτΕ, κατά την επεξεργασία των πρακτικών έκδοσης των σχετικών προεδρικών διαταγμάτων μετονομασίας δήμων, δημοτικών κοινοτήτων, οικισμών και θέσεων, μετά τη θέση σε ισχύ του ν. 3852/2010:

α) η μετονομασία δήμου επιτρέπεται πλέον μόνο για εξαιρετικούς λόγους,⁷ καθώς κι όταν η ονομασία αυτού γράφεται με εσφαλμένη ορθογραφία, προκειμένου να αποκατασταθεί η ορθή γραφή του, ή όταν εμφιλοχώρησε πρόδηλο σφάλμα κατά την απόδοση της ονομασίας, προκειμένου να αρθούν αμφιβολίες ως προς τη ταυτότητά του, δεδομένου ότι στοιχεία αναγόμενα σε ιστορικής, γεωγραφικής ή λαογραφικής τάξης κριτήρια ελήφθησαν κατά κανόνα υπόψη και αξιολογήθηκαν κατά τη διαδικασία καθορισμού της ονομασίας των νέων δήμων, η οποία προηγήθηκε της έκδοσης του ν. 3852/2010.⁸

β) αντιθέτως, η μετονομασία των συνιστώμενων με την προαναφερόμενη νομοθεσία, δημοτικών κοινοτήτων,⁹ οικισμών και θέσεων είναι δυνατή, κατ' επίκληση των διατάξεων του άρθρου 7 του ΚΔΚ, δεδομένου ότι η ονομασία τους προϋφίστατο του ν. 3852/ 2010 και δεν καθορίστηκε με τις διατάξεις του.¹⁰

Η μετονομασία επιτρέπεται για διάφορους συναφείς με τα προαναφερόμενα κριτήρια λόγους, ήτοι ιστορικούς, φιλολογικούς, λαογραφικούς και γλωσσολογικούς, καθώς κι όταν η ονομασία αυτών αναγράφεται με εσφαλμένη ορθογραφία σε διατάξεις βασικών νομοθετημάτων, προκειμένου να αποκατασταθεί η ορθή γραφή τους και να αρθούν αμφιβολίες ως προς την ακριβή ονομασία τους.¹¹

3. Η διαδικασία μετονομασίας, συντελείται με την έκδοση προεδρικού διατάγματος που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Συμβουλίου Τοπωνυμίων, η οποία εκδίδεται ύστερα:

α. από πρόταση του δημοτικού συμβουλίου, αναφορικά με μετονομασία δήμου,
β. από πρόταση του δημοτικού συμβουλίου προκειμένου για ονομασία ή μετονομασία, δημοτικής κοινότητας, οικισμού και θέσης. Καίτοι δεν προβλέπεται στις κείμενες διατάξεις, προτείνεται η προηγούμενη έκφραση γνώμης συμβουλίου δημοτικής κοινότητας ή προέδρου δημοτικής κοινότητας.

Η πρόταση για μετονομασία από το δημοτικό συμβούλιο πρέπει να αιτιολογείται νομίμως και επαρκώς, βάσει των κριτηρίων που αναφέρθηκαν στην προηγούμενη ενότητα 2, προϋπόθεση που εξετάζεται, εκτός από το Συμβούλιο Τοπωνυμίων, και από

⁶ Π.Ε. ΣτΕ 33-36/2013, 5μ.

⁷ Π.Ε., ΣΤΕ 36/2020.

⁸ Π.Ε. ΣτΕ 36/2020 3μ. και 33/2013.

⁹ Άρθρο 85 ν. 4804/2021 (Α' 90).

¹⁰ Π.Ε. ΣτΕ 36/2020 3μ.

¹¹ Π.Ε. ΣτΕ 98/2020 3μ.

το Συμβούλιο της Επικρατείας, κατά την επεξεργασία του σχετικού σχεδίου προεδρικού διατάγματος, σύμφωνα με το άρθρο 95, παρ. 1, εδάφιο δ' του Συντάγματος.¹²

Συνεπώς, εφιστάται η προσοχή, ούτως ώστε να αποστέλλονται προς το Συμβούλιο Τοπωνυμίων κατά το δυνατόν εμπεριστατωμένες και επαρκώς αιτιολογημένες προτάσεις μετονομασίας, οι οποίες πρέπει να εκφράζουν το συλλογικό όργανο κατά τη στιγμή που συζητείται η αίτησή του στο Συμβούλιο Τοπωνυμίων.¹³

Επί παραδείγματι, έχει κριθεί ότι δεν συνιστά επαρκή λόγο μετονομασίας, η επίκληση της βούλησης ή επιθυμίας των κατοίκων,¹⁴ ή ο χρόνος που επήλθε η ονομασία ή μετονομασία,¹⁵ ή η λήψη ονόματος του πολιούχου του οικισμού.¹⁶

Επισημαίνεται ότι σε αιτήματα για μετονομασίες δημοτικών κοινοτήτων πρέπει απαραίτητα να υπάρχουν ταυτόχρονα και αιτήματα για μετονομασία των ομώνυμων οικισμών, ενώ το αντίθετο δεν είναι απαραίτητο.

Η μετονομασία θέσεων (ως θέση νοείται η πεδιάδα, βουνό και κάθε άλλος γεωγραφικός προσδιορισμός του χώρου)¹⁷, είναι δυνατή με έκδοση προεδρικού διατάγματος κατόπιν πρότασης του Υπουργού Εσωτερικών, η οποία υποβάλλεται είτε ύστερα από εισήγηση του δημοτικού συμβουλίου και σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμίων, είτε με πρωτοβουλία του Υπουργού Εσωτερικών. Στην τελευταία περίπτωση, η πρόταση προς έκδοση προεδρικού διατάγματος μπορεί να υποβληθεί μετά την άπρακτη πάροδο τριμήνου από τον Υπουργό Εσωτερικών προς το οικείο δημοτικό συμβούλιο προς γνωμοδότηση.

Νέο αίτημα μετονομασίας είναι δυνατόν να υποβληθεί μετά την πάροδο διετίας από την παροχή αρνητικής γνώμης του ανωτέρω Συμβουλίου.

II. Ονομασία οικισμών που υπάρχουν ήδη ή δημιουργούνται για πρώτη φορά και δεν έχουν απογραφεί ως αυτοτελείς

Οικισμοί που υπάρχουν ήδη ή δημιουργούνται για πρώτη φορά και δεν έχουν απογραφεί ως αυτοτελείς, αν δεν έχουν όνομα, μπορεί να αποκτήσουν όνομα με απόφαση του δημοτικού συμβουλίου που εκδίδεται, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμίων.

Ως οικισμός ορίζεται ένα σύνολο οικοδομών, οι οποίες γειτονεύουν και τα κτίρια των οποίων δεν απέχουν μεταξύ τους περισσότερο από διακόσια (200) μέτρα, αν δεν υπάρχει εγκεκριμένο σχέδιο πόλεως, και μέχρι χίλια (1.000) μέτρα, αν υπάρχει, και περιλαμβάνουν δέκα (10), τουλάχιστον, κατοικίες νοικοκυριών ή μία συλλογική κατοικία ή κατοικίες νοικοκυριών και συλλογικές κατοικίες στις οποίες μπορούν να κατοικήσουν κανονικά πενήντα (50), τουλάχιστον, άτομα, ανεξάρτητα αν αυτά κατοικούν όλο το έτος ή μία μόνο ορισμένη εποχή. Ως αυτοτελείς οικισμοί ορίζονται και οι μικρονησίδες, ανεξάρτητα από τις ανωτέρω προϋποθέσεις.¹⁸

Για την ονομασία λαμβάνονται υπόψη τα ιδιαίτερα στοιχεία που αφορούν στον οικισμό, βάσει των κριτηρίων που αναφέρθηκαν στο κεφάλαιο Ι.

Περίληψη της απόφασης αυτής, δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας με παραγγελία του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

¹² Π.Ε. ΣτΕ 97 & 98/2020 3μ.

¹³ ΣτΕ 3420/2004, 2411/2002 και 3834/1997.

¹⁴ Π.Ε. ΣτΕ 98/2020 3μ.

¹⁵ Π.Ε. ΣτΕ 97/2020 3μ.

¹⁶ Π.Ε. ΣτΕ 45/2010.

¹⁷ π.δ.. 924/1976 (Α' 338).

¹⁸ Άρθρο 3 του π.δ. 168/2008, βλ. και ΣτΕ 2/2020.

III. Ορισμός οικισμού έως ιστορικής έδρας του δήμου

Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμιών, μπορεί να ορίζεται οικισμός ως ιστορική έδρα δήμου, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Για την έκδοση της απόφασης αυτής, απαιτείται σχετικό αίτημα από το οικείο δημοτικό συμβούλιο ή, για τους δήμους όπου υφίστανται κοινότητες, αίτημα από το συμβούλιο της δημοτικής κοινότητας ή τον κοινοτάρχη για κοινότητες κάτω των τριακοσίων (300) κατοίκων, και γνώμη του οικείου δημοτικού συμβουλίου.¹⁹

Προκειμένου να οριστεί οικισμός ως ιστορική έδρα δήμου, πρέπει να συντρέχουν σχετικοί ιστορικοί λόγοι οι οποίοι περιλαμβάνονται στην αίτηση και αιτιολογούνται επαρκώς.

Στην ιστορική έδρα μπορεί μετά από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου να πραγματοποιούνται συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου, καθώς και επίσημες εορτές και τελετές.

IV. Χρήση ιδιαίτερου δηλωτικού σήματος

Οι δήμοι μπορεί να κάνουν χρήση ιδιαίτερου δηλωτικού σήματος. Το σήμα καθορίζεται με απόφαση του οικείου συμβουλίου, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμιών, αφού συνεκτιμηθούν στοιχεία, που σχετίζονται με την ιστορία, τη μυθολογία και τα ειδικότερα χαρακτηριστικά της περιοχής τους.²⁰

Στην πρόταση του δημοτικού συμβουλίου προς το Συμβούλιο Τοπωνυμιών που περιγράφεται το επιθυμητό δηλωτικό σήμα πρέπει να παρατίθενται οι λόγοι επιλογής, οι οποίοι δέον να ανάγονται στην ιστορία, τη μυθολογία ή τα τοπικά χαρακτηριστικά, τα οποία δηλώνουν την ιδιαιτερότητα του χώρου, και να επισυνάπτονται σε ασπρόμαυρη και έγχρωμη μορφή:

α) αποτύπωση του σήματος στις πραγματικές διαστάσεις του, όπως αυτό θα αποτυπώνεται στα έγγραφα του δήμου, προκειμένου να διαπιστωθεί η ευκρίνειά του και

β) αποτύπωση του σήματος σε μεγάλο σχήμα, για τη διευκόλυνση του Συμβουλίου Τοπωνυμιών.

Το έμβλημα θα πρέπει να είναι απλό, ώστε να είναι και λειτουργικό.²¹

Επισημαίνεται ότι δεν είναι δυνατή η αποτύπωση του εμβλήματος στην σφραγίδα του δήμου, δεδομένου ότι οι προδιαγραφές της ορίζονται περιοριστικά στην κείμενη νομοθεσία.²²

Μόνο κατόπιν της παροχής σύμφωνης γνώμης από το Συμβούλιο Τοπωνυμιών και λήψη σχετικής απόφασης από το δημοτικό συμβούλιο, ο δήμος μπορεί να χρησιμοποιεί το δηλωτικό σήμα στους φάκελους επικοινωνίας, στον ιστότοπό του κλπ.

Επισημαίνεται ότι χρήση ιδιαίτερου δηλωτικού σήματος για τις δημοτικές κοινότητες δεν προβλέπεται.

¹⁹ Άρθρο 6, παρ. 3 του ν. 3463/2006 και άρθρο 283 παρ. 22 του ν. 3852/2010 (Α' 87).

²⁰ Άρθρο 5, παρ. 2 του ν. 3852/2010.

²¹ Εφετείο Αθηνών - Τμήμα - 2222/2020.

²² Άρθρο 5 ν. 3852/2010.

Για περαιτέρω διευκρινίσεις ή πληροφορίες αναφορικά με τα διαλαμβανόμενα στην παρούσα εγκύκλιο, μπορείτε να απευθύνεστε στην ηλεκτρονική διεύθυνση d.olo@ypes.gr

Την παρούσα εγκύκλιο μπορείτε να την αναζητήσετε και στον ιστότοπο του Υπουργείου Εσωτερικών, στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://www.ypes.gr>.

Ο Γενικός Γραμματέας Εσωτερικών και Οργάνωσης

Μιχαήλ Ι. Σταυριανουδάκης

Αποδέκτες:

- 1.** Αποκεντρωμένες Διοικήσεις
- 2.** Δήμοι της Χώρας
- 3.** Γενική Γραμματεία Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων Προεδρίας της Κυβέρνησης
- 4.** Ελληνική Στατιστική Αρχή
- 5.** Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών
- 6.** Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε.

Εσωτερική Διανομή

- 1.** Γραφείο Υπουργού
- 2.** Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού
- 3.** Γραφείο Γενικού Γραμματέα Εσωτερικών και Οργάνωσης

	ΕΝΕΡΓΕΙΑ	ΑΡΜΟΔΙΟ ΟΡΓΑΝΟ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
Μετονομασία Δήμου			
1.	Απόφαση δημοτικού συμβουλίου	Δημοτικό Συμβούλιο	Η απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου πρέπει να αιτιολογείται εμπεριστατωμένα και επαρκώς.
2α.	Θετική σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμιών	Συμβούλιο Τοπωνυμιών	Για την λειτουργία του Συμβουλίου Τοπωνυμιών εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 2690/ 1999
2β.	Αρνητική σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμιών	Συμβούλιο Τοπωνυμιών	Δυνατότητα άσκησης αίτησης ακύρωσης στο Διοικητικό Εφετείο (ΔΕΦΑΘ, Τμ Ι, 2222/ 2020)
3.	Έκδοση προεδρικού διατάγματος μετονομασίας δήμου	Υπουργός Εσωτερικών	Σχέδιο προεδρικού διατάγματος μετονομασίας αποστέλλεται στο Συμβούλιο της Επικρατείας προς επεξεργασία (άρθρο 95 παρ. 1

Μετονομασία Δημοτικής Κοινότητας και οικισμών

1.	Έκφραση γνώμης του συμβουλίου δημοτικής κοινότητας ή προέδρου δημοτικής κοινότητας κάτω των 300 κατοίκων (εφόσον υφίστανται δημοτικές κοινότητες)	Συμβούλιο Δημοτικής Κοινότητας/ Πρόεδρος Δημοτικής Κοινότητας	Καίτοι δεν προβλέπεται ρητά, προτείνεται η προηγούμενη λήψη γνώμης της τοπικής κοινωνίας, μέσω του θεσμού αυτοδιοικητικής αποκέντρωσης

2.	Απόφαση δημοτικού συμβουλίου	Δημοτικό Συμβούλιο	Αίτημα μετονομασίας δημοτικής κοινότητας συνοδεύεται απαραίτητα από αίτημα μετονομασίας ομώνυμου οικισμού. Στην συνεδρίαση καλείται υποχρεωτικά με δικαίωμα ψήφου ο Πρόεδρος της Δημοτικής Κοινότητας (άρθρα 81 & 82 ν. 3852/2010)

3α.	Θετική σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμιών	Συμβούλιο Τοπωνυμιών	Για την λειτουργία του Συμβουλίου Τοπωνυμιών εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 2690/ 1999

3β.	Αρνητική σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμιών	Συμβούλιο Τοπωνυμιών	Δυνατότητα άσκησης αίτησης ακύρωσης στο Διοικητικό Εφετείο (ΔΕΦΑΘ, Τμ Ι, 2222/ 2020)

4.	Έκδοση προεδρικού διατάγματος μετονομασίας Δημοτικής Κοινότητας και Οικισμού	Υπουργός Εσωτερικών	Σχέδιο προεδρικού διατάγματος μετονομασίας αποστέλλεται στο Συμβούλιο της Επικρατείας προς επεξεργασία (άρθρο 95 παρ. 1 εδ. δ του Συντάγματος)

Ονομασία οικισμών που υπάρχουν ήδη ή δημιουργούνται για πρώτη φορά και δεν έχουν απογραφεί ως αυτοτελείς

1.	Έκφραση γνώμης του συμβουλίου δημοτικής κοινότητας ή προέδρου δημοτικής κοινότητας κάτω των 300 κατοίκων (εφόσον υφίστανται δημοτικές κοινότητες)	Συμβούλιο Δημοτικής Κοινότητας/ Πρόεδρος Δημοτικής Κοινότητας	Καίτοι δεν προβλέπεται ρητά, προτείνεται η προηγούμενη λήψη γνώμης της τοπικής κοινωνίας, μέσω του θεσμού αυτοδιοικητικής αποκέντρωσης
2.	Απόφαση δημοτικού συμβουλίου	Δημοτικό Συμβούλιο	Η απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου πρέπει να αιτιολογείται εμπεριστατωμένα και επαρκώς. Στην συνεδρίαση καλείται υποχρεωτικά με δικαίωμα ψήφου ο Πρόεδρος της Δημοτικής Κοινότητας (άρθρα 81 & 82 του ν. 3852/ 2010
3α.	Θετική σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμιών	Συμβούλιο Τοπωνυμιών	Απόφαση του δημοτικού συμβουλίου επί της θετικής σύμφωνης γνώμης
3β.	Αρνητική σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμιών	Συμβούλιο Τοπωνυμιών	Δυνατότητα άσκησης αίτηση ακύρωσης στο Διοικητικό Εφετείο (ΔΕΦΑΘ, Τμ Ι, 2222/ 2020)
4.	Έκδοση απόφασης Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης	Συντονιστής Αποκεντρωμένης Διοίκησης	Περίληψη της απόφασης του δημοτικού συμβουλίου δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως

Μετονομασία Θέσεων

1.	Έκφραση γνώμης του συμβουλίου δημοτικής κοινότητας ή προέδρου δημοτικής κοινότητας κάτω των 300 κατοίκων (εφόσον υφίστανται δημοτικές	Συμβούλιο Δημοτικής Κοινότητας/ Πρόεδρος Δημοτικής Κοινότητας	Καίτοι δεν προβλέπεται ρητά, προτείνεται η προηγούμενη λήψη γνώμης της τοπικής κοινωνίας, μέσω του θεσμού αυτοδιοικητικής αποκέντρωσης
-----------	---	---	--

2.	Εισήγηση δημοτικού συμβουλίου	Δημοτικό Συμβούλιο	Εφόσον η μετονομασία θέσεων εκκινεί με πρωτοβουλία του Υπουργού Εσωτερικών, παροχή γνώμης δημοτικού συμβουλίου εντός τριών μηνών από την λήψη του σχετικού ερωτήματος. Εφόσον η θέση χωροθετείται εντός της εδαφικής περιφέρειας μίας δημοτικής κοινότητας, καλείται υποχρεωτικά με δικαίωμα ψήφου ο Πρόεδρος της Δημοτικής Κοινότητας (άρθρα 81 & 82 του ν. 3852/ 2010)
-----------	-------------------------------	--------------------	--

3α.	Θετική σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμιών	Συμβούλιο Τοπωνυμιών	
------------	--	----------------------	--

3β.	Αρνητική σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμιών	Συμβούλιο Τοπωνυμιών	Δυνατότητα άσκησης αίτησης ακύρωσης στο Διοικητικό Εφετείο (ΔΕΦΑΘ, Τμ Ι, 2222/ 2020)
------------	--	----------------------	--

4.	Έκδοση προεδρικού διατάγματος μετονομασίας Θέσεως	Υπουργός Εσωτερικών	Σχέδιο προεδρικού διατάγματος μετονομασίας αποστέλλεται στο Συμβούλιο της Επικρατείας προς επεξεργασία (άρθρο 95 παρ. 1 εδ. δ του Συντάγματος)
-----------	---	---------------------	--

Ορισμός οικισμού έως ιστορικής έδρας του δήμου

1.	Πρόταση συμβουλίου δημοτικής κοινότητας ή προέδρου δημοτικής κοινότητας κάτω των 300 κατοίκων (εφόσον υφίστανται δημοτικές κοινότητες)	Συμβούλιο Δημοτικής Κοινότητας/ Πρόεδρος Δημοτικής Κοινότητας	Η πρόταση αποστέλλεται στο δημοτικό συμβούλιο για παροχή γνώμης προς το Συμβούλιο Τοπωνυμίων σχετικά με το αίτημα του θεσμού αυτοδιοικητικής αποκέντρωσης
-----------	--	---	---

2.	Απόφαση δημοτικού συμβουλίου	Δημοτικό Συμβούλιο	Η γνώμη του δημοτικού συμβουλίου δέον να ταυτίζεται με το αίτημα της δημοτικής κοινότητας
-----------	------------------------------	--------------------	---

3α.	Θετική σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμίων	Συμβούλιο Τοπωνυμίων	
------------	--	----------------------	--

3β.	Αρνητική σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμίων	Συμβούλιο Τοπωνυμίων	Δυνατότητα άσκησης αίτησης ακύρωσης στο Διοικητικό Εφετείο (ΔΕΦΑΘ, Τμ Ι, 2222/2020)
------------	--	----------------------	---

4.	Έκδοση απόφασης Υπουργού Εσωτερικών	Υπουργός Εσωτερικών	Η απόφαση δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως
-----------	-------------------------------------	---------------------	---

Χρήση ιδιαίτερου δηλωτικού σήματος

1.	Απόφαση δημοτικού συμβουλίου	Δημοτικό Συμβούλιο	Το αίτημα δέον να ανάγεται στην ιστορία, μυθολογία ή τα τοπικά χαρακτηριστικά του δήμου
-----------	------------------------------	--------------------	---

2α.	Θετική σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμιών	Συμβούλιο Τοπωνυμιών	Απόφαση του δημοτικού συμβουλίου επί της θετικής σύμφωνης γνώμης
------------	--	----------------------	--

2β.	Αρνητική σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμιών	Συμβούλιο Τοπωνυμιών	Δυνατότητα άσκησης αίτησης ακύρωσης στο Διοικητικό Εφετείο (ΔΕΦΑΘ, Τμ Ι, 2222/2020)
------------	--	----------------------	---

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Εσωτερικών

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ & ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ & Τ.Α.
Δ/ΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ & ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ Τ.Α.
ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ Τ.Α. Α' ΒΑΘΜΟΥ

**«Μετακίνηση αιρετών των Δήμων
εντός και εκτός της χώρας»**

Αριθμός Εγκυκλίου: 648
ΑΠ: 69738/ 24-9-2021

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	2
α. Απόφαση Μετακίνησης Αιρετών Δήμου	3
β. Απόφαση Καθορισμού Ανώτατου Ορίου Μετακίνησης Αιρετών Δήμων	4
γ. Απόφαση Υπέρβασης του Ανώτατου Ορίου Μετακίνησης Αιρετών Δήμων	4
δ. Εκτός έδρας μετακίνηση στο εσωτερικό της χώρας ή στο εξωτερικό για χώρες εντός Ευρωπαϊκής Ένωσης	5
ε. Εκτός έδρας μετακίνηση στο εξωτερικό για χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης	5
Παράρτημα - Νομοθεσία.....	8
ν. 3463/2006	8
«Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων» (Α' 114)	8
ν. 3469/2006	8
«Εθνικό Τυπογραφείο, Εφημερίς της Κυβερνήσεως και λοιπές διατάξεις» (Α' 131)	8
ν. 3852/2010	9
«Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης.» (Α' 87)	9
ν. 3861/2010	9
«Ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων των κυβερνητικών, διοικητικών και αυτοδιοικητικών οργάνων στο διαδίκτυο	9
"Πρόγραμμα Διαύγεια" και άλλες διατάξεις» (Α' 112)	9

Εισαγωγή

Οι δήμοι, ως κατά τόπο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, ασκούν αρμοδιότητες που άπτονται των τοπικών υποθέσεων, καθώς και κρατικές αρμοδιότητες που τους έχουν απονεμηθεί από τον κοινό νομοθέτη, εντός των ορίων της εδαφικής τους περιφέρειας. Η αποτελεσματική άσκηση των εν λόγω αρμοδιοτήτων απαιτεί, συχνά, τη μετακίνηση των αιρετών εκπροσώπων των δήμων.

Με την παρούσα εγκύκλιο, διευκρινίζεται η διαδικασία που απαιτείται για τη μετακίνηση των αιρετών των δήμων, για την εκτέλεση υπηρεσίας, χωρίς να υπεισέρχεται σε θέματα οικονομικής διαχείρισης.

Στην έννοια της «εκτέλεσης υπηρεσίας» περιλαμβάνεται η μετακίνηση για συμμετοχή σε ημερίδες, συνέδρια ή σεμινάρια¹, υπό την προϋπόθεση ότι το αντικείμενό τους εμπίπτει στο πεδίο αρμοδιοτήτων του δήμου και του μετακινούμενου αιρετού.² Συνεπώς, εφιστάται η προσοχή αναφορικά με την, κατά περίπτωση, έγκριση σχετικών αιτημάτων.

Επισημαίνεται ότι η δυνατότητα μετακίνησης αιρετών που ρητά προβλέπεται στην κείμενη νομοθεσία αφορά σε δημάρχους, αντιδημάρχους και δημοτικούς συμβούλους³. Ως εκ τούτου, δεν τίθεται ζήτημα εφαρμογής του συνόλου της νομοθεσίας και των οδηγιών που περιλαμβάνονται στην παρούσα για αιρετούς συμβούλους κοινοτήτων ή προέδρους κοινοτήτων.

Για τη μετακίνηση των αιρετών δήμων εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων:

- 140, παρ. 1 και 2 του ν. 3463/2006 «Κύρωση Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων» (Α' 114),
- 72, παρ. 1, περίπτ. ια' και 75, παρ. 12 του ν. 3852/ 2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» (Α' 87),
- 2, 3 και 4 του ν. 3861/2010 «Ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων των κυβερνητικών, διοικητικών και αυτοδιοικητικών οργάνων στο διαδίκτυο "Πρόγραμμα Διαύγεια" και άλλες διατάξεις.» (Α' 112),
- 18, παρ. 15 του ν. 4071/2012 «Ρυθμίσεις για την τοπική ανάπτυξη, την αυτοδιοίκηση και την αποκεντρωμένη διοίκηση Ενσωμάτωση Οδηγίας 2009/50/ΕΚ.» (Α' 85),
- 1, 2, 3 και 4 του άρθρου 2 της υποπαραγράφου Δ9 του ν. 4336/2015 «Συνταξιοδοτικές διατάξεις - Κύρωση του Σχεδίου Σύμβασης Οικονομικής Ενίσχυσης από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και ρυθμίσεις για την υλοποίηση της Συμφωνίας Χρηματοδότησης.» (Α' 94)⁴
- 5, παρ. 2, περίπτ. θ' του ν. 3469/2006 «Εθνικό Τυπογραφείο, Εφημερίς της Κυβερνήσεως και λοιπές διατάξεις» (Α' 131),

οι οποίες παρατίθενται στο παράρτημα της παρούσας εγκυκλίου.

α. Απόφαση Μετακίνησης Αιρετών Δήμου

Οι αποφάσεις μετακίνησης πρέπει κατ' αρχάς να είναι γραπτές, να εκδίδονται πριν από την ημερομηνία αναχώρησης του αιρετού για κάθε μετακίνηση, χωρίς να αναφέρονται σε αυτές μετακινήσεις που δεν σχετίζονται μεταξύ τους και να περιλαμβάνουν απαραίτητα τα εξής στοιχεία:

α. ονοματεπώνυμο και ιδιότητα του μετακινούμενου,

β. ημερομηνία αναχώρησης και επιστροφής,

γ. ημερομηνία έναρξης και λήξης των εργασιών,

δ. αριθμό των ημερών και των διανυκτερεύσεων,

ε. πλήρη και σαφή αιτιολογία της μετακίνησης,

στ. τον τόπο και το μέσο της μετακίνησης,

¹ Άρθρο 2, παρ. 1 του ν. 4336/ 2015.

² Ε.Σ. 177/2008, 179/2014 & 151/2018

³ Άρθρα 140, παρ. 1 του ν. 3463/ 2006 και 72, παρ. 1, περίπτ. ια' του ν. 3852/ 2010.

⁴ Όπως οι διατάξεις αυτές ερμηνεύτηκαν διοικητικά με την εγκύκλιο υπ' αριθμ. οικ. 2/74450/ΔΕΠ/24.11.2015 (Α.Δ.Α.: ΩΨΘΩΗ- ΓΑ2) του Υπουργείου Οικονομικών.

ζ. το ποσό της δαπάνης και την αντίστοιχη απόφαση ανάληψη υποχρέωσης για τη συγκεκριμένη μετακίνηση,

η. κάθε άλλο στοιχείο που απαιτείται και ορίζεται ρητά από τις διατάξεις του ν. 4336/ 2015.

Η απόφαση μετακίνησης (νομική δέσμευση) εκδίδεται από την Οικονομική Επιτροπή του δήμου⁵, και αναρτάται στο πρόγραμμα «Διαύγεια»⁶. Συνεπώς, εφιστάται η προσοχή για την αμελλητί ανάρτηση της προαναφερόμενης απόφασης στο πρόγραμμα Διαύγεια, δεδομένου ότι η ανάρτηση αποτελεί προϋπόθεση της έναρξης ισχύος της.

β. Απόφαση Καθορισμού Ανώτατου Ορίου Μετακίνησης Αιρετών Δήμων

Το ανώτατο χρονικό όριο μετακίνησης αιρετών δήμων για εκτέλεση υπηρεσίας, εκτός έδρας⁷, ορίζεται με απόφαση του χωρικά αρμόδιου Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης και δεν μπορεί να υπερβαίνει τις εξήντα (60) ημέρες ανά έτος και κατηγορία δικαιούχων. Στο βαθμό που εκδίδεται ανά κατηγορία δικαιούχων (δήμαρχος, αντιδήμαρχος, δημοτικός σύμβουλος), έχει κανονιστικό χαρακτήρα και, ως εκ τούτου, δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.⁸

Στο ανώτατο αυτό χρονικό όριο αυτό περιλαμβάνονται όλες οι ημέρες για μετακίνηση στο εσωτερικό και το εξωτερικό, για εκτέλεση υπηρεσίας αλλά και για συμμετοχή σε συνέδρια, σεμινάρια, ημερίδες κ.λπ. Επιπρόσθετα, λαμβάνονται υπόψη όλες οι εκτός έδρας ημέρες μετακίνησης, ανεξαρτήτως της διανυκτέρευσης ή μη του αιρετού εκτός της έδρας του, εφόσον αφορούν σε μετακίνηση, εκτός έδρας, άνω των 50 χιλιομέτρων, η οποία, ακόμα και στην περίπτωση της αυθημερόν επιστροφής, υπολογίζεται ως πλήρης ημέρα και συνυπολογίζεται στο συνολικό αριθμό.⁹

Για τον υπολογισμό των χιλιομετρικών αποστάσεων, εφαρμόζεται η απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών αριθ. [ΔΟΥ/ο/1860/ 31.4.2017 \(Β' 1638\)](#). Το παραγόμενο «έντυπο/ ψηφιακό έγγραφο υπολογισμού χιλιομετρικής απόστασης», που προκύπτει από το Διαδραστικό Εργαλείο Υπολογισμού Χιλιομετρικών Αποστάσεων, που θεσμοθετήθηκε με την προαναφερόμενη Υ.Α., κατισχύει έναντι οποιασδήποτε άλλης σχετικής βεβαίωσης χιλιομετρικών αποστάσεων που εκδίδεται από διάφορους άλλους σχετικούς φορείς.¹⁰

γ. Απόφαση Υπέρβασης του Ανώτατου Ορίου Μετακίνησης Αιρετών Δήμων

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, παρέχεται η δυνατότητα υπέρβασης του ορίου που θεσμοθετείται με την προαναφερόμενη απόφαση του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Ειδικότερα, προβλέπεται η δυνατότητα υπέρβασης:

α) μέχρι τριάντα (30) ημέρες επιπρόσθετα ετησίως συνολικά, για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων έκτακτων και απρόβλεπτων γεγονότων, όπως είναι οι θεομηνίες, οι πυρκαγιές, οι επιδημίες ή η κήρυξη συγκεκριμένης περιοχής σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης,

⁵ Άρθρο 72 παρ 1 περ. ια' του ν. 3852/2010.

⁶ Άρθρα 75, παρ. 12, 97, παρ. 6 και 2, παρ. 4, περίπτ. 22 των ν. 3852/2010, 3463/2006 και 3861/2010, αντίστοιχα.

⁷ Όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 1 περίπτ. 9 του άρθρου 2 της υποπαραγράφου Δ9 του ν. 4336/2015.

⁸ Άρθρο 5, παρ. 2θ του ν. 3469/ 2006.

⁹ Εγκύκλιος υπ' αριθμ. οικ. 2/74450/ΔΕΠ/ 24.11.2015 (Α.Δ.Α.: ΩΨΘΩΗ-ΓΑ2) του Υπουργείου Οικονομικών.

¹⁰ Εγκύκλιος 10 Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών υπ' αριθ. πρωτ. ΔΝΣγ/οικ.41648/7-6-2017, Α.Δ.Α.: 7ΚΚ1465ΧΘΞ -ΨΤΡ.

β) μέχρι είκοσι (20) ημέρες επιπρόσθετα ετησίως συνολικά, για έκτακτες υπηρεσιακές ανάγκες. Με την απόφαση, προσδιορίζονται οι κατηγορίες δικαιούχων και τα συγκεκριμένα υπηρεσιακά καθήκοντα που αφορά η υπέρβαση, καθώς και ο αριθμός ημερών αυτής μέχρι του ανωτέρω αριθμού ημερών.

Οι προαναφερόμενες αποφάσεις εκδίδονται μετά την εξάντληση του ανώτατου ορίου που προσδιορίζονται με την απόφαση του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης, με δυνατότητα αναδρομικής ισχύος δύο (2) μηνών.

Συνεπώς, εφιστάται η προσοχή, ώστε τυχόν σχετικά αιτήματα να υποβάλλονται, έγκαιρα στο Υπουργείο Εσωτερικών, δεδομένου ότι η προθεσμία των δύο μηνών από την πραγματοποίηση της μετακίνησης έχει αποκλειστικό χαρακτήρα για την έκδοση της απόφασης και μετά την πάροδό της δεν είναι δυνατή η αναγνώριση της δαπάνης για τέτοιου είδους μετακινήσεις.

Περαιτέρω, παρέχεται η δυνατότητα, με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, να καθορίζονται οι μέρες μετακίνησης εκτός έδρας μέχρι εξήντα (60) ημέρες ετησίως συνολικά, επιπροσθέτως των καθοριζόμενων με την απόφαση του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης που αναφέρθηκε στην ενότητα «β», για τις μετακινήσεις εκτός έδρας των δημάρχων, και των αιρετών που συμμετέχουν στα πάσης φύσεως συλλογικά όργανα των Περιφερειακών Ενώσεων Δήμων, της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος.¹¹

δ. Εκτός έδρας μετακίνηση στο εσωτερικό της χώρας ή στο εξωτερικό για χώρες εντός Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η εκτός έδρας μετακίνηση στο εσωτερικό της χώρας ή στο εξωτερικό για χώρες εντός Ευρωπαϊκής Ένωσης¹², πραγματοποιείται, όπως αναφέρθηκε στην ενότητα «α» μετά από απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής του δήμου¹³. Με την απόφασή της, η Οικονομική Επιτροπή αποφαινεται για το εάν η μετακίνηση του αιρετού γίνεται για εκτέλεση υπηρεσίας και αν η υπηρεσία εμπίπτει στις αρμοδιότητες του δήμου.

ε. Εκτός έδρας μετακίνηση στο εξωτερικό για χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης

Για τις εκτός έδρας μετακινήσεις αιρετών στο εξωτερικό για χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης απαιτείται, επιπλέον της απόφασης που εκδίδεται από την οικονομική επιτροπή, σύμφωνα με τη διαδικασία που περιγράφηκε στις ενότητες «α» και «δ», έγκριση μετακίνησης από τον Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.¹⁴

Η έγκριση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, απαιτείται και για τη μετακίνηση αιρετών σε χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο πλαίσιο των διεθνών συνεργασιών και της συμμετοχής

¹¹ Άρθρο 3, παρ. 10 του ν. 4336/2015, όπως προστέθηκε με το άρθρο 12 του ν. 4674/2020.

¹² Οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μετά την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου στις 31-1-2020, είναι αλφαβητικά οι ακόλουθες: Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Γαλλία, Γερμανία, Δανία, Εσθονία, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Ολλανδία, Κροατία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Ουγγαρία, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία, Σλοβενία, Σουηδία, Τσεχία και Φιλανδία.

¹³ Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 140, παρ. 1 του ν. 3463/2006, σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 72, παρ. 1, περίπτ. ια' του ν. 3852/2010 και 5 παρ. 18 του ν. 4623/2019.

¹⁴ Άρθρο 18 παρ. 15 του ν. 4071/2012, υπ' αριθ. πρωτ. 30802/20-5-2020 έγγραφο του Υπουργείου Εσωτερικών προς την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας.

τους σε ευρωπαϊκά προγράμματα, δεδομένου ότι δεν αρκεί (για την μετακίνηση) η απαιτούμενη σύμφωνη γνώμη που παρέχεται, δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 219 παρ. 3 του ν. 3463/2006, από την τριμελή Επιτροπή του άρθρου 4 παρ. 2 του ν. 3345/2005 που λειτουργεί στο Υπουργείο Εσωτερικών, η οποία αφορά «στην κρίση της συμβατότητας της δράσης που αναπτύσσουν οι ΟΤΑ α' και β' βαθμού σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο, με τις εθνικές πολιτικές, την εθνική και κοινοτική νομοθεσία και σε σχέση με το εύρος των αρμοδιοτήτων τους».¹⁵

Η εγκριτική απόφαση του Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης δεν αναρτάται στο πρόγραμμα «Διαύγεια», δεδομένου ότι δεν προβλέπεται δημοσίευσή της στις κείμενες διατάξεις. Συνεπώς, ισχύει από την έκδοσή της, ήτοι την ημερομηνία υπογραφής της.

στ. Μετακίνηση εκτός έδρας αιρετών σε κατεπείγουσες περιπτώσεις

Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις, επιτρέπεται να μετακινηθεί εκτός έδρας ο δήμαρχος, ο αντιδήμαρχος ή ο δημοτικός σύμβουλος, χωρίς προηγούμενη απόφαση της οικονομικής επιτροπής για το εάν η μετακίνηση του αιρετού γίνεται για εκτέλεση υπηρεσίας (νομική δέσμευση).

Στις περιπτώσεις αυτές, η οικονομική επιτροπή, στην αμέσως επόμενη συνεδρίαση της, οφείλει να εκδώσει απόφαση με την οποία αιτιολογείται η επείγουσα μετακίνηση.¹⁶

Λόγους επείγουσας μετακίνησης συνιστούν «έκτακτα γεγονότα που εκφεύγουν της συνήθους ροής των πραγμάτων και της αναμενόμενης εξέλιξης της προγραμματισμένης δραστηριότητας των Ο.Τ.Α.».¹⁷ Συνεπώς, δεν συνιστά επαρκή αιτιολογία η, συνήθως επικληθείσα, γενικόλογη αναφορά περί μετακίνησης αιρετού για συνάντηση με υπηρεσιακούς παράγοντες για θέματα που αφορούν στο δήμο.

ζ. Έλεγχος νομιμότητας

Οι αποφάσεις της οικονομικής επιτροπής, οι οποίες εκδίδονται κατά τη διαδικασία μετακίνησης των αιρετών των δήμων εκτός έδρας για υπηρεσιακούς λόγους, υπόκεινται στον έλεγχο νομιμότητας των άρθρων 226 και 227 του ν. 3852/2010.

¹⁵ Εγκύκλιος Υπουργείου Εσωτερικών αριθ. 44/ 2011, υπ' αριθ. πρωτ. 36847/10-8-2011, Α.Δ.Α.: 4ΑΜ7Ν-ΘΤ9.

¹⁶ Ε.Σ. 292/2016.

¹⁷ Ε.Σ. 179/2014.

Για περαιτέρω διευκρινίσεις ή πληροφορίες αναφορικά με τα διαλαμβανόμενα στην παρούσα εγκύκλιο, μπορείτε να απευθύνεστε στην ηλεκτρονική διεύθυνση d.olo@ypes.gr.

Την παρούσα εγκύκλιο μπορείτε να την αναζητήσετε και στον δικτυακό τόπο του Υπουργείου Εσωτερικών, στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://www.ypes.gr>

Ο Γενικός Γραμματέας Εσωτερικών και Οργάνωσης

Μιχάλης Ι. Σταυριανουδάκης

Αποδέκτες:

1. Αποκεντρωμένες Διοικήσεις
2. Δήμοι της χώρας
3. Κ.Ε.Δ.Ε.
4. Ε.Ε.Τ.Α.Α.

Εσωτερική Διανομή

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Υφυπουργού
3. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Εσωτερικών και Οργάνωσης

Παράρτημα - Νομοθεσία

ν. 3463/2006

«Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων» (Α' 114)

Άρθρο 97 - Πρακτικά συνεδρίασης

«6. Τρεις (3) ημέρες μετά τη συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου δημοσιεύεται πίνακας στον οποίο σημειώνονται τα θέματα που συζητήθηκαν, ο αριθμός των αποφάσεων και περίληψη του περιεχομένου τους. Ο πίνακας αυτός αναρτάται στο δημοτικό κατάστημα, εκτός αν άλλες διατάξεις προβλέπουν ειδικό τρόπο για τη δημοσίευση των αποφάσεων του δημοτικού συμβουλίου. Οι κανονιστικού περιεχομένου αποφάσεις του δημοτικού συμβουλίου δημοσιεύονται ολόκληρες στο δημοτικό κατάστημα και οι ατομικές διοικητικές πράξεις τουλάχιστον σε περίληψη. Για τις δημοσιεύσεις συντάσσεται αποδεικτικό από δημοτικό υπάλληλο ή άλλο δημόσιο όργανο.»

Άρθρο 140 - Δαπάνες μετακίνησης - Αποζημιώσεις - Λοιπά έξοδα

«1. Οι δήμαρχοι, οι αντιδήμαρχοι, οι πρόεδροι Κοινοτήτων και οι δημοτικοί ή κοινοτικοί σύμβουλοι μπορούν να μετακινούνται εκτός της έδρας του Δήμου ή της Κοινότητας για εκτέλεση υπηρεσίας, ύστερα από απόφαση του δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου. Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις επιτρέπεται να μετακινηθεί εκτός έδρας ο δήμαρχος, ο αντιδήμαρχος ή ο πρόεδρος Κοινότητας, χωρίς προηγούμενη απόφαση του συμβουλίου. Στις περιπτώσεις αυτές το συμβούλιο αποφασίζει χωρίς καθυστέρηση αν η μετακίνηση ήταν επιβεβλημένη ή όχι.»

ν. 3469/2006

«Εθνικό Τυπογραφείο, Εφημερίς της Κυβερνήσεως και λοιπές διατάξεις» (Α' 131)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

Άρθρο 5

Δημοσιευτέα ύλη

«2. Στην "Εφημερίδα της Κυβερνήσεως" δημοσιεύονται:

θ) οι κανονιστικού χαρακτήρα πράξεις του Πρωθυπουργού, του Υπουργικού Συμβουλίου, των Υπουργών, καθώς και οποιουδήποτε άλλου οργάνου της Διοίκησης, με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων του άρθρου 8 του νόμου αυτού και εφόσον η κείμενη νομοθεσία δεν προβλέπει άλλον ειδικότερο τρόπο δημοσίευσης,»

ν. 3852/2010

**«Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης -
Πρόγραμμα Καλλικράτης.» (Α' 87)**

Άρθρο 72 - Αρμοδιότητες Οικονομικής Επιτροπής Δήμων

1. Η Οικονομική Επιτροπή είναι συλλογικό όργανο, αρμόδιο για τον έλεγχο και την παρακολούθηση της οικονομικής και διοικητικής λειτουργίας του δήμου. Ειδικότερα, έχει τις ακόλουθες αποφασιστικές, ελεγκτικές και γνωμοδοτικές αρμοδιότητες:

ια) Αποφασίζει για:

ι. Τη μετακίνηση και την έγκριση της αποζημίωσης των δαπανών μετακίνησης του δημάρχου, των αντιδημάρχων και των δημοτικών συμβούλων, εκτός της έδρας του δήμου για εκτέλεση υπηρεσίας. Σε κατεπείγουσες περιπτώσεις επιτρέπεται να μετακινηθεί εκτός έδρας ο δήμαρχος, ο αντιδήμαρχος ή μέλος του δημοτικού συμβουλίου χωρίς προηγούμενη απόφαση της οικονομικής επιτροπής. Στις περιπτώσεις αυτές, η επιτροπή αποφασίζει στην αμέσως επόμενη συνεδρίασή της, αν η μετακίνηση ήταν επιβεβλημένη ή όχι,

Άρθρο 75 - Λειτουργία της Οικονομικής Επιτροπής και της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής

«12. Οι αποφάσεις των παραπάνω επιτροπών δημοσιεύονται σύμφωνα με τις διατάξεις για τη δημοσίευση των αποφάσεων του δημοτικού συμβουλίου και αναρτώνται στην ιστοσελίδα του δήμου με ευθύνη του προέδρου.»

ν. 3861/2010

**«Ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων των
κυβερνητικών, διοικητικών και αυτοδιοικητικών οργάνων στο διαδίκτυο
"Πρόγραμμα Διαύγεια" και άλλες διατάξεις» (Α' 112)**

Άρθρο 2 - Πεδίο εφαρμογής

«1. Οι ρυθμίσεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται σε νόμους, προεδρικά διατάγματα, αποφάσεις και πράξεις που εκδίδουν ο Πρωθυπουργός, το Υπουργικό Συμβούλιο και τα συλλογικά κυβερνητικά όργανα, οι Υπουργοί, Αναπληρωτές Υπουργοί, Υφυπουργοί, Γενικοί Γραμματείς Υπουργείων και Περιφερειών, Ειδικοί Γραμματείς Υπουργείων, τα όργανα διοίκησης νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), οι ανεξάρτητες και ρυθμιστικές διοικητικές αρχές, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, τα όργανα διοίκησης φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα στις περιπτώσεις που αναφέρονται στον παρόντα νόμο, καθώς και τα όργανα των φορέων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού. «Οι ρυθμίσεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται επίσης και σε πράξεις ή αποφάσεις που

εκδίδουν όργανα, στα οποία τα αναφερόμενα στην παράγραφο αυτή όργανα έχουν χορηγήσει εξουσιοδότηση προς υπογραφή ή έχουν μεταβιβάσει αρμοδιότητα, καθώς και οποιοδήποτε όργανο έχει από το νόμο την αρμοδιότητα έκδοσης πράξεων που υπάγονται στις ρυθμίσεις του νόμου αυτού.»

3. Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου ως φορείς των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού νοούνται τα αιρετά όργανα των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) πρώτου και δεύτερου βαθμού και τα νομικά πρόσωπα και επιχειρήσεις των Ο.Τ.Α..

4. Στο διαδίκτυο αναρτώνται:

«**6α)** οι πράξεις της ανάληψης υποχρέωσης δαπάνης, της απόφασης έγκρισης δαπάνης και της οριστικοποίησης της πληρωμής που περιέχει το ακριβές ποσό που θα πληρωθεί για κάθε επιμέρους δαπάνη των φορέων που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου.»

22) ατομικές διοικητικές πράξεις, η δημοσίευση των οποίων προβλέπεται από ειδική διάταξη νόμου.»

Άρθρο 3 - Υποχρεώσεις ανάρτησης στο διαδίκτυο

«**1.** Οι πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 2 του παρόντος νόμου αναρτώνται αμελλητί στο Διαδίκτυο με μέριμνα του οργάνου που τις εξέδωσε. Οι νόμοι και τα προεδρικά διατάγματα αναρτώνται στο δικτυακό τόπο των αρμόδιων Υπουργείων που αυτά διατηρούν. Οι πράξεις του Πρωθυπουργού και του Υπουργικού Συμβουλίου αναρτώνται στο δικτυακό τόπο του Γραφείου Πρωθυπουργού και της Γενικής Γραμματείας της Κυβέρνησης. Οι πράξεις των Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών, Υφυπουργών, Γενικών και Ειδικών Γραμματέων και των οργάνων στα οποία έχει χορηγηθεί εξουσιοδότηση υπογραφής ή έχει μεταβιβαστεί αρμοδιότητα αναρτώνται στο δικτυακό τόπο του εκάστοτε Υπουργείου. Οι πράξεις των οργάνων διοίκησης των Ν.Π.Δ.Δ., των οργάνων διοίκησης φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, των ανεξάρτητων και ρυθμιστικών αρχών και των φορέων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού αναρτώνται στους κατά περίπτωση οικείους δικτυακούς τόπους που αυτά διατηρούν.

2. Σε περίπτωση συναρμοδιότητας η πράξη αναρτάται με μέριμνα των συναρμοδίων σε όλους τους αντίστοιχους δικτυακούς τόπους.

3. Οι νόμοι, τα προεδρικά διατάγματα και οι πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 2 του παρόντος νόμου αναρτώνται με τρόπο ώστε να είναι δυνατή η αναζήτηση πληροφοριών και να είναι ευχερώς προσβάσιμα στο μέσο χρήση.

4. Αν στην κείμενη νομοθεσία προβλέπεται η ανάρτηση περίληψης της πράξης ή απόφασης στο Διαδίκτυο αναρτάται η περίληψη αυτή.

5. Η μη ανάρτηση ή η μη έγκαιρη ανάρτηση στο διαδίκτυο των πράξεων που αναφέρονται στο άρθρο 2 του παρόντος συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα για το όργανο που την εξέδωσε ή για τον υπάλληλο που έχει την ευθύνη για την ανάρτηση.

6. Από την υποχρέωση πρωτογενούς ανάρτησης εξαιρούνται τα έγγραφα και τα στοιχεία δημοσίων συμβάσεων που καταχωρίζονται υποχρεωτικά στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) του άρθρου 11 του ν. 4013/2011 (Α' 204). Τα στοιχεία αυτά αντλούνται αυτομάτως από το ΚΗΜΔΗΣ.»

Άρθρο 4 - Ισχύς των πράξεων

«1. Οι πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 2, όταν είναι κατά νόμο δημοσιευτές, στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ισχύουν από τη δημοσίευσή τους, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά.

2. Με εξαίρεση τις πράξεις της προηγούμενης παραγράφου, οι λοιπές πράξεις του άρθρου 2 αναρτώνται στο διαδίκτυο κατά τα οριζόμενα στον παρόντα νόμο και ισχύουν από την ανάρτησή τους.»

ν. 4071/2012

«Τοπική ανάπτυξη, αυτοδιοίκηση, αποκεντρωμένη διοίκηση Ενσωμάτωση Οδηγίας 2009/50/ΕΚ.» (Α' 85)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ**ΡΥΘΜΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ****Άρθρο 18 - Ρύθμιση θεμάτων Αποκεντρωμένων Διοικήσεων**

«15. Η έγκριση της μετακίνησης αιρετών και υπαλλήλων των δήμων σε χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης για υπηρεσιακούς λόγους αποτελεί αρμοδιότητα του γενικού γραμματέα της οικείας αποκεντρωμένης διοίκησης. Για τη μετακίνηση των αιρετών και υπαλλήλων των δήμων και των περιφερειών στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για υπηρεσιακούς λόγους δεν απαιτείται η ως άνω έγκριση. Κάθε αντίθετη διάταξη παύει να ισχύει.»

ν. 4336/2015

«Συνταξιοδοτικές διατάξεις - Κύρωση του Σχεδίου Σύμβασης Οικονομικής Ενίσχυσης από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και ρυθμίσεις για την υλοποίηση της Συμφωνίας Χρηματοδότησης» (Α' 94)

ΥΠΟΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ Δ.9: ΔΑΠΑΝΕΣ ΜΕΤΑΚΙΝΟΥΜΕΝΩΝ ΕΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΚΤΟΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ - ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α' - ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ - Άρθρο 1 Ορισμοί

«Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου, οι πιο κάτω όροι έχουν την ακόλουθη έννοια:

1. Δαπάνες μετακίνησης: τα ποσά που αναγνωρίζει ο φορέας για: α. τα έξοδα κίνησης, β. τα έξοδα διανυκτέρευσης, γ. την ημερήσια αποζημίωση, δ. τα έξοδα εγκατάστασης και μεταφοράς οικοσκευής και ε. το επίδομα αλλοδαπής.

Από τις ρυθμίσεις των ανωτέρω εδαφίων εξαιρούνται οι συνοδοί ασφαλείας και τα μέλη της αποστολής που συνοδεύουν τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και τον Πρωθυπουργό, στους οποίους δεν εφαρμόζεται το προβλεπόμενο στο εδάφιο α' της παρούσας ανώτατο όριο.

7. Έδρα: το κατάστημα της Υπηρεσίας, όπου υπηρετεί ο μετακινούμενος, ή η κατοικία του αν αυτή βρίσκεται πλησιέστερα στον τόπο προορισμού ή αν ο μετακινούμενος είναι ιδιώτης.

9. Εκτός έδρας μετακίνηση: η μετακίνηση πέραν των πενήντα (50) χιλιομέτρων από την έδρα του μετακινουμένου ή πέραν των είκοσι (20) ναυτικών μιλίων για μετακινήσεις από την ηπειρωτική προς τη νησιωτική Χώρα και αντίστροφα ή ανεξάρτητα από απόσταση για μετακίνηση από νησί σε νησί. Αν η μετακίνηση πραγματοποιείται και στην ηπειρωτική και στη νησιωτική Χώρα, η συνολική απόσταση από την έδρα του μετακινουμένου μέχρι τον τόπο προορισμού υπολογίζεται σε χιλιόμετρα.

11. Διαδοχική μετακίνηση: η μετάβαση διαδοχικά σε περισσότερες από μία περιοχές για εκτέλεση υπηρεσίας σε καθεμιά από αυτές.

15. Μέλη οικογένειας: ο σύζυγος, τα άγαμα τέκνα του μέχρι του δέκατου όγδοου (18ου) έτους της ηλικίας τους συμπληρωμένου ή μέχρι του εικοστού τέταρτου (24ου), εφόσον φοιτούν σε ανώτερα ή ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα ή σε Ι.Ε.Κ. δημόσια ή ιδιωτικά ή σε περίπτωση σωματικής ή πνευματικής αναπηρίας για άσκηση βιοποριστικού επαγγέλματος με αναπηρία σε ποσοστό τουλάχιστον πενήντα τοις εκατό (50%).»

Άρθρο 2

«Πεδίο εφαρμογής

1. Στις διατάξεις του παρόντος νόμου υπάγονται οι μετακινούμενοι με οποιαδήποτε ιδιότητα, με εντολή φορέα του Δημοσίου, όπως αυτός ορίζεται στην παρ. στ' του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), συμπεριλαμβανομένων των Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών (Α.Δ.Α.) με νομική προσωπικότητα, των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' και β' βαθμού, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.), των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης (Ο.Κ.Α.) και των φορέων της περίπτωσης 12 της υποπαραγράφου Γ1 της παρ. Γ' του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 (Α' 222), στο εσωτερικό ή το εξωτερικό, για εκτέλεση ή παροχή υπηρεσίας, ειδική αποστολή, για συμμετοχή σε ημερίδες, διημερίδες, συνέδρια, σεμινάρια, εκπαίδευση και μετεκπαίδευση, καθώς και οι μετατιθέμενοι, αποσπώμενοι ή τοποθετούμενοι.

3. Κατά την εφαρμογή του παρόντος νόμου οι αρμόδιες υπηρεσίες υποχρεούνται να αντιμετωπίζουν με τον προσφορότερο και οικονομικότερο τρόπο την κάλυψη των πραγματικών αναγκών μετακίνησης.»

Άρθρο 3 - Ημέρες μετακίνησης εκτός έδρας

«1. Με κοινή απόφαση του αρμόδιου Υπουργού και του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται ο αριθμός των επιτρεπόμενων κατ' έτος ημερών εκτός έδρας των μετακινούμενων προσώπων για οποιαδήποτε από τις αιτίες της παρ. 1 του άρθρου 2, ανάλογα με τον κλάδο, την κατηγορία, την ειδικότητα που ανήκουν ή την ιδιότητά τους και δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει, κατ' ανώτατο όριο, τις εξήντα (60). Το όριο αυτό δεν προσαυξάνεται στις περιπτώσεις ανάθεσης καθηκόντων άλλου κλάδου ή ειδικότητας ή σε περίπτωση μετακίνησης εκτός έδρας υπό άλλη ιδιότητα.

Με απόφαση του αρμόδιου Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης (πρώην Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης) καθορίζονται τα θέματα του α' εδαφίου για τους αιρετούς, καθώς και τους υπαλλήλους που υπηρετούν στους Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού, στα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου αυτών.

Από τις ρυθμίσεις των ανωτέρω εδαφίων εξαιρούνται οι συνοδοί ασφαλείας και τα μέλη της αποστολής που συνοδεύουν τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και τον Πρωθυπουργό, στους οποίους δεν εφαρμόζεται το προβλεπόμενο στο εδάφιο α' της παρούσας ανώτατο όριο.

2. Με κοινή απόφαση του αρμόδιου Υπουργού και του Υπουργού Οικονομικών επιτρέπεται η υπέρβαση του ανωτάτου ορίου των ημερών εκτός έδρας:

α) για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων έκτακτων και απρόβλεπτων γεγονότων όπως είναι οι θεομηνίες, οι πυρκαγιές, οι επιδημίες ή η κήρυξη συγκεκριμένης περιοχής σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης, μέχρι τριάντα (30) ημέρες ετησίως,

β) για μετακινήσεις των μηχανικών για τις ανάγκες ελέγχου και επίβλεψης μελετών και έργων, των υπαλλήλων του Υπουργείου Οικονομικών για τις ανάγκες των εν γένει ελέγχων, των γεωτεχνικών υπαλλήλων για τις ανάγκες εφαρμογής σχετικών προγραμμάτων και ελέγχων, των υπαλλήλων της Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής και της Υπηρεσίας Ασύλου του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης (πρώην Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη) και του Σώματος Επιθεωρητών Εργασίας, μέχρι τριάντα (30) ημέρες ετησίως και

γ) ειδικά για έκτακτες υπηρεσιακές ανάγκες, μέχρι είκοσι (20) ημέρες ετησίως.

Στην απόφαση αυτή προσδιορίζονται οι ειδικότητες και τα συγκεκριμένα υπηρεσιακά καθήκοντα που αφορά η υπέρβαση, καθώς και ο αριθμός ημερών αυτής μέχρι του ανωτέρω αριθμού ημερών. Οι αποφάσεις της παραγράφου αυτής εκδίδονται μετά την εξάντληση του ανώτατου ορίου και με δυνατότητα αναδρομικής ισχύος δύο (2) μηνών.

10. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, δύνανται να καθορίζονται οι ημέρες μετακίνησης εκτός έδρας κατ' έτος και πέραν των ανωτέρω ορίων της παραγράφου 1, μέχρι εξήντα (60) ημέρες συνολικά για τις μετακινήσεις εκτός έδρας των δημάρχων, των περιφερειαρχών και των αιρετών που συμμετέχουν στα πάσης φύσεως συλλογικά όργανα των Περιφερειακών Ενώσεων Δήμων, της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος και της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδος.»

Άρθρο 4 - Αποφάσεις μετακίνησης

«**1.** Οι αποφάσεις μετακίνησης για τους υπαλλήλους και λειτουργούς των Υπουργείων και των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων εκδίδονται από τον αρμόδιο Υπουργό ή τον Συντονιστή Αποκεντρωμένης Διοίκησης (πρώην Γενικό Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης) αντίστοιχα ή το κατά νόμο εξουσιοδοτημένο όργανο. Για το προσωπικό των Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών οι αποφάσεις μετακίνησης εκδίδονται από τους Προέδρους αυτών ή το εξουσιοδοτημένο από αυτούς όργανο, ενώ για το προσωπικό των νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου και των δημοσίων επιχειρήσεων οι αποφάσεις εκδίδονται από το συλλογικό όργανο διοίκησης ή το εξουσιοδοτημένο από αυτό όργανο. Οι αποφάσεις μετακίνησης των υπαλλήλων των Ο.Τ.Α. δεύτερου βαθμού εκδίδονται από τον Περιφερειάρχη ή από το κατά το νόμο εξουσιοδοτημένο από αυτόν όργανο. Οι αποφάσεις μετακίνησης των υπαλλήλων των Ο.Τ.Α. πρώτου βαθμού εκδίδονται από τον Δήμαρχο ή από το κατά το νόμο εξουσιοδοτημένο από αυτόν όργανο.

Οι αποφάσεις μετακίνησης για τους Διοικητές των Υ.Πε. εκδίδονται από τον Υπουργό Υγείας.

3. Οι αποφάσεις μετακίνησης εκδίδονται με την απαραίτητη προϋπόθεση ότι υπάρχει η σχετική πίστωση στον προϋπολογισμό του οικείου φορέα και η βεβαίωση δέσμευσης αυτής κατά τις διατάξεις του Δημοσίου Λογιστικού.

4. Οι αποφάσεις μετακίνησης εκδίδονται πριν από την ημερομηνία αναχώρησης του μετακινούμενου, περιλαμβάνουν απαραίτητα το ονοματεπώνυμο, την ιδιότητά του, τον κλάδο ή την ειδικότητα, την ημερομηνία αναχώρησης, έναρξης και λήξης των εργασιών και επιστροφής, τον αριθμό των ημερών και των διανυκτερεύσεων, την πλήρη και σαφή αιτιολογία της μετακίνησης, τον τόπο και το μέσο αυτής, το ποσό της εκτιμώμενης δαπάνης και την αντίστοιχη βεβαίωση δέσμευσης πίστωσης για τη συγκεκριμένη

μετακίνηση, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο που απαιτείται και ορίζεται ρητά από τις διατάξεις του παρόντος. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις επείγουσας μετακίνησης με προφορική εντολή, παρέχεται και γραπτή έγκριση με έκδοση σχετικής απόφασης μετακίνησης, το αργότερο μέσα σε δέκα (10) εργάσιμες ημέρες από την ημερομηνία επιστροφής του μετακινουμένου στην έδρα του.»

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ & ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ Τ.Α.
ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ Τ.Α. Α' ΒΑΘΜΟΥ

Αθήνα 21 Οκτωβρίου 2021
Αριθ. Πρωτ.: 76859

Προς: Αποκεντρωμένες Διοικήσεις της χώρας
(Με παράκληση να ενημερώσουν τους
δήμους χωρικής τους αρμοδιότητας)

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ: 732

ΘΕΜΑ: «Παράταση της προθεσμίας παροχής διοικητικής υποστήριξης και του χρόνου άσκησης αρμοδιοτήτων υπηρεσιών δόμησης από όλους τους δήμους της χώρας».

Α. Παράταση της προθεσμίας παροχής διοικητικής υποστήριξης – Τροποποίηση του άρθρου 376 του ν. 4700/2020.

Σας γνωρίζουμε ότι σύμφωνα με τις διατάξεις των παρ. 1 και 2 του **άρθρου 97 του ν.4842/2021 (Α'190)**:

α) από **30 Σεπτεμβρίου έως 31 Δεκεμβρίου 2021** συνεχίζεται η παρεχόμενη διοικητική υποστήριξη για τις οριζόμενες στην περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 95 του ν. 3852/2010 (Α' 87) αρμοδιότητες που μεταβιβάστηκαν στους δήμους, όπως προβλέπεται στις παρ. 2, 3 και 4 του άρθρου 95 του ν.3852/2010.

β) η **1^η Ιανουαρίου 2022** αποτελεί το **νέο χρονικό σημείο έναρξης άσκησης των ανωτέρω αρμοδιοτήτων** από τους δήμους που υποστηρίζονται διοικητικά.

γ) από **30 Σεπτεμβρίου 2021** η παρ. 1 του άρθρου 1 της από 31.12.2012 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου, όπως κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4147/2013 (Α' 98), **συνεχίζει να ισχύει** και η παράγραφος 4 του άρθρου 205 του ν. 3852/2010 καταργείται την 1^η Ιανουαρίου 2022.

Επισημαίνεται ότι, κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα της τρίμηνης παράτασης, οι διοικητικά υποστηριζόμενοι δήμοι οφείλουν να ολοκληρώσουν τις αναληφθείσες

πρωτοβουλίες για την ενεργοποίηση όλων των εργαλείων που έχουν προβλεφθεί για την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, όπως για παράδειγμα συμβάσεις διαδημοτικής συνεργασίας.

Β. Τροποποίηση της κατά χρόνο άσκησης αρμοδιοτήτων των Υπηρεσιών Δόμησης από τους Δήμους - Ελάχιστη στελέχωση των Υπηρεσιών Δόμησης

Παράλληλα με την κατά τα ανωτέρω πρόβλεψη συνέχισης παροχής διοικητικής υποστήριξης, σε δήμους που δεν έχουν επάρκεια προσωπικού και υλικοτεχνικής υποδομής να ασκήσουν τις μεταβιβαζόμενες σε αυτούς αρμοδιότητες της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 95 του ν. 3852/2010, μεταξύ των οποίων και οι αρμοδιότητες των Υπηρεσιών Δόμησης, με τις διατάξεις του **άρθρου 96 του ν. 4842/2021 (Α'190)**, οι οποίες τροποποιούν το άρθρο 97^Α του ν.3852/ 2010 (Α' 87), προβλέπονται τα ακόλουθα:

α) Από την **1^η Ιανουαρίου 2022** σε κάθε δήμο της χώρας **συστήνεται και λειτουργεί Υπηρεσία Δόμησης**.

β) Από την **1^η Νοεμβρίου 2020** (σύμφωνα με το άρθρο 376 του ν. 4700/2020) στους δήμους που δεν διέθεταν Υπηρεσίες Δόμησης, δηλαδή στους διοικητικά υποστηριζόμενους δήμους, έχει ήδη συσταθεί, **εκ του νόμου, Υπηρεσία Δόμησης σε επίπεδο Τμήματος**.

γ) Από την **30^η Σεπτεμβρίου 2021** οι, εκ του νόμου, συσταθείσες σε επίπεδο Τμήματος Υπηρεσίες δόμησης των διοικητικά υποστηριζόμενων δήμων μπορούν να στελεχωθούν και να λειτουργήσουν, με τις προϋποθέσεις της κατ' ελάχιστο στελέχωσης που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 97Α του ν. 3852/2010.

Οι προϋποθέσεις της κατ'ελάχιστο στελέχωσης της Υπηρεσίας Δόμησης σε επίπεδο Τμήματος, **δεν ισχύουν** σε περίπτωση έκδοσης του προεδρικού διατάγματος της παρ. 2 του άρθρου 31 του ν. 4495/2017 (Α'167). Η έκδοση του ανωτέρω προεδρικού διατάγματος οδηγεί σε κατάργηση του άρθρου 97Α του ν. 3852/2010, σύμφωνα με την σχετική πρόβλεψη στην παρ. 8 του ίδιου άρθρου.

δ) Από την **30^η Σεπτεμβρίου 2021** οι διοικητικά υποστηριζόμενοι δήμοι μπορούν να ασκούν τις αρμοδιότητες της Υπηρεσίας Δόμησης, με συμβάσεις διαδημοτικής και διαβαθμιδικής συνεργασίας, εφόσον η εκ του νόμου συσταθείσα Υπηρεσία δόμησης σε επίπεδο Τμήματος δεν είναι δυνατόν να στελεχωθεί με τις προϋποθέσεις της παρ. 2 του άρθρου 97 Α του ν. 3852/2010¹.

¹ Άρθρο 97 Α παρ. 6 εδ. β του ν. 3852/2010

ε) Από την **1^η Ιανουαρίου 2022**, η πρόβλεψη της κατ' ελάχιστο στελέχωσης των Υπηρεσιών δόμησης σε επίπεδο Τμήματος, δεν κωλύει τη λειτουργία των Υπηρεσιών δόμησης των δήμων που ήδη ασκούν τις εν λόγω αρμοδιότητες².

Για περαιτέρω διευκρινίσεις ή πληροφορίες αναφορικά με τα διαλαμβανόμενα στην παρούσα εγκύκλιο, μπορείτε να απευθύνεστε στην ηλεκτρονική διεύθυνση info@ypes.gr και στους παρακάτω υπαλλήλους.

ΟΝΟΜΑ	ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
Νάσαινα Δέσποινα	213 136 4378
Γαλάνης Κώστας	213 136 4348
Γεωργακοπούλου Παρασκευή	213136 4337
Διαμάντη Μαρία	213 136 4390
Ζαγορίτης Λάζαρος	213 136 4332
Μπουδούρης Γιώργος	213 136 4362
Οικονομίδης Δημήτρης	213 136 4313

Την παρούσα εγκύκλιο μπορείτε να την αναζητήσετε και στον δικτυακό τόπο του Υπουργείου Εσωτερικών, στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://www.ypes.gr>

**Ο Γενικός Γραμματέας
Εσωτερικών και Οργάνωσης**

Μιχάλης Ι. Σταυριανουδάκης

Κοινοποίηση:

- Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
- Υπόψη Γενικού Γραμματέα Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος
- Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας (Κ.Ε.Δ.Ε.)

Εσωτερική Διανομή:

- Γραφείο κ. Υπουργού
- Γραφείο κ. Αναπληρωτή Υπουργού
- Γραφείο κας. Γενικής Γραμματέα Ανθρωπίνου Δυναμικού Δημοσίου Τομέα
- Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
(με την παράκληση να αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Υπουργείου)
- Δ/νση Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης
- Δ/νση Προσωπικού Τοπικής Αυτοδιοίκησης
- Δ/νση Οικονομικών Τ.Α.
- Δ/νση Διοίκησης
Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών

² Άρθρο 97 Α παρ. 6 εδ. α του ν. 3852/2010

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
& ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ & ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ & ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ Τ.Α.
ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ Τ.Α. Α' ΒΑΘΜΟΥ**

**Ορισμός
Αντιδημάρχων**

Αριθμός Εγκυκλίου: 809

Α.Π.: 85741/19.11.2021

1. Εισαγωγή

Με τις υπ' αριθμ. 82/2019 και 48/2020 Εγκυκλίους¹ υπό τον τίτλο «Ορισμός Αντιδημάρχων», επιχειρήθηκε η αποτύπωση και ανάλυση των βασικών παραμέτρων που διέπουν το αξίωμα του αντιδημάρχου, όπως αυτές προσδιορίζονται στο άρθρο 59 του ν. 3852/2010 (Α' 87), όπως ισχύει. Λαμβάνοντας υπόψη ότι έχει παρέλθει ικανό χρονικό διάστημα από την τελευταία ενημέρωση, κρίνεται απαραίτητη η κωδικοποίηση των ως άνω εγκυκλίων, υπό την έννοια της συγκέντρωσης σε ενιαίο κείμενο του συνόλου της ισχύουσας νομοθεσίας που διέπει το θεσμό του «Αντιδημάρχου», εντάσσοντας σε κάθε περίπτωση όλες τις αναγκαίες διευκρινήσεις που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση ουσιαστικών ζητημάτων, προς ενημέρωση και διευκόλυνση των ενδιαφερομένων κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

2. Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων από το δήμαρχο σε αντιδημάρχους - Καθ' ύλην και κατά τόπον αντιδήμαρχοι.

Ο δήμαρχος, ως μονομελές όργανο διοίκησης του δήμου, ασκεί τις αρμοδιότητες που προβλέπουν ο ν. 3852/2010, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, καθώς και άλλες ειδικότερες ρυθμίσεις του κανονιστικού πλαισίου, οι οποίες άπτονται πολλών και διαφόρων θεμάτων διοίκησης των τοπικών υποθέσεων. Στη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων επικουρείται από τους αντιδημάρχους, δηλαδή σύμβουλοι που ασκούν τις αρμοδιότητες που τους μεταβιβάζει ο Δήμαρχος καθ' ύλην και κατά τόπο², έτσι ώστε να διασφαλίζεται τόσο η μέριμνα για τα ιδιαίτερα τοπικά ζητήματα, όσο και η παρακολούθηση της λειτουργίας των υπηρεσιών του δήμου.

Στο πλαίσιο της διαμόρφωσης όρων δημοκρατικότερης συγκρότησης και λειτουργίας των αυτοδιοικητικών θεσμών και προκειμένου να επιτευχθεί η συνεργασία περισσότερων της μιας παρατάξεων σε διοικητικό επίπεδο, προβλέπεται ότι ως αντιδήμαρχοι μπορούν να οριστούν δημοτικοί σύμβουλοι από όλες τις δημοτικές παρατάξεις. Αντιδήμαρχος, ωστόσο, **δεν μπορεί να οριστεί σύμβουλος που ανήκει σε διαφορετική δημοτική παράταξη από αυτή του δημάρχου, εάν ο ορισμός δεν εγκριθεί από την πλειοψηφία** των συμβούλων της παράταξης στην οποία ανήκει ο σύμβουλος αυτός³. Κατ' αντιστοιχία, στην κοινότητα που εκτείνεται στην εδαφική περιφέρεια ενός **νησιού**, ο δήμαρχος ορίζει αντιδήμαρχο σύμβουλο της πλειοψηφίας, ο οποίος έχει εκλεγεί στην εκλογική περιφέρεια όπου ανήκει η νησιωτική κοινότητα, και σε περίπτωση που δεν υπάρχει, στην πλησιέστερη εκλογική περιφέρεια, εφόσον συναινεί η παράταξή του στην περίπτωση που η πλειοψηφούσα παράταξη δεν είναι η

¹ Α.Π.: 59633/20.08.2019 και ΑΔΑ:ΨΨ3Ψ465ΧΘ7-5ΑΜ

Α.Π.: 22119/7.4.2020 και ΑΔΑ: 9ΚΒΖ46ΜΤΛ6-ΕΞΦ

² Άρθρο 59 παρ. 1 του ν.3852/2010, όπως αντικαταστάθηκε από την παρ.1 του άρθρου 68 του ν.4555/2018

³ Στις δημοτικές παρατάξεις με δύο μέλη απαιτείται ομοφωνία των μελών για να οριστεί ένας εξ' αυτών ως Αντιδήμαρχος

παράταξη του δημάρχου⁴. Η έγκριση της παράταξης, η οποία δεν ανακαλείται⁵, παρέχεται με πρακτικό, το οποίο υπογράφεται από το σύνολο των μελών της παράταξης και στο οποίο αναφέρονται ο τόπος και ο χρόνος της συνεδρίασης, οι συμμετέχοντες, καθώς και το αποτέλεσμα της ψηφοφορίας. Εύλογο είναι ότι το εν λόγω πρακτικό θα πρέπει να μνημονεύεται στην απόφαση του δημάρχου περί ορισμού αντιδημάρχου, καθώς αποτελεί συστατικό στοιχείο αυτής. Αντιδήμαρχος, τέλος, μπορεί να οριστεί και ανεξάρτητος δημοτικός σύμβουλος⁶.

Ο δήμαρχος μπορεί να μεταβιβάσει οποιαδήποτε αρμοδιότητά του στους αντιδημάρχους, εκτός από αυτές που είναι αμεταβίβαστες⁷. Οι καθ' ύλην αρμοδιότητες εύλογο είναι ότι θα πρέπει να προσδιορίζονται επακριβώς και με σαφήνεια στην απόφαση του δημάρχου περί ορισμού αντιδημάρχων, προς αποφυγή σύγχυσης ως προς το εύρος αυτών.

Στους αντιδημάρχους, εκτός των καθ' ύλην αρμοδιοτήτων, ο δήμαρχος μπορεί να μεταβιβάσει κατά τόπο αρμοδιότητες⁸, οι οποίες ασκούνται στα όρια μίας ή περισσότερων δημοτικών ενότητων της παρ.1 του άρθρου 2 του ν.3852/2010 και οι οποίες αφορούν τη ή τις δημοτικές ενότητες και ιδίως⁹:

- Την ευθύνη της λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών που είναι εγκατεστημένες στη δημοτική ενότητα.
- Την παρακολούθηση της εξέλιξης των έργων και των εργασιών που εκτελούνται στη δημοτική ενότητα.
- Τη μέριμνα για τη διατήρηση του εξοπλισμού, που βρίσκεται στη δημοτική ενότητα, σε κατάσταση καλής λειτουργίας.
- Την υπογραφή, με εξουσιοδότηση του δημάρχου, βεβαιώσεων, πιστοποιητικών και λοιπών διοικητικών εγγράφων, που εκδίδονται από τις δημοτικές υπηρεσίες που λειτουργούν στα όρια της δημοτικής ενότητας¹⁰.
- Τη συνεργασία με τους προέδρους των κοινοτήτων για την επίλυση των προβλημάτων τους.

Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 207 του ν.3852/2010, ο αντιδήμαρχος που έχει οριστεί σε νησιωτική κοινότητα είναι αρμόδιος¹¹:

- Για την υλοποίηση των προγραμμάτων τοπικής ανάπτυξης που αναφέρονται στη νησιώτικη κοινότητα,
- Για την υλοποίηση προγραμμάτων απασχόλησης και τουριστικής προβολής της κοινότητας,

⁴ Άρθρο 207 παρ.1 του ν.3852/2010, όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του από παρ. 2στ του άρθρου 5 του ν.4623/2019

⁵ Άρθρο 59 παρ. 1 του ν.3852/2010, όπως αντικαταστάθηκε από την παρ.1 του άρθρου 68 του ν.4555/2018, και συμπληρώθηκε με την παρ. 2δ του άρθρου 5 του ν.4623/2019

⁶ Άρθρο 66 παρ. 6 του ν.3852/2010, όπως αντικαταστάθηκε από την παρ.4^α του άρθρου 114 του ν.4623/2019

⁷ Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 669/2002 γνωμοδότηση του ΝΣΚ η αρμοδιότητα που έχει ο Δήμαρχος ως πειθαρχικός προϊστάμενος των υπαλλήλων του δήμου είναι αμεταβίβαστη

⁸ Άρθρο 59 παρ. 1 του ν.3852/2010, όπως αντικαταστάθηκε από την παρ.1 του άρθρου 68 του ν.4555/2018

⁹ Άρθρο 59 παρ. 3 του ν.3852/2010, όπως αντικαταστάθηκε από την παρ.1 του άρθρου 68 του ν.4555/2018

¹⁰ Η μεταβίβαση αρμοδιότητας από τον Δήμαρχο στους κατά τόπο αντιδημάρχους, όπως αυτές ορίζονται στην παρ.3 του άρθρου 59 του ν.3852/2010, δεν αφορούν σε υπογραφή πιστοποιητικών Δημοτολογίου ούτε και βεβαιώσεων μονίμου κατοικίας, επειδή τα εν λόγω εκδίδονται μόνο από την έδρα του Δήμου (Εγκύκλιος 28/Α.Π.44133/24.8.2018)

¹¹ Άρθρο 207 παρ.1 του ν.3852/2010, όπως ισχύει

- Για την παρακολούθηση της εκπόνησης μελετών, της εκτέλεσης έργων και προμηθειών που αναφέρονται στην κοινότητα, και
- Ασκει κάθε άλλη αρμοδιότητα που μπορεί να του μεταβιβάζει με απόφασή του ο δήμαρχος (σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στην παρούσα).

Σημειώνεται δε ότι ο αντιδήμαρχος της νησιωτικής κοινότητας καλείται υποχρεωτικά στις συνεδριάσεις του συμβουλίου της κοινότητας, αλλιώς η συνεδρίαση είναι άκυρη¹².

3. Αριθμός και κατηγορίες Αντιδημάρχων

Ο δήμαρχος για την υποβοήθησή του στο έργο του, τη λειτουργική και αποτελεσματική άσκηση των αρμοδιοτήτων του και τη διοίκηση των υποθέσεων του δήμου, ορίζει αντιδημάρχους, οι οποίοι διακρίνονται στις κάτωθι δύο κατηγορίες:

Α. Έμμισθοι Αντιδήμαρχοι

Με τις διατάξεις του άρθρου 68 του ν.4555/2018, οι οποίες αντικατέστησαν τις διατάξεις του άρθρου 59 του ν.3852/2010, αναμορφώθηκε ο προβλεπόμενος αριθμός των αντιδημάρχων με βάση τον **μόνιμο πληθυσμό** του δήμου¹³, όπως αυτός εμφανίζεται στους επίσημους πίνακες των αποτελεσμάτων της τελευταίας απογραφής πληθυσμού, που έχουν κυρωθεί και δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως¹⁴. Ιδιαίτερη μέριμνα λήφθηκε για τους νησιωτικούς δήμους, καθόσον στις περιπτώσεις που ο αριθμός των αντιδημάρχων που αναλογεί βάσει του πληθυσμού είναι μικρότερος από τον αριθμό των δημοτικών ενοτήτων, αυτός προσαυξάνεται αναλόγως, ενώ στους μικρούς νησιωτικούς δήμους δίνεται η δυνατότητα ορισμού ενός επιπλέον αντιδημάρχου.

Ειδικότερα, ο αριθμός των αντιδημάρχων ορίζεται ως εξής¹⁵:

1. Αριθμός αντιδημάρχων, βάσει μόνιμου πληθυσμού.

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΔΗΜΟΥ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΩΝ
Έως 5.000 κατοίκους	Έως 2
Από 5.001 έως 20.000 κατοίκους	Έως 4
Από 20.001 έως 50.000 κατοίκους	Έως 5
Από 50.001 έως 100.000 κατοίκους	Έως 6
Από 100.001 και άνω κατοίκους	Έως 8

¹² Άρθρο 207 παρ.2 του ν.3852/2010, όπως ισχύει

¹³ Άρθρο 283 παρ. 12 του ν.3852/2010, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 68 του ν.4604/2019

¹⁴ Αριθμ.11247/28.12.2012 απόφαση του Προέδρου της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (Β' 3465), όπως τροποποιήθηκε με την αριθμ.ΓΠ-191/20.3.2014 όμοια απόφαση (Β' 698)

¹⁵ Άρθρο 59 παρ.2 του ν.3852/2010, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 68 του ν.4555/2018

2. Αριθμός αντιδημάρχων που αντιστοιχούν σε δήμους που προέρχονται από συνένωση ΟΤΑ, όπως **αυτός διαμορφώνεται, βάσει της προσαύξησης, ανάλογα με τον αριθμό των δημοτικών ενοτήτων** (πρώην Ο.Τ.Α.) που συνενώθηκαν.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ ΠΟΥ ΣΥΝΕΝΩΘΗΚΑΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΤΙΔΗΜΑΡΧΩΝ
Από 5 έως και 7	v+1
Από 8 έως και 9	v+2
Από 10 και άνω	v+3
	v: Ο αριθμός αντιδημάρχων του Δήμου βάσει του μόνιμου πληθυσμού του

3. Νησιωτικοί Δήμοι

Στην περίπτωση των νησιωτικών δήμων λαμβάνεται ως κριτήριο, πέραν του μόνιμου πληθυσμού, και ο αριθμός των δημοτικών ενοτήτων. Εν προκειμένω, στους νησιωτικούς δήμους, αν ο αριθμός των αντιδημάρχων που ορίζεται βάσει του πληθυσμού είναι **μικρότερος από τον αριθμό των δημοτικών ενοτήτων**, αυτός **προσαυξάνεται ισάριθμα**, αφού ληφθεί υπόψη η παρ.1 του άρθρου 207 του ν.3852/2010¹⁶, όπως αντικαταστάθηκε από την παρ.2 του άρθρου 68 του ν.4555/2018. Επισημαίνεται ότι ο αριθμός των αντιδημάρχων, που μπορούν να οριστούν, προσαυξάνεται μόνο στην περίπτωση που ο αριθμός τους, όπως αυτός προκύπτει βάσει του πληθυσμού, είναι μικρότερος από τον αριθμό των δημοτικών ενοτήτων τους. Ωστόσο, στην περίπτωση που υφίστανται κοινότητες οι οποίες εκτείνονται στην εδαφική περιφέρεια ενός νησιού¹⁷, η προσαύξηση έπεται της εφαρμογής της παρ.1 του άρθρου 207 του ν.3852/2010, όπως ισχύει, και εφόσον, μετά την εφαρμογή της ανωτέρω διάταξης, ο αριθμός των αντιδημάρχων συνεχίζει να είναι μικρότερος από τον αριθμό των δημοτικών ενοτήτων του δήμου¹⁸.

¹⁶ «1. Στη δημοτική κοινότητα που εκτείνεται στην εδαφική περιφέρεια ενός νησιού, ο δήμαρχος ορίζει αντιδήμαρχο σύμβουλο της πλειοψηφίας, ο οποίος έχει εκλεγεί στην εκλογική περιφέρεια όπου ανήκει η νησιωτική δημοτική κοινότητα και σε περίπτωση που δεν υπάρχει στην πλησιέστερη εκλογική περιφέρεια...»

¹⁷ Σημειώνεται ότι οι δήμοι που έχουν νησιωτικές κοινότητες είναι 5: Δήμος Θήρας (Κοινότητα Θηρασίας), Δήμος Κεντρικής Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων (Κοινότητες Ερεϊκούσσης, Μαθρακίου, Ωθωνών), Δήμος Κυθήρων (Κοινότητα Αντικυθήρων), Δήμος Λευκάδας (Κοινότητα Καλάμου και Καστού) και Δήμος Νάξου και Μικρών Κυκλάδων (Κοινότητες Δονούσης, Ηρακλείας, Κουφονησιών και Σχοινούσσης).

¹⁸ Για παράδειγμα στον Δήμο Νάξου και Μικρών Κυκλάδων (με πληθυσμό: 18.904), ο οποίος αποτελείται από 6 δημοτικές ενότητες, μπορούν να οριστούν έως και 8 αντιδήμαρχοι (4 βάσει πληθυσμού + 4 για τις νησιωτικές κοινότητες), ενώ στο Δήμο Κυθήρων (με πληθυσμό: 4.041), ο οποίος έχει 2 δημοτικές ενότητες, μπορούν να οριστούν έως και 2 αντιδήμαρχοι (2 βάσει πληθυσμού) καθόσον ο αριθμός των αντιδημάρχων που δύνανται να οριστούν ισοδυναμεί με τον αριθμό των δημοτικών ενοτήτων, εκ των οποίων ο ένας (1) θα ορισθεί υποχρεωτικά στη νησιωτική κοινότητα Αντικυθήρων. (Σημειώνεται ότι στα παραπάνω παραδείγματα δεν έχει ληφθεί υπόψη η εξαιρετική διάταξη της παρ. 1^α του άρθρου 177 του ν. 4635/2019 (Α' 167), βάσει της οποίας προσαυξάνεται ο ανώτατος αριθμός έμμισθων αντιδημάρχων στους ως άνω αναφερόμενους δήμους)

Στους **μικρούς νησιωτικούς δήμους**, κατά την έννοια της περ. στ' της παρ.1 του άρθρου 2^Α του ν.3852/2010, δηλαδή με πληθυσμό έως 3.500 κατοίκους¹⁹, μπορεί να ορίζεται **ένας αντιδήμαρχος επιπλέον**.

Ειδικά, ωστόσο, για τη δημοτική περίοδο από 1.9.2019 έως και 31.12.2023, ο αριθμός των αντιδημάρχων δεν μπορεί να είναι μικρότερος από τον αριθμό των αντιδημάρχων που είχαν ορισθεί κατά την προηγούμενη δημοτική περίοδο και σε κάθε περίπτωση, δεν μπορεί να είναι μικρότερος από τρεις (3)²⁰.

Ως εκ τούτου, για την τρέχουσα και μόνο δημοτική περίοδο (από 1η Σεπτεμβρίου 2019 έως και 31η Δεκεμβρίου 2023), ο αριθμός των έμμισθων αντιδημάρχων²¹, που μπορεί να ορίζονται από τον οικείο Δήμαρχο:

α) δεν μπορεί να είναι μικρότερος από τον ανώτατο αριθμό των αντιδημάρχων που αντιστοιχούσε στο δήμο κατά την προηγούμενη δημοτική περίοδο και

β) δεν μπορεί να είναι μικρότερος από τρεις (3).

Στους δήμους που αναλαμβάνουν τη φιλοξενία του θεσμού «Πολιτιστική Πρωτεύουσα Της Ευρώπης» μπορεί να ορίζεται ένας αντιδήμαρχος, επιπλέον των ανωτέρω, ειδικά για θέματα πολιτισμού και προετοιμασίας της διοργάνωσης, με θητεία ως το τέλος του έτους της διοργάνωσης του θεσμού²².

Σημειώνεται ότι για την ορθή εφαρμογή των ανωτέρω κατά τον υπολογισμό του ανώτατου αριθμού αντιδημάρχων, οι δήμοι οι οποίοι συστήθηκαν με τις διατάξεις του άρθρου 154 παρ. 1-5 του ν.4600/2019 (Α'43) νοούνται δήμοι που προήλθαν από συνένωση δημοτικών ενοτήτων²³.

Β. Άμισθοι Αντιδήμαρχοι

¹⁹ Μικροί Νησιωτικοί Δήμοι. Στην κατηγορία αυτή υπάγονται όλοι οι νησιωτικοί δήμοι, με πληθυσμό έως 3.500 κατοίκους, βάσει της τελευταίας απογραφής της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (περ.στ' παρ.1 άρθρου 2^Α του ν.3852/2010).

²⁰ Άρθρο 59 παρ. 2 τελευταίο εδάφιο του ν.3852/2010, όπως αυτό προστέθηκε με τις διατάξεις της παρ. 1^α του άρθρου 177 του ν. 4635/2019 (Α'167).

²¹ Όπως αυτός έχει υπολογιστεί, σύμφωνα με τα 6 πρώτα εδάφια της παρ. 2 του άρθρου 59 του ν. 3852/2010, όπως ισχύει.

²² Άρθρο 59 παρ.2 του ν.3852/2010, όπως αντικαταστάθηκε από την 2 του άρθρου 68 του ν.4555/2018 και συμπληρώθηκε από την παρ.2ε του άρθρου 5 του ν.4623/2019

²³ Οι δήμοι αυτοί είναι: Βόρειας Κέρκυρας, Κεντρικής Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων, Νότιας Κέρκυρας, Αργοστολίου, Ληξουρίου, Σάμης, Σερβίων, Βελβεντού, Μυτιλήνης, Δυτικής Λέσβου, Ανατολικής Σάμου, Δυτικής Σάμου

Με τις διατάξεις του άρθρου 59 παρ. 7 του ν.3852/2010, όπως προστέθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 47 του ν.4647/2019 (Α' 204) και αναδιατυπώθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 98 του ν.4842/2021 (Α'190), δίνεται η δυνατότητα στο Δήμαρχο ορισμού και άμισθων αντιδημάρχων. Οι αντιδήμαρχοι αυτής της κατηγορίας δεν δικαιούνται αντιμισθίας ή οποιασδήποτε άλλης οικονομικής απολαβής²⁴ που συναρτάται με την άσκηση των καθηκόντων τους (όπως π.χ. εξόδων κίνησης, κ.ά.)²⁵. Επιπλέον, οι άμισθοι αντιδήμαρχοι δεν εμπίπτουν στις διατάξεις του άρθρου 93 παρ. 1 του ν.3852/2010²⁶, όπως ισχύει, περί χορήγησης ειδικής άδειας άνευ αποδοχών για όλο το διάστημα της θητείας τους²⁷. Επομένως, οι δημοτικοί σύμβουλοι που ορίζονται στη θέση των άμισθων αντιδημάρχων δεν λαμβάνουν ειδική άδεια άνευ αποδοχών από την υπηρεσία τους και, επομένως, μπορεί να εξακολουθούν να λαμβάνουν το μισθό της υπηρεσίας τους.

Ο αριθμός των άμισθων αντιδημάρχων σε κάθε δήμο δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα τρίτο (1/3) του ανώτατου αριθμού των έμμισθων αντιδημάρχων που μπορεί να οριστούν σε κάθε δήμο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 59 του ν. 3852/2010, όπως ισχύει²⁸, ενώ ο αριθμός τους δεν προσμετράται για τον υπολογισμό των θέσεων ειδικών συμβούλων - συνεργατών, κατά την παρ. 1 του άρθρου 163 του ν. 3584/2007 (Α' 143), όπως ισχύει (τελευταίο εδάφιο παρ. 7 άρθρου 59 του ν. 3852/2010, όπως ισχύει).

Σε δήμους ή δημοτικές ενότητες δήμων που έχουν κηρυχθεί σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης πολιτικής προστασίας από φυσικές καταστροφές μπορούν να ορίζονται, επιπλέον των ανωτέρω, έως δύο (2) άμισθοι αντιδήμαρχοι, ειδικά για τον συντονισμό και την παρακολούθηση της εξέλιξης του συνόλου των έργων, εργασιών και δράσεων που απαιτούνται για την αντιμετώπιση των εκτάκτων αναγκών που

²⁴ Επισημαίνεται ότι η προβλεπόμενη στο άρθρο 35 παρ.3β του ν.3274/2004 (Α' 195) δυνατότητα χρήσης υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας για την κάλυψη υπηρεσιακών αναγκών δεν θεωρείται οικονομική απολαβή.

²⁵ Εύλογο είναι ότι ως μέλη του δημοτικού συμβουλίου δικαιούνται αποζημίωση για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ.9 του άρθρου 3852/2010, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

²⁶ Σύμφωνα με το άρθρο 93 παρ. 1 του ν. 3852/2010, όπως συμπληρώθηκε με την παρ. 4 άρθρου 58 του ν. 3918/2011 (Α' 31) και αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ. 8 του άρθρου 7 του ν. 4071/2012 (Α' 85), «1. Στους δημάρχους, αντιδημάρχους όλων των δήμων, στους προέδρους δημοτικών συμβουλίων των δήμων με πληθυσμό άνω των εκατό χιλιάδων (100.000) κατοίκων, καθώς και στους προέδρους συνδέσμων, των οποίων ο πληθυσμός των μελών του συνολικά είναι άνω των διακοσίων χιλιάδων (200.000) κατοίκων που είναι δημόσιοι υπάλληλοι ή υπάλληλοι Ν.Π.Δ.Δ. ή υπάλληλοι κρατικών Ν.Π.Ι.Δ. και δημοσίων επιχειρήσεων ή άλλων επιχειρήσεων τη διοίκηση των οποίων ορίζει άμεσα ή έμμεσα το Δημόσιο με διοικητική πράξη ή ως μέτοχος, καθώς και σε εκείνους που είναι υπάλληλοι λοιπών Ν.Π.Ι.Δ., χορηγείται άδεια άνευ αποδοχών για όλο το διάστημα της θητείας τους. Οι ανωτέρω ρυθμίσεις εφαρμόζονται και στον συμπαραστάτη του δημότη και της επιχείρησης».

²⁷ Άρθρο 10 παρ. 5β του ν. 4674/2020 (Α' 53) "«Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 5 του άρθρου 92 του ν. 3852/2010, αντικαθίσταται ως εξής: «5. Τα αιρετά όργανα της παραγράφου 1 του άρθρου 93, στα οποία χορηγείται η ειδική άδεια του ίδιου άρθρου για όλο το διάστημα της θητείας τους είτε υποχρεωτικά είτε κατόπιν αίτησης, καθώς και οι πρόεδροι δημοτικών συμβουλίων κάτω των εκατό χιλιάδων (100.000) κατοίκων, έχουν το δικαίωμα να επιλέξουν είτε τις πλήρεις αποδοχές της οργανικής θέσης τους είτε την αντιμισθία του παρόντος άρθρου. **Οι αντιδήμαρχοι που ορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 7 του άρθρου 59 του παρόντος, δεν υπάγονται στο ρυθμιστικό πεδίο της παραγράφου 1 του άρθρου 93.**»"

²⁸ Επισημαίνεται ότι στον ανώτατο αυτό αριθμό αντιδημάρχων δεν περιλαμβάνεται η περίπτωση ορισμού ενός επιπλέον αντιδημάρχου για θέματα πολιτισμού και προετοιμασίας της διοργάνωσης φιλοξενίας του Θεσμού «Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης» (άρθρο 59 παρ. 2 του ν. 3852/2010, όπως συμπληρώθηκε από την παρ. 2ε του άρθρου 5 του ν. 4623/2019).

προέκυψαν από την εκδήλωση των φυσικών καταστροφών. Η ισχύς της απόφασης ορισμού των ανωτέρω αντιδημάρχων παύει αυτοδικαίως²⁹ κατά την ημερομηνία λήξης ισχύος της απόφασης κήρυξης της περιοχής σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης πολιτικής προστασίας³⁰.

Γ. Στο Παράρτημα Ι της παρούσας εγκυκλίου παρατίθεται επικαιροποιημένος Πίνακας με τον ανώτατο αριθμό αντιδημάρχων που μπορεί να οριστούν ανά δήμο καθώς και τον ανώτατο αριθμό έμμισθων³¹ και άμισθων³² αντιδημάρχων, όπως αυτοί διαμορφώνονται σύμφωνα με τα ανωτέρω.

4. Θητεία αντιδημάρχων

Η θητεία των αντιδημάρχων αναφέρεται³³ στην απόφαση ορισμού τους ως αντιδήμαρχοι και αφενός δεν μπορεί να είναι μικρότερη του ενός έτους^{34,35}, εκτός αν ο ορισμός ανακληθεί ή ο εκάστοτε αντιδήμαρχος παραιτηθεί, αφετέρου δεν μπορεί να παραταθεί³⁶. Κατά τη διάρκεια της θητείας τους, οι αντιδήμαρχοι δεν μπορούν να εκλεγούν ή να είναι μέλη του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου³⁷. Ωστόσο, ο δήμαρχος δύναται με **ειδικώς αιτιολογημένη** απόφασή του να ανακαλέσει την απόφαση ορισμού αντιδημάρχου και πριν από τη λήξη της θητείας του, και ειδικότερα έξι (6) μήνες μετά τον ορισμό του³⁸, για λόγους που ανάγονται στην άσκηση των καθηκόντων του. Τυχόν τροποποίηση της απόφασης ορισμού ως προς τις αρμοδιότητες ή την κατηγορία του αντιδημάρχου (έμμισθος ή άμισθος) δεν συνιστά ανάκληση απόφασης ορισμού και είναι σε κάθε περίπτωση επιτρεπτή³⁹, η απόφαση, όμως υπόκειται στις ισχύουσες προϋποθέσεις δημοσίευσης, όπως αναλύονται σε επόμενο κεφάλαιο. Επισημαίνεται δε ότι για τον υπολογισμό της θητείας του αντιδημάρχου λαμβάνεται υπόψη

²⁹ Επισημαίνεται ότι σε περίπτωση παράτασης της απόφασης κήρυξης της περιοχής σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης, η κατά παρέκκλιση των διατάξεων του άρθρου 59 παρ.4 του ν.3852/2010, όπως ισχύει, θητεία του άμισθου αντιδημάρχου παρατείνεται χωρίς καμία διατύπωση, μέχρι την ημερομηνία λήξης της ισχύος της απόφασης περί παράτασης κήρυξης της περιοχής σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης.

³⁰ Άρθρο 59 παρ.7 του ν.3852/2010, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 98 του ν.4842/2021 (Α' 190)

³¹ Βλ. σημ.28

³² Επισημαίνεται ότι στον ανώτατο αυτό αριθμό άμισθων αντιδημάρχων δεν περιλαμβάνεται η περίπτωση ορισμού επιπλέον αντιδημάρχων λόγω κήρυξης της περιοχής σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης πολιτικής προστασίας από φυσικές καταστροφές (άρθρο 59 παρ. 7 εδαφ. 4ο και 5ο του ν. 3852/2010, όπως προστέθηκαν με τις διατάξεις του άρθρου 98 του ν.4842/2021).

³³ Σε περίπτωση που στην απόφαση ορισμού δεν ορίζεται η διάρκεια της θητείας, τότε αυτή θεωρείται ότι εκτείνεται σε όλη τη διάρκεια της δημοτικής περιόδου.

³⁴ Άρθρο 59 παρ.4 του ν.3852/2010, όπως αντικαταστάθηκε από την παρ.2γ του άρθρου 5 του ν.4623/2019.

³⁵ Είναι, όμως, νόμιμος ο ορισμός αντιδημάρχου (είτε πρωτογενώς είτε σε αναπλήρωση κενωθείσας θέσης αντιδημάρχου) για λιγότερο από ένα έτος σε περίπτωση που το απομεινών χρονικό διάστημα είναι βραχύτερο του έτους, λόγω λήξης της δημοτικής περιόδου (ΣτΕ 3537/ 2010).

³⁶ Μετά τη λήξη της θητείας αντιδημάρχου και ανεξαρτήτως αν το ίδιο πρόσωπο οριστεί εκ νέου αντιδήμαρχος, εκδίδεται νέα απόφαση ορισμού κατά τις διατάξεις του άρθρου 59 του ν.3852/2010, όπως ισχύει.

³⁷ Για τον ορισμό παραιτούμενου μέλους του Προεδρείου σε θέση αντιδημάρχου απαιτείται η παραίτηση να έχει γίνει οριστική σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 64 παρ. 8 του ν.3852/2010, όπως ισχύει.

³⁸ Άρθρο 59 παρ.4 του ν.3852/2010, όπως αντικαταστάθηκε από την παρ.2γ του άρθρου 5 του ν.4623/2019

³⁹ Σημειώνεται ότι η εν λόγω τροποποίηση δεν επηρεάζει τον ορισμό του αντιδημάρχου ως οριζόμενο μέλος στην Οικονομική Επιτροπή ή/και στην Επιτροπή Ποιότητας Ζωής.

η αρχική απόφαση ορισμού του, ανεξαρτήτως τυχόν μεταγενέστερων τροποποιήσεων ως προς το εύρος των αρμοδιοτήτων του ή κατηγορίας του (έμμισθος ή άμισθος).

Αν ο αντιδήμαρχος **απουσιάζει ή κωλύεται**, τις αρμοδιότητές του ασκεί άλλος αντιδήμαρχος που ορίζεται από τον δήμαρχο, και σε περίπτωση που δεν έχει οριστεί, ο ίδιος ο δήμαρχος⁴⁰. Αν αντιδήμαρχος κατά τη διάρκεια της θητείας του **ανεξαρτητοποιηθεί ή διαγραφεί** από την παράταξη του παραμένει αντιδήμαρχος⁴¹. Ωστόσο, σε περίπτωση ανεξαρτητοποίησης ή διαγραφής του από την παράταξη του⁴², εκπίπτει αυτοδίκαια από την Οικονομική Επιτροπή και την Επιτροπή Ποιότητας Ζωής που έχει οριστεί με την ιδιότητα του αντιδημάρχου και αντικαθίσταται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 74 του ν.3852/2010, όπως ισχύει.

Σε περίπτωση **παραίτησης** δημοτικού συμβούλου από τη θέση του αντιδημάρχου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 39 του ν.4804/2021, δύναται να οριστεί **νέος αντιδήμαρχος** για το υπόλοιπο χρονικό διάστημα της περιόδου για την οποία ο παραιτηθείς ασκούσε καθήκοντα^{43,44}. Στην περίπτωση δε που ο παραιτηθείς αντιδήμαρχος ήταν οριζόμενο μέλος της Οικονομικής Επιτροπής ή της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής, ο δήμαρχος θα πρέπει να ορίσει εκ νέου αντιδήμαρχο προς αντικατάσταση του παραιτηθέντος μέλους, προκειμένου η Επιτροπή να έχει νόμιμη συγκρότηση. Εύλογο είναι ότι και στην περίπτωση λήξης της θητείας αντιδημάρχου που παράλληλα έχει οριστεί, λόγω της ιδιότητάς του, ως Πρόεδρος ή μέλος της Οικονομικής Επιτροπής ή της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής από τον Δήμαρχο, επέρχεται αυτοδικαίως έκπτωση από την Οικονομική Επιτροπή και την Επιτροπή Ποιότητας Ζωής αντίστοιχα. Μέχρι τον ορισμό νέου Αντιδημάρχου⁴⁵ από τον Δήμαρχο, οι ως άνω Επιτροπές δεν μπορούν να λειτουργήσουν νομίμως. Δέον να σημειωθεί ότι αν ίδιο πρόσωπο οριστεί εκ νέου αντιδήμαρχος, ο τυχόν νέος ορισμός του ως Πρόεδρος ή μέλος της Οικονομικής Επιτροπής ή της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής έπεται της δημοσίευσης της απόφασης ορισμού του ως αντιδήμαρχος.

Σε περίπτωση **κένωσης της θέσης του δημάρχου** κατά τη διάρκεια της δημοτικής περιόδου, ο νεοεκλεγείς⁴⁶ δήμαρχος, ακριβώς όπως και ο δήμαρχος ο οποίος εγκαθίσταται στην αρχή της δημοτικής περιόδου, ευθύς μόλις αναλάβει τα καθήκοντα του ορίζει εκ νέου τα πρόσωπα (αντιδημάρχους) στα οποία θα μεταβιβάσει μέρος των αρμοδιοτήτων του⁴⁷. Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι κατά το χρονικό διάστημα κένωσης της θέσης δημάρχου, το πρόσωπο που εκτελεί καθήκοντα δημάρχου, κατά τις προβλέψεις των παρ. 3 και 4 του άρθρου 89 του ν.3463/2006, ασκεί όλες τις αρμοδιότητες αυτού. Τούτο διότι ο νομοθέτης δεν απέβλεψε μόνο στο τυπικό κριτήριο, ήτοι της ύπαρξης δημάρχου ως αξίωμα, μέχρι την

⁴⁰ Άρθρο 59 παρ.6 του ν.3852/2010, όπως αντικαταστάθηκε από την παρ.1 του άρθρου 68 του ν.4555/2018

⁴¹ Άρθρο 66 παρ. 6 του ν.3852/2010, όπως αντικαταστάθηκε από την παρ.4^α του άρθρου 114 του ν.4623/2019

⁴² Άρθρο 74 παρ.12 του ν.3852/2010, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 2 του ν.4623/2019

⁴³ Άρθρο 39 παρ. 4 του ν.4804/2021 (Α' 90) σε συνδυασμό με τις διατάξεις του άρθρου 91 του ίδιου νόμου.

⁴⁴ Πράξη 184/2015 Ελεγκτικού Συνεδρίου

⁴⁵ Επισημαίνεται ότι ο ορισμένος Αντιδήμαρχος μπορεί να λάβει μέρος στη λειτουργία της αντίστοιχης Επιτροπής, εφόσον η απόφαση ορισμού του έχει δημοσιευθεί, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις.

⁴⁶ Βάσει του άρθρου 60 του ν.3852/2010, όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει με το άρθρο 69 του ν.4555/2018

⁴⁷ Εγκύκλιος 4/Α.Π.349/1.2.2018 του Υπουργείου Εσωτερικών (ΑΔΑ: 6Υ1Π465ΧΘ7 – ΘΩΔ)

αντικατάστασή του σύμφωνα με την οριζόμενη στις διατάξεις του άρθρου 60 του ν.3852/2010 διαδικασία, αλλά και στο ουσιαστικό κριτήριο, υπό την έννοια της πραγματικής δυνατότητας άσκησης των καθηκόντων από το συγκεκριμένο πρόσωπο που είναι δήμαρχος, όπως αυτά οριοθετούνται στο άρθρο 58 του ν.3852/2010.

Υποχρεώσεις Αντιδημάρχων:

Το πλαίσιο των υποχρεώσεων των αντιδημάρχων κατά τη διάρκεια της θητείας τους προσδιορίζεται στις διατάξεις του άρθρου 61 του ν.3852/2010. Εκτός των άλλων, υποχρεούνται να υποβάλουν ετήσια δήλωση της περιουσιακής τους κατάστασης, δημοσιοποιώντας τη με ανάρτηση στην ιστοσελίδα του δήμου, να απαντούν εγγράφως ή προφορικώς στα ερωτήματα που τους υποβάλλουν τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου μέσα σε ένα (1) μήνα καθώς και να κατοικούν στον οικείο δήμο με εξαίρεση τους αντιδημάρχους των δήμων των νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης. Τέλος, ο αντιδήμαρχος δεν επιτρέπεται να απουσιάζει περισσότερο από τριάντα (30) ημέρες συνολικά κάθε χρόνο, χωρίς άδεια του δημοτικού συμβουλίου. Η απουσία αυτή μπορεί να παρατείνεται για εξαιρετικούς λόγους, έως τρεις (3) μήνες, με άδεια του συμβουλίου.

Επισημαίνεται δε ότι για τη διευκόλυνση της άσκησης καθηκόντων τυφλού αντιδημάρχου έχει προβλεφθεί με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 44 του ν.3979/2011 η δυνατότητα πρόσληψης ιδιαίτερου γραμματέα-βοηθού για όσο διάστημα ασκεί τα καθήκοντά του.

5. Ορισμός Αντιδημάρχων

Σύμφωνα με τις διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 59 του ν. 3852/2010, όπως ισχύει, οι αντιδήμαρχοι επικουρούν τον δήμαρχο. Επομένως, ο δήμαρχος δεν υποχρεούται να ορίσει άμισθους και έμμισθους αντιδημάρχους ίσους με τον ανώτατο προβλεπόμενο αριθμό που αναλογεί στο δήμο, όπως αυτός αποτυπώνεται στον Πίνακα του Παραρτήματος Ι. Η μη υποχρέωση, άλλωστε, ορισμού αντιδημάρχων αποτελεί θέμα κυριαρχικής προσωπικής του επιλογής, με τον νομοθέτη να καθορίζει τον ανώτατο δυνατό αριθμό αντιδημάρχων του δήμου από κάθε κατηγορία, είτε έμμισθων είτε άμισθων.

Συνεπώς, ο Δήμαρχος δεν είναι υποχρεωμένος:

- i) να εξαντλήσει τον ανώτατο αριθμό έμμισθων αντιδημάρχων που δικαιούται,
- ii) να εξαντλήσει τον ανώτατο αριθμό έμμισθων αντιδημάρχων, προκειμένου στη συνέχεια να υπολογίσει τον αριθμό των άμισθων αντιδημάρχων που δικαιούται.
- iii) να εξαντλήσει τον ανώτατο αριθμό άμισθων αντιδημάρχων που δικαιούται.

Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι η ως άνω αναφερόμενη ευχέρεια του δημάρχου κάμπτεται, στις κάτωθι περιπτώσεις:

α) στην περίπτωση του υποχρεωτικού από τις διατάξεις της παρ. 1⁴⁸ του άρθρου 74 του ν. 3852/2010, όπως ισχύει, ορισμού αντιδημάρχων για τη νόμιμη συγκρότηση και λειτουργία της Οικονομικής Επιτροπής και της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής, και

β) στην περίπτωση των νησιωτικών δήμων, όπου υφίστανται κοινότητες οι οποίες εκτείνονται στην εδαφική περιφέρεια ενός νησιού⁴⁹. Ειδικότερα, από τις διατάξεις της παρ.1⁵⁰ του άρθρου 207 του ν. 3852/2010, όπως ισχύει, προκύπτει ευθέως ότι σε όλους τους ανωτέρω νησιωτικούς δήμους υποχρεωτικά θα πρέπει να οριστούν αντιδήμαρχοι στις νησιωτικές κοινότητες για την άσκηση των ρητά οριζόμενων στην ανωτέρω παράγραφο αρμοδιοτήτων⁵¹ και σε περίπτωση που δεν υπάρχει στην πλησιέστερη εκλογική περιφέρεια⁵².

6. Δημοσίευση αποφάσεων

Ο ορισμός αντιδημάρχου και η μεταβίβαση αρμοδιότητας σε αυτόν πραγματοποιείται με έκδοση διοικητικής πράξης από το δήμαρχο, η οποία έχει κανονιστικό χαρακτήρα. Με την έκδοση της απόφασης του δημάρχου, ο αντιδήμαρχος είναι αποκλειστικώς αρμόδιος για την άσκηση της μεταβιβαζόμενης αρμοδιότητας και για την έκδοση των πράξεων που προβλέπονται για την άσκησή της, ο δε δήμαρχος δεν μπορεί να εκδώσει εκείνος πράξη αντί του αντιδημάρχου, με την επιφύλαξη των διατάξεων της παρ. 6 του άρθρου 59 του ν.3852/2010, όπως ισχύει. Εξυπακούεται ότι για την πλήρη άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, οι αντιδήμαρχοι έχουν και το δικαίωμα υπογραφής των αντίστοιχων διοικητικών πράξεων, καθόσον αυτή νοείται ότι εμπεριέχεται στην μεταβίβαση αρμοδιότητας. Από την πράξη δηλαδή μεταβίβασης αρμοδιότητας προκύπτει και το δικαίωμα υπογραφής⁵³.

⁴⁸ «Η οικονομική επιτροπή και η επιτροπή ποιότητας ζωής αποτελούνται από τον Δήμαρχο ή τον οριζόμενο από αυτόν αντιδήμαρχο ως πρόεδρο, από δύο (2) ακόμη αντιδημάρχους ως μέλη οριζόμενα από τον δήμαρχο...»

⁴⁹ Σημειώνεται ότι οι δήμοι που έχουν νησιωτικές κοινότητες είναι πέντε (5): Δήμος Θήρας (Κοινότητα Θηρασίας), Δήμος Κεντρικής Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων (Κοινότητες Ερεϊκούσσης, Μαθρακίου, Ωθωνών), Δήμος Κυθήρων (Κοινότητα Αντικυθήρων), Δήμος Λευκάδας (Κοινότητα Καλάμου και Καστού) και Δήμος Νάξου και Μικρών Κυκλάδων (Κοινότητες Δονούσης, Ηρακλείας, Κουφονησιών και Σχοινούσσης).

⁵⁰ «Στη δημοτική κοινότητα που εκτείνεται στην εδαφική περιφέρεια ενός νησιού, ο δήμαρχος ορίζει αντιδήμαρχο σύμβουλο της πλειοψηφίας, ο οποίος έχει εκλεγεί στην εκλογική περιφέρεια όπου ανήκει η νησιωτική δημοτική κοινότητα και σε περίπτωση που δεν υπάρχει στην πλησιέστερη εκλογική περιφέρεια...»

⁵¹ Δύνανται να ασκούν και κάθε άλλη αρμοδιότητα που μπορεί να τους μεταβιβάζει με απόφασή του ο δήμαρχος, σύμφωνα με το άρθρο 59, παρ. 5 του ν. 3852/ 2010.

⁵² Άρθρο 59 παρ. 1 του ν. 3852/2010, όπως αντικαταστάθηκε από την παρ. 1 του άρθρου 68 του ν. 4555/2018 και τροποποιήθηκε με τις παρ. 26 του άρθρου 5 του ν. 4623/2019 και παρ. 1α του άρθρου 10 του ν. 4625/2019.

⁵³ Διαφορετική είναι η περίπτωση εξουσιοδότησης υπογραφής. Εξουσιοδότηση υπογραφής, κατά το άρθρο 88 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (κυρωτ. ν. 3463/ 2006, Α' 114), είναι η παροχή εξουσιοδότησης από ένα όργανο, με ειδική πράξη του, σε άλλο όργανο να υπογράψει αντί αυτού και με εντολή του ορισμένες πράξεις. Οι πράξεις αυτές αν και φέρουν την υπογραφή του εξουσιοδοτούμενου οργάνου, θεωρούνται πράξεις του οργάνου που έδωσε την εξουσιοδότηση (ΣτΕ 4060/ 2012, 5797/ 1996). Η πράξη με την οποία παρέχεται η εξουσιοδότηση υπογραφής έχει κανονιστικό χαρακτήρα, και δεν αποκλείεται, τις πράξεις που θα μπορούσε να υπογράψει το εξουσιοδοτημένο όργανο να τις υπογράψει το ίδιο το όργανο που έχει παράσχει την εξουσιοδότηση.

Η απόφαση του δημάρχου, με την οποία ορίζονται οι αντιδήμαρχοι και μεταβιβάζονται σ' αυτούς η άσκηση καθ' ύλην και κατά τόπο αρμοδιοτήτων, δημοσιεύεται⁵⁴ σε μία ημερήσια εφημερίδα και αν δεν υπάρχει ημερήσια σε μία εβδομαδιαία εφημερίδα της πρωτεύουσας του νομού και αναρτάται και στην ιστοσελίδα του δήμου⁵⁵. Ως κανονιστικού περιεχομένου δε πράξη, πρέπει να αναρτηθεί και στο διαδικτυακό τόπο του Προγράμματος Δι@ύγεια, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 2 του ν.3861/2010, όπως ισχύει. Επισημαίνεται ότι δημοσίευση της εν λόγω απόφασης σε περίληψη δεν προβλέπεται. Αντιθέτως, όπως έχει κριθεί κατά πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, οι αποφάσεις για τη μεταβίβαση αρμοδιοτήτων έχουν κανονιστικό χαρακτήρα και απαιτείται δημοσίευση αυτών κατά το πλήρες περιεχόμενό τους, προκειμένου να αποκτήσουν νόμιμη υπόσταση. Διαφορετικά είναι ανυπόστατες και δεν παράγουν έννομα αποτελέσματα⁵⁶. Επισημαίνεται δε πως ο ανωτέρω τύπος δημοσίευσης ακολουθείται και στις περιπτώσεις ανάκλησης ορισμού αντιδημάρχου, παραίτησης αντιδημάρχου και γενικότερα σε κάθε τυχόν μεταγενέστερη απόφαση τροποποίησης της αρχικής απόφασης ορισμού, είτε ως προς το εύρος των αρμοδιοτήτων είτε ως προς την κατηγορία του ορισθέντος αντιδημάρχου.

Δέον να σημειωθεί ότι οι αντιδήμαρχοι ασκούν τις αρμοδιότητες τους από την ημερομηνία δημοσίευσης των αποφάσεων ορισμού τους, οι οποίες δεν έχουν σε καμία περίπτωση αναδρομικό χαρακτήρα, τόσο για την καταβολή αντιμισθίας, όσο και για τη λήψη της ειδικής άδειας του άρθρου 93 του ν.3852/2010, όπως ισχύει.

⁵⁴ Δεν απαιτείται δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 8 του ν.3469/2006 (Α' 131)

⁵⁵ Άρθρο 59 παρ.5 του ν.3852/2010, όπως αντικαταστάθηκε από την παρ.1 του άρθρου 68 του ν.4555/2018

⁵⁶ ΣτΕ 4470/2005, 1417/2004, 5797/1996

Για περαιτέρω διευκρινίσεις ή πληροφορίες αναφορικά με τα διαλαμβανόμενα στην παρούσα εγκύκλιο, μπορείτε να απευθύνεστε στην ηλεκτρονική διεύθυνση info@ypes.gr, καθώς και στους:

ΟΝΟΜΑ	ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
Διαμάντη Μαρία	213 136 4390
Γαλάνης Κώστας	213 136 4348
Γεωργακοπούλου Παρασκευή	213 136 4337
Ζαγορίτης Λάζαρος	213 136 4332
Μπουδούρης Γιώργος	213 136 4362
Νάσaina Δέσποινα	213 136 4378
Οικονομίδης Δημήτρης	213 136 4313

Την παρούσα εγκύκλιο μπορείτε να την αναζητήσετε και στον ιστότοπο του Υπουργείου Εσωτερικών, στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://www.ypes.gr>.

**Ο Γενικός Γραμματέας Εσωτερικών
και Οργάνωσης**

Μιχάλης Ι.Σταυριανουδάκης

Αποδέκτες

1. Αποκεντρωμένες Διοικήσεις
2. Δήμοι της χώρας

Κοινοποίηση

1. Κ.Ε.Δ.Ε.
2. Ε.Ε.Τ.Α.Α.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι
Αριθμός Αντιδημάρχων ανά Δήμο

Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας - Θράκης

	Μόνιμος Πληθυσμός	Ανώτατος Αριθμός έμμισθων και άμισθων Αντιδημάρχων	Άμισθοι Αντιδήμαρχοι (άρθρο 59 παρ.7)	Έμμισθοι Αντιδήμαρχοι (άρθρο 59 παρ. 2)
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ	608.182			
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΡΑΜΑΣ	98.287			
ΔΗΜΟΣ ΔΟΞΑΤΟΥ (Έδρα: Καλαμπάκι, Ιστορική έδρα : Δοξάτο)	14.516	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΔΡΑΜΑΣ (Έδρα: Δράμα)	58.944	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΚΑΤΩ ΝΕΥΡΟΚΟΠΙΟΥ (Έδρα: Κάτω Νευροκόπι)	7.860	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΑΝΕΣΤΙΟΥ (Έδρα: Παρνεόστι)	3.901	4	1	3
ΔΗΜΟΣ ΠΡΟΣΟΤΣΑΝΗΣ (Έδρα: Προσοτσάνη)	13.066	5	1	4
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΒΡΟΥ	147.947			
ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ (Έδρα: Αλεξανδρούπολη. Ιστορική Έδρα: Βήρα)	72.959	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΔΙΑΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ (Έδρα: Διδυμότειχο)	19.493	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΟΡΕΣΤΙΑΔΑΣ (Έδρα: Ορεστιάδα)	37.695	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΟΘΡΑΚΗΣ (Έδρα: Σαμοθράκη)	2.859	4	1	3
ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΦΛΙΟΥ (Έδρα: Σουφλί)	14.941	5	1	4
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΑΣΟΥ	13.770			
ΔΗΜΟΣ ΘΑΣΟΥ (Έδρα: Θάσος)	13.770	5	1	4
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΒΑΛΑΣ	124.917			
ΔΗΜΟΣ ΚΑΒΑΛΑΣ (Έδρα: Καβάλα)	70.501	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΥ (Έδρα: Χρυσούπολη)	22.331	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΠΑΓΓΑΙΟΥ (Έδρα: Ελευθερούπολη)	32.085	8	2	6
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΞΑΝΘΗΣ	111.222			
ΔΗΜΟΣ ΑΒΔΗΡΩΝ (Έδρα: Γενισέα. Ιστορική Έδρα: Άβδηρα)	19.005	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΜΥΚΗΣ (Έδρα: Σμίνθη)	15.540	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΞΑΝΘΗΣ (Έδρα: Ξάνθη)	65.133	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΤΟΠΕΙΡΟΥ (Έδρα: Εύλαλο)	11.544	5	1	4
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΡΟΔΟΠΗΣ	112.039			
ΔΗΜΟΣ ΑΡΡΙΑΝΩΝ (Έδρα: Φιλύρρα)	16.577	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΙΑΣΜΟΥ (Έδρα: Ιασμος)	13.810	5	1	4

ΔΗΜΟΣ ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ (Έδρα: Κομοτηνή)	66.919	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ - ΣΑΠΩΝ (Έδρα: Σάπες)	14.733	5	1	4

	Μόνιμος Πληθυσμός	Ανώτατος Αριθμός έμμισθων και άμισθων Αντιδημάρχων	Άμισθοι Αντιδήμαρχοι (άρθρο 59 παρ.7)	Έμμισθοι Αντιδήμαρχοι (άρθρο 59 παρ. 2)
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	1.882.108			
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΗΜΑΘΙΑΣ	140.611			
ΔΗΜΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ (Έδρα: Αλεξάνδρεια)	41.570	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΒΕΡΟΙΑΣ (Έδρα: Βέροια Ιστορική Έδρα: Βεργίνα)	66.547	9	2	7
ΔΗΜΟΣ ΗΡΩΙΚΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΝΑΟΥΣΑΣ (Έδρα: Νάουσα)	32.494	7	2	5
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	1.110.551			
ΔΗΜΟΣ ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΩΝ - ΜΕΝΕΜΕΝΗΣ (Έδρα: Αμπελόκηποι)	52.127	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΒΗΣ (Έδρα: Σταυρός)	23.478	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΔΕΛΤΑ (Έδρα: Σίνδος)	45.839	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΘΕΡΜΑΪΚΟΥ (Έδρα: Περαιά, Ιστορική έδρα : Επανομή)	50.264	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΘΕΡΜΗΣ (Έδρα: Θέρμη)	53.201	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (Έδρα: Θεσσαλονίκη)	325.182	11	3	8
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ (Έδρα: Καλαμαριά)	91.518	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΔΕΛΙΟΥ - ΕΥΟΣΜΟΥ (Έδρα: Εύοσμος)	101.753	11	3	8
ΔΗΜΟΣ ΛΑΓΚΑΔΑ (Έδρα: Λαγκαδάς Ιστορική Έδρα: Λαχανάς)	41.103	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΠΟΛΗΣ - ΣΥΚΕΩΝ (Έδρα: Συκιές)	84.741	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΠΑΥΛΟΥ ΜΕΛΑ (Έδρα: Σταυρούπολη)	99.245	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΑΙΑΣ - ΧΟΡΤΙΑΤΗ (Έδρα: Πανόραμα Ιστορική Έδρα: Χορτιάτης)	70.110	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ (Έδρα: Κουφάλια. Ιστορική Έδρα: Γέφυρα)	33.673	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΩΡΑΙΟΚΑΣΤΡΟΥ (Έδρα: Ωραιόκαστρο)	38.317	7	2	5
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΙΛΚΙΣ	80.419			
ΔΗΜΟΣ ΚΙΛΚΙΣ (Έδρα: Κιλκίς, Ιστορική έδρα: Νέα Σάντα)	51.926	9	2	7
ΔΗΜΟΣ ΠΑΙΟΝΙΑΣ (Έδρα: Πολύκαστρο. Ιστορική Έδρα: Γουμένισσα)	28.493	8	2	6
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΕΛΛΑΣ	139.680			
ΔΗΜΟΣ ΑΛΜΩΠΙΑΣ (Έδρα: Αριδαία)	27.556	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΕΔΕΣΣΑΣ (Έδρα: Έδεσσα)	28.814	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΠΕΛΛΑΣ (Έδρα: Γιαννιτσά. Ιστορική Έδρα: Πέλλα)	63.122	9	2	7

ΔΗΜΟΣ ΣΚΥΔΡΑΣ (Έδρα: Σκύδρα)	20.188	7	2	5
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΙΕΡΙΑΣ	126.698			
ΔΗΜΟΣ ΔΙΟΥ - ΟΛΥΜΠΟΥ (Έδρα: Λιτόχωρο. Ιστορική Έδρα: Δίον)	25.668	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΚΑΤΕΡΙΝΗΣ (Έδρα: Κατερίνη)	85.851	9	2	7
ΔΗΜΟΣ ΠΥΔΝΑΣ - ΚΟΛΙΝΔΡΟΥ (Έδρα: Αιγίνιο Ιστορική Έδρα: Κολινδρός)	15.179	5	1	4
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΕΡΡΩΝ	176.430			
ΔΗΜΟΣ ΑΜΦΙΠΟΛΗΣ (Έδρα: Ροδολίδος)	9.182	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΒΙΣΑΛΤΙΑΣ (Έδρα: Νιγρίτα)	20.030	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΠΑΠΠΑ (Έδρα: Χρυσό)	14.664	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ (Έδρα: Ηράκλεια)	21.145	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΖΙΧΝΗΣ (Έδρα: Νέας Ζίχνη)	12.397	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΡΩΝ (Έδρα: Σέρρες)	76.817	9	2	7
ΔΗΜΟΣ ΣΙΝΤΙΚΗΣ (Έδρα: Σιδηρόκαστρο)	22.195	8	2	6
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	105.908			
ΔΗΜΟΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ (Έδρα: Ιερισσός Ιστορική Έδρα: Αρναία)	18.294	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΣΑΝΔΡΑΣ (Έδρα: Κασσάνδρεια)	16.672	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΠΡΟΠΟΝΤΙΔΑΣ (Έδρα: Νέα Μουδανιά)	36.500	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΠΟΛΥΓΥΡΟΥ (Έδρα: Πολύγυρος)	22.048	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΣΙΘΩΝΙΑΣ (Έδρα: Νικήτη)	12.394	5	1	4

Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας

	Μόνιμος Πληθυσμός	Ανώτατος Αριθμός έμμισθων και άμισθων Αντιδημάρχων	Άμισθοι Αντιδήμαρχοι (άρθρο 59 παρ.7)	Έμμισθοι Αντιδήμαρχοι (άρθρο 59 παρ. 2)
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	283.689			
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΓΡΕΒΕΝΩΝ	31.757			
ΔΗΜΟΣ ΓΡΕΒΕΝΩΝ (Έδρα: Γρεβενά)	25.905	11	3	8
ΔΗΜΟΣ ΔΕΣΚΑΤΗΣ (Έδρα: Δεσκάτη)	5.852	5	1	4
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	50.322			
ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ (Έδρα: Καστοριά)	35.874	9	2	7
ΔΗΜΟΣ ΝΕΣΤΟΡΙΟΥ (Έδρα: Νεστόριο)	2.646	4	1	3
ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ (Έδρα: Άργος Ορεστικό)	11.802	5	1	4
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΖΑΝΗΣ	150.196			
ΔΗΜΟΣ ΒΟΪΟΥ (Έδρα: Σιάτιστα Ιστορική Έδρα: Νεάπολη)	18.386	7	2	5

ΔΗΜΟΣ ΕΟΡΔΑΙΑΣ (Έδρα: Πτολεμαΐδα)	45.592	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΚΟΖΑΝΗΣ (Έδρα: Κοζάνη Ιστορική Έδρα: Αιανή)	71.388	9	2	7
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΒΙΩΝ (Έδρα: Σέρβια)	11.382	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΒΕΛΒΕΝΤΟΥ (Έδρα: Βελβεντό)	3.448	4	1	3
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΛΩΡΙΝΑΣ	51.414			
ΔΗΜΟΣ ΑΜΥΝΤΑΙΟΥ (Έδρα: Αμύνταιο Ιστορική Έδρα: Νυμφαίο)	16.973	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΠΡΕΣΠΩΝ (Έδρα: Λαιμός)	1.560	4	1	3
ΔΗΜΟΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ (Έδρα: Φλώρινα)	32.881	7	2	5

	Μόνιμος Πληθυσμός	Ανώτατος Αριθμός έμμισθων και άμισθων Αντιδημάρχων	Άμισθοι Αντιδήμαρχοι (άρθρο 59 παρ.7)	Έμμιστοι Αντιδήμαρχοι (άρθρο 59 παρ. 2)
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΟΥ	336.856			
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΤΑΣ	67.877			
ΔΗΜΟΣ ΑΡΤΑΙΩΝ (Έδρα: Άρτα)	43.166	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ (Έδρα: Άνω Καλεντίνη Ιστορική Έδρα: Πηγές Τετραφυλίας)	5.780	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ (Έδρα: Βουλγαρέλι)	6.178	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΚΟΥΦΑ (Έδρα: Πέτα Ιστορική Έδρα: Κορμένο)	12.753	5	1	4
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΕΣΣΠΡΩΤΙΑΣ	43.587			
ΔΗΜΟΣ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑΣ (Έδρα: Ηγουμενίτσα)	25.814	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΛΙΟΥ (Έδρα: Παραμυθιά Ιστορική Έδρα: Σαμονίδα Σουλίου)	10.063	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΦΙΛΙΑΤΩΝ (Έδρα: Φιλιάτες)	7.710	5	1	4
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	167.901			
ΔΗΜΟΣ ΒΟΡΕΙΩΝ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ (Έδρα: Πράμαντα)	5.714	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΔΩΔΩΝΗΣ (Έδρα: Αγιά Κυριακή)	9.693	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΖΑΓΟΡΙΟΥ (Έδρα: Ασπράγγελοι)	3.724	4	1	3
ΔΗΜΟΣ ΖΙΤΣΑΣ (Έδρα: Ελεούσα)	14.766	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΙΩΑΝΝΙΤΩΝ (Έδρα: Ιωάννινα)	112.486	12	3	9
ΔΗΜΟΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ (Έδρα: Κόνιτσα)	6.362	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΜΕΤΣΟΒΟΥ (Έδρα: Μέτσοβο)	6.196	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΠΩΓΩΝΙΟΥ (Έδρα: Καλπάκι Ιστορική Έδρα: Δελβινάκι)	8.960	7	2	5
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΕΒΕΖΑΣ	57.491			
ΔΗΜΟΣ ΖΗΡΟΥ (Έδρα: Φιλιππιάδα)	13.892	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΓΑΣ (Έδρα: Καναλάκι Ιστορική Έδρα: Πάργα)	11.866	5	1	4

ΔΗΜΟΣ ΠΡΕΒΕΖΑΣ (Έδρα: Πρέβεζα)	31.733	7	2	5
--------------------------------	--------	---	---	---

Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας

	Μόνιμος Πληθυσμός	Ανώτατος Αριθμός έμμισθων και άμισθων Αντιδημάρχων	Άμισθοι Αντιδήμαρχοι (άρθρο 59 παρ.7)	Έμμισθοι Αντιδήμαρχοι (άρθρο 59 παρ. 2)
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	732.762			
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ	113.544			
ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΙΘΕΑΣ (Έδρα: Ανθηρό)	3.450	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ (Έδρα: Καρδίτσα)	56.747	9	2	7
ΔΗΜΟΣ ΛΙΜΝΗΣ ΠΛΑΣΤΗΡΑ (Έδρα: Μορφοβούνι)	4.635	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ (Έδρα: Μουζάκι)	13.122	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΜΑ (Έδρα: Παλαμάς)	16.726	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΣΟΦΑΔΩΝ (Έδρα: Σοφάδες Ιστορική Έδρα: Ρεντίνα)	18.864	7	2	5
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΑΡΙΣΑΣ	284.325			
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ (Έδρα: Αγιά)	11.470	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΕΛΑΣΣΟΝΑΣ (Έδρα: Ελασσόνα)	32.121	9	2	7
ΔΗΜΟΣ ΚΙΛΕΛΕΡ (Έδρα: Νίκαια Ιστορική Έδρα: Κιλελέρ)	20.854	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ (Έδρα: Λάρισα)	162.591	11	3	8
ΔΗΜΟΣ ΤΕΜΠΩΝ (Έδρα: Μακρυχώρι Ιστορική Έδρα: Αμπελάκια)	13.712	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΤΥΡΝΑΒΟΥ (Έδρα: Τύρναβος)	25.032	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΣΑΛΩΝ (Έδρα: Φάρσαλα)	18.545	5	1	4
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	190.010			
ΔΗΜΟΣ ΑΛΜΥΡΟΥ (Έδρα: Αλμυρός)	18.614	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΟΥ (Έδρα: Βόλος)	144.449	13	3	10
ΔΗΜΟΣ ΖΑΓΟΡΑΣ - ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ (Έδρα: Ζαγορά)	5.809	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΝΟΤΙΟΥ ΠΗΛΙΟΥ (Έδρα: Αργαλαστή, Ιστορική έδρα : Τρίκερι)	10.216	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ (Έδρα: Βελεστίνο)	10.922	5	1	4
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΠΟΡΑΔΩΝ	13.798			
ΔΗΜΟΣ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ (Έδρα: Αλόνησος)	2.750	4	1	3
ΔΗΜΟΣ ΣΚΙΑΘΟΥ (Έδρα: Σκιάθος)	6.088	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΣΚΟΠΕΛΟΥ (Έδρα: Σκόπελος)	4.960	4	1	3
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΚΑΛΩΝ	131.085			
ΔΗΜΟΣ ΜΕΤΕΩΡΩΝ (Έδρα: Καλαμπάκα)	21.991	9	2	7

ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΗΣ (Έδρα: Πύλη)	14.343	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ (Έδρα: Τρίκαλα)	81.355	11	3	8
ΔΗΜΟΣ ΦΑΡΚΑΔΟΝΑΣ (Έδρα: Φαρκαδόνα)	13.396	5	1	4

	Μόνιμος Πληθυσμός	Ανώτατος Αριθμός έμμισθων και άμισθων Αντιδημάρχων	Άμισθοι Αντιδήμαρχοι (άρθρο 59 παρ.7)	Έμμισθοι Αντιδήμαρχοι (άρθρο 59 παρ. 2)
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	547.390			
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΒΟΙΩΤΙΑΣ	117.920			
ΔΗΜΟΣ ΑΛΙΑΡΤΟΥ - ΘΕΣΣΠΙΕΩΝ (Έδρα: Αλιάρτος, Ιστορική Έδρα: Άσκη)	10.887	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΔΙΣΤΟΜΟΥ - ΑΡΑΧΟΒΑΣ - ΑΝΤΙΚΥΡΑΣ (Έδρα: Δίστομο)	8.188	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΘΗΒΑΙΩΝ (Έδρα: Θήβα)	36.477	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΛΕΒΑΔΕΩΝ (Έδρα: Λειβαδιά)	31.315	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΟΡΧΟΜΕΝΟΥ (Έδρα: Ορχομενός)	11.621	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΤΑΝΑΓΡΑΣ (Έδρα: Σχηματάρι)	19.432	7	2	5
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΥΒΟΙΑΣ	210.815			
ΔΗΜΟΣ ΔΙΡΦΥΩΝ - ΜΕΣΣΑΠΙΩΝ (Έδρα: Ψαχνά)	18.800	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΕΡΕΤΡΙΑΣ (Έδρα: Ερέτρια)	13.053	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΙΣΤΙΑΙΑΣ - ΑΙΔΗΨΟΥ (Έδρα: Ιστιαιά)	21.083	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΥΣΤΟΥ (Έδρα: Κάρυστος)	12.180	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΚΥΜΗΣ - ΑΛΙΒΕΡΙΟΥ (Έδρα: Αλιβέρι Ιστορική Έδρα: Κύμη)	28.437	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΜΑΝΤΟΥΔΙΟΥ - ΛΙΜΝΗΣ - ΑΓΙΑΣ ΑΝΝΑΣ (Έδρα: Λίμνη Ευβοίας)	12.045	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΣΚΥΡΟΥ (Έδρα: Σκύρος)	2.994	4	1	3
ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΚΙΔΕΩΝ (Έδρα: Χαλκίδα)	102.223	12	3	9
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ	20.081			
ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΑΦΩΝ (Έδρα: Κερασσώρι)	6.976	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ (Έδρα: Καρπενήσι)	13.105	7	2	5
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΘΙΩΤΙΔΑΣ	158.231			
ΔΗΜΟΣ ΑΜΦΙΚΛΕΙΑΣ - ΕΛΑΤΕΙΑΣ (Έδρα: Κάτω Τιθορέα)	10.922	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΔΟΜΟΚΟΥ (Έδρα: Δομοκός)	11.495	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΛΑΜΙΕΩΝ (Έδρα: Λαμία)	75.315	9	2	7
ΔΗΜΟΣ ΛΟΚΡΩΝ (Έδρα: Αταλάντη)	19.623	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΜΑΚΡΑΚΩΜΗΣ (Έδρα: Σπερχειάδα)	16.036	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΚΑΜΕΝΩΝ ΒΟΥΡΛΩΝ (Έδρα: Καμένα Βούρλα)	12.090	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΣΤΥΛΙΔΑΣ (Έδρα: Στυλίδα)	12.750	5	1	4

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΦΩΚΙΔΑΣ	40.343			
ΔΗΜΟΣ ΔΕΛΦΩΝ (Έδρα: Άμφισσα. Ιστορική Έδρα: Δελφοί)	26.716	9	2	7
ΔΗΜΟΣ ΔΩΡΙΔΟΣ (Έδρα: Λιδωρίκι)	13.627	5	1	4

Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου- Δυτικής Ελλάδας - Ιονίου

	Μόνιμος Πληθυσμός	Ανώτατος Αριθμός έμμισθων και άμισθων Αντιδημάρχων	Άμισθοι Αντιδήμαρχοι (άρθρο 59 παρ.7)	Έμμισθοι Αντιδήμαρχοι (άρθρο 59 παρ. 2)
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	679.796			
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	210.802			
ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ (Έδρα: Αγρίνιο)	94.181	12	3	9
ΔΗΜΟΣ ΑΚΤΙΟΥ - ΒΟΝΙΤΣΑΣ (Έδρα: Βόνιτσα)	17.370	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ (Έδρα: Αμφιλοχία)	17.056	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΘΕΡΜΟΥ (Έδρα: Θέρμο)	8.242	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΙΕΡΑΣ ΠΟΛΗΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ (Έδρα: Μεσολόγγι)	34.416	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ (Έδρα: Ναύπακτος)	27.800	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΞΗΡΟΜΕΡΟΥ (Έδρα: Αστακός)	11.737	5	1	4
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΧΑΪΑΣ	309.694			
ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ (Έδρα: Αίγιο)	49.872	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΧΑΪΑΣ (Έδρα: Κάτω Αχαΐα)	25.916	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΕΡΥΜΑΝΘΟΥ (Έδρα: Χαλανδρίτσα)	8.877	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ (Έδρα: Καλάβρυτα)	11.045	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΡΕΩΝ (Έδρα: Πάτρα)	213.984	12	3	9
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΗΛΕΙΑΣ	159.300			
ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΑΒΙΔΑΣ - ΚΥΛΛΗΝΗΣ (Έδρα: Λεχαινά Ιστορική Έδρα: Βάρδα)	21.581	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΙΤΣΑΙΝΑΣ - ΚΡΕΣΤΕΝΩΝ (Έδρα: Κρέστενα Ιστορική Έδρα: Ανδρίτσαινα)	14.109	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ (Έδρα: Αρχαία Ολυμπία)	13.409	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΖΑΧΑΡΩΣ (Έδρα: Ζαχάρω)	8.953	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΉΛΙΔΑΣ (Έδρα: Αραλιάδα)	32.219	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΠΗΝΕΙΟΥ (Έδρα: Γαστούνη)	21.034	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΠΥΡΓΟΥ (Έδρα: Πύργος)	47.995	7	2	5

	Μόνιμος Πληθυσμός	Ανώτατος Αριθμός έμμισθων και άμισθων Αντιδημάρχων	Άμισθοι Αντιδήμαρχοι (άρθρο 59 παρ.7)	Έμμισθοι Αντιδήμαρχοι (άρθρο 59 παρ. 2)
--	----------------------	--	--	--

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	207.855			
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΖΑΚΥΝΘΟΥ	40.759			
ΔΗΜΟΣ ΖΑΚΥΝΘΟΥ (Έδρα: Ζάκυνθος, Ιστορική έδρα : Μπόχαλη)	40.759	8	2	6
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΘΑΚΗΣ	3.231			
ΔΗΜΟΣ ΙΘΑΚΗΣ (Έδρα: Ιθάκη)	3.231	4	1	3
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	104.371			
ΔΗΜΟΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ (Έδρα: Αχαράβη)	17.832	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΠΟΝΤΙΩΝ ΝΗΣΩΝ (Έδρα: Κέρκυρα)	68.558	12	3	9
ΔΗΜΟΣ ΝΟΤΙΑΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ (Έδρα: Λευκίμμη)	15.681	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΠΑΞΩΝ (Έδρα: Γάιος)	2.300	4	1	3
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ	35.801			
ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΟΣΤΟΛΙΟΥ (Έδρα: Αργοστόλι)	23.499	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ (Έδρα: Ληξούρι)	7.098	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΣΑΜΗΣ (Έδρα: Σάμη)	5.204	5	1	4
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΕΥΚΑΔΑΣ	23.693			
ΔΗΜΟΣ ΛΕΥΚΑΔΑΣ (Έδρα: Λευκάδα)	22.652	10 ⁵⁷	2	8
ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΝΗΣΙΟΥ (Έδρα: Μεγανήσι)	1.041	4	1	3

	Μόνιμος Πληθυσμός	Ανώτατος Αριθμός έμμισθων και άμισθων Αντιδημάρχων	Άμισθοι Αντιδήμαρχοι (άρθρο 59 παρ.7)	Έμμιστοι Αντιδήμαρχοι (άρθρο 59 παρ. 2)
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	577.903			
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ	97.044			
ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΟΥΣ - ΜΥΚΗΝΩΝ (Έδρα: Άργος Ιστορική Έδρα: Μυκήνες)	42.022	9	2	7
ΔΗΜΟΣ ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ (Έδρα: Ασκληπείο Ιστορική Έδρα: Αρχαία Επίδαυρος)	8.115	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΕΡΜΙΟΝΙΔΑΣ (Έδρα: Κρανίδι)	13.551	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ (Έδρα: Ναύπλιο)	33.356	7	2	5
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΡΚΑΔΙΑΣ	86.685			
ΔΗΜΟΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ (Έδρα: Άστρος)	10.341	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΙΑΣ (Έδρα: Δημητσάνα)	10.109	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΠΟΛΗΣ (Έδρα: Μεγαλόπολη)	10.687	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΝΟΤΙΑΣ ΚΥΝΟΥΡΙΑΣ (Έδρα: Λεωνίδιο)	8.294	5	1	4

⁵⁷ Σχετ. το αριθμ.29963/18.5.2020 έγγραφό μας.

ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΠΟΛΗΣ (Έδρα: Τρίπολη)	47.254	9	2	7
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	145.082			
ΔΗΜΟΣ ΒΕΛΟΥ - ΒΟΧΑΣ (Έδρα: Ζευγολατιό)	19.027	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΩΝ (Έδρα: Κόρινθος, Ιστορική έδρα: Αρχαία Κόρινθος)	58.192	9	2	7
ΔΗΜΟΣ ΛΟΥΤΡΑΚΙΟΥ - ΠΕΡΑΧΩΡΑΣ - ΑΓ. ΘΕΟΔΩΡΩΝ (Έδρα: Λουτράκι, Ιστορική έδρα: Περαχώρα)	21.221	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΝΕΜΕΑΣ (Έδρα: Νεμέα)	6.483	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΞΥΛΟΚΑΣΤΡΟΥ - ΕΥΡΩΣΤΙΝΗΣ (Έδρα: Ξυλόκαστρο)	17.365	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΣΙΚΥΩΝΙΩΝ (Έδρα: Κιάτο)	22.794	7	2	5
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΑΚΩΝΙΑΣ	89.138			
ΔΗΜΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ (Έδρα: Γύθειο Ιστορική Έδρα: Αρεόπολη)	13.005	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΕΛΑΦΟΝΗΣΟΥ (Έδρα: Ελαφόνησος)	1.041	4	1	3
ΔΗΜΟΣ ΕΥΡΩΤΑ (Έδρα: Σκάλα)	17.891	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑΣ (Έδρα: Μολάοι)	21.942	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΣΠΑΡΤΗΣ (Έδρα: Σπάρτη Ιστορική Έδρα: Μυστράς)	35.259	8	2	6
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	159.954			
ΔΗΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΝΗΣ (Έδρα: Καρδαρύλη)	6.945	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ (Έδρα: Καλαμάτα)	69.849	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΣΗΝΗΣ (Έδρα: Μεσσήνη)	23.482	9	2	7
ΔΗΜΟΣ ΟΙΧΑΛΙΑΣ (Έδρα: Μελιγαλάς)	11.228	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΠΥΛΟΥ - ΝΕΣΤΟΡΟΣ (Έδρα: Πύλος)	21.077	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ (Έδρα: Κυπαρισσία)	27.373	8	2	6

Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αττικής

	Μόνιμος Πληθυσμός	Ανώτατος Αριθμός έμμισθων και άμισθων Αντιδημάρχων	Άμισθοι Αντιδήμαρχοι (άρθρο 59 παρ.7)	Έμμιστοι Αντιδήμαρχοι (άρθρο 59 παρ. 2)
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	3.828.434			
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΤΟΜΕΑ ΑΘΗΝΩΝ	592.490			
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ (Έδρα: Αγία Παρασκευή)	59.704	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ (Έδρα: Αμαρούσιο)	72.333	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΒΡΙΛΗΣΣΙΩΝ (Έδρα: Βριλήσσια)	30.741	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ (Έδρα: Ηράκλειο)	49.642	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ (Έδρα: Κηφισιά)	71.259	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΛΥΚΟΒΡΥΣΗΣ - ΠΕΥΚΗΣ (Έδρα: Πεύκη)	31.153	7	2	5

ΔΗΜΟΣ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ (Έδρα: Μεταμόρφωση)	29.891	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΙΩΝΙΑΣ (Έδρα: Νέα Ιωνία)	67.134	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΠΑΠΑΓΟΥ - ΧΟΛΑΡΓΟΥ (Έδρα: Χολαργός)	44.539	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΠΕΝΤΕΛΗΣ (Έδρα: Μελίσσια)	34.934	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΦΙΛΟΘΕΗΣ - ΨΥΧΙΚΟΥ (Έδρα: Ψυχικό)	26.968	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΑΝΔΡΙΟΥ (Έδρα: Χαλάνδρι)	74.192	8	2	6
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΑΘΗΝΩΝ	489.675			
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ (Έδρα: Αγία Βαρβάρα)	26.550	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ - ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ (Έδρα: Άγιοι Ανάργυροι)	62.529	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ (Έδρα: Αιγάλεω)	69.946	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ (Έδρα: Ίλιον)	84.793	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ (Έδρα: Περιστέρι)	139.981	11	3	8
ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ (Έδρα: Πετρούπολη)	58.979	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ (Έδρα: Χαϊδάρι)	46.897	7	2	5
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΑΘΗΝΩΝ	1.029.520			
ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ (Έδρα: Αθήνα)	664.046	13	3	10
ΔΗΜΟΣ ΒΥΡΩΝΟΣ (Έδρα: Βύρωνας)	61.308	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΓΑΛΑΤΣΙΟΥ (Έδρα: Γαλάτσι)	59.345	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΔΑΦΝΗΣ - ΥΜΗΤΤΟΥ (Έδρα: Δάφνη)	33.628	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΥ (Έδρα: Ζωγράφου)	71.026	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ (Έδρα: Ηλιούπολη)	78.153	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ (Έδρα: Καισαριανή)	26.458	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ - ΝΕΑΣ ΧΑΛΚΗΔΟΝΑΣ (Έδρα: Νέα Φιλαδέλφεια)	35.556	7	2	5
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΝΟΤΙΟΥ ΤΟΜΕΑ ΑΘΗΝΩΝ	529.826			
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ (Έδρα: Άγιος Δημήτριος)	71.294	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΑΛΙΜΟΥ (Έδρα: Άλιμος)	41.720	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΓΛΥΦΑΔΑΣ (Έδρα: Γλυφάδα)	87.305	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ - ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ (Έδρα: Αργυρούπολη)	51.356	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ (Έδρα: Καλλιθέα)	100.641	11	3	8
ΔΗΜΟΣ ΜΟΣΧΑΤΟΥ - ΤΑΥΡΟΥ (Έδρα: Μοσχάτο)	40.413	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΝΕΑΣ ΣΜΥΡΝΗΣ (Έδρα: Νέα Σμύρνη)	73.076	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ (Έδρα: Παλιό Φάληρο)	64.021	8	2	6
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	448.997			
ΔΗΜΟΣ ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ - ΔΡΑΠΕΤΣΩΝΑΣ (Έδρα: Κερατσίνι)	91.045	8	2	6

ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ (Έδρα: Κορυδαλλός)	63.445	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΝΙΚΑΙΑΣ - ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΡΕΝΤΗ (Έδρα: Νίκαια)	105.430	11	3	8
ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΩΣ (Έδρα: Πειραιάς)	163.688	11	3	8
ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΑΜΑΤΟΣ (Έδρα: Πέραμα)	25.389	7	2	5
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΝΗΣΩΝ	74.651			
ΔΗΜΟΣ ΑΓΚΙΣΤΡΙΟΥ (Έδρα: Αγκίστρι)	1.142	4	1	3
ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΙΝΑΣ (Έδρα: Αίγινα)	13.056	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΚΥΘΗΡΩΝ (Έδρα: Κύθηρα)	4.041	4	1	3
ΔΗΜΟΣ ΠΟΡΟΥ (Έδρα: Πόρος)	3.993	4	1	3
ΔΗΜΟΣ ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ (Έδρα: Σαλαμίνα)	39.283	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΣΠΕΤΣΩΝ (Έδρα: Σπέτσες)	4.027	4	1	3
ΔΗΜΟΣ ΤΡΟΙΖΗΝΙΑΣ-ΜΕΘΑΝΩΝ (Έδρα: Γαλατάς)	7.143	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΎΔΡΑΣ (Έδρα: Ύδρα)	1.966	4	1	3
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	502.348			
ΔΗΜΟΣ ΑΧΑΡΝΩΝ (Έδρα: Αχαρνές)	106.943	11	3	8
ΔΗΜΟΣ ΒΑΡΗΣ - ΒΟΥΛΑΣ - ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗΣ (Έδρα: Βούλα)	48.399	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΔΙΟΝΥΣΟΥ (Έδρα: Άγιος Στέφανος)	40.193	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΚΡΩΠΙΑΣ (Έδρα: Κορωπί)	30.307	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ (Έδρα: Λαύριο)	25.102	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΑΘΩΝΟΣ (Έδρα: Μαραθώνας)	33.423	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΜΑΡΚΟΠΟΥΛΟΥ ΜΕΣΟΓΑΙΑΣ (Έδρα: Μαρκόπουλο)	20.040	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΠΑΙΑΝΙΑΣ (Έδρα: Πατινία)	26.668	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΛΗΝΗΣ (Έδρα: Γέρακας)	54.415	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΡΑΦΗΝΑΣ - ΠΙΚΕΡΜΙΟΥ (Έδρα: Ραφήνα)	20.266	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΣΑΡΩΝΙΚΟΥ (Έδρα: Καλύβια Θορικού)	29.002	8	2	6
ΔΗΜΟΣ ΣΠΑΤΩΝ - ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ (Έδρα: Σπάτα)	33.821	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΩΡΩΠΟΥ (Έδρα: Ωρωπός)	33.769	9 ⁵⁸	2	7
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	160.927			
ΔΗΜΟΣ ΑΣΠΡΟΠΥΡΓΟΥ (Έδρα: Ασπρόπυργος)	30.251	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ (Έδρα: Ελευσίνα)	29.902	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΜΑΝΔΡΑΣ - ΕΙΔΥΛΛΙΑΣ (Έδρα: Μάνδρα)	17.885	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΑΡΕΩΝ (Έδρα: Μέγαρα)	36.924	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΦΥΛΗΣ (Έδρα: Άνω Λιόσια)	45.965	7	2	5

Αποκεντρωμένη Διοίκηση Αιγαίου⁵⁸ Σχετ. το αριθμ.23045/10.4.2020 έγγραφό μας.

	Μόνιμος Πληθυσμός	Ανώτατος Αριθμός έμμισθων και άμισθων Αντιδημάρχων	Άμισθοι Αντιδήμαρχοι (άρθρο 59 παρ.7)	Έμμισθοι Αντιδήμαρχοι (άρθρο 59 παρ. 2)
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	199.231			
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΙΚΑΡΙΑΣ	9.882			
ΔΗΜΟΣ ΙΚΑΡΙΑΣ (Έδρα: Άγιος Κήρυκος)	8.423	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΦΟΥΡΝΩΝ ΚΟΡΣΕΩΝ (Έδρα: Φούρνοι)	1.459	4	1	3
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΕΣΒΟΥ	86.436			
ΔΗΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΛΕΣΒΟΥ (Έδρα: Καλλονή)	28.564	9	2	7
ΔΗΜΟΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ (Έδρα: Μυτιλήνη)	57.872	8	2	6
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΗΜΝΟΥ	17.262			
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΥ (Έδρα: Άγιος Ευστράτιος)	270	4	1	3
ΔΗΜΟΣ ΔΗΜΝΟΥ (Έδρα: Μύρινα)	16.992	5	1	4
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΑΜΟΥ	32.977			
ΔΗΜΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΣΑΜΟΥ (Έδρα: Σάμος, Ιστορική έδρα: Πυθαγόρειο)	20.513	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΣΑΜΟΥ (Έδρα: Καρλόβασι)	12.464	5	1	4
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΧΙΟΥ	52.674			
ΔΗΜΟΣ ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ (Έδρα: Οινούσσες)	826	4	1	3
ΔΗΜΟΣ ΧΙΟΥ (Έδρα: Χίος)	51.390	11	3	8
ΔΗΜΟΣ ΗΡΩΙΚΗΣ ΝΗΣΟΥ ΨΑΡΩΝ (Έδρα: Ψαρά)	458	4	1	3
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	309.015			
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΝΔΡΟΥ	9.221			
ΔΗΜΟΣ ΑΝΔΡΟΥ (Έδρα: Άνδρος)	9.221	5	1	4
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΗΡΑΣ	18.883			
ΔΗΜΟΣ ΑΝΑΦΗΣ (Έδρα: Ανάφη)	271	4	1	3
ΔΗΜΟΣ ΘΗΡΑΣ (Έδρα: Θήρα)	15.550	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΙΗΤΩΝ (Έδρα: Ίος)	2.024	4	1	3
ΔΗΜΟΣ ΣΙΚΙΝΟΥ (Έδρα: Σίκινος)	273	4	1	3
ΔΗΜΟΣ ΦΟΛΕΓΑΝΔΡΟΥ (Έδρα: Φολέγανδρος)	765	4	1	3
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΛΥΜΝΟΥ	29.452			
ΔΗΜΟΣ ΑΓΑΘΟΝΗΣΙΟΥ (Έδρα: Αγαθονήσι)	185	4	1	3
ΔΗΜΟΣ ΑΣΤΥΠΑΛΛΙΑΣ (Έδρα: Αστυπάλαια)	1.334	4	1	3

ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΥΜΝΙΩΝ (Έδρα: Κάλυμνος)	16.179	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΛΕΙΨΩΝ (Έδρα: Λειψοί)	790	4	1	3
ΔΗΜΟΣ ΛΕΡΟΥ (Έδρα: Λέρος)	7.917	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΠΑΤΜΟΥ (Έδρα: Πάτμος)	3.047	4	1	3
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΡΠΑΘΟΥ - ΗΡΩΙΚΗΣ ΝΗΣΟΥ ΚΑΣΟΥ	7.310			
ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΠΑΘΟΥ (Έδρα: Κάρπαθος Ιστορική Έδρα: Όλυμπος)	6.226	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΗΡΩΙΚΗΣ ΝΗΣΟΥ ΚΑΣΟΥ (Έδρα: Κάσος/Φρύ)	1.084	4	1	3
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΕΑΣ - ΚΥΘΝΟΥ	3.911			
ΔΗΜΟΣ ΚΕΑΣ (Έδρα: Κέα)	2.455	4	1	3
ΔΗΜΟΣ ΚΥΘΝΟΥ (Έδρα: Κύθνος)	1.456	4	1	3
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΩ	34.396			
ΔΗΜΟΣ ΚΩ (Έδρα: Κως)	33.388	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΝΙΣΥΡΟΥ (Έδρα: Νίσυρος/Μανδράκι)	1.008	4	1	3
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΗΛΟΥ	9.932			
ΔΗΜΟΣ ΚΙΜΩΛΟΥ (Έδρα: Κίμωλος)	910	4	1	3
ΔΗΜΟΣ ΜΗΛΟΥ (Έδρα: Μήλος)	4.977	4	1	3
ΔΗΜΟΣ ΣΕΡΙΦΟΥ (Έδρα: Σέριφος)	1.420	4	1	3
ΔΗΜΟΣ ΣΙΦΝΟΥ (Έδρα: Σίφνος)	2.625	4	1	3
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΜΥΚΟΝΟΥ	10.134			
ΔΗΜΟΣ ΜΥΚΟΝΟΥ (Έδρα: Μύκονος)	10.134	5	1	4
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΝΑΞΟΥ	20.877			
ΔΗΜΟΣ ΑΜΟΡΓΟΥ (Έδρα: Αμοργός)	1.973	4	1	3
ΔΗΜΟΣ ΝΑΞΟΥ & ΜΙΚΡΩΝ ΚΥΚΛΑΔΩΝ (Έδρα: Νάξος)	18.904	12	3	9
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΑΡΟΥ	14.926			
ΔΗΜΟΣ ΑΝΤΙΠΑΡΟΥ (Έδρα: Αντίπαρος)	1.211	4	1	3
ΔΗΜΟΣ ΠΑΡΟΥ (Έδρα: Πάρος)	13.715	5	1	4
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΡΟΔΟΥ	119.830			
ΔΗΜΟΣ ΜΕΓΙΣΤΗΣ (Έδρα: Μεγίστη)	492	4	1	3
ΔΗΜΟΣ ΡΟΔΟΥ (Έδρα: Ρόδος)	115.490	15	4	11
ΔΗΜΟΣ ΣΥΜΗΣ (Έδρα: Σύμη)	2.590	4	1	3
ΔΗΜΟΣ ΤΗΛΟΥ (Έδρα: Τήλος)	780	4	1	3
ΔΗΜΟΣ ΧΑΛΚΗΣ (Έδρα: Χάλκη/Μεγάλο Χωριό)	478	4	1	3
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΥΡΟΥ	21.507			

ΔΗΜΟΣ ΣΥΡΟΥ - ΕΡΜΟΥΠΟΛΗΣ (Έδρα: Ερμούπολη Ιστορική Έδρα: Άνω Σύρος)	21.507	7	2	5
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΗΝΟΥ	8.636			
ΔΗΜΟΣ ΤΗΝΟΥ (Έδρα: Τήνος Ιστορική Έδρα: Πάνορμος)	8.636	5	1	4

Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης

	Μόνιμος Πληθυσμός	Ανώτατος Αριθμός έμμισθων και άμισθων Αντιδημάρχων	Άμισθοι Αντιδήμαρχοι (άρθρο 59 παρ.7)	Έμμισθοι Αντιδήμαρχοι (άρθρο 59 παρ. 2)
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ	623.065			
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	305.490			
ΔΗΜΟΣ ΑΡΧΑΝΩΝ - ΑΣΤΕΡΟΥΣΙΩΝ (Έδρα: Πεζά Ιστορική Έδρα: Αρχάνες / Πύργος)	16.692	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΒΙΑΝΝΟΥ (Έδρα: Άνω Βιάνος)	5.563	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΓΟΡΤΥΝΑΣ (Έδρα: Άγιοι Δέκα)	15.632	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ (Έδρα: Ηράκλειο Ιστορική Έδρα: Νέα Αλικαρνασός)	173.993	12	3	9
ΔΗΜΟΣ ΜΑΛΕΒΙΖΙΟΥ (Έδρα: Γάζι)	24.864	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΜΙΝΩΑ ΠΕΔΙΑΔΑΣ (Έδρα: Ευαγγελισμός Καστελλίου Ιστορική Έδρα: Καστέλλι/Αρκαλοχώρι)	17.563	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΦΑΙΣΤΟΥ (Έδρα: Μοίρες Ιστορική Έδρα: Τυμπάκι)	24.466	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΥ (Έδρα: Γούρνες)	26.717	8	2	6
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΛΑΣΙΘΙΟΥ	75.381			
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ (Έδρα: Άγιος Νικόλαος Ιστορική Έδρα: Νεάπολη)	27.074	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ (Έδρα: Ιεράπετρα)	26.200	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΟΡΟΠΕΔΙΟΥ ΛΑΣΙΘΙΟΥ (Έδρα: Τζερμιάδο)	2.387	4	1	3
ΔΗΜΟΣ ΣΗΤΕΙΑΣ (Έδρα: Σητεία)	19.720	5	1	4
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΡΕΘΥΜΝΟΥ	85.609			
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ (Έδρα: Σπήλι)	7.427	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΑΜΑΡΙΟΥ (Έδρα: Αγία Φωτεινή Ιστορική Έδρα: Φουρφουράς)	5.915	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΑΝΩΓΕΙΩΝ (Έδρα: Ανώγεια)	2.379	4	1	3
ΔΗΜΟΣ ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΥ (Έδρα: Πέραμα)	14.363	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΡΕΘΥΜΝΗΣ (Έδρα: Ρέθυμνο)	55.525	8	2	6
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΧΑΝΙΩΝ	156.585			
ΔΗΜΟΣ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ (Έδρα: Βρύσες Ιστορική Έδρα: Βάρος)	12.807	7	2	5

ΔΗΜΟΣ ΓΑΥΔΟΥ (Έδρα: Γαύδος)	152	4	1	3
ΔΗΜΟΣ ΚΑΝΤΑΝΟΥ - ΣΕΛΙΝΟΥ (Έδρα: Παλαιοχώρα Ιστορική Έδρα: Κάντανος)	5.431	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΚΙΣΣΑΜΟΥ (Έδρα: Κίσσαμος)	10.790	5	1	4
ΔΗΜΟΣ ΠΛΑΤΑΝΙΑ (Έδρα: Γεράνι)	16.874	7	2	5
ΔΗΜΟΣ ΣΦΑΚΙΩΝ (Έδρα: Σφακιά)	1.889	4	1	3
ΔΗΜΟΣ ΧΑΝΙΩΝ (Έδρα: Χανιά)	108.642	12	3	9

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II.**Άρθρο 59 του ν.3852/2010⁵⁹ - Αντιδήμαρχοι**

1. Το δήμαρχο επικουρούν οι αντιδήμαρχοι. Αντιδήμαρχοι είναι οι σύμβουλοι που ορίζει ο δήμαρχος και στους οποίους μεταβιβάζει την άσκηση αρμοδιοτήτων καθ' ύλην και κατά τόπο. Οι κατά τόπον αρμοδιότητες ασκούνται στα όρια μιας ή περισσότερων δημοτικών ενοτήτων της παραγράφου 1 του άρθρου 2. Αντιδήμαρχος δεν μπορεί να οριστεί σύμβουλος που ανήκει σε διαφορετική δημοτική παράταξη από αυτή του δημάρχου, εάν ο ορισμός δεν εγκριθεί από την πλειοψηφία των συμβούλων της παράταξης στην οποία ανήκει ο σύμβουλος αυτός. Η ανωτέρω έγκριση δεν ανακαλείται.

2. Ο αριθμός των αντιδημάρχων ορίζεται ως εξής: Σε δήμους με πληθυσμό έως πέντε χιλιάδες (5.000) κατοίκους ορίζονται έως δύο (2) αντιδήμαρχοι, ενώ σε δήμους με πληθυσμό πάνω από πέντε χιλιάδες έναν (5.001) και έως είκοσι χιλιάδες (20.000) κατοίκους ορίζονται έως τέσσερις (4). Σε δήμους που έχουν πληθυσμό από είκοσι χιλιάδες έναν (20.001) έως πενήντα χιλιάδες (50.000) κατοίκους ορίζονται έως πέντε (5) αντιδήμαρχοι, ενώ σε δήμους από πενήντα χιλιάδες έναν (50.001) έως εκατό χιλιάδες (100.000) κατοίκους ορίζονται έως έξι (6) αντιδήμαρχοι. Σε δήμους από εκατό χιλιάδες έναν (100.001) κατοίκους και άνω ορίζονται έως οκτώ (8) αντιδήμαρχοι. Σε δήμους που προήλθαν από συνένωση, ο αριθμός των αντιδημάρχων αυξάνεται κατά έναν (1), εάν ο αριθμός των δημοτικών ενοτήτων που συνενώθηκαν είναι από πέντε (5) έως και επτά (7), κατά δύο (2) εάν ο αριθμός των δημοτικών ενοτήτων είναι από οκτώ (8) έως και εννέα (9) και κατά τρεις (3) εάν ο αριθμός των δημοτικών ενοτήτων είναι δέκα (10) και ανώτερος. Αν, στους νησιωτικούς δήμους, ο αριθμός των αντιδημάρχων που ορίζεται βάσει του πληθυσμού είναι μικρότερος από τον αριθμό των δημοτικών ενοτήτων, αυτός προσαυξάνεται ισάριθμα, αφού ληφθεί υπόψη η παράγραφος 1 του άρθρου 207. Στους μικρούς νησιωτικούς δήμους, κατά την έννοια της περίπτωσης στ' της παραγράφου 1 του άρθρου 2Α, μπορεί να ορίζεται ένας αντιδήμαρχος επιπλέον των οριζόμενων σύμφωνα με τα προηγούμενα εδάφια. Στους δήμους που αναλαμβάνουν τη φιλοξενία του θεσμού "Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης" μπορεί να ορίζεται ένας αντιδήμαρχος, επιπλέον των οριζόμενων σύμφωνα με τα προηγούμενα εδάφια, ειδικά για θέματα πολιτισμού και της εν γένει προετοιμασίας της διοργάνωσης και έως το τέλος του έτους της διοργάνωσης του θεσμού. Ειδικά για τη δημοτική περίοδο των αρχών που εγκαταστάθηκαν την 01.09.2019, ο αριθμός των αντιδημάρχων δεν μπορεί να είναι μικρότερος από τον αριθμό των αντιδημάρχων που είχαν ορισθεί κατά την προηγούμενη δημοτική περίοδο και σε κάθε περίπτωση, δεν μπορεί να είναι μικρότερος από τρεις (3).

3. Στους αντιδημάρχους, εκτός των καθ' ύλην αρμοδιοτήτων, ο δήμαρχος μπορεί να μεταβιβάζει αρμοδιότητες που αφορούν τη δημοτική ενότητα και ιδίως:

α) Την ευθύνη της λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών που είναι εγκατεστημένες στη δημοτική ενότητα.

β) Την παρακολούθηση της εξέλιξης των έργων και των εργασιών που εκτελούνται στη δημοτική ενότητα.

γ) Τη μέριμνα για τη διατήρηση του εξοπλισμού, που βρίσκεται στη δημοτική ενότητα, σε κατάσταση καλής λειτουργίας.

δ) Την υπογραφή, με εξουσιοδότηση του δημάρχου, βεβαιώσεων, πιστοποιητικών και λοιπών διοικητικών εγγράφων, που εκδίδονται από τις δημοτικές υπηρεσίες που λειτουργούν στα όρια της δημοτικής ενότητας.

⁵⁹ Όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 68 παρ.1 του ν.4555/2018 (Α' 133) και τροποποιήθηκε με τα άρθρα 5 παρ.2γ-ε του ν.4623/2019 (Α' 134), 10 παρ.1α του ν.4625/2019 (Α' 139), 177 παρ.1α του ν.4635/2019 (Α' 167), 47 του ν.4647/2019 (Α' 204) και 98 του ν.4842/2021 (Α' 190).

ε) Τη συνεργασία με τους προέδρους των κοινοτήτων για την επίλυση των προβλημάτων τους.

4. Η θητεία των αντιδημάρχων δεν μπορεί να είναι μικρότερη του ενός (1) έτους. Κατά τη διάρκεια της θητείας τους, οι αντιδήμαρχοι δεν μπορούν να εκλεγούν ή να είναι μέλη του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου. Η ανάκληση του αντιδημάρχου είναι δυνατή μετά την πάροδο έξι (6) μηνών από τον ορισμό του, με ειδικά αιτιολογημένη απόφαση του δημάρχου.

5. Η απόφαση του δημάρχου με την οποία ορίζονται οι αντιδήμαρχοι και τους μεταβιβάζονται αρμοδιότητες, κατά την παράγραφο 1, δημοσιεύεται σε μία ημερήσια εφημερίδα και, αν δεν υπάρχει ημερήσια, σε μία εβδομαδιαία εφημερίδα της πρωτεύουσας του νομού και αναρτάται και στην ιστοσελίδα του δήμου.

6. Αν ο αντιδήμαρχος απουσιάζει ή κωλύεται, τις αρμοδιότητές του ασκεί άλλος αντιδήμαρχος που ορίζεται από τον δήμαρχο ή, αν δεν έχει οριστεί τέτοιος, ο ίδιος ο δήμαρχος.

7. Με την απόφαση της παρ. 5 και τηρουμένων των προϋποθέσεων του άρθρου αυτού, μπορεί να ορίζονται άμισθοι αντιδήμαρχοι σε αριθμό που δεν υπερβαίνει το ένα τρίτο του αριθμού των αντιδημάρχων της παρ. 2. Τυχόν κλάσμα στρογγυλοποιείται στην αμέσως επόμενη ακέραια μονάδα, αν ισούται ή υπερβαίνει το ήμισυ αυτής. Οι άμισθοι αντιδήμαρχοι δεν δικαιούνται αντιμισθίας ή οποιασδήποτε άλλης οικονομικής απολαβής και ο αριθμός τους δεν προσμετράται για τον υπολογισμό των θέσεων ειδικών συμβούλων – συνεργατών, κατά την παρ. 1 του άρθρου 163 του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων (ν.3584/2007, Α' 143). Σε δήμους ή δημοτικές ενότητες δήμων που έχουν κηρυχθεί σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης πολιτικής προστασίας από φυσικές καταστροφές μπορούν να ορίζονται έως δύο (2) επιπλέον άμισθοι αντιδήμαρχοι, πλέον των οριζόμενων στο πρώτο, δεύτερο και τρίτο εδάφιο της παρούσας, ειδικά για τον συντονισμό και την παρακολούθηση της εξέλιξης του συνόλου των έργων, εργασιών και δράσεων που απαιτούνται για την αντιμετώπιση των έκτακτων αναγκών που προέκυψαν από την εκδήλωση των φυσικών καταστροφών. Η ισχύς της απόφασης ορισμού των ανωτέρω αντιδημάρχων παύει αυτοδικαίως κατά την ημερομηνία λήξης ισχύος της απόφασης κήρυξης της περιοχής σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης πολιτικής προστασίας.

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ & ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ & ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ Τ.Α.
ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ Τ.Α. Α' ΒΑΘΜΟΥ**

**Αθήνα, 20 Δεκεμβρίου 2021
Αριθ. Πρωτ.: 94156**

**ΠΡΟΣ: 1. Αποκεντρωμένες Διοικήσεις
της χώρας
Γραφεία Συντονιστών
2. Δήμοι της χώρας
Γραφεία Δημάρχων**

Ταχ. Δ/νση : Σταδίου 27
Τ.Κ. : 10183 Αθήνα
Πληροφορίες : Μ.Διαμάντη
Τηλέφωνο : 213-1364390
E-mail : m.diamanti@ypes.gr

Αριθμ. Εγκυκλίου: 893

ΘΕΜΑ: Δυνατότητα παράτασης της θητείας των Αντιδημάρχων

Σας γνωρίζουμε ότι δημοσιεύτηκε ο νόμος 4873/2021 (Α' 248) «Προστασία του εθελοντισμού, ενίσχυση της δράσης της Κοινωνίας των Πολιτών, φορολογικά κίνητρα για την ενίσχυση της κοινωφελούς δράσης των Ο.Κοι.Π. και λοιπές διατάξεις», στο άρθρο 60 του οποίου περιλαμβάνονται ρυθμίσεις αναφορικά με τη δυνατότητα παράτασης της θητείας των αντιδημάρχων.

Ειδικότερα, με τις διατάξεις του ως άνω άρθρου ορίζεται:

«Η θητεία των Αντιδημάρχων δύναται να παραταθεί, κατά παρέκκλιση του άρθρου 59 του ν.3852/2010 (Α'87), από την ημερομηνία λήξης της έως τον ορισμό νέων Αντιδημάρχων και σε κάθε περίπτωση όχι πέραν της 9^{ης} Ιανουαρίου 2022. Η ισχύς του πρώτου εδαφίου άρχεται αναδρομικά από 1.8.2021».

Η ανωτέρω ρύθμιση περί δυνατότητας παράτασης της θητείας των ήδη κατά την 1.8.2021 Αντιδημάρχων για χρονικό διάστημα μικρότερο του έτους, κατά παρέκκλιση του άρθρου 59 του ν.3852/2010 (Α'87), κρίθηκε αναγκαία προκειμένου να διευκολυνθεί το έργο και η λειτουργία των αρμοδίων φορέων και οργάνων μέχρι τη διενέργεια των δημαρρεσιών την Κυριακή 9.1.2022 (άρθρο 61 του ν.4873/2021). Μετά την ημερομηνία αυτή θα πρέπει να οριστούν Αντιδήμαρχοι σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 59 του ν.3852/2010, όπως ισχύει, και την αριθμ. 809/2021 Εγκύκλιο «Ορισμός Αντιδημάρχων» (ΑΔΑ: ΨΟ3Μ46ΜΤΛ6-1ΥΡ).

Ως εκ τούτου, αποφάσεις Δημάρχων περί παράτασης θητείας Αντιδημάρχων, που δημοσιεύτηκαν από την 1.8.2021 και δεν ακυρώθηκαν, εμπίπτουν στο ρυθμιστικό πλαίσιο της ως άνω διάταξης. Τυχόν δε αποφάσεις Συντονιστών Αποκεντρωμένων Διοικήσεων οι οποίες ακύρωσαν σχετικές αποφάσεις Δημάρχων είναι νόμιμες και επιφέρουν το ακυρωτικό τους αποτέλεσμα.

Την παρούσα εγκύκλιο μπορείτε να την αναζητήσετε και στον ιστότοπο του Υπουργείου Εσωτερικών, στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://www.ypes.gr>.

Διανομή μέσω 'ΙΡΙΔΑ' με UID: 61bc549e523ae20645b3001e στις 21/12/21 10:23

Παραμένουμε στη διάθεσή σας, για οποιαδήποτε πληροφορία ή περαιτέρω διευκρίνιση σχετικά με τα διαλαμβανόμενα στην παρούσα.

Ο Γενικός Γραμματέας Εσωτερικών και Οργάνωσης

Μιχάλης Ι. Σταυριανουδάκης

Συνημμένα:

Άρθρο 60 ν.4873/2021 (αρχείο.pdf)

Κοινοποίηση:

Κ.Ε.Δ.Ε.

Διανομή μέσω 'ΤΡΙΔΑ' με UID: 61bc549e523ae20645b3001e στις 21/12/21 10:23

Διανομή μέσω 'ΤΡΙΔΑ' με UID: 620b73f25b49dcae4b4c9ca4 στις 17/02/22 12:03

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ Τ.Α.
ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ Τ.Α. Α΄ ΒΑΘΜΟΥ

**«Διαδικασία Συγκρότησης και
Εκλογής των μελών της
Οικονομικής Επιτροπής και της
Επιτροπής Ποιότητας Ζωής»**

Αριθμός Εγκυκλίου: 932

Α.Π.: 96599/ 29-12-2021

Περιεχόμενα

A. Γενικές Παρατηρήσεις.....	3
B. Συγκρότηση Οικονομικής Επιτροπής και Επιτροπής Ποιότητας Ζωής	3
Γ. Διαδικασία εύρεσης αριθμού εκλεγόμενων μελών από κάθε παράταξη στην Οικονομική Επιτροπή και την Επιτροπή Ποιότητας Ζωής	6
1. Υπολογισμός αριθμού των εκλεγόμενων μελών που δικαιούνται οι παρατάξεις στις Επιτροπές	6
2. Κατάρτιση ψηφοδελτίων	23
3. Σταυροδοσία	24
4. Εκλογή μελών Επιτροπών	24
Δ. Αναπλήρωση - Παραίτηση μελών Οικονομικής Επιτροπής και Επιτροπής Ποιότητας Ζωής.....	25
1. Αναπλήρωση μελών Οικονομικής Επιτροπής και Επιτροπής Ποιότητας Ζωής	25
2. Παραίτηση μελών Οικονομικής Επιτροπής και Επιτροπής Ποιότητας Ζωής.....	27
Ε. Περιπτώσεις επανάληψης της εκλογικής διαδικασίας	28
Στ. Εκλογή Αντιπροέδρου της Οικονομικής Επιτροπής και της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής	28
Ζ. Έλεγχος των πρακτικών εκλογής των μελών της Οικονομικής Επιτροπής και της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής	29
Παράρτημα ισχύουσας νομοθεσίας	32
Πρακτικό εκλογής μελών Οικονομικής Επιτροπής/ Επιτροπής Ποιότητας Ζωής.....	35

Σε συνέχεια της υπ' αρ. 90/59849/21.08.2019 (Α.Δ.Α.: [ΨΞ23465ΧΘ7-Ι08](#)) εγκυκλίου του Υπουργείου Εσωτερικών, εκδίδεται νέα εγκύκλιος, προκειμένου να δοθούν **διευκρινίσεις σχετικά με τη διαδικασία συγκρότησης και εκλογής των μελών της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής, κατά τη δεύτερη θητεία τους**, όπως περιγράφεται στις διατάξεις του άρθρου 74 του ν. 3852/2010 (Α' 87), μετά την αντικατάστασή του από τα άρθρα 2, παρ. 1 του ν. 4623/2019 (Α' 134) και 101 του ν. 4876/ 2021 (Α' 251).

Α. Γενικές Παρατηρήσεις

Τα μέλη της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής εκλέγονται, εκ νέου, την **Κυριακή, 9 Ιανουαρίου 2022¹**.

Ως εκ τούτου, η δεύτερη θητεία των μελών της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής, ακολουθώντας τη θητεία των μελών του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου, ξεκινά με τη νέα εκλογή των μελών τους την **9η Ιανουαρίου 2022** και λήγει την **31η Δεκεμβρίου 2023**.

Σημειώνεται ότι, κατά τη δεύτερη θητεία, εάν δεν επιτευχθεί εκλογή των μελών των επιτροπών την 9η Ιανουαρίου 2022, **δεν παρατείνεται η θητεία των μελών των επιτροπών της πρώτης αυτοδιοικητικής περιόδου**.

Στην πρόσκληση² για την εκλογή των μελών του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου περιλαμβάνεται και η εκλογή των μελών της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής. **Η εκλογή των μελών των επιτροπών θα διεξαχθεί σε συνέχεια της ίδιας ειδικής συνεδρίασης για την εκλογή των μελών του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου³**.

Β. Συγκρότηση οικονομικής επιτροπής και επιτροπής ποιότητας ζωής

Η οικονομική επιτροπή, και αντίστοιχα η επιτροπή ποιότητας ζωής, συγκροτούνται:

α) από τον Δήμαρχο ή τον Αντιδήμαρχο που έχει ορίσει ο Δήμαρχος, ως Πρόεδρος,

β) από δύο ακόμη Αντιδημάρχους, οι οποίοι **ορίζονται**, ως μέλη, από το **Δήμαρχο⁴**,

γ) από δημοτικούς συμβούλους, οι οποίοι **εκλέγονται**, ως μέλη, από το **δημοτικό συμβούλιο**.

¹ Σύμφωνα με το άρθρο 90, παρ. 7 του ν. 4804/2021 (Α' 90), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 61 του ν. 4873/2021 (Α' 248)

² Λεπτομέρειες σχετικά με την πρόσκληση αναγράφονται στην εγκύκλιο για την «Εκλογή των μελών του Προεδρείου του Δημοτικού Συμβουλίου».

³ Αναφορικά με τον τρόπο εφαρμογής των υγειονομικών διατάξεων κατά τη διάρκεια της ειδικής συνεδρίασης του δημοτικού συμβουλίου για την εκλογή των μελών της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής ακολουθούνται οι οδηγίες που δόθηκαν στην εγκύκλιο για την εκλογή των μελών του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου.

⁴ Σε δήμους με πληθυσμό έως 5.000 κατοίκους, στους οποίους ορίζονται έως 2 Αντιδήμαρχοι, για τη νόμιμη συγκρότηση των επιτροπών απαιτείται να οριστούν και οι 2 Αντιδήμαρχοι από τον Δήμαρχο.

- Ο συνολικός αριθμός των εκλεγόμενων μελών των επιτροπών, καθορίζεται εκ του νόμου, ανάλογα με τον αριθμό των μελών του δημοτικού συμβουλίου.
- Από τα εκλεγόμενα μέλη των επιτροπών, προβλέπεται, εκ του νόμου, ο ελάχιστος αριθμός των μελών που προέρχονται υποχρεωτικά από την παράταξη του εκλεγέντος Δημάρχου, ανάλογα με το συνολικό αριθμό των μελών των επιτροπών⁵.

Αριθμός μελών Δημοτικού Συμβουλίου	Πρόεδρος (Δήμαρχος ή Αντιδήμαρχος)	Αριθμός οριζόμενων μελών (Αντιδήμαρχοι) από Δήμαρχο	Αριθμός εκλεγόμενων μελών από Δημοτικό Συμβούλιο	Συνολικός αριθμός μελών επιτροπής
έως και 27	1	2	4 (3+ <u>1</u> υποχρεωτικά από παράταξη Δημάρχου)	7
έως και 45	1	2	6 (4+ <u>2</u> υποχρεωτικά από παράταξη Δημάρχου)	9
45 άνω	1	2	8 (5+ <u>3</u> υποχρεωτικά από παράταξη Δημάρχου)	11

Σχετικά με τη συγκρότηση της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής επισημαίνονται τα ακόλουθα:

- Ο Αντιδήμαρχος που **ορίζεται** από τον Δήμαρχο ως **πρόεδρος ή μέλος** της αντίστοιχης επιτροπής, **δεν μπορεί να είναι ταυτόχρονα και εκλεγμένο μέλος της ίδιας επιτροπής**. Αντιστρόφως, ο Αντιδήμαρχος που δεν έχει οριστεί ως πρόεδρος ή ορισμένο μέλος της αντίστοιχης **επιτροπής μπορεί να εκλεγεί ως μέλος της ίδιας επιτροπής**⁶.
- Ο Αντιδήμαρχος που **ορίζεται** από τον Δήμαρχο ως **πρόεδρος ή μέλος** της οικονομικής επιτροπής **μπορεί να είναι ταυτόχρονα εκλεγμένο μέλος της επιτροπής ποιότητας Ζωής**.
- Οι Αντιδήμαρχοι, οι οποίοι ορίζονται ως μέλη των επιτροπών από τον Δήμαρχο, δεν χρειάζεται να είναι αποκλειστικά από την παράταξη του Δημάρχου, αλλά μπορεί να

⁵ Άρθρο 74, παρ. 1 του ν. 3852/2010 (Α' 87), όπως ισχύει. Στο Παράρτημα της εγκυκλίου παρατίθεται το άρθρο 74 του ν. 3852 2010 στην ισχύουσα μορφή του.

⁶ Άρθρο 74, παρ. 1 του ν. 3852/2010 (Α' 87).

είναι και από άλλες παρατάξεις, κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 59 του ν. 3852/2010 (Α' 87)⁷.

- Τα εκλεγόμενα μέλη της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής **μπορεί να είναι τα ίδια πρόσωπα και στις δύο επιτροπές.**
- Αντίστοιχα, οι ίδιοι Αντιδήμαρχοι μπορεί να είναι ταυτόχρονα οριζόμενα μέλη ή πρόεδροι και της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής.
- Όταν τα οριζόμενα ή εκλεγόμενα μέλη της οικονομικής επιτροπής ή της επιτροπής ποιότητας ζωής **παύουν για οποιονδήποτε λόγο να είναι μέλη αντίστοιχων δημοτικών παρατάξεων**, με τις οποίες αναδείχτηκαν στο αξίωμα, **εκπίπτουν αυτοδικαίως** από μέλη της οικονομικής επιτροπής ή της επιτροπής ποιότητας ζωής **για όλη τη διάρκεια της τρέχουσας θητείας των μελών**⁸ και αντικαθίστανται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 74 του ν. 3852/2010 (Α' 87).
- Ο εκλεγμένος ανεξάρτητος σύμβουλος, στην περίπτωση που επανενταχθεί στην παράταξη από την οποία ανεξαρτητοποιήθηκε ή διαγράφηκε, δεν μπορεί να εξακολουθήσει να είναι μέλος της οικονομικής επιτροπής ή της επιτροπής ποιότητας ζωής⁹.
- Σημειώνεται ότι **δημοτικός σύμβουλος που ανεξαρτητοποιήθηκε** από την παράταξή του κατά τη διάρκεια της πρώτης θητείας των επιτροπών **και εξέπεσε** από μέλος τους, **μπορεί, κατά τη δεύτερη θητεία, να οριστεί** με την ιδιότητα του Αντιδημάρχου μέλος των επιτροπών¹⁰.
- Ανεξάρτητοι δημοτικοί σύμβουλοι (είτε λόγω ανεξαρτητοποίησης, είτε λόγω διαγραφής από την παράταξη στην οποία ανήκαν) λογίζονται, αθροιστικά, *ως ενιαία παράταξη μόνο* για τη **διαδικασία υπολογισμού του αριθμού των εκλεγόμενων μελών που δικαιούται κάθε παράταξη στις επιτροπές.**
- Στην περίπτωση που ανεξάρτητοι δημοτικοί σύμβουλοι θέσουν υποψηφιότητα για την κατάληψη, τυχόν, δικαιούμενων θέσεων της λογιζόμενης ως ενιαία παράταξης των ανεξαρτήτων στην επιτροπή, θεωρούνται «μεμονωμένοι σύμβουλοι» μέλη της επιτροπής.

⁷ Στην περίπτωση αυτή, το άρθρο 59 συνδυάζεται με το άρθρο 74 του ν. 3852/2010 (Α' 87). Σύμφωνα με το δεύτερο και τρίτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 74: «*Τα **μη οριζόμενα** μέλη των επιτροπών **εκλέγονται από το δημοτικό συμβούλιο**. Από τα **εκλεγόμενα** μέλη των επιτροπών, τουλάχιστον ένα (1) μέλος στις επταμελείς, δύο (2) μέλη στις εννεαμελείς και τρία (3) μέλη στις ενδεκαμελείς επιτροπές **προέρχονται υποχρεωτικά από την παράταξη με την οποία εξελέγη ο δήμαρχος**». Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι οι αντιδήμαρχοι που ορίζονται από το δήμαρχο ως ορισμένα μέλη των Επιτροπών διακρίνονται σαφώς από τον αριθμό των εκλεγόμενων μελών που δικαιούνται οι παρατάξεις στις Επιτροπές, σύμφωνα και με όσα αναλύονται κατωτέρω.*

⁸ Άρθρο 74, παρ. 12, εδάφιο πρώτο του ν. 3852/2010 (Α' 87).

⁹ Άρθρο 74, παρ. 12, εδάφιο δεύτερο του ν. 3852/2010 (Α' 87).

¹⁰ Η συνέπεια της αυτοδικαίας έκπτωσης δημοτικού συμβούλου από την οικονομική επιτροπή ή την επιτροπή ποιότητας ζωής, λόγω ανεξαρτητοποίησης, υφίσταται για όλη τη διάρκεια της συγκεκριμένης θητείας της επιτροπής, καθώς ο ανεξαρτητοποιηθείς δημοτικός σύμβουλος πρέπει υποχρεωτικά να αντικατασταθεί. Η έκπτωση, όμως, αυτή δεν συνεχίζει να ισχύει και κατά τη διάρκεια της δεύτερης αυτοδιοικητικής περιόδου, καθώς σε αυτή είναι ήδη ανεξάρτητος δημοτικός σύμβουλος και, επομένως, μπορεί να οριστεί μέλος της επιτροπής με την ιδιότητα του Αντιδημάρχου.

- Η ανεξαρτητοποίηση δημοτικού συμβούλου μπορεί να λάβει χώρα πριν την εκλογή των μελών των επιτροπών, ενώπιον του νέου συγκροτημένου προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου.
- Οι δημοτικές παρατάξεις, οι οποίες αποτελούν και βάση υπολογισμού των εδρών που δικαιούνται στις επιτροπές βάσει του εκλογικού μέτρου, είναι αυτές που έχουν διαμορφωθεί: **α)** κατά τον χρόνο διεξαγωγής της εκλογικής διαδικασίας των δημαρρεσιών, καθώς και **β)** κατά τον χρόνο διενέργειας νέων εκλογών που θα διεξαχθούν κατά τη διάρκεια της θητείας των επιτροπών για την πλήρωση τυχόν κενών θέσεων των τακτικών μελών της λογιζόμενης ως ενιαίας παράταξης των ανεξάρτητων.
- Στην εκλογική δύναμη κάθε παράταξης υπολογίζονται και τα μέλη της που τελούν σε αργία, κατά τη στιγμή της εκλογικής διαδικασίας.

Γ. Διαδικασία εύρεσης αριθμού εκλεγόμενων μελών από κάθε παράταξη στην οικονομική επιτροπή και την επιτροπή ποιότητας ζωής

Στην **ίδια ειδική συνεδρίαση** και **μετά την εκλογή του προεδρείου**¹¹, το οποίο για πρώτη φορά από τη συγκρότησή του προεδρεύει της συνεδρίασης, το δημοτικό συμβούλιο με **μυστική ψηφοφορία** εκλέγει τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη της οικονομικής επιτροπής και στη συνέχεια τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη της επιτροπής ποιότητας ζωής¹².

Η συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου για την ανάδειξη των μελών των επιτροπών **δεν είναι υποχρεωτικά δημόσια**¹³.

Σε περίπτωση που δεν έχει επιτευχθεί εκλογή του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου, δεν μπορεί να ακολουθήσει η εκλογή των μελών της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής. Αυτή θα διενεργηθεί την επόμενη **Κυριακή, 16 Ιανουαρίου 2022**, αμέσως μετά την επαναληπτική εκλογή των μελών του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου.

1. Υπολογισμός αριθμού των εκλεγόμενων μελών που δικαιούνται οι παρατάξεις στις επιτροπές

Ο αριθμός των **εκλεγόμενων μελών** που δικαιούται κάθε παράταξη στις επιτροπές υπολογίζεται, εκ του νόμου, μεταξύ των δημοτικών παρατάξεων, ακολουθώντας συγκεκριμένη διαδικασία στη βάση υπολογισμού ενός εκλογικού μέτρου.

Στο πλαίσιο της ανωτέρω διαδικασίας υπολογισμού του αριθμού των εκλεγόμενων μελών που δικαιούται κάθε παράταξη στις επιτροπές, οι ανεξάρτητοι δημοτικοί σύμβουλοι λογίζονται, αθροιστικά, ως μια ενιαία παράταξη.

¹¹ Άρθρο 74, παρ. 2 του ν. 3852/2010 (Α' 87).

¹² Άρθρο 74, παρ. 8 του ν. 3852/2010 (Α' 87). **Επισημαίνεται ότι τόσο τα τακτικά όσο και τα αναπληρωματικά μέλη της επιτροπής αναδεικνύονται με την ίδια ψηφοφορία.**

¹³ Γνωμ ΝΣΚ 234/ 2007.

Προς ενίσχυση της δημοτικής παράταξης του Δημάρχου στις επιτροπές, προβλέπεται εκ του νόμου ελάχιστος συγκεκριμένος αριθμός εκ των εκλεγόμενων μελών στις επιτροπές, ως ακολούθως: τουλάχιστον ένα (1) μέλος στις επταμελείς, δύο (2) μέλη στις εννεαμελείς και τρία (3) μέλη στις ενδεκαμελείς επιτροπές **προέρχονται υποχρεωτικά από την παράταξη του εκλεγέντος δημάρχου.**¹⁴

Ειδικότερα, για τον υπολογισμό του αριθμού των εκλεγόμενων μελών που δικαιούται **κάθε παράταξη** στις επιτροπές, ακολουθούνται τα εξής βήματα:

α. Αρχικά υπολογίζεται το εκλογικό μέτρο

Το εκλογικό μέτρο ισούται με το πηλίκο που προκύπτει, έως δεύτερου δεκαδικού ψηφίου, από τη διαίρεση του συνολικού αριθμού των μελών του δημοτικού συμβουλίου με τον συνολικό αριθμό των **εκλεγόμενων μελών της κάθε επιτροπής**, περιλαμβανομένων και αυτών που προέρχονται υποχρεωτικά από την παράταξη του εκλεγέντος Δημάρχου.

β. Στη συνέχεια, ο αριθμός των δημοτικών συμβούλων κάθε παράταξης διαιρείται με το εκλογικό μέτρο και η **κάθε παράταξη εκλέγει στις επιτροπές αριθμό μελών ίσο με το ακέραιο μέρος της διαίρεσης.**

γ. Αν μετά το πέρας της πρώτης κατανομής εδρών μεταξύ των παρατάξεων, παραμένουν αδιάθετες έδρες¹⁵ από το συνολικό αριθμό εκλεγόμενων μελών, αυτές κατανέμονται ανά μία, ξεκινώντας από την παράταξη που έχει το μεγαλύτερο, κατά φθίνουσα σειρά, υπόλοιπο της ανωτέρω διαίρεσης¹⁶ και μέχρι εξάντλησης των αδιάθετων εδρών. Η παραπάνω διαδικασία ακολουθείται για όλες τις παρατάξεις ακόμα κι εάν δεν έχουν λάβει έδρα κατά το στάδιο της πρώτης κατανομής εδρών των εκλεγόμενων μελών.

Σε περίπτωση ίσου υπολοίπου, προηγείται η παράταξη που έχει λάβει μεγαλύτερο αριθμό ψήφων στις εκλογές των δημοτικών αρχών¹⁷.

Συνεπώς, **σε περίπτωση ίσου υπολοίπου μεταξύ παράταξης και λογιζόμενης ως ενιαία παράταξης των ανεξάρτητων**, την αδιάθετη έδρα καταλαμβάνει η παράταξη που έχει λάβει το μεγαλύτερο αριθμό ψήφων στις εκλογές των δημοτικών αρχών κι όχι η λογιζόμενη ως ενιαία παράταξη των ανεξάρτητων.

Στην περίπτωση σύμπραξης, υπολογίζεται το άθροισμα των ψήφων που έλαβαν στις εκλογές των δημοτικών αρχών οι παρατάξεις που έχουν συμπράξει¹⁸. Συνεπώς, **σε περίπτωση ίσου υπολοίπου ανάμεσα σε σύμπραξη παρατάξεων και**

¹⁴ Βλ. προηγούμενο Πίνακα

¹⁵ Λόγω του ότι το άθροισμα των εδρών που έχουν ήδη έχουν απονεμηθεί υπολείπεται του συνολικού αριθμού των εκλεγόμενων μελών στην κάθε επιτροπή.

Ως υπόλοιπο νοείται το αποτέλεσμα της αφαίρεσης από τον αριθμό των συμβούλων της παράταξης του γινομένου του εκλογικού μέτρου επί των δικαιούμενων εδρών της παράταξης

¹⁷ Άρθρο 74, παρ. 3, πέμπτο εδάφιο του ν. 3852/2010 (Α' 87).

¹⁸ Άρθρο 74, παρ. 3, έκτο εδάφιο του ν. 3852/2010 (Α' 87).

παράταξης, για τον υπολογισμό των ψήφων της συμπράττουσας παράταξης αθροίζονται οι ψήφοι που έλαβαν οι παρατάξεις που έχουν συμπράξει, κατά τις δημοτικές εκλογές.

δ. Σε περίπτωση που η παράταξη του εκλεγέντος δημάρχου δεν έχει λάβει τον ελάχιστο αριθμό εδρών των εκλεγομένων μελών που προβλέπεται εκ του νόμου¹⁹, τότε ο αριθμός των εδρών που δικαιούται προσαυξάνεται μέχρι του αριθμού αυτού, αφαιρουμένων ισάριθμων εδρών ανά μία από τις παρατάξεις που έλαβαν μικρότερο αριθμό ψήφων στις δημοτικές εκλογές, εφόσον έχουν εκλέξει μέλος στην επιτροπή.

Σε περίπτωση που η λογιζόμενη ως ενιαία παράταξη των ανεξαρτήτων έχει λάβει έδρα, αφαιρείται **πρώτα** από αυτήν, καθώς δεν έχει συμμετάσχει στις δημοτικές εκλογές ως παράταξη.

¹⁹ Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 74 του ν. 3852/2010 (Α' 87), όπως ισχύει μετά τη αντικατάστασή του από το άρθρο 2, παρ. 1 του ν. 4623/2019 (Α' 134), «Από τα εκλεγόμενα μέλη των επιτροπών, τουλάχιστον ένα (1) μέλος στις επταμελείς, δύο (2) μέλη στις εννεαμελείς και τρία (3) μέλη στις ενδεκαμελείς επιτροπές **προέρχονται υποχρεωτικά από την παράταξη που εξελέγη ο δήμαρχος.**».

Για την πληρέστερη κατανόηση του υπολογισμού του αριθμού των εκλεγόμενων μελών που δικαιούται κάθε παράταξη στις επιτροπές, παρατίθενται τα ακόλουθα παραδείγματα:

Πρώτο Παράδειγμα

Σε **41μελές** δημοτικό συμβούλιο, με συνολικά 4 παρατάξεις, η οικονομική επιτροπή (όπως και η επιτροπή ποιότητας ζωής) αποτελείται **από 9 μέλη**, εκ των οποίων τα **6 μέλη εκλέγονται από το δημοτικό συμβούλιο**.

Η εκλογική δύναμη των 4 παρατάξεων στο δημοτικό συμβούλιο, έχει ως ακολούθως:

Παρατάξεις Δημοτικού Συμβουλίου	Αριθμός Συμβούλων κάθε Δημοτικής Παράταξης
1η Παράταξη (εκλεγέντος Δημάρχου)	23 έδρες
2η Παράταξη	12 έδρες
3η Παράταξη	5 έδρες
4η Παράταξη	1 έδρα

Για τον υπολογισμό του αριθμού των εκλεγόμενων μελών που δικαιούται κάθε παράταξη στην οικονομική επιτροπή, ακολουθούνται τα εξής βήματα:

α. Υπολογισμός εκλογικού μέτρου

Το εκλογικό μέτρο ισούται με το πηλίκο που προκύπτει, έως δεύτερου δεκαδικού ψηφίου, από τη διαίρεση του συνολικού αριθμού των μελών του δημοτικού συμβουλίου με τον συνολικό αριθμό των εκλεγόμενων μελών.

Στο παράδειγμά μας:

$$\text{Εκλογικό μέτρο} = 41 : 6 = 6,83$$

β. Στη συνέχεια, ο αριθμός των δημοτικών συμβούλων κάθε παράταξης διαιρείται με το εκλογικό μέτρο και η κάθε παράταξη εκλέγει στις επιτροπές αριθμό μελών ίσο με το **ακέραιο μέρος** της διαίρεσης.

Δημοτικές Παρατάξεις	Αριθμός Συμβούλων κάθε Δημοτικής Παράταξης	Αριθμός Συμβούλων Παράταξης/ εκλογικό μέτρο	Ακέραιο μέρος της διαίρεσης	Υπόλοιπα Διαίρεσης
1η Παράταξη	23	$23 : 6,83 = 3,36$	3	0,36
2η Παράταξη	12	$12 : 6,83 = 1,75$	1	0,75
3η Παράταξη	5	$5 : 6,83 = 0,73$	0	0,73
4η Παράταξη	1	$1 : 6,83 = 0,14$	0	0,14

γ. Αν μετά το πέρας της πρώτης κατανομής εδρών μεταξύ των παρατάξεων παραμένουν αδιάθετες έδρες από το συνολικό αριθμό εκλεγομένων μελών, αυτές κατανέμονται ανά μία, ξεκινώντας από την παράταξη που έχει το μεγαλύτερο, κατά φθίνουσα σειρά, υπόλοιπο της ανωτέρω διαίρεσης και μέχρι εξάντλησης των αδιάθετων εδρών. Η παραπάνω διαδικασία ακολουθείται για όλες τις παρατάξεις **ακόμα κι εάν δεν έχουν λάβει έδρα** κατά το στάδιο της πρώτης κατανομής εδρών των εκλεγομένων μελών.

Σε περίπτωση ίσου υπολοίπου, προηγείται η παράταξη που έχει λάβει μεγαλύτερο αριθμό ψήφων στις εκλογές των δημοτικών αρχών.

Συνεπώς, στο παράδειγμά από την πρώτη κατανομή εδρών μεταξύ των παρατάξεων παραμένουν 2 αδιάθετες έδρες από το συνολικό αριθμό εκλεγομένων μελών. Στο δεύτερο στάδιο κατανομής που ακολουθεί τη μία αδιάθετη έδρα καταλαμβάνει η 2^η Παράταξη που έχει το μεγαλύτερο, κατά φθίνουσα σειρά, υπόλοιπο της ανωτέρω διαίρεσης και τη δεύτερη αδιάθετη έδρα καταλαμβάνει η 3^η Παράταξη που έχει το αμέσως επόμενο μεγαλύτερο, κατά φθίνουσα σειρά, υπόλοιπο, **ακόμα κι εάν δεν έλαβε έδρα κατά το στάδιο της πρώτης κατανομής**.

Παρατάξεις	Αριθμός Συμβούλων Παρατάξεως/ εκλογικό μέτρο	Ακέραιο κλάσμα	Υπόλοιπα Διαίρεσης	Έδρες από Υπόλοιπα	Συνολικά δικαιούμενες έδρες
1η Παρατάξη	$23 : 6,83 = 3,36$	3	0,36		3
2η Παρατάξη	$12 : 6,83 = 1,75$	1	0,75	+1	2
3η Παρατάξη	$5 : 6,83 = 0,73$	0	0,73	+1	1
4η Παρατάξη	$1 : 6,83 = 0,14$	0	0,14		0

Δεύτερο Παράδειγμα

Σε **49μελές** δημοτικό συμβούλιο, με συνολικά 16 παρατάξεις, η οικονομική επιτροπή (όπως και η επιτροπή ποιότητας ζωής) αποτελείται από 11 μέλη, αντιστοίχως, εκ των οποίων τα 8 μέλη εκλέγονται από το δημοτικό συμβούλιο.

Η εκλογική δύναμη των 16 παρατάξεων στο δημοτικό συμβούλιο, έχει ως ακολούθως:

Παρατάξεις Δημοτικού Συμβουλίου	Αριθμός Συμβούλων κάθε Δημοτικής Παράταξης
1η Παράταξη	11
2η Παράταξη (εκλεγέντος Δημάρχου)	7
3η Παράταξη	7
4η Παράταξη	7
5η Παράταξη	3
6η Παράταξη	3
7η Παράταξη	2
8η Παράταξη	1
9η Παράταξη	1
10η Παράταξη	1
11η Παράταξη	1
12η Παράταξη	1
13η Παράταξη	1
14η Παράταξη	1
15η Παράταξη	1
16η Παράταξη	1

Για τον υπολογισμό του αριθμού **των εκλεγόμενων μελών που δικαιούται κάθε παράταξη** στην οικονομική επιτροπή, ακολουθούνται τα εξής βήματα:

α. Υπολογισμός εκλογικού μέτρου

Το εκλογικό μέτρο ισούται με το πηλίκο που προκύπτει, έως δευτέρου δεκαδικού ψηφίου, από τη διαίρεση του συνολικού αριθμού των μελών του δημοτικού συμβουλίου με τον συνολικό αριθμό των εκλεγόμενων μελών.

Στο παράδειγμά μας:

Εκλογικό μέτρο = $49 : 8 = 6,12$

β. Στη συνέχεια, ο αριθμός των δημοτικών συμβούλων κάθε παρατάξης διαιρείται με το εκλογικό μέτρο και η κάθε παράταξη εκλέγει στις επιτροπές αριθμό μελών ίσο με το **ακέραιο μέρος** της διαίρεσης.

Παρατάξεις Δημοτικού Συμβουλίου	Αριθμός Συμβούλων κάθε Δημοτικής Παρατάξης	Αριθμός Συμβούλων Παρατάξης/ εκλογικό μέτρο	Ακέραιο κλάσμα	Υπόλοιπα Διαίρεσης
1η Παρατάξη	11	11: 6,12 = 1,797	1	0,797
2η Παρατάξη	7	7: 6,12 = 1,143	1	0,143
3η Παρατάξη	7	7: 6,12 = 1,143	1	0,143
4η Παρατάξη	7	7: 6,12 = 1,143	1	0,143
5η Παρατάξη	3	3 : 6,12 = 0,490	0	0,490
6η Παρατάξη	3	3 : 6,12 = 0,490	0	0,490
7η Παρατάξη	2	2 : 6,12 = 0,326	0	0,326
8η Παρατάξη	1	1 : 6,12 = 0,163	0	0,163
9η Παρατάξη	1	1: 6,12 = 0,163	0	0,163
10η Παρατάξη	1	1: 6,12 = 0,163	0	0,163
11η Παρατάξη	1	1: 6,12 = 0,163	0	0,163
12η Παρατάξη	1	1: 6,12 = 0,163	0	0,163
13η Παρατάξη	1	1: 6,12 = 0,163	0	0,163
14η Παρατάξη	1	1: 6,12 = 0,163	0	0,163
15η Παρατάξη	1	1: 6,12 = 0,163	0	0,163
16η Παρατάξη	1	1: 6,12 = 0,163	0	0,163

γ. Αν μετά το πέρας της πρώτης κατανομής εδρών μεταξύ των παρατάξεων παραμένουν αδιάθετες έδρες από το συνολικό αριθμό εκλεγόμενων μελών, αυτές κατανέμονται ανά μία, ξεκινώντας από την παράταξη που έχει το μεγαλύτερο, κατά φθίνουσα σειρά, υπόλοιπο της ανωτέρω διαίρεσης και μέχρι εξάντλησης των αδιάθετων εδρών. Η παραπάνω διαδικασία ακολουθείται για όλες τις παρατάξεις, **ακόμα κι εάν δεν έχουν λάβει έδρα** κατά το στάδιο της πρώτης κατανομής εδρών των εκλεγόμενων μελών.

Σε περίπτωση ίσου υπολοίπου, προηγείται η παράταξη που έχει λάβει μεγαλύτερο αριθμό ψήφων στις εκλογές των δημοτικών αρχών.

Συνεπώς, στο παράδειγμά μας από το πρώτο στάδιο κατανομής εδρών μεταξύ των Παρατάξεων παραμένουν 4 αδιάθετες έδρες από το συνολικό αριθμό εκλεγόμενων μελών.

Στο δεύτερο στάδιο κατανομής που ακολουθεί, ξεκινώντας από την Παράταξη που έχει το μεγαλύτερο, κατά φθίνουσα σειρά, υπόλοιπο της ανωτέρω διαίρεσης, την πρώτη αδιάθετη έδρα καταλαμβάνει η 1^η παράταξη. Τη δεύτερη αδιάθετη έδρα, λόγω του ότι η 5^η Παράταξη και η 6^η Παράταξη έχουν ίσο αριθμό υπολοίπου, καταλαμβάνει η 5^η παράταξη, καθώς έχει λάβει το μεγαλύτερο αριθμό ψήφων στις δημοτικές εκλογές και την τρίτη αδιάθετη έδρα καταλαμβάνει η 6^η Παράταξη. Τέλος, την τέταρτη έδρα καταλαμβάνει η 7^η Παράταξη, κατά σειρά υπολοίπου.

Δημοτικές Παρατάξεις	Αριθμός Συμβούλων κάθε Δημοτικής Παρατάξης/ εκλογικό μέτρο	Ακέραιο κλάσμα	Υπόλοιπα Διαίρεσης	Έδρες Από Υπόλοιπα	Συνολικά δικαιούμενες έδρες
1η Παράταξη	11: 6,12 = 1,797	1	0,797	+1	2
2η Παράταξη	7: 6,12 = 1,143	1	0,143		1
3η Παράταξη	7: 6,12 = 1,143	1	0,143		1
4η Παράταξη	7: 6,12 = 1,143	1	0,143		1
5η Παράταξη	3 : 6,12 = 0,490	0	0,490	+1	1
6η Παράταξη	3 : 6,12 = 0,490	0	0,490	+1	1
7η Παράταξη	2 : 6,12 = 0,326	0	0,326	+1	1
8η Παράταξη	1 : 6,12 = 0,163	0	0,163		
9η Παράταξη	1: 6,12 = 0,163	0	0,163		
10η Παράταξη	1: 6,12 = 0,163	0	0,163		
11η Παράταξη	1: 6,12 = 0,163	0	0,163		
12η Παράταξη	1: 6,12 = 0,163	0	0,163		
13η Παράταξη	1: 6,12 = 0,163	0	0,163		
14η Παράταξη	1: 6,12 = 0,163	0	0,163		
15η Παράταξη	1: 6,12 = 0,163	0	0,163		
16η Παράταξη	1: 6,12 = 0,163	0	0,163		

δ. Σε περίπτωση που η παράταξη του εκλεγέντος δημάρχου δεν έχει λάβει τον ελάχιστο αριθμό εδρών των εκλεγόμενων μελών που προβλέπεται εκ του νόμου, τότε ο αριθμός των εδρών που δικαιούται προσαυξάνεται μέχρι του αριθμού αυτού, αφαιρουμένων ισάριθμων εδρών ανά μία από τις παρατάξεις που έλαβαν το μικρότερο αριθμό ψήφων στις δημοτικές εκλογές, εφόσον έχουν λάβει έδρα στην επιτροπή.

Στο παράδειγμά μας, η παράταξη του Δημάρχου, βάσει του πρώτου σταδίου κατανομής εδρών εκλεγόμενων μελών, έχει λάβει 1 έδρα, ενώ βάσει του νόμου δικαιούται άλλες 2 έδρες, καθώς η οικονομική επιτροπή είναι 11μελής. Συνεπώς, ακολουθείται η κατά τα ανωτέρω (δ) διαδικασία και η τελική κατανομή των εδρών

των εκλεγόμενων μελών της οικονομικής επιτροπής ανά Παράταξη έχει ως εξής:

Δημοτικές Παρατάξεις	Αριθμός Συμβούλων κάθε Δημοτικής Παράταξης/ εκλογικό μέτρο	Ακέραιο κλάσμα	Υπόλοιπα Διαίρεσης	Από Υπόλοιπα	Σ υ ν ο λ ι κ ό	Αφαίρεση /Προσαύξηση	Τελικό
1η Παράταξη	11: 6,12 = 1,797	1	0,797	1	2		2
2η Παράταξη (εκλεγέντος Δημάρχου)	7: 6,12 = 1,143	1	0,143		1	2	3
3η Παράταξη	7: 6,12 = 1,143	1	0,143		1		1
4η Παράταξη	7: 6,12 = 1,143	1	0,143		1		1
5η Παράταξη	3 : 6,12 = 0,490	0	0,490	1	1		1
6η Παράταξη	3 : 6,12 = 0,490	0	0,490	1	1	-1	0
7η Παράταξη	2 : 6,12 = 0,326	0	0,326	1	1	-1	0
8η Παράταξη	1 : 6,12 = 0,163	0	0,163		0		0
9η Παράταξη	1: 6,12 = 0,163	0	0,163		0		0
10η Παράταξη	1: 6,12 = 0,163	0	0,163		0		0
11η Παράταξη	1: 6,12 = 0,163	0	0,163		0		0
12η Παράταξη	1: 6,12 = 0,163	0	0,163		0		0
13η Παράταξη	1: 6,12 = 0,163	0	0,163		0		0
14η Παράταξη	1: 6,12 = 0,163	0	0,163		0		0
15η Παράταξη	1: 6,12 = 0,163	0	0,163		0		0
16η Παράταξη	1: 6,12 = 0,163	0	0,163		0		0

Τρίτο Παράδειγμα

Στο ανωτέρω 49μελές δημοτικό συμβούλιο, κατά τη διάρκεια της τρέχουσας δημοτικής περιόδου, έχουν ανεξαρτητοποιηθεί όλοι οι δημοτικοί σύμβουλοι από τις παρατάξεις με **ένα μοναδικό** δημοτικό σύμβουλο (δηλαδή από την 8η, 9η, 10η, 11η, 12η, 13η, 14η, 15η 16η παράταξη) και από την 5η παράταξη έχουν ανεξαρτητοποιηθεί άλλοι δύο (2) δημοτικοί σύμβουλοι.

Μετά τις ανεξαρτητοποιήσεις που έχουν επέλθει στις παρατάξεις του δημοτικού συμβουλίου, έχουν απομείνει, από τις δεκαέξι (16) αρχικές παρατάξεις, επτά (7) παρατάξεις. Οι ανεξαρτητοποιηθέντες δημοτικοί σύμβουλοι λογίζονται για τον υπολογισμό των εδρών που θα λάβει κάθε παράταξη ως η όγδοη (8η) ενιαία παράταξη των ανεξαρτήτων, με 11 συνολικά ανεξαρτητοποιηθέντες δημοτικούς συμβούλους.

Παρατάξεις Δημοτικού Συμβουλίου	Αριθμός Συμβούλων κάθε Δημοτικής Παράταξης κατά την α' θητεία	Ανεξάρτητοι	Αριθμός Συμβούλων κάθε Δημοτικής Παράταξης κατά τη διεξαγωγή δημαρτυριών για τη β' θητεία
1η Παράταξη	11		11
2η Παράταξη (εκλεγέντος Δημάρχου)	7		7
3η Παράταξη	7		7
4η Παράταξη	7		7
5η Παράταξη	3	2 Ανεξάρτητοι	1
6η Παράταξη	3		3
7η Παράταξη	2		2
8η Παράταξη	1	1 Ανεξάρτητος	0
9η Παράταξη	1	1 Ανεξάρτητος	0
10η Παράταξη	1	1 Ανεξάρτητος	0
11η Παράταξη	1	1 Ανεξάρτητος	0
12η Παράταξη	1	1 Ανεξάρτητος	0
13η Παράταξη	1	1 Ανεξάρτητος	0
14η Παράταξη	1	1 Ανεξάρτητος	0
15η Παράταξη	1	1 Ανεξάρτητος	0
16η Παράταξη	1	1 Ανεξάρτητος	0

Για τον υπολογισμό του αριθμού των οκτώ (8) εκλεγόμενων μελών που δικαιούται κάθε παράταξη στην οικονομική επιτροπή, ακολουθούνται τα εξής βήματα:

α. Υπολογισμός εκλογικού μέτρου

Το εκλογικό μέτρο ισούται με το πηλίκο που προκύπτει, έως δεύτερου δεκαδικού ψηφίου, από τη διαίρεση του συνολικού αριθμού των μελών του δημοτικού συμβουλίου με τον συνολικό αριθμό των εκλεγόμενων μελών.

Στο παράδειγμά μας:

$$\text{Εκλογικό μέτρο} = 49: 8 = 6,12$$

β. Στη συνέχεια, ο αριθμός των δημοτικών συμβούλων κάθε παρατάξης διαιρείται με το εκλογικό μέτρο και η κάθε παράταξη εκλέγει στις επιτροπές αριθμό μελών ίσο με το **ακέραιο μέρος** της διαίρεσης.

Παρατάξεις Δημοτικού Συμβουλίου	Αριθμός Συμβούλων κάθε Δημοτικής Παράταξης	Αριθμός Συμβούλων Παράταξης/ εκλογικό μέτρο	Ακέραιο κλάσμα	Υπόλοιπα Διαίρεσης
1η Παράταξη	11	11: 6,12 = 1,797	1	0,797
2η Παράταξη (εκλεγέντος Δημάρχου)	7	7: 6,12 = 1,143	1	0,143
3η Παράταξη	7	7: 6,12 = 1,143	1	0,143
4η Παράταξη	7	7: 6,12 = 1,143	1	0,143
5η Παράταξη	1	1 : 6,12 = 0,163	0	0,163
6η Παράταξη	3	3 : 6,12 = 0,490	0	0,490
7η Παράταξη	2	2 : 6,12 = 0,326	0	0,326
8η Παράταξη Ανεξάρτητων	11	11 : 6,12 = 1,797	1	0,797

γ. Αν μετά το πέρας της πρώτης κατανομής εδρών μεταξύ των παρατάξεων παραμένουν αδιάθετες έδρες από το συνολικό αριθμό εκλεγόμενων μελών, αυτές κατανέμονται ανά μία, ξεκινώντας από την παράταξη που έχει το μεγαλύτερο, κατά φθίνουσα σειρά, υπόλοιπο της ανωτέρω διαίρεσης και μέχρι εξάντλησης των αδιάθετων εδρών. Η παραπάνω διαδικασία ακολουθείται για όλες τις παρατάξεις **ακόμα κι εάν δεν έχουν λάβει έδρα** κατά το στάδιο της πρώτης κατανομής εδρών των εκλεγόμενων μελών.

Σε περίπτωση ίσου υπολοίπου, προηγείται η παράταξη που έχει λάβει μεγαλύτερο αριθμό ψήφων στις εκλογές των δημοτικών αρχών. Σε περίπτωση ίσου υπολοίπου μεταξύ παρατάξεως και λογιζόμενης ως ενιαία παρατάξεως των

ανεξαρτήτων, προηγείται η παράταξη με το μεγαλύτερο αριθμό ψήφων στις δημοτικές εκλογές κι όχι η λογιζόμενη ως ενιαία παράταξη.

Συνεπώς, στο παράδειγμά μας από το πρώτο στάδιο κατανομής εδρών μεταξύ των παρατάξεων παραμένουν 3 αδιάθετες έδρες.

Στο δεύτερο στάδιο κατανομής που ακολουθεί, λόγω ίσου υπολοίπου μεταξύ 1^{ης} παράταξης και 8^{ης} λογιζόμενης ως ενιαία παράταξης των ανεξαρτήτων, την πρώτη αδιάθετη έδρα καταλαμβάνει η 1^η παράταξη και τη δεύτερη αδιάθετη έδρα, κατά σειρά, καταλαμβάνει η 8^η λογιζόμενη ως ενιαία παράταξη. Στη συνέχεια, την τρίτη αδιάθετη έδρα καταλαμβάνει η 6^η Παράταξη, κατά σειρά, υπολοίπου.

Δημοτικές Παρατάξεις	Αριθμός Συμβούλων κάθε Δημοτικής Παράταξης/εκλογικό μέτρο	Ακέραιο κλάσμα	Υπόλοιπα Διαιρέσης	Έδρες Από Υπόλοιπα	Συνολικά δικαιούμενες έδρες
1η Παράταξη	11: 6,12 = 1,797	1	0,797	+1	2
2η Παράταξη (Εκλεγέντος Δημάρχου)	7: 6,12 = 1,143	1	0,143		1
3η Παράταξη	7: 6,12 = 1,143	1	0,143		1
4η Παράταξη	7: 6,12 = 1,143	1	0,143		1
5η Παράταξη	1 : 6,12 = 0,163	0	0,163	0	0
6η Παράταξη	3 : 6,12 = 0,490	0	0,490	+1	1
7η Παράταξη	2 : 6,12 = 0,326	0	0,326	0	0
8η Παράταξη Ανεξάρτητων	11 : 6,12 = 1,797	1	0,797	+1	2

δ. Σε περίπτωση που η παράταξη του εκλεγέντος δημάρχου δεν έχει λάβει τον ελάχιστο αριθμό εδρών των εκλεγομένων μελών που προβλέπεται εκ του νόμου, τότε ο αριθμός των εδρών που δικαιούται προσαυξάνεται μέχρι του αριθμού αυτού, αφαιρουμένων ισάριθμων εδρών **ανά μία** από τις παρατάξεις που έλαβαν το μικρότερο αριθμό ψήφων στις δημοτικές εκλογές, **εφόσον έχουν λάβει έδρα στην επιτροπή**. Σε περίπτωση που η λογιζόμενη ως ενιαία παράταξη των ανεξαρτήτων έχει λάβει έδρα, αφαιρείται πρώτα από αυτήν, καθώς η εν λόγω «οιονεί παράταξη» δεν έχει συμμετάσχει ως παράταξη στις δημοτικές εκλογές.

Στο παράδειγμά μας η παράταξη του Δημάρχου, βάσει του πρώτου σταδίου κατανομής εδρών εκλεγομένων μελών, έχει λάβει 1 έδρα, ενώ βάσει του νόμου δικαιούται άλλες 2 έδρες, καθώς η οικονομική επιτροπή είναι 11μελής. Συνεπώς, πρώτα αφαιρείται έδρα από την λογιζόμενη ως ενιαία παράταξη των ανεξαρτήτων

και στη συνέχεια από την 6^η παράταξη, που έχοντας έδρα, έχει λάβει το μικρότερο αριθμό ψήφων στις δημοτικές εκλογές. Η τελική κατανομή των εδρών των εκλεγόμενων μελών της οικονομικής επιτροπής ανά Παράταξη έχει ως εξής:

Δημοτικές Παρατάξεις	Αριθμός Συμβούλων κάθε Δημοτικής Παράταξης/εκλογικό μέτρο	Ακέραιο κλάσμα	Υπόλοιπα Διάρθρωσης	Από Υπόλοιπα	Συνολικό	Αφαίρεση/ Προσαύξηση	Τελικό
1η Παράταξη	11: 6,12 = 1,797	1	0,797	+1	2		2
2η Παράταξη (εκλεγέντος Δημάρχου)	7: 6,12 = 1,143	1	0,143		1	+2	3
3η Παράταξη	7: 6,12 = 1,143	1	0,143		1		1
4η Παράταξη	7: 6,12 = 1,143	1	0,143		1		1
5η Παράταξη	1 : 6,12 = 0,163	0	0,163	0	0		0
6η Παράταξη	3 : 6,12 = 0,490	0	0,490	+1	1	-1	0
7η Παράταξη	2 : 6,12 = 0,326	0	0,326	0	0	0	0
8η Παράταξη Ανεξάρτητων	11 : 6,12 = 1,797	1	0,797	+1	2	-1	1

Τέταρτο Παράδειγμα

Στο ανωτέρω 49μελές δημοτικό συμβούλιο, κατά τη διάρκεια της τρέχουσας δημοτικής περιόδου έχουν ανεξαρτητοποιηθεί όλοι οι δημοτικοί σύμβουλοι από τις παρατάξεις με ένα μοναδικό δημοτικό σύμβουλο (δηλαδή από την 8η, 9^η, 10^η, 11^η, 12^η, 13^η, 14^η, 15^η 16^η παράταξη), η 3^η και η 4^η παράταξη έχει συμπράξει με την παράταξη του Δημάρχου και από την 5^η παράταξη έχουν ανεξαρτητοποιηθεί άλλοι δύο (2) δημοτικοί σύμβουλοι.

Παρατάξεις Δημοτικού Συμβουλίου	Αριθμός Συμβούλων κάθε Δημοτικής Παράταξης κατά την πρώτη θητεία	Ανεξάρτητοι	Αριθμός Συμβούλων κάθε Δημοτικής Παράταξης κατά την διεξαγωγή των δημαρρεσιών
1η Παράταξη	11		11
2η Παράταξη (εκλεγέντος Δημάρχου)	7		21 (Σύμπραξη παρατάξεων)
3η Παράταξη	7		
4η Παράταξη	7		
5η Παράταξη	3	2 Ανεξάρτητοι	1
6η Παράταξη	3		3
7η Παράταξη	2		2
8η Παράταξη	1	1 Ανεξάρτητος	9+2= 11 (Ενιαία παράταξη ανεξαρτήτων)
9η Παράταξη	1	1 Ανεξάρτητος	
10η Παράταξη	1	1 Ανεξάρτητος	
11η Παράταξη	1	1 Ανεξάρτητος	
12η Παράταξη	1	1 Ανεξάρτητος	
13η Παράταξη	1	1 Ανεξάρτητος	
14η Παράταξη	1	1 Ανεξάρτητος	
15η Παράταξη	1	1 Ανεξάρτητος	
16η Παράταξη	1	1 Ανεξάρτητος	

Για τον υπολογισμό του αριθμού των εκλεγόμενων μελών που δικαιούται κάθε παράταξη στην οικονομική επιτροπή, ακολουθούνται τα εξής βήματα:

α. Υπολογισμός εκλογικού μέτρου

Το εκλογικό μέτρο ισούται με το πηλίκο που προκύπτει, έως δεύτερου δεκαδικού ψηφίου, από τη διαίρεση του συνολικού αριθμού των μελών του δημοτικού συμβουλίου με τον συνολικό αριθμό των εκλεγόμενων μελών.

Στο παράδειγμά μας:

$$\text{Εκλογικό μέτρο} = 49 : 8 = 6.12$$

β. Στη συνέχεια, ο αριθμός των δημοτικών συμβούλων κάθε παράταξης διαιρείται με το εκλογικό μέτρο και η κάθε παράταξη εκλέγει στις επιτροπές αριθμό μελών ίσο με το **ακέραιο μέρος** της διαίρεσης.

Παρατάξεις Δημοτικού Συμβουλίου	Αριθμός Συμβούλων κάθε Δημοτικής Παράταξης	Αριθμός Συμβούλων Παράταξης/ εκλογικό μέτρο	Ακέραιο κλάσμα	Υπόλοιπα Διαίρεσης
1η Παράταξη	11	$11 : 6,12 = 1,797$	1	0,797
2η Παράταξη (Σύμπραξη με 3η και 4 ^η παράταξη)	21	$21 : 6,12 = 3,431$	3	0,431
5η Παράταξη	1	$1 : 6,12 = 0,163$	0	0,163
6η Παράταξη	3	$3 : 6,12 = 0,490$	0	0,490
7η Παράταξη	2	$2 : 6,12 = 0,326$	0	0,326
8η Παράταξη Ανεξάρτητων	11	$11 : 6,12 = 1,797$	1	0,797

γ. Αν μετά το πέρας της πρώτης κατανομής εδρών μεταξύ των παρατάξεων παραμένουν αδιάθετες έδρες από το συνολικό αριθμό εκλεγόμενων μελών, αυτές κατανέμονται ανά μία, ξεκινώντας από την παράταξη που έχει το μεγαλύτερο, κατά φθίνουσα σειρά, υπόλοιπο της ανωτέρω διαίρεσης και μέχρι εξάντλησης των αδιάθετων εδρών. Η παραπάνω διαδικασία ακολουθείται για όλες τις παρατάξεις **ακόμα κι εάν δεν έχουν λάβει έδρα** κατά το στάδιο της πρώτης κατανομής εδρών των εκλεγόμενων μελών.

Σε περίπτωση ίσου υπολοίπου, προηγείται η παράταξη που έχει λάβει μεγαλύτερο αριθμό ψήφων στις εκλογές των δημοτικών αρχών.

Συνεπώς, σε περίπτωση ίσου υπολοίπου μεταξύ παράταξης και *λογιζόμενης* ως ενιαία παράταξης των ανεξαρτήτων, προηγείται η παράταξη με το μεγαλύτερο αριθμό ψήφων στις **δημοτικές εκλογές κι όχι η λογιζόμενη ως ενιαία παράταξη**.

Συνεπώς, στο παράδειγμά μας από το πρώτο στάδιο κατανομής εδρών μεταξύ των παρατάξεων παραμένουν 3 αδιάθετες έδρες.

Στο δεύτερο στάδιο κατανομής που ακολουθεί, λόγω ίσου αριθμού υπολοίπων μεταξύ 1^{ης} παράταξης και 8^{ης} λογιζόμενης ως ενιαία παράταξης, την πρώτη αδιάθετη έδρα καταλαμβάνει η 1^η παράταξη και τη δεύτερη αδιάθετη έδρα καταλαμβάνει η 8^η λογιζόμενη ως ενιαία παράταξη των ανεξάρτητων. Την τρίτη αδιάθετη έδρα καταλαμβάνει η 6^η Παράταξη, κατά σειρά, υπολοίπου.

Δημοτικές Παρατάξεις	Αριθμός Συμβούλων κάθε Δημοτικής Παράταξης/ εκλογικό μέτρο	Ακέραιο κλάσμα	Υπόλοιπα Διαιρέσης	Έδρες από Υπόλοιπα	Συνολικά δικαιούμενες έδρες
1 ^η Παράταξη	11: 6,12 =1,797	1	0,797	+1	2
2 ^η Παράταξη (Σύμπραξη με 3η & 4η παράταξη)	21: 6,12 = 3,431	3	0,431		3
5 ^η Παράταξη	1 : 6,12 = 0,163	0	0,163	0	0
6 ^η Παράταξη	3 : 6,12 = 0,490	0	0,490	+1	1
7 ^η Παράταξη	2 : 6,12 = 0,326	0	0,326		0
8η Παράταξη Ανεξάρτητων	11 : 6,12 = 1,797	1	0,797	+1	2

δ. Σε περίπτωση που η παράταξη του εκλεγέντος δημάρχου δεν έχει λάβει τον ελάχιστο αριθμό εδρών των εκλεγόμενων μελών που προβλέπεται εκ του νόμου, τότε ο αριθμός των εδρών που δικαιούται προσαυξάνεται μέχρι του αριθμού αυτού, αφαιρουμένων ισάριθμων εδρών **ανά μία** από τις παρατάξεις που έλαβαν το μικρότερο αριθμό ψήφων στις δημοτικές εκλογές, **εφόσον έχουν λάβει έδρα στην επιτροπή**.

Στο παράδειγμά μας, η παράταξη του Δημάρχου, βάσει του πρώτου σταδίου κατανομής εδρών εκλεγόμενων μελών, έχει λάβει τον ελάχιστο αριθμό εκλεγόμενων μελών, δηλαδή 3 έδρες και η κατανομή ολοκληρώνεται σε αυτό το στάδιο.

2. Κατάρτιση ψηφοδελτίων

Κάθε δημοτική παράταξη²⁰, με ένα²¹ ή περισσότερα μέλη, η οποία βάσει της ανωτέρω διαδικασίας δικαιούται έδρα (**εκλέγει μέλος**) στις επιτροπές, καταρτίζει ενιαίο ψηφοδέλτιο με τους υποψηφίους συμβούλους που ανήκουν στη δύναμή τους, ξεχωριστά, για την οικονομική επιτροπή και την επιτροπή ποιότητας ζωής.

Επίσης, ενιαίο ψηφοδέλτιο καταρτίζεται και στην περίπτωση της σύμπραξης δημοτικής παράταξης του Δημάρχου με άλλη δημοτική παράταξη κατά το άρθρο 66 του ν. 3852/2010.

Οι ανεξάρτητοι δημοτικοί σύμβουλοι, εφόσον επιθυμούν, μπορεί να συμμετέχουν σε ενιαία ή χωριστά ψηφοδέλτια²². Ο τρόπος επιλογής αναγραφής των ανεξάρτητων συμβούλων ως υποψηφίων σε ψηφοδέλτια δεν αναιρεί το γεγονός ότι στην εκλογική διαδικασία συμμετέχουν ως ανεξάρτητοι.

Ο νόμος δεν προβλέπει μέγιστο ή ελάχιστο αριθμό υποψηφίων δημοτικών συμβούλων των παρατάξεων για την εκλογή μελών τους στις επιτροπές. Συνεπώς, οι υποψήφιοι δημοτικοί σύμβουλοι των παρατάξεων μπορεί να είναι σε αριθμό περισσότεροι ή λιγότεροι από τον συνολικό αριθμό των εκλεγόμενων μελών στην οικονομική επιτροπή και αντίστοιχα στην επιτροπή ποιότητας ζωής.

Οι παρατάξεις υποχρεούνται να καταρτίσουν, **εγκαίρως**, πριν από την ψηφοφορία τα ψηφοδέλτια, τα οποία για λόγους διευκόλυνσης της αναπαραγωγής τους δέον να έχουν έντυπη μορφή.

Στο ψηφοδέλτιο αναγράφεται το όνομα της παράταξης²³ (εκτός από την παράταξη των ανεξαρτήτων συμβούλων, όπου μπορεί να τεθεί η ονομασία: «Παράταξη Ανεξαρτήτων Συμβούλων») και ακολούθως τα ονόματα των υποψηφίων μελών της επιτροπής²⁴.

Ειδικότερα, μετά την εκλογή των μελών του προεδρείου, ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου διαθέτει στις παρατάξεις επαρκή χρόνο για την κατάρτιση των ψηφοδελτίων και την αναπαραγωγή τους, με τη συμβολή των υπηρεσιών του δήμου. Τα ψηφοδέλτια της κάθε παράταξης, με αντίστοιχα λευκά ψηφοδέλτια, παραδίδονται στο προεδρείο του δημοτικού συμβουλίου, πριν από την ψηφοφορία, σε αριθμό, τουλάχιστον, ίσο με τον συνολικό αριθμό των μελών του δημοτικού συμβουλίου.

²⁰ Στην έννοια της δημοτικής παράταξης περιλαμβάνεται και η περίπτωση της σύμπραξης δημοτικής παράταξης του Δημάρχου με άλλη δημοτική παράταξη κατά το άρθρο 66 του ν. 3852/2010 (Α' 87).

²² Δημοτική παράταξη συγκροτείται ακόμα κι εάν ο συνδυασμός έχει εκλέξει ένα μόνο δημοτικό σύμβουλο.

²² Άρθρο 74, παρ. 3, τρίτο εδάφιο του ν. 3852/2010 (Α' 87).

²³ Στην περίπτωση της σύμπραξης παρατάξεων, τίθεται το όνομα της παράταξης του Δημάρχου, καθώς σύμφωνα με το άρθρο 66, παρ. 7 ν. 3852/2010 (Α' 87) από την κατάθεση του πρακτικού, οι συμπράττουσες παρατάξεις λογίζονται ενιαία παράταξη, η οποία υπεισέρχεται σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συμπραττουσών παρατάξεων και **λογίζεται ως η παράταξη με την οποία εξελέγη ο Δήμαρχος, για την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων.**

²⁴ Άρθρο 74, παρ.5, δεύτερο εδάφιο του ν. 3852/2010 (Α' 87).

Κατά την έναρξη της εκλογικής διαδικασίας, οι δημοτικοί σύμβουλοι παραλαμβάνουν από το προεδρείο του δημοτικού συμβουλίου τα ψηφοδέλτια των παρατάξεων, μαζί με λευκό ψηφοδέλτιο.

3. Σταυροδοσία

Κάθε δημοτικός σύμβουλος επιλέγει **μυστικά** σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο (παραβάν) **ένα ψηφοδέλτιο**, θέτοντας σταυρό ή σταυρούς προτίμησης στους υποψηφίους, **μέχρι του συνολικού αριθμού των εκλεγόμενων μελών της επιτροπής**, χωρίς, δηλαδή, να λαμβάνονται υπόψη ο Δήμαρχος και οι οριζόμενοι από αυτόν Αντιδήμαρχοι.

Ειδικότερα, οι δημοτικοί σύμβουλοι μπορούν σε δημοτικό συμβούλιο έως 27 μέλη να θέσουν έως 4 σταυρούς προτίμησης, σε δημοτικό συμβούλιο έως 45 μέλη να θέσουν έως 6 σταυρούς προτίμησης και σε δημοτικό συμβούλιο άνω των 45 μελών να θέσουν έως 8 σταυρούς προτίμησης.

Ψηφοδέλτιο με μεγαλύτερο αριθμό επιτρεπόμενων σταυρών προτίμησης του συνολικού αριθμού εκλεγόμενων μελών δεν λαμβάνεται υπόψη²⁵.

4. Εκλογή μελών επιτροπών

α. Ως μέλη των επιτροπών εκλέγονται οι πρώτοι σε αριθμό σταυρών υποψήφιοι κάθε παράταξης και σε αριθμό ίσο με τον αριθμό των μελών που δικαιούται η παράταξη στην επιτροπή. Οι **λοιποί υποψήφιοι**, ανά παράταξη, αποτελούν, κατά σειρά σταυρών προτίμησης, τα **αναπληρωματικά μέλη** της επιτροπής²⁶. Σε περίπτωση ισοψηφίας, διενεργείται δημόσια κλήρωση από τον πρόεδρο του δημοτικού συμβουλίου.

β. Στην περίπτωση ανεξάρτητων συμβούλων, εκλέγονται οι πρώτοι σε αριθμό σταυρών υποψήφιοι από όλα τα τυχόν ψηφοδέλτια των ανεξάρτητων συμβούλων. Σε περίπτωση ισοψηφίας, διενεργείται δημόσια κλήρωση από τον πρόεδρο του δημοτικού συμβουλίου. **Ο ανεξάρτητος σύμβουλος δεν έχει αναπληρωματικό, καθώς οι ανεξάρτητοι δημοτικοί σύμβουλοι λογίζονται αθροιστικά ως μια ενιαία παράταξη μόνο για τη διαδικασία υπολογισμού εκλεγόμενων μελών της κάθε παράταξης.**

γ. Αν δημοτική παράταξη, η οποία δικαιούται μέλος στην επιτροπή, δεν υποδείξει υποψήφιο ή υποψήφιους (δηλ. δεν καταρτίσει ψηφοδέλτιο με υποψήφιους συμβούλους στην επιτροπή), τότε τη θέση του ή τις θέσεις τους καταλαμβάνουν ανά μία υποψήφιοι των παρατάξεων με το μεγαλύτερο αριθμό δημοτικών

²⁵ Άρθρο 74, παρ. 5, τέταρτο εδάφιο του ν. 3852/2010 (Α' 87).

²⁶ Άρθρο 74, παρ. 5 του ν. 3852/2010 (Α' 87).

συμβούλων. Σε περίπτωση ίσου αριθμού δημοτικών συμβούλων, τη θέση καταλαμβάνει η παράταξη που έλαβε τις περισσότερες ψήφους στις δημοτικές εκλογές.

Σημειώνεται ότι στη διαδικασία αυτή δεν συμμετέχει η λογιζόμενη ως ενιαία παράταξη των ανεξαρτήτων, καθώς δεν αποτελεί πραγματική παράταξη.²⁷

Στο **πρώτο παράδειγμά μας**, εάν η τρίτη Παράταξη δεν υποδείξει υποψηφίους δημοτικούς συμβούλους για το ένα μέλος που εκλέγει στις Επιτροπές, τη θέση του καταλαμβάνει η 1η Παράταξη, καθώς έχει το μεγαλύτερο αριθμό δημοτικών συμβούλων, με αποτέλεσμα να δικαιούται 4 έδρες στις επιτροπές.

Δ. Αναπλήρωση - Παραίτηση μελών οικονομικής επιτροπής και επιτροπής ποιότητας ζωής

1. Αναπλήρωση μελών οικονομικής επιτροπής και επιτροπής ποιότητας ζωής

Σε περίπτωση που οι θέσεις των **εκλεγόμενων** τακτικών μελών των επιτροπών της κάθε παράταξης παραμείνουν κενές κατά τη διάρκεια της διετούς θητείας των επιτροπών²⁸, καταλαμβάνονται από τα αναπληρωματικά τους μέλη, όπως αυτά αναδείχθηκαν **κατά σειρά εκλογής τους** από το ίδιο ψηφοδέλτιο από το οποίο αναδείχθηκαν και τα τακτικά μέλη.

Σε περίπτωση που **εξαντληθεί** ο αριθμός των αναπληρωματικών μελών της παράταξης, διακρίνονται οι ακόλουθες περιπτώσεις πλήρωσης κενών θέσεων:

α. Η παράταξη διαθέτει δημοτικούς συμβούλους προς αναπλήρωση.

Στην ανωτέρω περίπτωση, η παράταξη από την οποία κενώθηκε η έδρα στην επιτροπή καταρτίζει νέο ψηφοδέλτιο **και, στη συνέχεια, διενεργείται νέα εκλογή προσώπου** από το δημοτικό συμβούλιο **για την κάλυψη της κενής έδρας**, κατ' εφαρμογή της παρ. 5 του άρθρου 74 του ν. 3852/2010 (Α' 87).

β. Η ανωτέρω παράταξη, παρά το γεγονός ότι διαθέτει δημοτικούς συμβούλους προς αναπλήρωση, δεν επιθυμεί να υποδείξει υποψηφίους (δηλαδή δεν καταρτίζει ψηφοδέλτιο με υποψήφιους συμβούλους στην επιτροπή).

Στην περίπτωση αυτή, τις κενές έδρες καταλαμβάνουν ανά μία οι αναπληρωματικοί των παρατάξεων με το μεγαλύτερο αριθμό δημοτικών συμβούλων και, σε

²⁷ Άρθρο 54, παρ. 6 του ν. 3852/2010 (Α' 87).

²⁸ Όπως σε περίπτωση θανάτου, παραίτησης από την ιδιότητα τακτικού μέλους της επιτροπής, παραίτησης από την ιδιότητα του δημοτικού συμβούλου, έκπτωσης από την ιδιότητα του τακτικού μέλους ή της έκπτωσης από την ιδιότητα του δημοτικού συμβούλου.

περίπτωση ίσου αριθμού, οι αναπληρωματικοί της παράταξης που έλαβε περισσότερες ψήφους στις δημοτικές εκλογές, κατ' εφαρμογή της παρ. 6 του άρθρου 74 του ν. 3852/2010 (Α' 87).²⁹ Στη διαδικασία της αναπλήρωσης διακρίνονται οι ακόλουθες περιπτώσεις:

β1. Σε περίπτωση που αναπληρωματικό μέλος, κατά την προηγούμενη διαδικασία, **καταλάβει** την έδρα, τότε η έδρα θεωρείται ότι ανήκει στην παράταξη του και αυτός θεωρείται τακτικό μέλος της επιτροπής. Ακολούθως, εάν κενωθεί η θέση του νέου τακτικού μέλους στην επιτροπή, την έδρα καταλαμβάνει ο επόμενος κατά σειρά αναπληρωματικός της ίδιας παράταξης και μέχρι εξαντλήσεώς τους. Σε περίπτωση που έχουν εξαντληθεί οι αναπληρωματικοί και η παράταξη διαθέτει δημοτικούς συμβούλους προς αναπλήρωση, τυγχάνουν εφαρμογής οι διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 74 του ν. 3852/2010 (Α' 87) (περ. α. ανωτέρω), εάν δεν διαθέτει ακολουθεί η περίπτωση β.

Σημειώνεται ότι η διαδικασία ακολουθείται για κάθε αντίστοιχη **κατάληψη** έδρας της επιτροπής από τις παρατάξεις που διαθέτουν δημοτικούς συμβούλους προς αναπλήρωση, κατ' εφαρμογή της παρ. 6 του άρθρου 74 του ν. 3852/2010 (Α' 87).

β2. Σε περίπτωση που **κανένα** αναπληρωματικό μέλος των λοιπών, κατά σειρά, παρατάξεων, που δικαιούνται έδρα στην επιτροπή, με το μεγαλύτερο αριθμό δημοτικών συμβούλων, πλην αυτής του Δημάρχου, **δεν καταλάβει** την κενή θέση, κατά τη διάρκεια της διετίας, τότε κατ' εφαρμογή του τελευταίου εδαφίου της παρ. 7 του άρθρου 74 του ν. 3852/2010 (Α' 87), τη θέση τους καταλαμβάνουν τα αναπληρωματικά μέλη της παράταξης του Δημάρχου.

Για την καλύτερη κατανόηση των ανωτέρω, παραπέμπουμε στο **δεύτερο εκλογικό παράδειγμα**.

Υποθέτουμε ότι στην 11μελή οικονομική επιτροπή από τα 8 εκλεγόμενα μέλη, παραιτείται από την 3^η Παράταξη το τακτικό εκλεγόμενο μέλος που δικαιούται η παράταξη στην επιτροπή και το αναπληρωματικό αυτού και διενεργείται νέα εκλογή για την κάλυψη της μίας κενής έδρας.

Από το συνδυασμό των εφαρμοστέων διατάξεων του άρθρου 74 του ν. 3852/2010 (Α' 87) διακρίνονται οι εξής περιπτώσεις:

- Εάν η 3^η Παράταξη διαθέτει υποψηφίους δημοτικούς συμβούλους για την κάλυψη της μίας κενωθείσας έδρας που δικαιούται στην επιτροπή και επιθυμεί να καταρτίσει νέο ψηφοδέλτιο με νέους υποψηφίους δημοτικούς συμβούλους, τότε ακολουθεί η εκλογή του νέου μέλους από το δημοτικό συμβούλιο (περίπτωση α.)
- Εάν η 3^η Παράταξη δεν επιθυμεί να υποδείξει υποψήφιο (δηλαδή δεν καταρτίσει ψηφοδέλτιο), τότε, κατ' εφαρμογή της παρ. 6 του άρθρου 74 του ν. 3852/2010 (Α' 87), τη θέση καταλαμβάνει το πρώτο αναπληρωματικό μέλος της παράταξης με το

²⁹ Βλ. ανωτέρω κεφάλαιο Γ.4 Εκλογή μελών επιτροπών.

μεγαλύτερο αριθμό δημοτικών συμβούλων που έχει τακτικά μέλη στην επιτροπή (δηλαδή η 1^η παράταξη) (περίπτωση β1.).

- Εάν, όμως, η 1^η Παράταξη έχει εξαντλήσει τα αναπληρωματικά μέλη, κατά σειρά, για την κατάληψη της μίας τακτικής θέσης στην επιτροπή, τότε καλούνται, κατά σειρά, τα αναπληρωματικά μέλη των λοιπών παρατάξεων με το μεγαλύτερο, κατά σειρά, αριθμό δημοτικών συμβούλων που διαθέτουν έδρα στην επιτροπή και σύμφωνα με τη σειρά τους στη δικαστική απόφαση επικύρωσης της εκλογής. Σε περίπτωση που κανένα από τα αναπληρωματικά μέλη, κατά την προηγούμενη διαδικασία, δεν επιθυμεί να πληρώσει την κενωθείσα θέση, τότε κατ' εφαρμογή του τελευταίου εδαφίου της παρ. 7 του άρθρου 74 του ν. 3852/2010 (Α' 87), τη θέση καταλαμβάνει αναπληρωματικό μέλος της παράταξης του Δημάρχου (περίπτωση β2.).

Σημειώνεται ότι για όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις διενέργειας νέας εκλογής για την κάλυψη κενών εδρών της επιτροπής, **ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου εκδίδει σχετική πράξη**. Με την πράξη αυτή, διαπιστώνεται η ανάγκη κάλυψης της κενής έδρας, με νέα εκλογή, και **η ημερομηνία διενέργειας της εκλογής την πρώτη Κυριακή από την έκδοση της σχετικής πράξης**.

2. Παραίτηση μελών οικονομικής επιτροπής και επιτροπής ποιότητας ζωής

α. Η παραίτηση³⁰ Αντιδημάρχου από την ιδιότητά του, ως **οριζόμενο μέλος** της επιτροπής, υποβάλλεται γραπτώς στον Δήμαρχο που τον όρισε³¹ και καθίσταται αυτοδικαίως οριστική την επόμενη της κατάθεσης στο πρωτόκολλο της οικείας υπηρεσίας. Ο Δήμαρχος, προς διασφάλιση της απρόσκοπτης συνέχισης της λειτουργίας της επιτροπής, οφείλει να ορίσει άμεσα άλλον Αντιδήμαρχο, ως οριζόμενο μέλος της επιτροπής, προκειμένου η τελευταία να έχει νόμιμη συγκρότηση³². Σημειώνεται ότι, μέχρι τον ορισμό νέου Αντιδημάρχου³³ της επιτροπής από τον Δήμαρχο, η επιτροπή δεν μπορεί να λειτουργεί νομίμως.

Την ίδια υποχρέωση ορισμού νέου μέλους της επιτροπής έχει ο Δήμαρχος, σε περίπτωση παραίτησης Αντιδημάρχου από τη θέση του ως Αντιδήμαρχος, ή σε περίπτωση ανάκλησης του Αντιδημάρχου από τη θέση του ως οριζόμενο μέλος της επιτροπής ή σε περίπτωση λήξης της θητείας του Αντιδημάρχου.

³⁰ Κατά πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας (ενδεικτικά, ΣτΕ 1928/2017), η δήλωση παραίτησης πρέπει να διατυπώνεται κατά τρόπο σαφή, ώστε να προκύπτει η βούληση του προσώπου να αποχωρήσει από το αιρετό αξίωμα.

³¹ Άρθρο 39, παρ. 3 του ν. 4804/2021 (Α' 90).

³² Αναφορικά με την περίπτωση έκπτωσης Αντιδημάρχου από μέλος της δημοτικής παράταξης στην οποία ανήκει και την περίπτωση Αντιδημάρχου ο οποίος είναι ανεξάρτητος δημοτικός σύμβουλος και ορίζεται ως μέλος στην οικονομική επιτροπή, παραπέμπουμε στο Κεφάλαιο Β «Συγκρότηση Οικονομικής Επιτροπής και Επιτροπής Ποιότητας Ζωής».

³³ Επιστημαίνεται ότι ο ορισμένος Αντιδήμαρχος μπορεί να λάβει μέρος στη λειτουργία της αντίστοιχης επιτροπής, εφόσον η απόφαση ορισμού του έχει δημοσιευτεί, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις.

β. Τα εκλεγμένα μέλη των επιτροπών υποβάλουν την παραίτησή τους στο δημοτικό συμβούλιο, που τα εξέλεξε και η παραίτηση καθίσταται αυτοδικαίως οριστική την επόμενη της κατάθεσής της στο πρωτόκολλο της οικείας υπηρεσίας. Προς διασφάλιση της απρόσκοπτης συνέχισης της λειτουργίας των επιτροπών, το εκλεγμένο μέλος που παραιτείται οφείλει να κοινοποιήσει την παραίτησή του και στον πρόεδρο της επιτροπής, προκειμένου ο τελευταίος να γνωστοποιήσει, με πράξη του, στο μέλος που το αναπληρώνει ότι καθίσταται τακτικό μέλος της επιτροπής.

γ. Σε περίπτωση που παραιτηθεί ή για οποιονδήποτε τρόπο εκλείψει μεμονωμένος σύμβουλος της λογιζόμενης ως ενιαία παράταξης των ανεξαρτήτων που έχει εκλεγεί μέλος της επιτροπής, διενεργείται νέα εκλογή για την κάλυψη της κενής έδρας. Στη νέα εκλογική διαδικασία μετέχουν όλες οι παρατάξεις, με νέο υπολογισμό του αριθμού των εκλεγόμενων μελών που δικαιούνται στην επιτροπή και με κατάρτιση νέων ψηφοδελτίων, κατ' εφαρμογή των διατάξεων των παρ. 3 έως 6 του άρθρου 74 του ν. 3852/2010 (Α' 87).

Ε. Περιπτώσεις επανάληψης της εκλογικής διαδικασίας

Η διαδικασία εκλογής μελών της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής ολοκληρώνεται σε **μία ειδική συνεδρίαση**. Σε περίπτωση που δεν επιτευχθεί η εκλογή για οποιονδήποτε λόγο ή η συνεδρίαση ματαιωθεί, λόγω έλλειψης απαρτίας, η εκλογική διαδικασία επαναλαμβάνεται την **Κυριακή, 16 Ιανουαρίου 2022**,³⁴ με τη χρήση των ίδιων ή με κατάρτιση νέων ψηφοδελτίων, κατ' εφαρμογή των διατάξεων των παρ. 3 έως 6.

Αν και στη δεύτερη συνεδρίαση δεν επιτευχθεί εκλογή ή η συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δεν σχηματίστηκε απαρτία, θεωρείται, κατά πλάσμα δικαίου ότι εκλέγονται εκείνοι που έλαβαν τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης, σύμφωνα με τη δικαστική απόφαση ανακήρυξης, ανάλογα με τον αριθμό εδρών (τακτικά μέλη) που δικαιούται κάθε παράταξη, σύμφωνα με τις παρ. 3, 4 και 6 του άρθρου 74 του ν. 3852/2010 (Α' 87). Στην κατά πλάσμα δικαίου εκλογή των μελών καλύπτονται οι τακτικές έδρες που δικαιούται κάθε παράταξη, χωρίς αναπληρωματικά μέλη, καθόσον δεν προβλέπεται στη διάταξη.

Στ. Εκλογή αντιπροέδρου της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής

Πρόεδρος της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής είναι ο Δήμαρχος ή ο Αντιδήμαρχος που έχει οριστεί από τον Δήμαρχο.

³⁴ Άρθρο 74, παρ. 9 του ν.3852/2010 (Α' 87).

Τα οριζόμενα και εκλεγμένα μέλη των ως άνω επιτροπών στην πρώτη συνεδρίαση, και μετά το πέρας της εκλογικής διαδικασίας, εκλέγουν³⁵, με φανερή ψηφοφορία, τον Αντιπρόεδρο. Δικαίωμα ψήφου, στην περίπτωση αυτή, έχει και ο πρόεδρος της επιτροπής³⁶.

Αντιπρόεδρος εκλέγεται όποιος συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία όλων των μελών της αντίστοιχης επιτροπής. Σε περίπτωση που δεν επιτευχθεί απόλυτη πλειοψηφία, τότε η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται. Εάν, και πάλι, δεν επιτευχθεί η απόλυτη πλειοψηφία, τότε διεξάγεται τρίτη ψηφοφορία και εκλέγεται, όποιος λάβει τη σχετική πλειοψηφία. Σε περίπτωση ισοψηφίας, διενεργείται κλήρωση από τον πρόεδρο της κατά περίπτωση οικείας επιτροπής.

Σημειώνεται ότι ο Αντιπρόεδρος προεδρεύει της επιτροπής, όταν απουσιάζει ή κωλύεται ο πρόεδρος της επιτροπής. Σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος του Αντιπροέδρου, προεδρεύει το μέλος της επιτροπής το οποίο κατά τη διαδικασία εκλογής τακτικών και αναπληρωματικών μελών των επιτροπών έχει εκλεγεί με τις περισσότερες κατά σειρά ψήφους³⁷.

Για τον έλεγχο νομιμότητας της εκλογής Αντιπροέδρου των επιτροπών δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις περί ελέγχου πρακτικών εκλογής των μελών των επιτροπών αλλά οι διατάξεις των άρθρων 226 και 227 του ν. 3852/2010.

Τέλος, σε περίπτωση λήξης της θητείας του Αντιδημάρχου, ο οποίος είναι Αντιπρόεδρος, διενεργείται νέα εκλογή Αντιπροέδρου, ακόμα και στην περίπτωση που Αντιδήμαρχος οριστεί εκ νέου το ίδιο πρόσωπο με νέα θητεία.

Ζ. Έλεγχος των πρακτικών εκλογής των μελών της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής

Όταν ολοκληρωθεί η διαδικασία για την εκλογή των μελών της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής, τα πρακτικά της εκλογής³⁸ διαβιβάζονται, από τον πρόεδρο του δημοτικού συμβουλίου, μέσα σε προθεσμία πέντε (5) ημερών από τη διενέργεια της εκλογής, στον Επόπτη Ο.Τ.Α.³⁹, ο οποίος ελέγχει τη νομιμότητα της εκλογής.

Ο έλεγχος από τον Επόπτη γίνεται είτε αυτεπαγγέλτως είτε ύστερα από προσφυγή πολίτη ή δημοτικού συμβούλου, η οποία ασκείται ενώπιόν του, εντός αποκλειστικής προθεσμίας πέντε (5) ημερών από την επομένη ημέρα διενέργειας της εκλογής.

³⁵ Για τις συνεδριάσεις και την εν γένει λειτουργία των δύο επιτροπών, βλ. άρθρο 75 του ν. 3852/2010 (Α' 87).

³⁶ Άρθρο 74, παρ. 11 του ν. 3852/2010 (Α' 87).

³⁷ Άρθρο 75, παρ. 2 του ν. 3852/ 2010 (Α' 87).

³⁸ Πρότυπο πρακτικού εκλογής τακτικών και αναπληρωματικών μελών οικονομικής και επιτροπής ποιότητας ζωής παρατίθεται στο Παράρτημα της παρούσας εγκυκλίου.

⁴⁰ Και μεταβατικά, μέχρι την ίδρυση των οικείων Α.Υ.Ε. Ο.Τ.Α., στον Συντονιστή της κατά τόπο αρμόδιας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Ο Επόπτης αποφαινεται για τη νομιμότητα της εκλογής, μέσα σε πέντε (5) ημέρες το αργότερο, από την επομένη μέρα που παρέλαβε τα πρακτικά ή ασκήθηκε η προσφυγή⁴⁰.

Ειδικότερα, ο Επόπτης Ο.Τ.Α. ελέγχει τη νομιμότητα της εκλογής και, εφόσον κρίνει ότι το πρακτικό εκλογής δεν είναι νόμιμο, το ακυρώνει, κοινοποιώντας, αυθημερόν, την απόφασή του στο προεδρείο του δημοτικού συμβουλίου, προκειμένου να επαναληφθεί η διαδικασία της εκλογής **την πρώτη Κυριακή, μετά την παραλαβή της σχετικής ακυρωτικής απόφασης**⁴¹.

Σημειώνεται ότι για την εκλογή των νέων μελών των επιτροπών, των οποίων η εκλογή ακυρώθηκε, ακολουθείται και πάλι η ίδια εκλογική διαδικασία, ενώ υποψήφιος μπορεί να είναι ξανά ο ίδιος σύμβουλος, του οποίου η εκλογή ακυρώθηκε.

Επισημαίνεται ότι κατά της απόφασης του Επόπτη χωρεί προσφυγή ενώπιον της Επιτροπής του άρθρου 152 Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων.⁴²

Το Υπουργείο Εσωτερικών, προς διασφάλιση της νομιμότητας και ταχείας ολοκλήρωσης των διαδικασιών εκλογής και εγκατάστασης των νέων δημοτικών αρχών, επισημαίνει ότι, πριν την σύγκλησή τους, η οικονομική επιτροπή και η επιτροπή ποιότητας ζωής, για λόγους ασφάλειας δικαίου, δέον είναι να αναμείνουν την ολοκλήρωση του ελέγχου των πρακτικών εκλογής τους.

Οι αποδέκτες της παρούσας εγκυκλίου, παρακαλούνται να την κοινοποιήσουν, με κάθε πρόσφορο μέσο, στους επικεφαλής των οικείων παρατάξεων.

Για περαιτέρω διευκρινίσεις ή πληροφορίες αναφορικά με τα διαλαμβανόμενα στην παρούσα εγκύκλιο, μπορείτε να απευθύνεστε στην ηλεκτρονική διεύθυνση info@ypes.gr, καθώς και στους παρακάτω υπαλλήλους:

ΟΝΟΜΑ	ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
Νάσaina Δέσποινα	213 136 4378
Γαλάνης Κώστας	213 136 4348
Γεωργακοπούλου Παρασκευή	213 136 4337
Διαμάντη Μαρία	213 136 4390
Ζαγορίτης Λάζαρος	213 136 4954
Μπουδούρης Γιώργος	213 136 4362
Οικονομίδης Δημήτρης	213 136 4313

⁴⁰ Άρθρο 74, παρ. 10 του ν. 3852/2010 (Α' 87).

⁴¹ Σημειώνεται ότι, στην περίπτωση ακύρωσης της εκλογής μέλους ή μελών του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου, η τυχόν εκλογή των τακτικών και αναπληρωματικών μελών της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής, δεν πάσχει ακυρότητας εξ' αυτού και μόνο του λόγου.

⁴² Απόφαση ΣτΕ 1950/2019.

Την παρούσα εγκύκλιο μπορείτε να την αναζητήσετε και στο δικτυακό τόπο του Υπουργείου Εσωτερικών, στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://www.ypes.gr>.

Ο Γενικός Γραμματέας Εσωτερικών και Οργάνωσης

Μιχάλης Ι. Σταυριανουδάκης

Αποδέκτες

1. Αποκεντρωμένες Διοικήσεις της Χώρας
2. Δήμοι της Χώρας

Κοινοποίηση

1. Κ.Ε.Δ.Ε.
2. Ε.Ε.Τ.Α.Α.

Εσωτερική Διανομή

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού
3. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Εσωτερικών και Οργάνωσης

Παράρτημα ισχύουσας νομοθεσίας

Άρθρο 74 του ν. 3852/2010 (Α' 87)⁴³

Συγκρότηση και Εκλογή Οικονομικής Επιτροπής και Επιτροπής Ποιότητας Ζωής

1. Η οικονομική επιτροπή και η επιτροπή ποιότητας ζωής αποτελούνται από τον Δήμαρχο ή τον οριζόμενο από αυτόν αντιδήμαρχο ως πρόεδρο, από δύο (2) ακόμη αντιδημάρχους ως μέλη οριζόμενα από τον δήμαρχο και από τέσσερα (4) μέλη, αν το συμβούλιο έχει έως και είκοσι επτά (27) μέλη, έξι (6) μέλη, αν το συμβούλιο έχει έως και σαράντα πέντε (45) μέλη και οκτώ (8) μέλη, αν το συμβούλιο έχει πάνω από σαράντα πέντε (45) μέλη.

Τα μη οριζόμενα μέλη των επιτροπών εκλέγονται από το δημοτικό συμβούλιο. Από τα εκλεγόμενα μέλη των επιτροπών, τουλάχιστον ένα (1) μέλος στις επταμελείς, δύο (2) μέλη στις εννεαμελείς και τρία (3) μέλη στις ενδεκαμελείς επιτροπές προέρχονται υποχρεωτικά από την παράταξη με την οποία εξελέγη ο δήμαρχος.

2. Η θητεία της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής είναι διετής. Το δημοτικό συμβούλιο, μετά την εκλογή του προεδρείου κατά τις ημερομηνίες που ορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 64 και κατά τη διάρκεια της ίδιας συνεδρίασης, εκλέγει μεταξύ των μελών του με μυστική ψηφοφορία τα μέλη της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής, με τη διαδικασία των επόμενων παραγράφων.

3. Για τον υπολογισμό των μελών κάθε παράταξης στην οικονομική επιτροπή διαιρείται ο συνολικός αριθμός των μελών του δημοτικού συμβουλίου με τον αριθμό των εκλεγόμενων μελών και ο αριθμός αυτός, έως δεύτερου δεκαδικού ψηφίου, αποτελεί το εκλογικό μέτρο. Στη συνέχεια διαιρείται ο αριθμός των δημοτικών συμβούλων κάθε παράταξης με το εκλογικό μέτρο και η κάθε παράταξη εκλέγει στις επιτροπές αριθμό μελών ίσο με το ακέραιο μέρος της διαίρεσης. Για τη διαδικασία αυτή, τυχόν ανεξάρτητοι δημοτικοί σύμβουλοι λογίζονται αθροιστικά ως μια ενιαία παράταξη. Εφόσον το άθροισμα των μελών που έχουν εκλεγεί κατ'εφαρμογή του ανωτέρω εδαφίου υπολείπεται του συνόλου του αριθμού των μελών που εκλέγονται στην επιτροπή, οι παρατάξεις εκλέγουν ανά μια, ακόμα και εάν δεν έχουν εκλέξει μέλος κατά τα ανωτέρω, ένα μέλος με βάση το μεγαλύτερο υπόλοιπο της ανωτέρω διαίρεσης και μέχρι συμπλήρωσης των μελών που εκλέγονται συνολικά. Σε περίπτωση ίσου υπολοίπου προηγείται η παράταξη που έχει λάβει μεγαλύτερο αριθμό ψήφων στις εκλογές των δημοτικών αρχών. Στην περίπτωση σύμπραξης υπολογίζεται το άθροισμα των ψήφων που έλαβαν στις εκλογές των δημοτικών αρχών οι παρατάξεις που έχουν συμπράξει.

⁴³ Το άρθρο 74 του ν. 3852/2010 (Α' 87), όπως ισχύει μετά την αντικατάστασή του με το άρθρο 2, παρ. 1 του ν. 4623/2019 (Α' 134) και το άρθρο 101 του ν. 4876/ 2021 (Α' 251)

4. Σε περίπτωση που ο συνδυασμός του εκλεγέντος δημάρχου δεν έχει εκλέξει τον ελάχιστο αριθμό μελών που προβλέπεται στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1, τότε ο αριθμός των μελών που εκλέγει προσαυξάνεται μέχρι του αριθμού αυτού αφαιρουμένων ισάριθμων εδρών ανά μία από τις παρατάξεις που έλαβαν τον μικρότερο αριθμό ψήφων στις δημοτικές εκλογές, εφόσον έχουν εκλέξει μέλος στην επιτροπή.

5. Η εκλογή των μελών γίνεται με ενιαίο ψηφοδέλτιο κατά παράταξη με μυστική ψηφοφορία. Στο ψηφοδέλτιο αναγράφονται το όνομα της παράταξης και ακολούθως τα ονόματα των υποψηφίων μελών της επιτροπής. Κάθε δημοτικός σύμβουλος μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του σε τόσους υποψηφίους δημοτικούς συμβούλους, όσος ο αριθμός των συμβούλων που εκλέγονται συνολικά. Ψηφοδέλτιο με μεγαλύτερο αριθμό επιτρεπόμενων σταυρών προτίμησης δεν λαμβάνεται υπόψη. Ως μέλη των επιτροπών εκλέγονται οι πρώτοι σε αριθμό σταυρών υποψήφιοι κάθε παράταξης και σε αριθμό ίσο με τον αριθμό των μελών που δικαιούται αυτή στην επιτροπή.

Οι υπόλοιποι υποψήφιοι κάθε παράταξης θεωρούνται αναπληρωματικά μέλη αυτής. Σε περίπτωση ισοψηφίας διενεργείται δημόσια κλήρωση από τον πρόεδρο του δημοτικού συμβουλίου.

6. Αν δημοτική παράταξη η οποία δικαιούται μέλος στην επιτροπή δεν υποδείξει υποψήφιο ή υποψηφίους, τότε τη θέση του ή τις θέσεις τους καταλαμβάνουν ανά μία υποψήφιοι των παρατάξεων με τον μεγαλύτερο αριθμό δημοτικών συμβούλων και, σε περίπτωση ίσου αριθμού, η παράταξη που έλαβε περισσότερες ψήφους στις δημοτικές εκλογές.

7. Τα αναπληρωματικά μέλη, με τη σειρά της εκλογής τους, καταλαμβάνουν τις θέσεις των εκλεγέντων με το ίδιο ψηφοδέλτιο τακτικών μελών που μένουν κενές κατά τη διάρκεια της διετίας. Σε περίπτωση που έχει εξαντληθεί ο αριθμός των αναπληρωματικών μελών ή σε περίπτωση που παραιτηθεί ή για οποιονδήποτε λόγο εκλείψει μεμονωμένος σύμβουλος που έχει εκλεγεί μέλος επιτροπής, διενεργείται νέα εκλογή, για την κάλυψη των κενών εδρών της επιτροπής, με τη διαδικασία των προηγούμενων παραγράφων. Όταν τα μέλη που εκπροσωπούν τις λοιπές παρατάξεις, πλην αυτής του δημάρχου, παραιτηθούν κατά τη διάρκεια της διετίας και δεν υπάρχει αντικαταστάτης τους, τη θέση τους καταλαμβάνουν τα μέλη της παράταξης του δημάρχου.

8. Η διαδικασία εκλογής των παραγράφων 1 έως 6 διενεργείται πρώτα για την εκλογή των μελών της οικονομικής επιτροπής και στη συνέχεια για την εκλογή των μελών της επιτροπής ποιότητας ζωής.

9. Αν δεν επιτευχθεί εκλογή για οποιονδήποτε λόγο ή η συνεδρίαση ματαιωθεί επειδή δεν σχηματίστηκε απαρτία, η συνεδρίαση επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή και εφαρμόζονται οι διατάξεις των παραγράφων 3 έως 6. Αν και στη δεύτερη συνεδρίαση δεν επιτευχθεί εκλογή ή η συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δεν σχηματίστηκε απαρτία, θεωρείται ότι εκλέγονται εκείνοι που έλαβαν τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης, σύμφωνα με τη δικαστική απόφαση ανακήρυξης ανάλογα με τον αριθμό εδρών που δικαιούται κάθε παράταξη σύμφωνα με τις παραγράφους 3 έως 6.

10. Τα πρακτικά της εκλογής διαβιβάζονται μέσα σε προθεσμία πέντε (5) ημερών από τη διενέργεια της εκλογής στον Επόπτη Ο.Τ.Α., ο οποίος, αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από προσφυγή δημότη ενώπιον του, η οποία ασκείται εντός αποκλειστικής προθεσμίας πέντε (5) ημερών από τη διενέργεια της εκλογής, αποφαινεται, μέσα σε πέντε (5) ημέρες το αργότερο αφότου παρέλαβε τα πρακτικά, για τη νομιμότητα της εκλογής.

11. Οι επιτροπές στην πρώτη συνεδρίαση μετά την εκλογή τους εκλέγουν μεταξύ των μελών τους, με φανερή ψηφοφορία, τον αντιπρόεδρο. Δικαίωμα ψήφου στην περίπτωση αυτή έχει και ο πρόεδρος της επιτροπής.

12. Όταν τα μέλη της οικονομικής επιτροπής ή της επιτροπής ποιότητας ζωής, συμπεριλαμβανομένων και των αντιδημάρχων, παύουν για οποιονδήποτε λόγο να είναι μέλη των αντίστοιχων δημοτικών παρατάξεων, εκπίπτουν αυτοδικαίως από την οικονομική επιτροπή ή την επιτροπή ποιότητας ζωής και αντικαθίστανται, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου αυτού για όλη τη διάρκεια της τρέχουσας θητείας των μελών. Ο εκλεγμένος ανεξάρτητος σύμβουλος, στην περίπτωση που επανενταχθεί στην παράταξη από την οποία ανεξαρτητοποιήθηκε ή διαγράφηκε, δεν μπορεί να εξακολουθήσει να είναι μέλος της οικονομικής επιτροπής ή της επιτροπής ποιότητας ζωής.

Πρακτικό εκλογής μελών Οικονομικής Επιτροπής/ Επιτροπής Ποιότητας Ζωής**ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ**

Από το πρακτικό της υπ' αρ./2022, ειδικής συνεδρίασης του Δημοτικού Συμβουλίου την Κυριακή, 9 Ιανουαρίου 2022, το οποίο συγκλήθηκε με την υπ' αρ. πρόσκληση του συμβούλου που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους από την παράταξη του εκλεγέντος Δημάρχου.

Μετά την εκλογή του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου ο νεοεκλεγείς πρόεδρος, κάλεσε το συμβούλιο να προβεί, στην ειδική αυτή συνεδρίαση, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 74 του ν. 3852/2010 (Α' 87), όπως ισχύει, στην εκλογή των τακτικών και αναπληρωματικών μελών της οικονομικής επιτροπής/ επιτροπής ποιότητας ζωής για την δεύτερη θητεία της τρέχουσας δημοτικής περιόδου, ήτοι για το χρονικό διάστημα από 9.1.2022 έως 31.12.2023.

Ειδικότερα, όπως ανέφερε, θα εκλεγούν συνολικά (π.χ. 6) τακτικά μέλη, ενώ οι λοιποί υποψήφιοι, ανά παράταξη, θα αποτελούν κατά σειρά σταυρών προτίμησης τα αναπληρωματικά μέλη της επιτροπής.

Από τα (π.χ. 6) εκλεγόμενα μέλη τηςμελούς (π.χ. εννεαμελούς) οικονομικής επιτροπής,(π.χ. 2) μέλη προέρχονται υποχρεωτικά από την παράταξη που εξελέγη ο Δήμαρχος.

Σύμφωνα με τις διατάξεις των παρ. 1, 3, 4 και 6 του άρθρου 74 του ν. 3852/2010, όπως ισχύει, στην οικονομική επιτροπή:

η Παράταξη δικαιούται (.....) εκλεγόμενα μέλη

η Παράταξη δικαιούται (.....) εκλεγόμενα μέλη

η Παράταξη δικαιούται (.....) εκλεγόμενα μέλη

.....

Στη συνέχεια, ο πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου κάλεσε τις δημοτικές παρατάξεις να καταρτίσουν ψηφοδέλτια με τους υποψηφίους τους για την πλήρωση των θέσεων που δικαιούνται στην οικονομική επιτροπή/ επιτροπή ποιότητας ζωής.

Ακολούθως, κήρυξε την έναρξη της εκλογικής διαδικασίας και κάλεσε τους δημοτικούς συμβούλους να επιλέξουν μυστικά το ψηφοδέλτιο που επιθυμεί ο κάθε ένας, σε ειδικά διαμορφωμένο χώρο.

Από τους δημοτικούς συμβούλους της παράταξης (ονομαστικά) έθεσαν υποψηφιότητα για εκλεγόμενα μέλη της οικονομικής επιτροπής (αριθμός υποψηφίων) σύμβουλοι και ονομαστικά οι κ.κ.,,

Από τους δημοτικούς συμβούλους της παράταξης (ονομαστικά) έθεσαν υποψηφιότητα για εκλεγόμενα μέλη της οικονομικής επιτροπής (αριθμός υποψηφίων) σύμβουλοι και ονομαστικά οι κ.κ.,,

Ακολούθησε η διαδικασία εκλογής των(π.χ. 6) τακτικών μελών της οικονομικής επιτροπής.

Κάθε Σύμβουλος ψήφισε υποψηφίους, σε ανώτατο αριθμό ίσο με το συνολικό αριθμό εκλεγόμενων μελών της οικονομικής επιτροπής. Ψηφοδέλτια στα οποία σημειώθηκαν περισσότεροι σταυροί προτίμησης από τους προβλεπόμενους ως άνω δεν λήφθηκαν υπόψη.

Μετά το πέρας της παραπάνω ψηφοφορίας, διαπιστώθηκαν από το προεδρείο τα ακόλουθα:

Από την Παράταξη,

ο υποψήφιος (...ονομαστικά) έλαβε (.....αριθμός ψήφων),

ο υποψήφιος (...ονομαστικά) έλαβε (....αριθμός ψήφων)

ο υποψήφιος (...ονομαστικά) έλαβε (....αριθμός ψήφων)

Συνεπώς, τις έδρες της οικονομικής επιτροπής, ως **τακτικά μέλη**, καταλαμβάνουν, κατά σειρά, βάσει του αριθμού σταυρών προτίμησης που έλαβαν, οι:

1. Όνομα και Επώνυμο
Δημοτικού Συμβούλου (Τακτικό μέλος)

2. Όνομα και Επώνυμο
Δημοτικού Συμβούλου (Τακτικό μέλος)

3. Όνομα και Επώνυμο
Δημοτικού Συμβούλου (Τακτικό μέλος)

Αναπληρωματικά μέλη αποτελούν, κατά σειρά, βάσει του αριθμού σταυρών προτίμησης που έλαβαν οι υπόλοιποι (αριθμός) υποψήφιοι δημοτικοί σύμβουλοι, ως ακολούθως;

1. Όνομα και Επώνυμο
Δημοτικού Συμβούλου (Αναπληρωματικό μέλος)

2. Όνομα και Επώνυμο
Δημοτικού Συμβούλου (Αναπληρωματικό μέλος)

3. Όνομα και Επώνυμο
Δημοτικού Συμβούλου (Αναπληρωματικό μέλος)

Από την Παράταξη,

ο υποψήφιος (...ονομαστικά) έλαβε (.....αριθμός ψήφων),

ο υποψήφιος (...ονομαστικά) έλαβε (....αριθμός ψήφων)

ο υποψήφιος (...ονομαστικά) έλαβε (....αριθμός ψήφων)

Συνεπώς τις έδρες της οικονομικής επιτροπής, ως **τακτικά μέλη**, καταλαμβάνουν, κατά σειρά, βάσει του αριθμού σταυρών προτίμησης που έλαβαν, οι:

1. Όνομα και Επώνυμο
Δημοτικού Συμβούλου (Τακτικό μέλος)

2. Όνομα και Επώνυμο
Δημοτικού Συμβούλου (Τακτικό μέλος)

Αναπληρωματικά μέλη αποτελούν, κατά σειρά, βάσει του αριθμού σταυρών προτίμησης που έλαβαν οι υπόλοιποι (αριθμός) υποψήφιοι δημοτικοί σύμβουλοι, ως ακολούθως;

1. Όνομα και Επώνυμο
Δημοτικού Συμβούλου (Αναπληρωματικό μέλος)

2. Όνομα και Επώνυμο
Δημοτικού Συμβούλου (Αναπληρωματικό μέλος)

3.

Όνομα και Επώνυμο

Δημοτικού Συμβούλου (Αναπληρωματικό μέλος)

Κ.Ο.Κ.

Συνοψίζοντας, ο πρόεδρος ανακοίνωσε στο δημοτικό συμβούλιο τα ονόματα των εκλεγέντων μελών της οικονομικής επιτροπής για τη θητεία από 9.1.2022 έως 31.12.2023, ως εξής:

Τακτικά Μέλη: 1., 2., 3., 4.

Αναπληρωματικά Μέλη ανά παράταξη: 1., 2., 3., 4.

Η ίδια διαδικασία ακολουθείται για την εκλογή των τακτικών και αναπληρωματικών μελών της επιτροπής ποιότητας ζωής.

Ύστερα από τα παραπάνω, λύθηκε η συνεδρίαση στις ...(ώρα).... .

Ο Πρόεδρος

Τα Μέλη

(σφραγίδα-υπογραφή)

(ονοματεπώνυμο)

1.

2.

3.

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ Τ.Α.
ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ Τ.Α. Α΄ ΒΑΘΜΟΥ**

**«Εκλογή μελών προεδρείου
δημοτικού συμβουλίου»**

**Αριθμός Εγκυκλίου: 933
Α.Π.: 96605/29.12.2021**

Πίνακας περιεχομένων

1. Εισαγωγή.....	3
2. Υγειονομικά μέτρα.....	3
3. Χρόνος εκλογής - θητεία μελών προεδρείου δημοτικού συμβουλίου	4
4. Συγκρότηση προεδρείου δημοτικού συμβουλίου	4
5. Διαδικασία εκλογής	5
5.1 Πρόσκληση	5
5.2. Συνεδρίαση	6
5.3 Εκλογή	7
Α' φάση: ανάδειξη υποψηφίου για κάθε αξίωμα από την οικεία παράταξη:	7
Β' φάση: εκλογή προέδρου, αντιπροέδρου και γραμματέα από το σύνολο του δημοτικού συμβουλίου:	9
5.4. Περιπτώσεις επανάληψης της εκλογής	11
6. Έλεγχος του πρακτικού εκλογής	13
7. Κένωση θέσης προεδρείου και εκλογή νέου μέλους.....	14
8. Κωλύματα και ασυμβίβαστα μελών προεδρείου	15
9. Παράρτημα	17
9.1. Ισχύουσα νομοθεσία.....	17
9.2. Υπόδειγμα πρόσκλησης σε ειδική συνεδρίαση για εκλογή μελών προεδρείου δημοτικού συμβουλίου, οικονομικής επιτροπής και επιτροπής ποιότητας ζωής..	21
9.3 Υπόδειγμα πρακτικού εκλογής μελών προεδρείου δημοτικού συμβουλίου ...	22

1. Εισαγωγή

Το Υπουργείο Εσωτερικών, με την υπ' αρ. 87/59646/20.08.2019 ([Α.Δ.Α.: 9ΥΥΟ465ΧΘ7-ΛΚΑ](#)) εγκύκλιό του, με τίτλο «Εκλογή μελών των προεδρείων στα νέα δημοτικά συμβούλια», παρείχε τις απαραίτητες οδηγίες και διευκρινίσεις για τη διαδικασία ανάδειξης των μελών των προεδρείων των δημοτικών συμβουλίων κατά την έναρξη της αυτοδιοικητικής περιόδου (01.09.2019-31.12.2023).

Ενόψει της λήξης της θητείας των μελών αυτών, κρίνεται σκόπιμη η επικαιροποίηση των ανωτέρω οδηγιών και διευκρινίσεων, προκειμένου τα δημοτικά συμβούλια να διευκολυνθούν στην εκλογή των νέων μελών των προεδρείων τους.

Υπογραμμίζεται ότι η πλήρωση της θέσης του προέδρου, αντιπροέδρου και γραμματέα δημοτικού συμβουλίου αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για τη λειτουργία του συλλογικού οργάνου καθ' όλη τη διάρκεια της δημοτικής περιόδου, προκειμένου αυτό να συνεδριάζει νόμιμα και να λαμβάνει αποφάσεις για τα ζητήματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων του.

2. Υγειονομικά μέτρα

Ειδικά για τη συνεδρίαση εκλογής μελών του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου, της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής, και προκειμένου να διευκολυνθεί η σχετική διαδικασία, η συμμετοχή των δημοτικών συμβούλων γίνεται με την επίδειξη:

- πιστοποιητικού εμβολιασμού ή νόσησης, ή
- αρνητικού διαγνωστικού ελέγχου νόσησης για COVID-19 (PCR ή rapid test)

Σε κάθε περίπτωση, τηρούνται τα προβλεπόμενα υγειονομικά μέτρα (π.χ. ως προς την καταλληλότητα του χώρου, τις αποστάσεις, την ισχύ των πιστοποιητικών κ.λπ.)¹. Αρμόδιο για την τήρηση της εφαρμογής των ανωτέρω είναι το πρόσωπο υπό την προεδρία του οποίου διεξάγεται η συνεδρίαση.

¹ Κατά την ημερομηνία έκδοσης της εγκυκλίου, τα μέτρα προστασίας της δημόσιας υγείας από τον κίνδυνο περαιτέρω διασποράς του κορωνοϊού COVID-19 στο σύνολο της Επικράτειας, για το διάστημα από τις 24 Δεκεμβρίου 2021 έως τις 3 Ιανουαρίου 2022, αποτυπώνονται στην υπό στοιχεία Δ1α/Γ.Π.οικ. 80417/23.12.2021 ([Β' 6214](#)) κοινή υπουργική απόφαση. Ευνόητο είναι ότι, στην περίπτωση ισχύος ειδικότερων ανά περιοχή μέτρων, εφαρμόζονται και τα μέτρα αυτά.

3. Χρόνος εκλογής - Θητεία μελών προεδρείου δημοτικού συμβουλίου

Η εκλογή του νέου προέδρου, αντιπροέδρου και γραμματέα δημοτικού συμβουλίου θα λάβει χώρα την **Κυριακή, 9 Ιανουαρίου 2022**². Την ίδια μέρα άρχεται και η θητεία των νέων μελών του προεδρείου, η οποία θα λήξει στις 31 Δεκεμβρίου 2023³.

4. Συγκρότηση προεδρείου δημοτικού συμβουλίου

Το προεδρείο του δημοτικού συμβουλίου συγκροτείται από τον πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο και τον γραμματέα, ως εξής:

α) Ο πρόεδρος προέρχεται από την παράταξη του εκλεγέντος δημάρχου, είτε αναδείχθηκε πρώτη είτε δεύτερη σε εκλογική δύναμη.

β) Ο αντιπρόεδρος προέρχεται από την παράταξη που αναδείχθηκε, αντίστοιχα, δεύτερη ή πρώτη σε εκλογική δύναμη, αλλά δεν ανέδειξε τον δήμαρχο.

γ) Ο γραμματέας προέρχεται από την τρίτη σε εκλογική δύναμη παράταξη. Σε περίπτωση που στο δημοτικό συμβούλιο εκπροσωπούνται δύο μόνο παρατάξεις, ο γραμματέας προέρχεται από την παράταξη που έχει αναδείξει δήμαρχο⁴.

Περαιτέρω, σε ό,τι αφορά στη σειρά των παρατάξεων στο δημοτικό συμβούλιο και συνακόλουθα τη συγκρότηση του προεδρείου, κρίνεται σκόπιμο να διευκρινιστούν τα ακόλουθα:

- Τυχόν αλλαγές στον αριθμό των μελών των παρατάξεων λόγω ανεξαρτητοποιήσεων ή διαγραφών, δεν οδηγεί σε επανακαθορισμό της σειράς τους στο δημοτικό συμβούλιο όπως αυτή έχει διαμορφωθεί με βάση το εκλογικό αποτέλεσμα και τη σχετική απόφαση ανακήρυξης των επιτυχόντων από το Πρωτοδικείο και, επομένως, δεν επηρεάζει τη συγκρότηση του προεδρείου.

² Σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 61 του ν. 4873/2021 (Α' 248), με την οποία συμπληρώθηκε το άρθρο 90 του ν. 4804/2021 (Α' 90).

³ Η τρέχουσα θητεία, επομένως, των μελών προεδρείων δημοτικών συμβουλίων λήγει την 8η Ιανουαρίου 2022.

⁴ Άρθρο 64, παρ. 2 του ν. 3852/2010 (Α' 87), όπως ισχύει. Στο Παράρτημα 9.1 της εγκυκλίου παρατίθεται το άρθρο 64 του ν. 3852 2010 στην ισχύουσα μορφή του.

- Αντιθέτως, σε επανακαθορισμό της σειράς των παρατάξεων οδηγεί ενδεχόμενη κατάρτιση σύμπραξης μεταξύ της παράταξης του δημάρχου και λοιπών παρατάξεων του δημοτικού συμβουλίου, εφόσον αυτή έχει λάβει χώρα μέχρι και την ημερομηνία διεξαγωγής των εκλογών για την ανάδειξη των μελών του προεδρείου, δηλαδή μέχρι και τις 9 Ιανουαρίου 2022⁵. Έτσι, αν, για παράδειγμα, η τρίτη σε εκλογική δύναμη παράταξη έχει συμπράξει με αυτή του δημάρχου, ως τρίτη παράταξη νοείται πλέον η παράταξη που αναφέρεται ως τέταρτη στη σχετική απόφαση επικύρωσης της εκλογής που εκδίδει το Πρωτοδικείο⁶ και από την οποία θα προέλθει το πρόσωπο του γραμματέα του δημοτικού συμβουλίου.

5. Διαδικασία εκλογής

5.1 Πρόσκληση

Το δημοτικό συμβούλιο συνέρχεται σε ειδική, **δια ζώσης⁷ συνεδρίαση, ύστερα από πρόσκληση⁸ του συμβούλου της παράταξης του δημάρχου⁹, ο οποίος έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους** σύμφωνα με την απόφαση επικύρωσης της εκλογής από το αρμόδιο Πολυμελές Πρωτοδικείο¹⁰. Σε περίπτωση ισοψηφίας, την πρόσκληση απευθύνει εκείνος που είναι γραμμένος πρώτος κατά σειρά στην προαναφερόμενη απόφαση. Τυχόν ανεξαρτητοποίηση ή διαγραφή του συμβούλου

⁵ Ή, σε περίπτωση επανάληψης της διαδικασίας, μέχρι τις 16 Ιανουαρίου 2022.

⁶ Σχετ. η αρ. 91/59851/21.08.2019 εγκύκλιος της υπηρεσίας μας ([Α.Δ.Α.: 69ΒΖ465ΧΘ7-Λ65](#)).

⁷ Λόγω της ιδιαιτερότητας της συγκεκριμένης συνεδρίασης, στην οποία λαμβάνει διαδοχικά χώρα με μυστική ψηφοφορία η εκλογή των μελών του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου και εν συνεχεία των μελών της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής του δήμου, καθώς και του γεγονότος ότι και τα ανεμβολίαστα μέλη μπορούν να έχουν φυσική παρουσία κατόπιν διενέργειας διαγνωστικού ελέγχου νόσησης για κορωνοϊό Covid-19, προκρίνεται η διεξαγωγή της δια ζώσης. Ωστόσο, είναι δυνατόν η συνεδρίαση να διεξαχθεί και σύμφωνα με τη διαδικασία που περιγράφεται στο κεφ. Β.2. «Συνεδρίαση συλλογικού οργάνου στην περίπτωση που για τη λήψη απόφασης απαιτείται μυστική ψηφοφορία» της υπ' αρ. 643/69472/24.09.2021 (Α.Δ.Α.: [ΨΕ3846ΜΤΛ6-ΟΡ5](#)) εγκυκλίου του Υπουργείου Εσωτερικών, με τη τήρηση των ισχυουσών, κατά την ημερομηνία διεξαγωγής της υγειονομικών διατάξεων.

⁸ Πρότυπο πρόσκλησης για την ειδική συνεδρίαση εκλογής μελών του προεδρείου, της οικονομικής επιτροπής και επιτροπής ποιότητας ζωής, παρατίθεται στο παράρτημα της παρούσας εγκυκλίου.

⁹ Άρθρο 64, παρ. 1 του ν. 3852/2010 (Α' 87).

¹⁰ Βλ. άρθρο 44 του ν. 3852/2010 (Α' 87), όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 39 του ν. 4555/2018 (Α' 133) και τροποποιήθηκε από το ν. 4604/2019 (Α' 50), καθώς και άρθρο 36 του ν. 4804/2021 (Α' 90).

αυτού από την παράταξή του δεν του αποστερεί το δικαίωμα σύγκλησης και προεδρίας του συμβουλίου, καθώς η βούληση του νομοθέτη είναι αυτό να γίνεται από το σύμβουλο που κατά τεκμήριο απολαμβάνει την εμπιστοσύνη των δημοτών.

Η πρόσκληση, η οποία έχει ως αποκλειστικό θέμα ημερήσιας διάταξης την εκλογή των μελών του προεδρείου, της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής, δημοσιεύεται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του δήμου¹¹, με μέριμνα του αρμόδιου προς τούτο υπαλλήλου, ενώ επιδίδεται ή κοινοποιείται με κάθε πρόσφορο μέσο στους δημοτικούς συμβούλους τρεις (3) τουλάχιστον πλήρεις ημέρες πριν από την ημέρα που ορίζεται για τη συνεδρίαση¹². Αυτό σημαίνει ότι η κοινοποίηση πρέπει να λάβει χώρα το αργότερο μέχρι την Τετάρτη 5 Ιανουαρίου 2022.

Σε περίπτωση που ο πρώτος σε σταυρούς σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού δεν εκδώσει πρόσκληση, το δημοτικό συμβούλιο συνέρχεται αυτοδικαίως, χωρίς πρόσκληση, την Κυριακή, 9 Ιανουαρίου 2022, στις 10:00 π.μ., στην αίθουσα συνεδριάσεων του δημοτικού συμβουλίου.

5.2. Συνεδρίαση

Στην ειδική συνεδρίαση εκλογής μελών του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου, της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής προεδρεύει ο δημοτικός σύμβουλος που συγκάλεσε το συμβούλιο, ο οποίος αναθέτει καθήκοντα ειδικού γραμματέα για την τήρηση των πρακτικών της εκλογής, σε έναν από τους υπαλλήλους του δήμου¹³. Αν ο σύμβουλος που συγκάλεσε το συμβούλιο απουσιάζει ή κωλύεται, προεδρεύει στη συνεδρίαση ο επόμενος κατά σειρά σταυρών προτίμησης σύμβουλος του ίδιου συνδυασμού, όπως προκύπτει από τη σχετική πράξη επικύρωσης της εκλογής από το αρμόδιο Πολυμελές Πρωτοδικείο¹⁴.

Επισημαίνεται ότι η ειδική συνεδρίαση του συμβουλίου για την ανάδειξη των μελών του προεδρείου δεν έχει υποχρεωτικά δημόσιο χαρακτήρα, καθώς συνιστά εσωτερικό λειτουργικό θέμα του κάθε δήμου «χωρίς, όμως, τούτο να αποκλείεται,

¹¹ Δεν απαιτείται ανάρτηση στην ιστοσελίδα του προγράμματος «Διαύγεια».

¹² Άρθρο 67, παρ. 4 του ν. 3852/2010 (Α' 87), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 74 του ν. 4555/2018 (Α' 133).

¹³ Άρθρο 64, παρ. 1. του ν. 3852/2010 (Α' 87).

¹⁴ Άρθρο 64, παρ. 4. του ν. 3852/2010 (Α' 87).

εφόσον ληφθεί σχετική απόφαση από το κυρίαρχο όργανο, ήτοι το δημοτικό συμβούλιο»¹⁵.

5.3 Εκλογή

Αφού διαπιστωθεί η ύπαρξη απαρτίας¹⁶, τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου εκλέγουν χωριστά για κάθε αξίωμα τα μέλη του προεδρείου με **μυστική ψηφοφορία**¹⁷. Η ψηφοφορία διενεργείται με ψηφοδέλτια στα οποία αναγράφονται τα ονόματα των υποψηφίων¹⁸, ενώ δύνανται να θέσουν υποψηφιότητα όσοι δημοτικοί σύμβουλοι το επιθυμούν, χωρίς την ανάγκη τήρησης ποσόστωσης από τα δύο φύλα, καθώς κάτι τέτοιο δεν προβλέπεται από τις οικείες νομοθετικές διατάξεις.

Ειδικότερα, η διαδικασία για την ανάδειξη του προέδρου, αντιπροέδρου και γραμματέα του δημοτικού συμβουλίου διαρθρώνεται σε δύο φάσεις, ως εξής¹⁹:

Α' φάση: ανάδειξη υποψηφίου για κάθε αξίωμα από την οικεία παράταξη

Στην πρώτη φάση της διαδικασίας εκλογής οι παρατάξεις που δικαιούνται να εκλέξουν μέλος στο προεδρείο του δημοτικού συμβουλίου διενεργούν ενδοπαραταξιακή ψηφοφορία για την ανάδειξη των υποψηφίων τους για την πλήρωση των αξιωμάτων.

Ο προεδρεύων σύμβουλος καλεί καταρχήν τους δημοτικούς συμβούλους που ανήκουν στην παράταξη του δημάρχου να εκλέξουν με **μυστική ψηφοφορία** έναν εξ αυτών ως προτεινόμενο για το αξίωμα του προέδρου του δημοτικού συμβουλίου. Υποψήφιος εκλέγεται όποιος συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών της παράταξης. Εάν κανείς από τους ενδιαφερόμενους δεν συγκεντρώσει

¹⁵ Βλ. αναλυτικά Γνωμ. ΝΣΚ 234/2007, σημείο ΙΙ.γ, υπό στ. ii, σελ. 4.

¹⁶ Σύμφωνα με το άρθρο 96, παρ. 2 του ν. 3463/2006 (Α' 114), «το συμβούλιο έχει απαρτία όταν είναι παρόν το ήμισυ πλέον ενός του αριθμού των μελών του», ενώ, σύμφωνα με το άρθρο 67, παρ. 10, εδάφιο γ' του ν. 3852/2010 (Α' 87), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 177, παρ. 1 του ν. 4635/2019 (Α' 167), «τα μέλη του συμβουλίου που ήταν παρόντα κατά την έναρξη της συνεδρίασης και με την παρουσία τους υπήρξε απαρτία, ακόμα και αν αποχωρήσουν, λογίζονται ως παρόντα μέχρι το τέλος της συνεδρίασης, ως προς την ύπαρξη απαρτίας».

¹⁷ Άρθρο 64, παρ. 3, εδάφιο α' του ν. 3852/2010 (Α' 87).

¹⁸ Ο κάθε σύμβουλος θα λαμβάνει, επομένως, δύο ψηφοδέλτια: ένα ψηφοδέλτιο με τα ονόματα των υποψηφίων στο οποίο θα μπορεί να θέτει μόνο ένα (1) σταυρό προτίμησης και ένα λευκό ψηφοδέλτιο. Στην περίπτωση που δεν τεθεί σταυρός προτίμησης δίπλα από το όνομα μοναδικού υποψηφίου, αυτό προσμετράται υπέρ του υποψηφίου.

¹⁹ Άρθρο 64, παρ. 3 του ν. 3852/2010 (Α' 87).

την απόλυτη πλειοψηφία, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται. Εάν και κατά τη δεύτερη ψηφοφορία δεν συγκεντρωθεί η απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών της παράταξης ή υπάρξει ισοψηφία, τότε διενεργείται τρίτη ψηφοφορία μεταξύ των δύο επικρατέστερων υποψηφίων. Κατά την τρίτη ψηφοφορία εκλέγεται όποιος συγκεντρώσει τη σχετική πλειοψηφία των παρόντων μελών της παράταξης. Σε περίπτωση ισοψηφίας, διενεργείται κλήρωση από τον προεδρεύοντα σύμβουλο.

Έπειτα, ο προεδρεύων σύμβουλος καλεί τους δημοτικούς συμβούλους που ανήκουν στην παράταξη που αναδείχθηκε είτε δεύτερη σε εκλογική δύναμη είτε πρώτη αλλά δεν εξέλεξε δήμαρχο, να εκλέξουν έναν εξ αυτών ως προτεινόμενο για το αξίωμα του αντιπροέδρου του δημοτικού συμβουλίου. Η διαδικασία εκλογής είναι ίδια με εκείνη που ακολουθείται για την ανάδειξη του υποψηφίου προέδρου του συμβουλίου.

Τέλος, καλούνται οι δημοτικοί σύμβουλοι που ανήκουν στην τρίτη σε εκλογική δύναμη παράταξη να εκλέξουν, ακολουθώντας και πάλι την ίδια διαδικασία, έναν εξ αυτών ως υποψήφιο για το αξίωμα του γραμματέα του δημοτικού συμβουλίου.

Εάν δεν υπάρξει υποψηφιότητα προερχόμενη από την οικεία παράταξη για οποιαδήποτε από τις υπό κάλυψη θέσεις μελών του προεδρείου του συμβουλίου, σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν ανωτέρω, τότε καλείται **το σύνολο του δημοτικού συμβουλίου, προκειμένου να εκλέξει με μυστική ψηφοφορία ένα από τα μέλη του, συμπεριλαμβανομένων όσων δεν εντάσσονται σε κάποια παράταξη είτε γιατί ανεξαρτητοποιήθηκαν είτε γιατί διαγράφησαν από αυτήν, ως προτεινόμενο για το αξίωμα για το οποίο δεν τέθηκε υποψηφιότητα**²⁰. Υποψήφιος στην περίπτωση αυτή εκλέγεται όποιος συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του δημοτικού συμβουλίου. Εάν κανείς από τους συμβούλους δεν συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία, η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται. Εάν και κατά τη δεύτερη ψηφοφορία δεν συγκεντρωθεί η απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του δημοτικού συμβουλίου ή υπάρξει ισοψηφία, τότε διενεργείται τρίτη ψηφοφορία μεταξύ των δύο επικρατέστερων συμβούλων. Κατά την τρίτη ψηφοφορία εκλέγεται όποιος συγκεντρώσει τη σχετική πλειοψηφία των παρόντων μελών του συμβουλίου. Σε περίπτωση ισοψηφίας, διενεργείται κλήρωση από τον προεδρεύοντα σύμβουλο.

²⁰ Άρθρο 64, παρ. 3, περ. γ, τελευταίο εδάφιο του ν. 3852/2010 (Α' 87).

Στο σημείο αυτό, κρίνεται σκόπιμο να επισημανθούν τα ακόλουθα:

- ο προεδρεύων σύμβουλος είναι υπεύθυνος για την επίσπευση όλων των προβλεπόμενων διαδικασιών, καθώς και για την τήρηση της νομιμότητας και της ευταξίας καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας.
- οι σχετικές διαδικασίες δεν είναι απαραίτητο να λάβουν χώρα κατ' ανάγκη σε διαφορετικό ή διακριτό χώρο της αίθουσας συνεδριάσεων του δημοτικού συμβουλίου, καθώς κάτι τέτοιο σε πολλές περιπτώσεις δεν εφικτό.
- υποψήφιοι για τα υπό κάλυψη αξιώματα μπορεί να αναδειχθούν και οι σύμβουλοι που τυχόν απουσιάζουν από τη συνεδρίαση αυτή, για οποιονδήποτε λόγο, εφόσον έχουν εκδηλώσει τη σχετική βούλησή τους με έγγραφο που κατατίθεται στο πρωτόκολλο του οικείου δήμου.
- σε περίπτωση που κατά το πρώτο στάδιο υποβάλλεται μία μόνο υποψηφιότητα για κάποιο από τα αξιώματα του προεδρείου, η υποψηφιότητα αυτή προάγεται στο δεύτερο στάδιο της διαδικασίας χωρίς να προηγείται ενδοπαραταξιακή ψηφοφορία²¹.
- οι ενδοπαραταξιακές ψηφοφορίες για την εκλογή των προτεινόμενων μελών του προεδρείου του συμβουλίου λαμβάνουν χώρα υποχρεωτικά, δίχως να είναι επιτρεπτή η εξωτερίκευση προ-ειλημμένων αποφάσεων από τα μέλη των παρατάξεων.

Β' φάση: εκλογή προέδρου, αντιπροέδρου και γραμματέα από το σύνολο του δημοτικού συμβουλίου

Στη φάση αυτή, **το σύνολο των δημοτικών συμβούλων** καλείται να επικυρώσει την εκλογή των υποψηφίων για κάθε αξίωμα που έχουν προκύψει από την πρώτη φάση. **Είναι δυνατόν, ωστόσο, κατά το δεύτερο αυτό στάδιο εκλογής να υποβληθεί πρόταση για υποψηφιότητα διαφορετική από αυτή που έχει προκύψει κατά το προηγούμενο στάδιο της διαδικασίας, τηρουμένων των προϋποθέσεων αναφορικά με την παράταξη από την οποία θα πρέπει να προέρχεται ο υποψήφιος ανάλογα με τη θέση που διεκδικεί.** Οι δημοτικοί σύμβουλοι δύνανται δηλαδή, είτε

²¹ Βλ. 64, παρ. 3, προτελευταίο εδάφιο του ν. 3852/2010 (Α' 87).

να θέσουν οι ίδιοι υποψηφιότητα είτε να προταθούν από άλλα μέλη του συμβουλίου ως υποψήφιοι για την πλήρωση θέσης μέλους του προεδρείου. Εξυπακούεται ότι η πρόταση υποψηφίου, προκειμένου να οδηγήσει σε ψηφοφορία προϋποθέτει τη ρητή και ανεπιφύλακτη συναίνεση του προταθέντος²².

Ο προεδρεύων δημοτικός σύμβουλος πρέπει, επομένως, κατά την έναρξη της δεύτερης φάσης, να καλέσει τα μέλη του συμβουλίου να υποβάλουν, ενδεχομένως, διαφορετικές προτάσεις υποψηφιότητας. Η διαδικασία στη συνέχεια διαμορφώνεται ως εξής:

Αν δεν υποβληθεί υποψηφιότητα διαφορετική από αυτή που έχει προκύψει από την πρώτη φάση της διαδικασίας για την πλήρωση της θέσης του προέδρου, αντιπροέδρου και γραμματέα, το δημοτικό συμβούλιο **επικυρώνει με μυστική ψηφοφορία²³ την εκλογή των υποψήφιων που αναδείχθηκαν από την πρώτη φάση. Σημειώνεται ότι, στην περίπτωση αυτή, οι υποψήφιοι για τα αξιώματα που αναδείχθηκαν από την πρώτη φάση, εκλέγονται στη δεύτερη φάση έστω κι αν οι ψήφοι που λάβουν είναι λιγότερες από τα λευκά ψηφοδέλτια²⁴.**

Αν υποβληθεί υποψηφιότητα διαφορετική από αυτή που έχει προκύψει από την πρώτη φάση της διαδικασίας, διεξάγεται εκλογή με μυστική ψηφοφορία²⁵ μεταξύ των μελών του δημοτικού συμβουλίου. Το κάθε αξίωμα διεκδικεί ο υποψήφιος που αναδείχθηκε κατά το πρώτο στάδιο της διαδικασίας και αυτός ή αυτοί που προέκυψαν κατά το δεύτερο στάδιο. **Σύμβουλος που έθεσε υποψηφιότητα κατά τη δεύτερη φάση εκλέγεται, μόνο αν λάβει τα 2/3 του συνολικού αριθμού των μελών του δημοτικού συμβουλίου** (στον πίνακα που παρατίθεται προσδιορίζεται ο απαιτούμενος αριθμός ψήφων στην περίπτωση αυτή με βάση το μέγεθος του δημοτικού συμβουλίου). **Διαφορετικά, εκλέγεται ο υποψήφιος που αναδείχθηκε υποψήφιος στην πρώτη φάση, ακόμα κι αν λάβει λιγότερες ψήφους από τον συνυποψήφιό του.**

²² Η συναίνεση δύναται να είναι προφορική, αρκεί να καταγραφεί στα πρακτικά.

²³ Άρθρο 64, παρ. 3, πρώτο εδάφιο και άρθρο 64, παρ. 3, περ δ, δεύτερο εδάφιο του ν. 3852/2010 (Α' 87).

²⁴ Σύμφωνα με την εισηγητική έκθεση του ν. 4555/2018, άρθρο 71, με το οποίο αντικαταστάθηκε το άρθρο 64 του ν. 3852/2010 (Α' 87), οι υποψήφιοι για τα αξιώματα που αναδείχθηκαν κατά τη διαδικασία της πρώτης φάσης, εκλέγονται στη β' φάση, «έστω κι αν οι θετικές ψήφοι είναι λιγότερες από τις αρνητικές, εκτός αν υπάρξει διαφορετική πρόταση».

²⁵ Άρθρο 64, παρ. 3, πρώτο εδάφιο και παρ. 3, περ δ, δεύτερο εδάφιο του ν. 3852/2010 (Α' 87).

Απαιτούμενος αριθμός ψήφων για την εκλογή υποψηφίου ο οποίος προτείνεται <u>κατευθείαν</u> στο β' στάδιο εκλογής	
Αριθμός δημοτικών συμβούλων	Απαιτούμενος αριθμός ψήφων
13	9
17	11
21	14
27	18
33	22
41	27
45	30
49	33

5.4. Περιπτώσεις επανάληψης της εκλογής

Εάν δεν επιτευχθεί εκλογή για οποιονδήποτε λόγο, κατά τη διαδικασία που περιγράφηκε ανωτέρω, ή εάν η συνεδρίαση ματαιωθεί επειδή δεν διαπιστώθηκε απαρτία, η ανωτέρω διαδικασία επαναλαμβάνεται την Κυριακή, 16 Ιανουαρίου 2022²⁶. Υπογραμμίζεται ότι η επαναληπτική διαδικασία εκλογής λαμβάνει χώρα μόνο για τα μέλη του προεδρείου των οποίων η εκλογή δεν επιτεύχθηκε κατά την πρώτη συνεδρίαση²⁷.

Την πρόσκληση στους συμβούλους για την εκλογή των μελών του προεδρείου που δεν εξελέγησαν απευθύνει ο σύμβουλος του συνδυασμού του δημάρχου που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους, σύμφωνα με την απόφαση επικύρωσης του αποτελέσματος της εκλογής από το αρμόδιο Πρωτοδικείο, ο οποίος και προεδρεύει στη συνεδρίαση, ανεξάρτητα από το αν έχει επιτευχθεί η εκλογή του προέδρου του συμβουλίου κατά την πρώτη συνεδρίαση. Το ανωτέρω πρέπει να γίνει δεκτό, διότι δεν έχει λάβει ακόμη χώρα η πλήρης συγκρότηση του προεδρείου, κάτι το οποίο

²⁶ Άρθρο 64, παρ. 5, πρώτο εδάφιο του ν. 3852/2010 (Α' 87).

²⁷ Στην επαναληπτική διαδικασία εκλογής λαμβάνει χώρα και η εκλογή των μελών της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής, καθώς αυτή έπεται της ολοκλήρωσης της εκλογής προεδρείου.

επιτυγχάνεται μέσω της εκλογής όλων των μελών του. Στην περίπτωση που δεν αποσταλεί πρόσκληση, το συμβούλιο συνέρχεται στις 10.00 π.μ. την Κυριακή, 16 Ιανουαρίου 2022.

Αν και στην επαναληπτική συνεδρίαση δεν επιτευχθεί εκλογή ή αν η συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δεν σχηματίστηκε απαρτία, θεωρείται ότι εκλέγονται, κατά πλάσμα δικαίου, οι σύμβουλοι που έλαβαν κατά σειρά τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης από την αντίστοιχη παράταξη, σύμφωνα με τη δικαστική απόφαση που τους ανακήρυξε. Σε περιπτώσεις που δεν υπάρχουν πλέον σύμβουλοι που να ανήκουν στις ανωτέρω παρατάξεις, οι θέσεις που δεν δύνανται να καλυφθούν αποδίδονται στους συμβούλους της παράταξης του δημάρχου, που έλαβαν κατά σειρά τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης²⁸, όπως αυτοί αναγράφονται στη δικαστική απόφαση επικύρωσης της εκλογής²⁹.

Επισημαίνεται ότι, αποκλειστικά για τους λοιπούς συνδυασμούς, πλην εκείνου του δημάρχου, ως σύμβουλοι που έλαβαν κατά σειρά τις περισσότερες ψήφους προτίμησης νοούνται οι υποψήφιοι δήμαρχοι των συνδυασμών. Επίσης, ότι στην περίπτωση που παρατάξεις έχουν συμπράξει με την παράταξη του δημάρχου, και με δεδομένο ότι αυτές νοούνται ως ενιαία παράταξη³⁰, αυτήν με την οποία εξελέγη ο δήμαρχος, οι σύμβουλοι με τους περισσότερους σταυρούς θα προέλθουν από την ενιαία παράταξη.

Στην περίπτωση της κατά πλάσμα δικαίου εκλογής μέλους του δημοτικού συμβουλίου, ο προεδρεύων εκδίδει πράξη με την οποία διαπιστώνει την εκλογή π.χ. του πρώτου σε σταυρούς συμβούλου της τρίτης παράταξης ως γραμματέα. Σε περίπτωση που ο σύμβουλος αυτός δεν επιθυμεί να καταλάβει το αξίωμα, παραιτείται³¹ και εκδίδεται νέα διαπιστωτική πράξη με την οποία διαπιστώνεται η εκλογή του επόμενου κατά σειρά σε σταυρούς προτίμησης συμβούλου της ίδιας

²⁸ Από το σύνολο των διατάξεων του άρθρου 64, παρ. 5 του ν. 3852/2010 (Α' 87), όπως ισχύει, καθίσταται πρόδηλη η βούληση του νομοθέτη να εξασφαλίσει το κατά το μέτρο του δυνατού σύντομο ορισμό των μελών του προεδρείου, ώστε να μην παρατείνεται επί μακρόν η εκκρεμότητα συγκρότησης του δημοτικού συμβουλίου σε σώμα.

²⁹ Βλ. άρθρο 64, παρ. 5, τελευταίο εδάφιο. του ν. 3852/2010 (Α' 87).

³⁰ Άρθρο 66, παρ. 7 του ν. 3852/2010 (Α' 87): «...Από την κατάθεση του πρακτικού, οι συμπράττουσες παρατάξεις λογίζονται ενιαία παράταξη, η οποία υπεισέρχεται σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συμπραττουσών παρατάξεων και λογίζεται ως η παράταξη με την οποία εξελέγη ο δήμαρχος, για την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων...».

³¹ Για λόγους συντόμευσης της διαδικασίας, ο σύμβουλος θα μπορούσε και πριν την έκδοση της διαπιστωτικής πράξης να δηλώσει εγγράφως τη βούλησή του να μην αποδεχθεί τη θέση.

παρατάξης στη θέση του γραμματέα. Η παραπάνω διαδικασία θα πρέπει να ολοκληρωθεί το συντομότερο δυνατόν, με ευθύνη όλων των εμπλεκομένων, προκειμένου να συγκροτηθεί το προεδρείο και το δημοτικό συμβούλιο να λειτουργήσει νομίμως.

6. Έλεγχος του πρακτικού εκλογής

Το πρακτικό εκλογής³² διαβιβάζεται από τον προεδρεύοντα της ειδικής συνεδρίασης μέσα σε προθεσμία πέντε (5) ημερών από τη διενέργεια της εκλογής στον κατά τόπο αρμόδιο Επόπτη Ο.Τ.Α.³³, ο οποίος, αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από προσφυγή δημότη³⁴, αποφαινεται με την έκδοση ειδικής πράξης μέσα σε πέντε (5) ημέρες το αργότερο αφότου παρέλαβε τα πρακτικά, για τη νομιμότητα της εκλογής³⁵. Ο Επόπτης Ο.Τ.Α. ελέγχει τη νομιμότητα της εκλογής³⁶ και εφόσον κρίνει ότι αυτή δεν είναι νόμιμη, την ακυρώνει, προκειμένου να επαναληφθεί η διαδικασία της εκλογής, την πρώτη Κυριακή³⁷ μετά την παραλαβή της ακυρωτικής απόφασης³⁸. Σημειώνεται ότι για την εκλογή του νέου μέλους του προεδρείου, του οποίου η εκλογή ακυρώθηκε, ακολουθείται και πάλι η ίδια διαδικασία, κατόπιν πρόσκλησης του πρώτου σε σταυρούς συμβούλου της παρατάξης του δημάρχου, σύμφωνα με την απόφαση επικύρωσης της εκλογής από το αρμόδιο Πολυμελές Πρωτοδικείο, ο οποίος και προεδρεύει στη συνεδρίαση. Υποψήφιος μπορεί να είναι ξανά ο ίδιος σύμβουλος, του οποίου η εκλογή ακυρώθηκε.

³² Πρότυπο πρακτικού εκλογής μελών του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου παρατίθεται στο παράρτημα της παρούσας εγκυκλίου.

³³ Μεταβατικά, μέχρι την ίδρυση των οικείων ΑΥΕ ΟΤΑ, στον Συντονιστή της κατά τόπο αρμόδιας Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Βλ. άρθρο 5, παρ. 8 του ν. 4623/2019 (Α' 134).

³⁴ Η προσφυγή ασκείται εντός αποκλειστικής προθεσμίας πέντε (5) ημερών, η οποία άρχεται από την επομένη ημέρα διενέργειας της εκλογής. Στην περίπτωση αυτή, ο Επόπτης Ο.Τ.Α. αποφαινεται εντός πέντε (5) ημερών από την επόμενη κατάθεσης της προσφυγής.

³⁵ Άρθρο 64, παρ. 6 του ν. 3852/2010 (Α' 87).

³⁶ Κατ' αντιστοιχία, θα πρέπει να δεχτούμε ότι, στην περίπτωση της κατά πλάσμα εκλογής μέλους προεδρείου, η πράξη με την οποία διαπιστώνεται ότι μέλος του δημοτικού συμβουλίου καταλαμβάνει τη θέση προέδρου, αντιπροέδρου ή γραμματέα του δημοτικού συμβουλίου, κοινοποιείται άμεσα στον Επόπτη Ο.Τ.Α. ο οποίος καλείται να επικυρώσει τη νομιμότητα της διαδικασίας.

³⁷ Δεν είναι επομένως απαραίτητη, στην περίπτωση αυτή, η τήρηση της προθεσμίας των τριών (3) ημερών που απαιτείται για την κοινοποίηση της πρόσκλησης στους δημοτικούς συμβούλους, βάσει των διατάξεων του άρθρου 67, παρ. 4 του ν. 3852/2010 (Α' 87).

³⁸ Βλ. άρθρο 64, παρ. 7 του ν. 3852/2010 (Α' 87). Σημειώνεται ότι, στην περίπτωση ακύρωσης της εκλογής μέλους ή μελών του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου, η, τυχόν, εκλογή των τακτικών και αναπληρωματικών μελών της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής, δεν πάσχει ακυρότητας εξ' αυτού και μόνο του λόγου.

Οι αρμόδιες υπηρεσίες των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων οφείλουν να ολοκληρώσουν τον έλεγχο των πρακτικών εκλογής το συντομότερο δυνατό κι όχι πέραν του πενθημέρου που προβλέπει ο νόμος. Κατά της απόφασης του Επόπτη Ο.Τ.Α. χωρεί προσφυγή ενώπιον της επιτροπής του άρθρου 152 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006, Α' 114)³⁹. Δέον είναι το δημοτικό συμβούλιο να αναμένει την ολοκλήρωση του ελέγχου των πρακτικών εκλογής του πριν συγκληθεί σε συνεδρίαση.

7. Κένωση θέσης προεδρείου και εκλογή νέου μέλους

Σε περίπτωση που μέλος του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου επιθυμεί να παραιτηθεί, υποβάλει την παραίτησή του στο δημοτικό συμβούλιο και αυτή γίνεται οριστική, όταν πληρωθεί η αντίστοιχη θέση⁴⁰. Ο παραιτούμενος παραμένει σύμβουλος, ενώ μπορεί να επανεκλεγεί στο ίδιο ή σε άλλο αξίωμα του προεδρείου μέσα στην ίδια θητεία. Υπογραμμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας⁴¹, η δήλωση παραίτησης πρέπει να διατυπώνεται κατά τρόπο σαφή, ώστε να προκύπτει η βούληση του προσώπου να αποχωρήσει από το αιρετό αξίωμα. Για την κάλυψη της κενωθείσας θέσης, το δημοτικό συμβούλιο συνεδριάζει άμεσα, την πρώτη Κυριακή μετά την παραίτηση⁴², ύστερα από πρόσκληση του προέδρου του. Στη συνεδρίαση αυτή το συμβούλιο αποδέχεται υποχρεωτικά την παραίτηση και στη συνέχεια, προβαίνει στην εκλογή νέου μέλους του προεδρείου, κατά τον ίδιο τρόπο και την ίδια διαδικασία που ορίζουν οι διατάξεις του άρθρου 64 του ν. 3852/2010⁴³, και αναλύονται στην παρούσα εγκύκλιο⁴⁴. Μέχρι την αποδοχή της παραίτησης το μέλος του προεδρείου συνεχίζει να ασκεί τα καθήκοντά του.

Σε περίπτωση που μένει κενή η θέση του προέδρου του δημοτικού συμβουλίου, λόγω παραίτησης από το αξίωμα του δημοτικού συμβούλου, ανεξαρτητοποίησης ή

³⁹ Βλ. ΣτΕ 1950/2019.

⁴⁰ Άρθρο 64, παρ. 8 του ν. 3852/2010 (Α' 87).

⁴¹ Ενδεικτικά, ΣτΕ 1928/2017.

⁴² Δεν είναι, επομένως, απαραίτητη, στην περίπτωση αυτή, η τήρηση της προθεσμίας των τριών (3) ημερών που απαιτείται για την κοινοποίηση της πρόσκλησης στους δημοτικούς συμβούλους, βάσει των διατάξεων του άρθρου 67, παρ. 4 του ν. 3852/2010 (Α' 87).

⁴³ Όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 71 του ν. 4555/2018 (Α' 133).

⁴⁴ Βλ. επίσης, την υπ' αρ. 6/2018 (Α.Δ.Α.: [Ψ1ΡΔ465ΧΘ7-Ε11](#)) εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών, με θέμα «Αποδοχή αίτησης παραίτησης από το αξίωμα του Προέδρου Δημοτικού Συμβουλίου».

διαγραφής από την παράταξή του, έκπτωσης ή θανάτου, το δημοτικό συμβούλιο συνέρχεται σε ειδική συνεδρίαση για να εκλέξει νέο πρόεδρο, την πρώτη Κυριακή μετά την κένωση της θέσης, μετά την πρόσκληση του πρώτου σε σταυρούς συμβούλου του συνδυασμού του δημάρχου που έχει εκλεγεί με τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης⁴⁵. Αντίστοιχα, σε περίπτωση που μείνει κενή η θέση αντιπροέδρου ή γραμματέα του δημοτικού συμβουλίου για τους προαναφερθέντες λόγους, το δημοτικό συμβούλιο συνέρχεται για την αντικατάστασή τους ύστερα από πρόσκληση του προέδρου του.

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι, σε περίπτωση που μία ή περισσότερες παρατάξεις συμπράξουν με την παράταξη του δημάρχου μετά την εκλογή προέδρου, αντιπροέδρου και γραμματέα στις 9 Ιανουαρίου 2022⁴⁶, δεν επέρχεται αυτοδίκαια, κατά τη στιγμή της σύμπραξης, αντικατάσταση των μελών του προεδρείου. Αν, ωστόσο, προκύψει εκ των υστέρων η ανάγκη νέας εκλογής μέλους προεδρείου (π.χ. κατόπιν παραίτησης, ανεξαρτητοποίησης ή διαγραφής), για την κάλυψη της θέσης θα ληφθεί υπόψη η σειρά των παρατάξεων στο δημοτικό συμβούλιο, όπως αυτή επαναπροσδιορίστηκε μετά την κατάρτιση της σύμπραξης.

8. Κωλύματα και ασυμβίβαστα μελών προεδρείου

Σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 59 του ν. 3852/2010, ο πρόεδρος, ο αντιπρόεδρος και ο γραμματέας του δημοτικού συμβουλίου δεν δύναται να οριστούν αντιδήμαρχοι, ενώ τα αξιώματα αυτά του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου δεν συνιστούν κώλυμα εκλογής στην οικονομική επιτροπή και επιτροπή ποιότητας ζωής του δήμου αλλά και ορισμού προέδρου δημοτικού νομικού προσώπου.

Οι αποδέκτες της παρούσας εγκυκλίου, παρακαλούνται να την κοινοποιήσουν, με κάθε πρόσφορο μέσο, στους επικεφαλής των οικείων παρατάξεων.

Για περαιτέρω διευκρινίσεις ή πληροφορίες, μπορείτε να απευθύνεστε στην ηλεκτρονική διεύθυνση info@ypes.gr, καθώς και στους παρακάτω υπαλλήλους:

⁴⁵ Σε περίπτωση ισοψηφίας, συνέρχεται ύστερα από πρόσκληση εκείνου που είναι γραμμένος πρώτος στην απόφαση του δικαστηρίου.

⁴⁶ Ή, σε περίπτωση επανάληψης της διαδικασίας, στις 16 Ιανουαρίου 2022.

ΟΝΟΜΑ	ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
Γεωργακοπούλου Παρασκευή	213 136 4337
Γαλάνης Κώστας	213 136 4348
Διαμάντη Μαρία	213 136 4390
Ζαγορίτης Λάζαρος	213 1364332
Μπουδούρης Γιώργος	213 136 4362
Νάσaina Δέσποινα	213 136 4378
Οικονομίδης Δημήτρης	213 136 4313

Την παρούσα εγκύκλιο μπορείτε να την αναζητήσετε και στο δικτυακό τόπο του Υπουργείου Εσωτερικών, στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://www.ypes.gr>.

Ο Γενικός Γραμματέας Εσωτερικών και Οργάνωσης

Μιχάλης Ι. Σταυριανουδάκης

Αποδέκτες

1. Αποκεντρωμένες Διοικήσεις της Χώρας
2. Δήμοι της Χώρας

Κοινοποίηση

1. Κ.Ε.Δ.Ε.
2. Ε.Ε.Τ.Α.Α.

Εσωτερική Διανομή

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού
3. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Εσωτερικών και Οργάνωσης

9. Παράρτημα

9.1. Ισχύουσα νομοθεσία

Άρθρο 64 ν. 3852/2010⁴⁷ - Εκλογή προεδρείου δημοτικού συμβουλίου

1. Το προεδρείο του δημοτικού συμβουλίου εκλέγεται για διετή θητεία το πρώτο και το τρίτο έτος της δημοτικής περιόδου. Την πρώτη Κυριακή του Ιανουαρίου του έτους έναρξης της δημοτικής περιόδου και την πρώτη Κυριακή του Ιανουαρίου του τρίτου έτους αυτής, το δημοτικό συμβούλιο συνέρχεται προς τούτο, ύστερα από πρόσκληση του συμβούλου του συνδυασμού του εκλεγέντος δημάρχου που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους και, σε περίπτωση ισοψηφίας, εκείνου που είναι γραμμένος πρώτος κατά σειρά στην απόφαση του δικαστηρίου. Στη συνεδρίαση αυτή προεδρεύει ο σύμβουλος που συγκάλεσε το συμβούλιο, ο οποίος αναθέτει τα καθήκοντα του ειδικού γραμματέα του συμβουλίου σε έναν από τους υπαλλήλους του δήμου. Κατά την πρώτη εφαρμογή της περίπτωσης δ' της παραγράφου 4 του άρθρου 9, η κατά τα προηγούμενα εδάφια σύγκληση του δημοτικού συμβουλίου δύναται να λάβει χώρα την επόμενη Κυριακή από την εγκατάσταση των δημοτικών αρχών. Συγκλήσεις δημοτικών συμβουλίων για την εκλογή προεδρείου και των λοιπών συλλογικών οργάνων που έλαβαν χώρα την 1η Σεπτεμβρίου 2019, θεωρούνται νόμιμες.

2. Το προεδρείο του δημοτικού συμβουλίου συγκροτείται από τον πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο και τον γραμματέα, ως εξής:

- α) Ο πρόεδρος προέρχεται από την παράταξη του εκλεγέντος δημάρχου, είτε αναδείχθηκε πρώτη είτε δεύτερη σε εκλογική δύναμη.
- β) Ο αντιπρόεδρος προέρχεται από την παράταξη που αναδείχθηκε, αντίστοιχα, δεύτερη ή πρώτη σε εκλογική δύναμη, αλλά δεν ανέδειξε τον δήμαρχο.
- γ) Ο γραμματέας προέρχεται από την τρίτη σε εκλογική δύναμη παράταξη. Σε περίπτωση που δεν υπάρχουν άλλες παρατάξεις, πλην αυτών των περιπτώσεων α' και β', ο γραμματέας προέρχεται από την παράταξη της περίπτωσης α'.

⁴⁷Το άρθρο 64 του ν. 3852/2010 (Α' 87) αντικαταστάθηκε με το άρθρο 71 του ν. 4555/2018 (Α' 133) και τροποποιήθηκε με τα άρθρα 5, παρ. 6 του ν. 4623/2019 (Α' 134), 10, παρ. 2 του ν. 4625/ 2019 (Α' 139) και 99 του ν. 4876/2021 (Α' 251).

3. Ο πρόεδρος, ο αντιπρόεδρος και ο γραμματέας του δημοτικού συμβουλίου εκλέγονται κατά τη συνεδρίαση της παραγράφου 1, χωριστά και με μυστική ψηφοφορία, σύμφωνα με την ακόλουθη διαδικασία:

α) Πρώτα καλούνται οι δημοτικοί σύμβουλοι που ανήκουν στην παράταξη του δημάρχου και εκλέγουν με μυστική ψηφοφορία έναν εξ αυτών ως προτεινόμενο για το αξίωμα του προέδρου του δημοτικού συμβουλίου. Υποψήφιος για το αξίωμα αυτό εκλέγεται όποιος συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών της παράταξης. Εάν κανείς από τους ενδιαφερόμενους δεν συγκεντρώσει την απόλυτη πλειοψηφία, τότε η ψηφοφορία επαναλαμβάνεται. Εάν και κατά τη δεύτερη αυτή ψηφοφορία δεν συγκεντρωθεί η απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών της παράταξης ή υπάρξει ισοψηφία, τότε διενεργείται και τρίτη ψηφοφορία μεταξύ των δύο επικρατέστερων υποψηφίων. Κατά την τρίτη ψηφοφορία εκλέγεται όποιος συγκεντρώσει τη σχετική πλειοψηφία των παρόντων. Σε περίπτωση ισοψηφίας γίνεται κλήρωση. Την κλήρωση διενεργεί ο προεδρεύων σύμβουλος.

β) Έπειτα καλούνται οι δημοτικοί σύμβουλοι που ανήκουν στην παράταξη της περίπτωσης β' της παραγράφου 2 και εκλέγουν με μυστική ψηφοφορία έναν εξ αυτών ως προτεινόμενο για το αξίωμα του αντιπροέδρου του δημοτικού συμβουλίου, με την ίδια διαδικασία.

γ) Εν συνεχεία καλούνται οι δημοτικοί σύμβουλοι που ανήκουν στην παράταξη της περίπτωσης γ' της παραγράφου 2 και εκλέγουν με μυστική ψηφοφορία έναν εξ αυτών ως προτεινόμενο για το αξίωμα του γραμματέα του δημοτικού συμβουλίου, με την ίδια διαδικασία.

Στην περίπτωση ενός μόνο υποψηφίου για κάποιο από τα αξιώματα του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου, αυτός είναι ο υποψήφιος που προτείνεται από την παράταξη.

Σε περίπτωση που για οποιαδήποτε από τις ανωτέρω θέσεις δεν υπάρξει υποψηφιότητα προερχόμενη από την αντίστοιχη παράταξη, τότε καλείται το σύνολο του σώματος, προκειμένου να εκλέξει μεταξύ του συνόλου των δημοτικών συμβούλων τον προτεινόμενο για το αξίωμα για το οποίο ελλείπει υποψήφιος, με την διαδικασία της περίπτωσης Α'.

δ) Μετά την εκλογή του προτεινόμενου υποψηφίου για καθένα από τα αξιώματα του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου, το δημοτικό συμβούλιο καλείται να

επικυρώσει με ψηφοφορία την εκλογή του υποδειχθέντος υποψηφίου για κάθε αξίωμα.

Ο υποδειχθείς υποψήφιος για κάθε αξίωμα θεωρείται ότι εκλέχθηκε, αν δεν υποβληθεί διαφορετική πρόταση ή εάν καμία από τις διαφορετικές προτάσεις που τυχόν υποβληθούν, σύμφωνα με την παράγραφο 2, κατά τη μυστική ψηφοφορία που διεξάγεται και στην οποία μετέχει και ο αρχικώς υποδειχθείς υποψήφιος, δεν καταφέρει να συγκεντρώσει τα δύο τρίτα (2/3) του συνολικού αριθμού των μελών του δημοτικού συμβουλίου.

4. Αν, για οποιονδήποτε λόγο, το συμβούλιο δεν συγκληθεί, όπως ορίζει η παράγραφος 1, συνέρχεται χωρίς πρόσκληση, για την πρώτη θητεία του Προέδρου δημοτικού συμβουλίου, την πρώτη Κυριακή του Ιανουαρίου του έτους έναρξης της δημοτικής περιόδου, στις 10:00 π.μ., στην αίθουσα συνεδριάσεων του δημοτικού συμβουλίου και, για τη δεύτερη θητεία του Προέδρου δημοτικού συμβουλίου, την πρώτη Κυριακή του μηνός Ιανουαρίου του τρίτου έτους αυτής, στις 10:00 π.μ., στη αίθουσα συνεδριάσεων του δημοτικού συμβουλίου. Αν ο σύμβουλος του επιτυχόντος συνδυασμού που πλειοψήφησε απουσιάζει, τον αντικαθιστά ένας σύμβουλος του ίδιου συνδυασμού, κατά τη σειρά της επιτυχίας που προκύπτει από την απόφαση του δικαστηρίου.

5. Αν δεν επιτευχθεί εκλογή για οποιονδήποτε λόγο ή η συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δεν σχηματίστηκε απαρτία, η συνεδρίαση επαναλαμβάνεται την επόμενη Κυριακή και εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων. Αν και στη δεύτερη συνεδρίαση δεν επιτευχθεί εκλογή ή η συνεδρίαση ματαιωθεί, επειδή δεν σχηματίστηκε απαρτία, θεωρείται ότι εκλέγονται, ανάλογα με την περίπτωση, οι σύμβουλοι που έλαβαν κατά σειρά τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης, σύμφωνα με τη δικαστική απόφαση που τους ανακήρυξε, από την αντίστοιχη παράταξη σύμφωνα με την παράγραφο 2. Αν δεν υπάρχουν σύμβουλοι των παρατάξεων που προβλέπονται στην παράγραφο 2, οι θέσεις καταλαμβάνονται από τους συμβούλους της παράταξης του δημάρχου, που έλαβαν κατά σειρά τους περισσότερους σταυρούς προτίμησης, σύμφωνα με την ίδια δικαστική απόφαση.

6. Τα πρακτικά της εκλογής διαβιβάζονται μέσα σε προθεσμία πέντε (5) ημερών από τη διενέργεια της εκλογής στον Επόπτη Ο.Τ.Α., ο οποίος, αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από προσφυγή δημότη ενώπιόν του, η οποία ασκείται εντός αποκλειστικής

προθεσμίας πέντε (5) ημερών από τη διενέργεια της εκλογής, αποφαινεται, μέσα σε πέντε (5) ημέρες το αργότερο αφότου παρέλαβε τα πρακτικά, για τη νομιμότητα της εκλογής.

7. Αν ακυρωθεί οποιαδήποτε εκλογή για τα ανωτέρω αξιώματα, επαναλαμβάνεται την πρώτη Κυριακή, μετά την παραλαβή της ακυρωτικής απόφασης.

8. Η παραίτηση από το αξίωμα του προέδρου, αντιπροέδρου και του γραμματέα του δημοτικού συμβουλίου υποβάλλεται στο δημοτικό συμβούλιο και γίνεται οριστική αφότου πληρωθεί η αντίστοιχη θέση, ενώ το μέλος του προεδρείου συνεχίζει, έως τότε, να ασκεί τα καθήκοντά του. Ο παραιτούμενος παραμένει σύμβουλος. Το δημοτικό συμβούλιο σε συνεδρίασή του, κατόπιν πρόσκλησης του προέδρου του, η οποία πραγματοποιείται την πρώτη Κυριακή μετά την υποβολή της παραίτησης, προβαίνει, κατά περίπτωση, στην εκλογή νέου προέδρου, αντιπροέδρου ή γραμματέα.

Αν μένει κενή η θέση αντιπροέδρου και γραμματέα του δημοτικού συμβουλίου, λόγω ανεξαρτητοποίησης ή διαγραφής από την παράταξη, παραίτησης από το αξίωμα του δημοτικού συμβούλου, έκπτωσης ή θανάτου, η εκλογή νέου μέλους πραγματοποιείται την πρώτη Κυριακή από την κένωση της θέσης, κατόπιν πρόσκλησης του προέδρου. Στην περίπτωση κένωσης της θέσης του προέδρου, για τους προαναφερόμενους λόγους, την πρόσκληση εκδίδει ο σύμβουλος του συνδυασμού του εκλεγέντος δημάρχου που έχει εκλεγεί με τις περισσότερες ψήφους και, σε περίπτωση ισοψηφίας, εκείνος που είναι γραμμένος πρώτος κατά σειρά στην απόφαση του δικαστηρίου.

9. Η εκλογή στη θέση του αντιπροέδρου και του γραμματέα του δημοτικού συμβουλίου δεν συνεπάγεται κώλυμα συμμετοχής στις επιτροπές του δημοτικού συμβουλίου.

9.2. Υπόδειγμα πρόσκλησης σε ειδική συνεδρίαση για εκλογή μελών προεδρείου δημοτικού συμβουλίου, οικονομικής επιτροπής και επιτροπής ποιότητας ζωής.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΝΟΜΟΣ

ΔΗΜΟΣ

....., /01/2022

Α.Π.

Προς:

- 1. Δήμαρχο, κο**
- 2. Μέλη δημοτικού συμβουλίου**

ΘΕΜΑ: «Πρόσκληση σε ειδική συνεδρίαση για την εκλογή των μελών προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου, οικονομικής επιτροπής και επιτροπής ποιότητας ζωής.»

Παρακαλείσθε όπως προσέλθετε στο δημοτικό κατάστημα (Ταχ. διεύθυνση: ...) την Κυριακή, 9 Ιανουαρίου 2022 και ώρα, σε ειδική, δια ζώσης συνεδρίαση του δημοτικού συμβουλίου, με θέμα ημερήσιας διάταξης «Εκλογή μελών προεδρείου, οικονομικής επιτροπής και επιτροπής ποιότητας ζωής», σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 64, 67 και 74 του ν. 3852/2010 (Α' 87).

Ο προεδρεύων σύμβουλος

(υπογραφή)

Ονοματεπώνυμο

9.3 Υπόδειγμα πρακτικού εκλογής μελών προεδρείου δημοτικού συμβουλίου⁴⁸

Πρακτικό αριθμ.

Την 2021, ημέρακαι ώραστ.....(τόπος) το δημοτικό συμβούλιο συνήλθε στο δημοτικό κατάστημα σε τακτική, ειδική, δια ζώσης συνεδρίαση, κατόπιν της υπ' αρ. πρόσκλησης του πρώτου σε σταυρούς συμβούλου του συνδυασμού του δημάρχου η οποία γνωστοποιήθηκε στον δήμαρχο και σε καθέναν από τους δημοτικούς συμβούλους, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 67, παρ. 4 του ν. 3852/2010.

Στη συνεδρίαση παρευρέθηκε ο δήμαρχος κ.

Επίσης, προσήλθαν και παρέστησαν, οι κάτωθι δημοτικοί σύμβουλοι:

1.
2.
3.
-

Κ.Ο.Κ.

Δεν προσήλθαν, μολονότι προσκλήθηκαν νόμιμα, οι παρακάτω:

4.
5.

Κ.Ο.Κ.

Ο προεδρεύων σύμβουλος ανέθεσε καθήκοντα ειδικού γραμματέα για την τήρηση των πρακτικών της εκλογής στον/ στην κ./ κα, υπάλληλο με βαθμότου δήμου.

Αφού διαπιστώθηκε απαρτία με την παρουσία μελών από συνολικά μέλη, ο προεδρεύων σύμβουλος κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης, καλώντας τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου να προβούν στην εκλογή των μελών του προεδρείου του

⁴⁸ Επισημαίνεται ότι το πρακτικό αυτό συμπεριλαμβάνει την εκλογή μελών οικονομικής επιτροπής και επιτροπής ποιότητας ζωής του δήμου, η οποία δεν περιγράφεται εδώ, καθώς δεν αποτελεί αντικείμενο της παρούσας εγκυκλίου.

δημοτικού συμβουλίου για το χρονικό διάστημα από 09.01.2022 έως 31.12.2023, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 64 του ν. 3852/2010.

Στη συνέχεια, ενημέρωσε το δημοτικό συμβούλιο ότι ο πρόεδρος εκλέγεται από την παράταξη του δημάρχου, ο αντιπρόεδρος από την παράταξη που αναδείχθηκε δεύτερη σε εκλογική δύναμη⁴⁹ και ο γραμματέας από την παράταξη που αναδείχθηκε τρίτη σε εκλογική δύναμη.

Α' φάση: ανάδειξη υποψηφίου για κάθε αξίωμα από την οικεία παράταξη

Ο προεδρεύων σύμβουλος κάλεσε τους συμβούλους της δημοτικής παράταξης του δημάρχου να αποσυρθούν (προς το δεξιό μέρος της αίθουσας), ώστε να αναδείξουν τον υποψήφιο πρόεδρο του δημοτικού συμβουλίου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 64, παρ. 2 του ν. 3852/2010. Ταυτόχρονα, κάλεσε τα μέλη της παράταξης που αναδείχθηκε δεύτερη σε εκλογική δύναμη να αποσυρθούν (προς το αριστερό μέρος της αίθουσας) και να αναδείξουν τον υποψήφιο αντιπρόεδρο του δημοτικού συμβουλίου με την ίδια διαδικασία. Τέλος, κάλεσε τα μέλη της παράταξης που αναδείχθηκε τρίτη σε εκλογική δύναμη να αποσυρθούν (στο κέντρο της αίθουσας) και να αναδείξουν τον υποψήφιο γραμματέα του δημοτικού συμβουλίου, με την ίδια διαδικασία.

Μετά το πέρας των σχετικών διαδικασιών, ο προεδρεύων σύμβουλος ανακοίνωσε τα εξής:

Από την παράταξη του δημάρχου αναδείχθηκε ως υποψήφια για τη θέση προέδρου η δημοτική σύμβουλος κα, καθόσον συγκέντρωσε κατά την τρίτη μυστική ψηφοφορία τη σχετική πλειοψηφία του συνόλου των μελών της παράταξης (ήτοι ψήφους έναντι ψήφων που έλαβε ο συνυποψήφιος της κ.). Από τη δεύτερη σε εκλογική δύναμη παράταξη αναδείχθηκε ως υποψήφιος για τη θέση αντιπροέδρου του δημοτικού συμβουλίου, ο δημοτικός σύμβουλος κ., καθόσον συγκέντρωσε κατά την πρώτη μυστική ψηφοφορία την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών της παράταξης (ήτοι ψήφοι επί συνόλου μελών. Ο συνυποψήφιος του κ. συγκέντρωσε ψήφους).

⁴⁹ Ή, αναλόγως την περίπτωση, πρώτη σε εκλογική δύναμη, αλλά δεν εξέλεξε δήμαρχο.

Από την τρίτη σε εκλογική δύναμη παράταξη αναδείχθηκε ομόφωνα ως μοναδικός υποψήφιος για τη θέση του γραμματέα του δημοτικού συμβουλίου ο κ.

Β' φάση: επικύρωση εκλογής από το σύνολο του δημοτικού συμβουλίου

Ο προεδρεύων σύμβουλος ενημέρωσε κατόπιν ότι, αφού ολοκληρώθηκε η διαδικασία εκλογής του προτεινόμενου υποψηφίου για καθένα από τα αξιώματα του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου, το σύνολο των δημοτικών συμβούλων καλείται να επικυρώσει με μυστική ψηφοφορία την εκλογή του υποψηφίου για κάθε αξίωμα που αναδείχθηκε κατά την πρώτη φάση της διαδικασίας. Παράλληλα, γνωστοποίησε ότι υπάρχει η δυνατότητα, στη δεύτερη αυτή φάση, να υποβληθεί άλλη υποψηφιότητα, πέραν αυτής που έχει ήδη προκύψει κατά το προηγούμενο στάδιο της διαδικασίας. Διευκρίνισε, επίσης, ότι η εκλογή των υποψηφίων για κάθε αξίωμα που προέκυψαν από την πρώτη φάση επικυρώνεται από το δημοτικό συμβούλιο, αν δεν υποβληθεί στη δεύτερη φάση άλλη υποψηφιότητα ή εάν καμία από τις υποψηφιότητες που τυχόν υποβληθούν δεν καταφέρει να συγκεντρώσει τα δύο τρίτα (2/3) του συνολικού αριθμού των μελών του δημοτικού συμβουλίου κατά τη μυστική ψηφοφορία που διεξάγεται και στην οποία μετέχει και ο αρχικά αναδειχθείς υποψήφιος ή υποψήφια⁵⁰. Για το λόγο αυτό, κάλεσε τα μέλη των παρατάξεων να υποβάλλουν τυχόν διαφορετικές προτάσεις υποψηφιότητας.

Κατόπιν τοποθέτησης συμβούλων της παράταξης του δημάρχου, ο προεδρεύων σύμβουλος ενημέρωσε ότι τέθηκε μία νέα υποψηφιότητα, αυτή του κ. για τη θέση του προέδρου του δημοτικού συμβουλίου, και κάλεσε το σύνολο του δημοτικού συμβουλίου σε μυστική ψηφοφορία, προκειμένου να εκλέξει στο αξίωμα τον κ. ή την προερχόμενη από την πρώτη φάση υποψήφια κα Μετά το πέρας της ψηφοφορίας, ο προεδρεύων ανακοίνωσε ότι ο κος συγκέντρωσε επί (....) ψηφισάντων, (...) σταυρούς προτίμησης έναντι..... (...) ψήφων που έλαβε η συνυποψήφια του. Δεν κατάφερε, επομένως, να συγκεντρώσει τα δύο τρίτα (2/3) του συνολικού αριθμού των μελών του δημοτικού συμβουλίου, οπότε πρόεδρος εκλέγεται η κα.

⁵⁰ Βλ. άρθρο 64, παρ. 3, περ. δ,' δεύτερο εδάφιο του ν. 3852/2010, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 71 του ν. 4555/2018.

Ακολούθως, ο προεδρεύων δημοτικός σύμβουλος, δεδομένου ότι δεν υπήρξε διαφορετική πρόταση για το αξίωμα του αντιπροέδρου, κάλεσε τα μέλη του συμβουλίου να επικυρώσουν, με μυστική ψηφοφορία, την εκλογή του υποψήφιου αντιπροέδρου κ., ο οποίος έλαβε θετικές ψήφους, ενώ ευρέθησαν και λευκά ψηφοδέλτια. Επομένως, ο ανωτέρω δημοτικός σύμβουλος εξελέγη αντιπρόεδρος του δημοτικού Συμβουλίου.

Τέλος, ο προεδρεύων δημοτικός σύμβουλος, δεδομένου ότι δεν υπήρξε διαφορετική πρόταση για το αξίωμα του γραμματέα, κάλεσε τα μέλη του συμβουλίου να επικυρώσουν, με μυστική ψηφοφορία, την εκλογή του υποψήφιου γραμματέα κ., ο οποίος έλαβε θετικές ψήφους, ενώ ευρέθησαν και λευκά ψηφοδέλτια. Επομένως, ο ως άνω δημοτικός σύμβουλος εξελέγη γραμματέας του δημοτικού συμβουλίου.

Κατόπιν των ανωτέρω και μετά το πέρας της αναφερόμενης διαδικασίας, ανακοινώθηκε από τον προεδρεύοντα η νέα σύνθεση του προεδρείου του δημοτικού συμβουλίου, η οποία έχει ως εξής:

Πρόεδρος:

Αντιπρόεδρος:

Γραμματέας:.....

Στη συνέχεια, ο προεδρεύων σύμβουλος κάλεσε το δημοτικό συμβούλιο να προβεί στην εκλογή των μελών της οικονομικής επιτροπής και της επιτροπής ποιότητας ζωής.

.....
.....

Ο προεδρεύων σύμβουλος

Τα μέλη

(σφραγίδα - υπογραφή)

(ονοματεπώνυμο)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ & ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
& ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ Τ.Α.
ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ Τ.Α. Α' ΒΑΘΜΟΥ

Αθήνα, 29 Δεκεμβρίου 2021

Αριθ. Πρωτ.: 96666

Προς: Αποκεντρωμένες Διοικήσεις της Χώρας
(Με παράκληση να ενημερώσουν τους
δήμους χωρικής τους αρμοδιότητας)

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ: 934

ΘΕΜΑ: «Παράταση της προθεσμίας παροχής διοικητικής υποστήριξης και του χρόνου άσκησης αρμοδιοτήτων υπηρεσιών δόμησης των δήμων»

Α. Τροποποίηση του άρθρου 376 του ν. 4700/2020 με το άρθρο 108 του ν. 4876/2021:

Σας γνωρίζουμε ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 108 του ν. 4876/2021 (Α' 251), τροποποιείται το άρθρο 376 του ν. 4700/2020 και προβλέπονται τα ακόλουθα:

1. Έως 28 Φεβρουαρίου 2022 συνεχίζεται η παρεχόμενη διοικητική υποστήριξη για τις οριζόμενες στην περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 95 του ν. 3852/2010 (Α' 87) αρμοδιότητες που μεταβιβάστηκαν στους δήμους, όπως προβλέπεται στις παρ. 2, 3 και 4 του άρθρου 95 του ν. 3852/2010.

2. Η 1η Μαρτίου 2022 αποτελεί το νέο χρονικό σημείο έναρξης άσκησης των ανωτέρω αρμοδιοτήτων από τους δήμους που υποστηρίζονται διοικητικά.

3. Την 1η Μαρτίου 2022 καταργείται η παρ. 4 του άρθρου 205 του ν. 3852/2010.

Β. Τροποποίηση των διατάξεων του άρθρου 97Α του ν. 3852/2010 με το άρθρο 103 του ν. 4876/2021:

1. Με τις διατάξεις του άρθρου 103 του ν. 4876/2021, τροποποιείται το άρθρο 97Α του ν. 3852/2010 και προβλέπεται η **1^η Μαρτίου 2022 ως νέος χρόνος σύστασης και λειτουργίας Υπηρεσιών Δόμησης σε κάθε δήμο**, εφόσον μέχρι τότε δεν έχει εκδοθεί το προβλεπόμενο στην παρ. 2 του άρθρου 31 του ν. 4495/2017 (Α' 167) προεδρικό διάταγμα .

2. Περαιτέρω, για τη διαπίστωση της οριζόμενης στην παρ. 2 του άρθρου 97Α επάρκειας ελαχίστης στελέχωσης των Υπηρεσιών Δόμησης, απαιτείται η έκδοση σχετικής απόφασης από την οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση. Η διαπιστωτική απόφαση **δημοσιεύεται**, με επιμέλεια της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, στην Εφημερίδα της **Κυβερνήσεως** και στη συνέχεια κοινοποιείται στη Γενική Γραμματεία Ανθρώπινου Δυναμικού Δημοσίου Τομέα του Υπουργείου Εσωτερικών και στη Γενική Διεύθυνση Πολεοδομίας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Για περαιτέρω διευκρινίσεις ή πληροφορίες αναφορικά με τα διαλαμβανόμενα στην παρούσα εγκύκλιο, μπορείτε να απευθύνεστε στην ηλεκτρονική διεύθυνση info@ypes.gr.

Την παρούσα εγκύκλιο μπορείτε να την αναζητήσετε και στο δικτυακό τόπο του Υπουργείου Εσωτερικών, στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://www.ypes.gr>

**Ο Γενικός Γραμματέας
Εσωτερικών και Οργάνωσης**

Μιχάλης Ι. Σταυριανουδάκης

Κοινοποίηση:

1. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
- Υπόψη Γενικού Γραμματέα Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος
2. Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας (Κ.Ε.Δ.Ε.)

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. Γραφείο κ. Αναπληρωτή Υπουργού
3. Γραφείο κας Γενικής Γραμματέα Ανθρώπινου Δυναμικού Δημοσίου Τομέα
4. Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
(με την παράκληση να αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Υπουργείου)
5. Δ/νση Οργάνωσης και Λειτουργίας Τοπικής Αυτοδιοίκησης
6. Δ/νση Προσωπικού Τοπικής Αυτοδιοίκησης
7. Δ/νση Οικονομικών Τ.Α.
8. Δ/νση Διοικητικής Υποστήριξης
Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Υπουργείο Εσωτερικών

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ Α' ΒΑΘΜΟΥ

«Γνωστοποίηση διατάξεων του ν. 4873/2021 (Α' 248)»

Αριθμός Εγκυκλίου: 941

Α.Π.: 97010/ 30-12-2021

Περιεχόμενα

A. Λειτουργία κεντρικών υπηρεσιών των δήμων στην ιστορική τους έδρα - Τροποποίηση της παρ. 3 του άρθρου 6 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (άρθρο 47 του ν. 4873/2021).....	3
B. Αναπλήρωση μελών δημοτικών κοινοτήτων με πληθυσμό ίσο ή άνω των 301 κατοίκων (άρθρο 61 του ν. 4873/2021)	3
Γ. Διάρκεια της τρέχουσας αυτοδιοικητικής περιόδου (αντικατάσταση του άρθρου 90 του ν. 4804/2021 με το άρθρο 61 του ν. 4873/2021).....	4
Δ. Προθεσμία ολοκλήρωσης υποχρεωτικού ελέγχου νομιμότητας του άρθρου 225 του ν. 3852/2010 (άρθρο 64).....	5
Παράρτημα - Νομοθεσία.....	7

Με την παρούσα εγκύκλιο, παρέχεται ενημέρωση για τις αλλαγές που επήλθαν με τις διατάξεις του ν. 4873/2021 (Α' 248) αναφορικά με τα ακόλουθα ζητήματα:

- α. λειτουργία κεντρικών υπηρεσιών των δήμων στην ιστορική τους έδρα - Τροποποίηση της παρ. 3 του άρθρου 6 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (άρθρο 47)
- β. αναπλήρωση μελών δημοτικών κοινοτήτων με πληθυσμό ίσο ή άνω των 301 κατοίκων (άρθρο 61)
- γ. διάρκεια της τρέχουσας αυτοδιοικητικής περιόδου (άρθρο 61)
- δ. προθεσμία ολοκλήρωσης υποχρεωτικού ελέγχου νομιμότητας του άρθρου 225 του ν. 3852/2010 (άρθρο 64)

Ειδικότερα, για κάθε μία από τις ανωτέρω ρυθμίσεις παρέχονται οι ακόλουθες οδηγίες:

A. Λειτουργία κεντρικών υπηρεσιών των δήμων στην ιστορική τους έδρα - Τροποποίηση της παρ. 3 του άρθρου 6 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (άρθρο 47 του ν. 4873/2021)

Όπως σας είχαμε ενημερώσει με την υπ' αρ. 646/απ 69631/24.9.2021 ([Α.Δ.Α.: ΨΒΙ846ΜΤΛ6- Τ91](#)) εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών/ Κεφάλαιο ΙΙΙ), με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και εκδίδεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμίων του άρθρου 7 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006, Α' 114) και αίτημα του δημοτικού συμβουλίου, μπορεί να ορίζεται οικισμός ως ιστορική έδρα δήμου, εφόσον συντρέχουν ιστορικοί λόγοι. Στην ιστορική έδρα μπορεί, μετά από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, να πραγματοποιούνται συνεδριάσεις του δημοτικού συμβουλίου, καθώς και επίσημες εορτές και τελετές.

Με την παρούσα ρύθμιση, επιτρέπεται η συνέχιση λειτουργίας κεντρικών υπηρεσιών, εφόσον λειτουργούν στην ιστορική έδρα του δήμου κατά το χρόνο δημοσίευσης του ν. 4873/2021, ήτοι την 16^η Δεκεμβρίου 2021.

B. Αναπλήρωση μελών δημοτικών κοινοτήτων με πληθυσμό ίσο ή άνω των 301 κατοίκων (άρθρο 61 του ν. 4873/2021)

1. Με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 90 του ν. 4804/2021 (Α' 90), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 61 του ν. 4873/2021, επεκτάθηκε και για τις δημοτικές κοινότητες με πληθυσμό ίσο ή μεγαλύτερο των τριακοσίων ενός (301) κατοίκων, η ρύθμιση που εφαρμόζεται με τις διατάξεις του ν. 4804/2021 για την αναπλήρωση των προέδρων των δημοτικών κοινοτήτων.

Συγκεκριμένα, σε περίπτωση κένωσης θέσης συμβούλου δημοτικής κοινότητας, για οποιονδήποτε λόγο, καλούνται από το δήμαρχο κατά σειρά:

Οι αναπληρωματικοί σύμβουλοι του ίδιου συνδυασμού της ίδιας δημοτικής κοινότητας και εν ελλείψει αναπληρωματικοί σύμβουλοι των δημοτικών κοινοτήτων, ανά ένας, από άλλους συνδυασμούς, συμπεριλαμβανομένου του επιτυχόντος συνδυασμού, με τη σειρά της εκλογικής τους δύναμης στη δημοτική κοινότητα και με τη σειρά που έχουν ανακηρυχθεί στην ίδια δημοτική κοινότητα και εν ελλείψει το δημοτικό συμβούλιο, με απόφασή του, ορίζει δημοτικό σύμβουλο ή σύμβουλο άλλης δημοτικής κοινότητας ως σύμβουλο της δημοτικής κοινότητας μέχρι τη λήξη της δημοτικής περιόδου. Σε αυτή την

περίπτωση, δεν εφαρμόζεται το ασυμβίβαστο σύμπτωσης στο ίδιο πρόσωπο, δύο αυτοδιοικητικών αξιωμάτων.

Επισημαίνεται ότι τα ανωτέρω ισχύουν υπό την προϋπόθεση ότι μέχρι την **27^η** Δεκεμβρίου 2021, ημερομηνία ισχύος της εν λόγω διάταξης του ν. 4873/2021,¹ δεν έχουν προκηρυχθεί από τον Περιφερειάρχη νέες εκλογές για την κάλυψη των θέσεων που κενώθηκαν. Σε διαφορετική περίπτωση, ολοκληρώνεται η εκλογική διαδικασία που εκκινεί με την προκήρυξη των εκλογών από τον Περιφερειάρχη.

2. Με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 90 του ν. 4804/2021 σε δημοτικές κοινότητες με πληθυσμό μικρότερο ή ίσο των τριακοσίων (300) κατοίκων, στις οποίες δεν είναι δυνατή η αναπλήρωση λόγω έλλειψης υποψηφίων ή αναπληρωματικών και δεν προκηρύχθηκαν από τον οικείο περιφερειάρχη νέες εκλογές, σύμφωνα με το άρθρο 55 του ν. 3852/2010, έως την **5η** Ιουνίου 2021, εφαρμόζεται η παρ. 6 του άρθρου 40.

Συγκεκριμένα, λαμβάνοντας υπόψη την ανωτέρω προϋπόθεση, σε περίπτωση κένωσης θέσης προέδρου δημοτικής κοινότητας, για οποιονδήποτε λόγο, καλούνται από το δήμαρχο κατά σειρά:

Αν εξαντληθεί ο αριθμός των αναπληρωματικών προέδρων των δημοτικών κοινοτήτων, το δημοτικό συμβούλιο ορίζει δημοτικό σύμβουλο, ο οποίος εκτελεί χρέη προέδρου της δημοτικής κοινότητας μέχρι τη λήξη της δημοτικής περιόδου, κατά παρέκκλιση των παρ. 7 και 8 του άρθρου 10 του ν. 4802/2021 (και άρθρο 14, παρ. 7 και 8 του ν. 3852/2010). Η διαδικασία αυτή εφαρμόζεται και αν σε μία δημοτική κοινότητα δεν έχει ανακηρυχθεί από το αρμόδιο δικαστήριο υποψήφιος πρόεδρος δημοτικής κοινότητας, δηλ. σε δημοτικές κοινότητες κάτω των 300 κατοίκων που δεν υφίσταται πρόεδρος.

Γ. Διάρκεια της τρέχουσας αυτοδιοικητικής περιόδου (αντικατάσταση του άρθρου 90 του ν. 4804/2021 με το άρθρο 61 του ν. 4873/2021)

- 1.** Με τις νέες διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 90, προς άρση οποιασδήποτε ερμηνευτικής αμφισβήτησης, ορίζεται ρητά ότι για την τρέχουσα δημοτική περίοδο, από 1η Σεπτεμβρίου 2019 έως και 31η Δεκεμβρίου 2023, ισχύουν τα κωλύματα και ασυμβίβαστα των άρθρων 14 και 15 του ν. 3852/2010.
- 2.** Με τις νέες διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 90, επαναλαμβάνεται ρητά η διάρκεια της θητείας των δημοτικών αρχών που προέκυψαν από τις εκλογές της 26ης Μάϊου και 2ας Ιουνίου 2019, η οποία λήγει την 31η Δεκεμβρίου 2023, λογιζόμενης πλήρης για όλες τις συνέπειες.

¹ Σύμφωνα με το άρθρο 103 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984, α.ν. 2783/1941 Α' 164), «ο νόμος αρχίζει να ισχύει δέκα (10) μέρες μετά τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως». Η προθεσμία αυτή υπολογίζεται, σύμφωνα με τις ερμηνευτικές διατάξεις των άρθρων 240 επ. του Αστικού Κώδικα (π.δ. 456/1984).

Σημειώνεται ότι η διάταξη του άρθρου 103 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα δεν ισχύει, εάν η έναρξη ισχύος των διατάξεων του νόμου προσδιορίζεται ρητά από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ή καθορίζεται στις επιμέρους διατάξεις του.

3. Με τις νέες διατάξεις των παρ. 7 και 8 του άρθρου 90, προσδιορίζεται ρητά η 9η Ιανουαρίου 2022 ως η ημερομηνία εκλογής των προεδρείων και των επιτροπών (οικονομική επιτροπή, επιτροπή ποιότητας ζωής), για το δεύτερο μέρος της αυτοδιοικητικής θητείας.

Η θητεία των εκλεγμένων οργάνων για το πρώτο μέρος της αυτοδιοικητικής θητείας, λήγει την προηγούμενη της εκλογής των νέων, ήτοι την 8η Ιανουαρίου 2022.

Δ. Προθεσμία ολοκλήρωσης υποχρεωτικού ελέγχου νομιμότητας του άρθρου 225 του ν. 3852/2010 (άρθρο 64)

Με τις διατάξεις του άρθρου 64, καταργείται η διάταξη της περ. β' της παρ. 7 του άρθρου εικοστού τετάρτου της από 14-3-2021 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου, που κυρώθηκε με το άρθρο 3 του ν. 4682/2020 (Α' 72), με την οποία επεκτεινόταν στις εξήντα (60) μέρες η αποκλειστική προθεσμία ελέγχου νομιμότητας των πράξεων της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης που υποχρεωτικά αποστέλλονται στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις κατά το άρθρο 225 του ν. 3852/2010.

Για πράξεις συλλογικών οργάνων της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης που λαμβάνονται από την **27^η** Δεκεμβρίου 2021 και εφεξής, η προθεσμία ολοκλήρωσης του υποχρεωτικού ελέγχου επανέρχεται στις τριάντα (30) ημέρες από την περιέλευσή τους στις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις.

Για περαιτέρω διευκρινίσεις ή πληροφορίες μπορείτε να απευθύνεστε στην ηλεκτρονική διεύθυνση info@ypes.gr, καθώς και στους παρακάτω υπαλλήλους:

ΟΝΟΜΑ	ΤΗΛΕΦΩΝΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ
Γεωργακοπούλου Παρασκευή	213 136 4337
Γαλάνης Κώστας	213 136 4348
Διαμάντη Μαρία	213 136 4390
Ζαγορίτης Λάζαρος	213 1364332
Μπουδούρης Γιώργος	213 136 4362
Νάσaina Δέσποινα	213 136 4378
Οικονομίδης Δημήτρης	213 136 4313

Την παρούσα εγκύκλιο μπορείτε να την αναζητήσετε και στον δικτυακό τόπο του Υπουργείου Εσωτερικών, στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://www.ypes.gr>

Ο Γενικός Γραμματέας Εσωτερικών και Οργάνωσης

Μιχάλης Ι. Σταυριανουδάκης

Αποδέκτες:

1. Αποκεντρωμένες Διοικήσεις
2. Δήμοι της Χώρας
3. Κ.Ε.Δ.Ε.
4. Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε.

Εσωτερική Διανομή

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Αναπληρωτή Υπουργού
3. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Εσωτερικών και Οργάνωσης

Παράρτημα - Νομοθεσία

Ν. 4873/2021 (ΦΕΚ Α' 248/16-12-2021)

Άρθρο 47

Λειτουργία κεντρικών υπηρεσιών των δήμων στην ιστορική τους έδρα - Τροποποίηση της παρ. 3 του άρθρου 6 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων

Στην παρ. 3 του άρθρου 6 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006, Α' 114): α) στο δεύτερο εδάφιο διαγράφεται η λέξη «σχετικοί», β) προστίθεται νέο τέταρτο εδάφιο και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Έδρα είναι ο οικισμός στον οποίο εγκαθίστανται οι κεντρικές υπηρεσίες του δήμου. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και εκδίδεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Τοπωνυμιών του άρθρου 7 και αίτημα του Δημοτικού Συμβουλίου, μπορεί να ορίζεται οικισμός ως ιστορική έδρα δήμου, εφόσον συντρέχουν ιστορικοί λόγοι. Στην ιστορική έδρα μπορούν, μετά από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, να πραγματοποιούνται συνεδριάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου, καθώς και επίσημες εορτές και τελετές. Επίσης, συνεχίζεται η λειτουργία κεντρικών υπηρεσιών, εφόσον λειτουργούν στην ιστορική έδρα του δήμου κατά τον χρόνο δημοσίευσης του παρόντος.»

Άρθρο 61

Ρυθμίσεις για την τρέχουσα αυτοδιοικητική περίοδο και τη θητεία των αιρετών οργάνων - Τροποποίηση του άρθρου 90 του ν. 4804/2021

Στο άρθρο 90 του ν. 4804/2021 (Α' 90), τροποποιείται η παρ. 2 ως προς τις περιπτώσεις και τη διαδικασία αναπλήρωσης συμβούλων δημοτικής κοινότητας με πληθυσμό μικρότερο ή ίσο των τριακοσίων (300) κατοίκων, προστίθενται παρ. 5, 6, 7 και 8 και το άρθρο 90 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 90 Μεταβατικές διατάξεις

1. Το άρθρο 55 του ν. 3852/2010 (Α' 87), περί αντικατάστασης και αναπλήρωσης μελών δημοτικών συμβουλίων και συμβουλίων δημοτικών κοινοτήτων, καθώς και προέδρων δημοτικών κοινοτήτων, εξακολουθεί να ισχύει έως την 31.12.2023.

2. Αν στις εκλογές της 26ης Μαΐου 2019 δεν ανακηρύχθηκαν, για οποιονδήποτε λόγο, συνδυασμοί υποψηφίων συμβούλων δημοτικών κοινοτήτων, με πληθυσμό μεγαλύτερο ή ίσο των τριακοσίων ενός (301) κατοίκων, ή πρόεδροι δημοτικών κοινοτήτων, με πληθυσμό μικρότερο ή ίσο των τριακοσίων (300) κατοίκων, και δεν έχουν προκηρυχθεί από τον οικείο περιφερειάρχη νέες εκλογές, σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 11 του ν. 4674/2020 (Α' 53), έως την έναρξη ισχύος του παρόντος, ή αν κενώθηκαν έδρες συμβούλων δημοτικής κοινότητας ή προέδρου δημοτικής κοινότητας με πληθυσμό μικρότερο ή ίσο των τριακοσίων (300) κατοίκων και δεν είναι δυνατή η αναπλήρωση λόγω έλλειψης υποψηφίων ή αναπληρωματικών και δεν έχουν προκηρυχθεί από τον οικείο περιφερειάρχη νέες εκλογές, σύμφωνα με το άρθρο 55 του ν. 3852/2010, έως την έναρξη ισχύος του παρόντος, εφαρμόζεται το άρθρο 40 του παρόντος και ιδίως, οι παρ. 5 και 6 αυτού, αντίστοιχα.

3. Το άρθρο 157 του ν. 3852/2010, περί αντικατάστασης και αναπλήρωσης μελών περιφερειακών συμβουλίων, εξακολουθεί να ισχύει έως την 31η.12.2023.
4. Όπου στα άρθρα του παρόντος αναφέρεται ο Επόπτης Ο.Τ.Α., μέχρι την έναρξη λειτουργίας των Αυτοτελών Υπηρεσιών Εποπτείας Ο.Τ.Α. του άρθρου 215 του ν. 3852/2010, νοείται ο συντονιστής της οικείας αποκεντρωμένης διοίκησης.
5. Κατά τη δημοτική και περιφερειακή περίοδο από 1η Σεπτεμβρίου 2019 έως και 31η Δεκεμβρίου 2023 ισχύουν τα κωλύματα και ασυμβίβαστα των άρθρων 14, 15, 117 και 118 του ν. 3852/2010.
6. Η θητεία των δημοτικών και περιφερειακών αρχών, που προέκυψαν από τις εκλογές της 26ης Μαΐου και 2ας Ιουνίου 2019, λήγει την 31η Δεκεμβρίου 2023, λογιζόμενη πλήρης για όλες τις συνέπειες.
7. Η εκλογή προεδρείου του δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου και των επιτροπών της τρέχουσας αυτοδιοικητικής περιόδου 2019-2023 για τη δεύτερη θητεία λαμβάνει χώρα την Κυριακή 9 Ιανουαρίου 2022, κατ' εφαρμογή των άρθρων 64 και 165 του ν. 3852/2010, αντίστοιχα.
8. Η θητεία των προεδρείων των δημοτικών και περιφερειακών συμβουλίων, καθώς και των επιτροπών, που εξελέγησαν την 1η ή 8η Σεπτεμβρίου 2019, λήγει την 8^η Ιανουαρίου 2022.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄
ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ
Άρθρο 64 - Καταργούμενες διατάξεις

Καταργείται η περ. β΄ της παρ. 7 του άρθρου εικοστού τέταρτου της από 14.3.2020 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α΄ 64), η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 3 του ν. 4682/2020 (Α΄ 76) ως προς τις αποφάσεις των συλλογικών οργάνων της αυτοδιοίκησης που λαμβάνονται μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
& ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ & ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ Τ.Α.
ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ Τ.Α. Α' ΒΑΘΜΟΥ**

**Αθήνα, 30. Δεκεμβρίου 2021
Αριθ. Πρωτ.: 97017**

**ΠΡΟΣ: Αποκεντρωμένες Διοικήσεις
της Χώρας
Γραφεία Συντονιστών**

Ταχ. Δ/ση : Σταδίου 27
Τ.Κ. : 101 83, Αθήνα
Πληροφορίες : Μ. Διαμάντη
Τηλέφωνο : 213-1364390
E-mail : m.diamanti@ypes.gr

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ: 942

ΘΕΜΑ: «Γνωστοποίηση ρυθμίσεων του άρθρου 107 του ν. 4876/2021 (Α' 251)»

Σας γνωρίζουμε ότι δημοσιεύτηκε ο νόμος 4876/2021 (Α' 251) «Ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 και την προστασία της δημόσιας υγείας και άλλες επείγουσες διατάξεις», στο άρθρο 107 του οποίου περιλαμβάνονται ρυθμίσεις αναφορικά με την αδειοδότηση των ήδη κατά τη δημοσίευση του π.δ.99/2017 (Α'141) λειτουργούντων δημοτικών παιδικών, βρεφικών και βρεφονηπιακών σταθμών.

Ειδικότερα, με τις διατάξεις του άρθρου 107¹ παρατείνονται έως την 31η.7.2022:

- η προθεσμία προσκόμισης του πιστοποιητικού πυρασφάλειας της παρ. 1 του άρθρου 6 του π.δ.99/2017 για συγκεκριμένες κατηγορίες κτιρίων, στα οποία στεγάζονται δημοτικοί παιδικοί, βρεφικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί, όπως αυτές προσδιορίζονται στην παρ.1 του άρθρου 13 του ν.4623/2019 (Α' 134) ².

¹ Οι προθεσμίες των παρ. 1, 2 και 4 του άρθρου 13 του ν. 4623/2019 (Α' 134) παρατείνονται από τη λήξη τους έως την 31η.7.2022 και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:...

² α) για τα κτίρια παιδικών, βρεφικών και βρεφονηπιακών σταθμών με ημερομηνία αίτησης έκδοσης οικοδομικής άδειας μετά τις 17.2.1989, καθώς και για τα κτίρια, τα οποία διαθέτουν οποιοδήποτε νομιμοποιητικό έγγραφο ανέγερσης μετά την ανωτέρω ημερομηνία και για τα οποία απαιτείται αλλαγή της χρήσης τους μερικά ή ολικά, προκειμένου να ενταχθούν στην κατηγορία «Ε' –Υγεία και Κοινωνική Πρόνοια» του άρθρου 4 του Κεφαλαίου Α' και του άρθρου 5 του Κεφαλαίου Β' του π.δ.41/2018 (Α' 80) ή και προσθήκη δόμησης λειτουργικά εξαρτημένη, σύμφωνα με την παράγραφο 2.1.γ του άρθρου 2 του Κεφαλαίου Α' και στον πίνακα 1 του π.δ.41/2018,

β) για τα κτίρια παιδικών, βρεφικών και βρεφονηπιακών σταθμών με ημερομηνία αίτησης για έκδοση οικοδομικής άδειας πριν τις 17.2.1989, καθώς και για τα κτίρια, τα οποία διαθέτουν οποιοδήποτε νομιμοποιητικό έγγραφο ανέγερσης πριν την ανωτέρω ημερομηνία και για τα οποία απαιτείται αλλαγή της χρήσης τους συνολικά, προκειμένου να ενταχθούν στην κατηγορία «Ε' –Υγεία και Κοινωνική Πρόνοια» του άρθρου 4 του Κεφαλαίου Α' και του άρθρου 5 του Κεφαλαίου Β' του π.δ.41/2018 ή και προσθήκη δόμησης λειτουργικά εξαρτημένη, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 2.1.δ του άρθρου 2 του Κεφαλαίου Α' και στον πίνακα 1 του π.δ.41/2018.

- η προθεσμία προσκόμισης των δικαιολογητικών της περίπτωσης β' της παρ. 1 του άρθρου 6 του π.δ.99/2017 καθώς και της απόφασης παραχώρησης των χώρων ή του παραχωρητηρίου της περίπτωσης γ' της ως άνω παραγράφου.
- η προθεσμία των παρ. 2 και 3 του άρθρου 6 του π.δ. 99/2017 ως προς τη συμμόρφωση των σταθμών στις διατάξεις των στοιχείων Β1, Β2, Β3, Β5, Γ1 και Ζ του άρθρου 4 του π.δ.99/2017.

Η παράταση των σχετικών προθεσμιών κρίθηκε αναγκαία για τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας των δημοτικών παιδικών, βρεφικών και βρεφονηπιακών σταθμών, καθόσον οι δυσμενείς συνέπειες της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 δεν επέτρεψαν την ολοκλήρωση των απαραίτητων ενεργειών για την πλήρη εφαρμογή του πλαισίου λειτουργίας των ως άνω σταθμών εντός των οριζόμενων στις διατάξεις του άρθρου 64 του ν.4821/2021 (Α' 134) προθεσμιών. Επισημαίνεται, ωστόσο, ότι σε περίπτωση μη προσκόμισης των ανωτέρω δικαιολογητικών ή μη συμμόρφωσης των σταθμών στις ανωτέρω διατάξεις εντός της προβλεπόμενης αποκλειστικής προθεσμίας, ήτοι έως την 31^η.7.2022, η άδεια που έχει χορηγηθεί κατά τις λοιπές προβλέψεις παρ.1 του άρθρου 6 του π.δ. 99/2017 ανακαλείται.

Κατόπιν των ανωτέρω, παρακαλούμε να ενημερώσετε τους Δήμους χωρικής αρμοδιότητάς σας άμεσα για το περιεχόμενο των ρυθμίσεων του άρθρου 107 του ν.4876/2021 (Α' 251) για περαιτέρω αναγκαίες ενέργειες τους.

Ο Γενικός Γραμματέας Εσωτερικών και Οργάνωσης

Μιχάλης Ι. Σταυριανουδάκης

Συνημμένα:

Άρθρο 107 ν.4876/2021 (αρχείο.pdf)

Κοινοποίηση:

1. Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων
 - Γραφείο Υφυπουργού
 - Δ/νση Προστασίας Παιδιού και Οικογένειας
2. Κ.Ε.Δ.Ε.
3. Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε.

Εσωτερική διανομή:

1. Δ/νση Διοικητικής Υποστήριξης
 - Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών
2. Δ/νση μας
 - Τμήμα Ν.Π.Τ.Α.